

МАТИЦА СРПСКА
Темишварски одбор

The Timișoara Committee of the Matica Srpska

MATICA SRPSKA
Comitetul Timișoara

Фотографија на корицама

Српска саборна црква и Владичански двор у Темишвару

YU ISSN 0354-6721

ТЕМИШВАРСКИ ЗБОРНИК
THE TIMIȘOARA REVIEW
CULEGERE DE STUDII – TIMIȘOARA

16

Главни и одговорни уредник / Editor in-Chief /
Redactor șef și responsabil
Стиеван Буїарски

Уредништво / Editorial Board / Redacția

Академик Иван Алексејевич Чароїа (Белорусија), *їроф. др Ђорђе Бурић*,
др Бранка Кулић, *др Весна Марјановић*, *їроф. др Душан Ј. Поїов*,
їроф. др Миља Радан

Главни уредници

др Божидар Ковачек (1991–2000), *др Миодраї Јовановић* (2000–2005),
їроф. др Душан Поїов (2005–2012), *Стиеван Буїарски* (2012–)

НОВИ САД
2024

Штампање овог Зборника омогућило је
Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

САДРЖАЈ CUPRINS CONTENTS

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ ARTICOLE ŞI STUDII ARTICLES AND TREATISES

Снежана Мишић, <i>Српска православна црква Свејої Кнеза Лазара у Моноцијору</i> [Biserica ortodoxă sârbă cu hramul Sfântului Cneaz Lazar din Mănăştur (Arad) – The Serbian Orthodox Church of Saint Prince Lazar in Mănăştur (Arad)]	7
Наташа Марјановић, <i>Најстарији звучни снимци српскої црквеної њо-јања – извори за истраживање и очување традиције</i> [Cele mai vechi înregistrări de cântare bisericească sârbă – izvoare de cercetare şi păstrare a tradiţiei – The oldest recordings of Serbian Orthodox church chanting – sources for researching and preserving the tradition]	27
Octavia Nedelcu, <i>Filologia sârbo(croată) la Universitatea din Bucureşti. Scurt istoric</i> [Кратак историјат србистике у Букурешту – A brief overview of the Serbian Philology at the Bucharest University]	35
Божидар Панић, <i>О арадским гробљима у XVIII веку према најстаријој майичној књизи Пејтројавловске цркве. Део друји, гробља ван Српске вароши</i> [Cimitire arădene din secolul al XVIII-lea conform celui mai vechi registru de stare civilă al Bisericii Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel. Partea a doua, cimitirele din afara Oraşului sârbesc – Serbian graveyards in Arad from the 18 th century according to the oldest Registry of Vital Records from the Church of Saint Apostles Peter and Paul. Part Two, cemeteries outside the Serbian City]	51

ПРИЛОЗИ И ГРАБА NOTE ŞI DOCUMENTE CONTRIBUTION AND MATERIALS

Милан Дујмов, <i>Свещијенство Арадске епархије 1797. године</i> [Preoţii Epi-scopiei Aradului în anul 1797 – The Priests of the Arad Diocese in 1797] . .	65
Дејан Попов, <i>Застава Српске њевачке дружине у Темишвару</i> [Drapelul Reuniunii de Cântări Sârbe din Timişoara – The Flag of the Serbian Singing Society in Timişoara]	143
Зоран Марков, <i>Печайњаци српских насеља са њодручја Тамишкої Банайа у 19. веку. Збирка Националної музеја Банайа у Темишвару (Друји гео)</i> [Matrici sigiliare ale localităţilor sârbe din Banatul Timişan în secolul al	

Снежана Мишић

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА СВЕТОГ КНЕЗА ЛАЗАРА У МОНОШТОРУ

САЖЕТАК: У раду је представљена српска православна црква Светог кнеза Лазара у селу Моноштору у Румунији, са иконостасом у чијем осликавању је учествовао свештеник Иван Алексић, потомак чувене сликарске породице Алексић из Арада. Подизању нове српске цркве у Моноштору крајем XIX века претходила је вишедеценијска борба за ову црквену општину до које је дошло након црквене поделе 1864. године, када је донета одлука да моношторска црквена општина припадне румунској заједници и Арадској дијецези. Српска страна је такву одлуку сматрала незаконитом и чинила бројне напоре да је задржи у оквиру Темишварске епархије и Српске цркве. До коначног разрешења дошло је у последњој деценији XIX века, када је постојећа Црква Свете Параскеве припала румунској страни, док је српска заједница, уз добијену накнаду, саградила нови храм. Са идејом да се укаже на наставак традиције очувања верског и националног идентитета српског народа у Банату, нова црква је посвећена једном од најпоштованијих националних светитеља Светом српском кнезу Лазару, на шта указује и начин на који је овај светитељ приказан на престоној икони.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Моноштор, кнез Лазар, црквена деоба 1864, Темишварска епархија, Иван Алексић, иконостас.

Банат, нарочито његов источни део са центрима Темишвар, Арад, Панчево, Велики Бечкерек, Кикинда, Вршац, Липова и Карансебеш, представљао је у XVIII и XIX веку територију на којој се одвијао интензиван црквени, друштвени, културни и уметнички живот. Стварању и трајању високог степена друштвене и интелектуалне климе у Банату допринео је велики број истакнутих црквених великодостојника, књижевника, градитеља, сликара који су својим деловањем обележили друштвену и културну историју ове области.¹

Таква подстицајна атмосфера изнедрила је многе уметнике, пре свих Константина Данила, па и читаве сликарске породице међу којима се издвајају арадски Алексићи, који су са три генерације признатих уметника – од родоначелника Николе (1808–1873), преко његовог сина Душана (1844–1900), до унука Стевана (1876–1923) и Ивана (1868–1938), дали посебан допринос развоју уметности у Банату делујући на овом простору у периоду од готово

---

¹ Миодраг Јовановић, *Сликарство Темишварске епархије*, Матица српска, Нови Сад 1997.

једног века, од 1840. године до пред почетак Другог светског рата.² У српској историји уметности највећи траг су оставили Никола Алексић и његов унук Стеван, док је други Николин унук, Стеванов старији брат Иван, по професији свештеник, који се такође бавио сликарством³, значајан допринос дао као хроничар породице Алексић и њихове сликарске делатности, али и српске уметности и уметника новијег доба.⁴

Уз неколико портрета чланова породице Алексић и аутопортрета, Иван је оставио трага и у црквеном сликарству. Један од примера је и рад на осликавању иконостаса новоподигнуте српске православне цркве у селу Моноштору (рум. Mănăştur), у општини Винга у Арадској жупанији, недалеко од Темишвара и Арада. Према сачуваним подацима, на шта и сам назив села упућује, постојала је стара црква-манастир која се у документима помиње још крајем XIII века. Године 1758. забележена је заједничка црква српског и румунског живља посвећена Светој Параскеви, која није обнављана и временом је дотрајала. У њеној близини су 1829–1831. године Срби и Румуни заједнички саградили нову цркву, такође посвећену Светој Параскеви. Иконостас са тридесетак икона осликао је Љубомир Александровић (1828–1887), сликар рођен у Српском Сепартону, који је углавном радио у духу црквеног сликарства Константина Данила које је, уз сликарство Николе Алексића, деценијама било узорни модел за црквено сликарство, и које су подражавали многи уметници.⁵

Три деценије касније, 1864. године, дошло је до поделе румунске и српске цркве издвајањем Румуна из јурисдикције Карловачке митрополије, што се одразило на даљу судбину заједничке баштине црквеног градитељства и сликарства на подручјима Темишварске, Арадске и Вршачко-карансебешке епархије. Подела парохијских храмова у мешовитим црквеним општинама извршена је према имовинским и демографским односно националним критеријумима.⁶ Најчешће је постојећа црква остајала бројнијој заједници, док

² Снежана Мишић, „Иван Алексић. Свештеник, сликар, хроничар породице и српске уметности” [Ivan Aleksić; pictor, cronicar al familiei și al artei sârbe – Ivan Aleksić; A Painter, Chronicler of Family and Serbian Art], *Темишварски зборник*, бр. 13, Матица српска, Нови Сад 2021, 7–20; Олга Микић, „Нови подаци о сликарској породици Алексић”, *Свеске* 17, год. IX, бр. 17, Друштво историчара уметности СР Србије, Београд 1986, 129–132; Миливој Николајевић, Олга Микић, *Дело Николе Алексића*, Галерија Матице српске, Нови Сад 1974; Миодраг Јовановић, *нав. дело*, 258–260; Стеван Бугарски, „Иван Алексић, духовник с пером и кичицом”, *Завичајна књижевност Срба из Румуније 1918–1947: ирељед и библиографија*, Темишвар 2007, 34–36; Јасна Јованов, *Стеван Алексић 1876–1923*, Матица српска, Нови Сад 2008.

³ О таленту Ивана Алексића, његовом сликарском раду и сврставању међу српске сликаре пише се већ на самом почетку XX века: Лазар Богдановић, „Срби сликари. XLIII. Иван Алексић”, *Српски Сион*, год. XI, бр. 33, Сремски Карловци, 19. фебруар 1901, 564–565.

⁴ Иван Алексић, „Никола Алексић, српски сликар”, *Српски Великокикиндски илустрирани календар за ирсјијуну годину 1896*, год. XVI, Велика Кикинда 1896, 78–80; Иван Алексић, „Стеван Алексић”, *Прилози Лейојису Мајице српске*, књ. I, св. 1, год. I, јануар–фебруар, 14–22; Лазар Богдановић, „Српски сликари”, *Српски Сион*, Нови Сад 1928, Сремски Карловци 1900–1906; С. Мишић, *нав. дело*, 15–18.

⁵ Стеван Бугарски, Љубомир Степанов, *Историјски и културни сјоменици Срба у румунском Банату*, Савез Срба у Румунији, Темишвар 2008, 68.

⁶ Приликом црквене деобе 1864. године потребно је било да се двадесет до тада заједничких храмова поделе. Србима је припало девет: у Великом Семиклушу, Денти, Малом Бечкерек, Парцу, Сараволи, Мехали и Фабрици у Темишвару, Фењу и Чанаду, а Румунима једанаест: у

је друга страна градила нову средствима стеченим деобом, с тим да су до изградње новог храма могли користити, наизменично или другачије по договору, стару заједничку цркву. У појединим црквеним општинама процес расподеле се одвијао уз потешкоће које су биле узроковане незадовољством донетим одлукама и настојањима да се оне поново размотре и преиначе, тако да је трајао и до првих година XX века.

Један од таквих примера је и црквена општина Моноштор која је до поделе припадала Темишварској епархији а затим уступљена румунској заједници. Приликом деобе значајну улогу у очувању интереса српског народа имао је тадашњи бездински архимандрит Теофан Живковић који се посебно залагао за Моношторску општину која је, противно закључку генералног Синода и краљевске резолуције, предата Арадској дијецези. У жељи и намери да ову српску општину „истргне из чељусти романске дијецезе” и прикључи је српској цркви, Живковић је почетком 1870. године преко угледног Моношторца и родољуба Михаила Мије Бурмаза упутио министарском секционом саветнику Теодору Мандићу *Меморандум*, како би се даље, на вишим инстанцама, ово питање решавало.⁷ У *Меморандуму* је навео да је Моноштор „једна од помешаних општина Темишварске Дијецезе, које су месеца септ. 1864. године као општине чисто румунске уступљене Арадској дијецези од Консисториума темишварскога, respective председника Михаловића и Нотара Петровића без знања Патриарха – Дијецезана, и без питања житеља, дакле и у смислу тадашње највише резолуције илегално сасвим.”⁸ Позивајући се на број житеља Моноштора који је регистрован при расправној комисији „око 600 Србаља, а Романа, кад и Зденцијеве слуге и Цигане урачунам, нешто мало више од 600 душа”, упутио је молбу да се до коначног разрешења деобног питања ова општина врати под окриље Темишварске епархије. Такође, дао је и предлоге на који начин би се ова ситуација могла решити, од којих издвајамо два главна: 1. да се одобри један српски свештеник кога ће сами Срби мештани плаћати уз једну сесију [црквено земљиште које добија свештеник на коришћење док служи у некој парохији], и 2. да им се ако је могуће од државне субвенције „рго 1869. да каква помоћ, бар 500 форинти” за издржавање српске школе. На основу *Меморандума* Мандић је у име Српске православне општине моношторске 12. марта 1870. године саставио молбу „Министеријуму култуса” у циљу решења овог питања, у којој је наведено: „Када је год. 1864. епархија темишварска услед избора владике темишварског Самуила Маширевића за патријарха – упражњена и кроз читаву годину без владике, шта више без администратора и самог мандатора остала, онда је један субалтерни чиновник конзисторије темишварске, Василијан Петровић

Кечи, Кнезу, Малом Гају, Моноштору, друга православна црква Светог Илије у темишварској Фабрики, Толвадији, Фенлаку, Арад-Гају, Надлаку, Печки и Торњи: „Извештај саборског одбора за помешане општине”, *Застава*, год. V, бр. 71, Нови Сад, 21. јун 1870, 1–2; Стеван Бугарски, *Српско правослање у Румунији*, Темишвар: Православна српска епархија, Београд: Српска академија наука и уметности, Нови Сад: Прометеј, 1995, 25–29.

⁷ Максим Лудајић, „Меморандум”, *Српски Сион*, год. I, бр. 18, Нови Сад, 29. април 1891, 280–283.

⁸ Исто, 280.

више помешаних општина темишварске епархије против највише резолуције Његовог величанства и против закључења генералног Синода романској епархији арадској предао. Ово незаконито стање траје и данас и сва напрезања, епископа темишварског, покојног патријарха и ових незаконито од темишварске дијецезе отргнутих општина, бијаху безуспјешна почем висококославно уг. Министарство овај предмет већ од више година нерешен код себе задржава.”⁹

У јуну 1870. године из *Извешћаја Саборској одбора за помешане општине* дознајемо да је Одбор на Сабору изнео молбе сакупљене са више страна, које су у *Извешћају* таксативно набројане. Овде доносимо оне које се односе на Моноштор: под тачком 8. је молба свештеничког збора Темишварске епархије да се у што скорије време поново размотре Арадској дијецези грешком уступљене општине, међу којима се на првом месту наводи Моноштор, а из тачке 14. сазнајемо да су моношторски Срби 18. јуна 1869. године упутили молбу којом траже да се издвоје из румунске митрополије. У наставку се наводи да су те помешане општине и „данас ‘de lege’ in status quo по највишем решењу, које је под 24 дек. 1864 истакло на предлог Синода, и по министријалној уредби од 12 јан. 1869.”¹⁰

Један од најактивнијих у борби за моношторску црквену општину био је напред поменути Михаило Мија Бурмаз. Овај поштовани Моношторац, земљопоседник, са великим се пожртвовањем заузимао за српску цркву и народну школу у Моноштору како би утврдио и обезбедио опстанак и даљи развој српске заједнице у тој општини. Из некролога који је поводом његове изненадне смрти 1879. године објављен у новосадској *Засјави*, дознајемо о његовим заслугама у борби за Моноштор:

„Кад је оно Моноштор погрешно као чиста романска опћина романској јерархији уступљен потпао, покојни Мија Бурмаз први устане и одупре се, да ту погрешку исправи, и након много труда и хаџилука свога о свом трошку у Темишвар, Арад, Карловце, Пешту и обратно, најпосле успе, да се по његовој жељи и захтеву изашље меш. Комисија која на лицу места попише душе по народности, којим пописом посведочено буде, да је у Моноштору већина Србаља, па при свем том тако очитом доказу за повратак те опћине у српску јерархију, ипак остаде Моноштор, не знам по ком праву, и на даље у ром. Јерархији.”¹¹

Мија Бурмаз није одустајао у својој борби па на основу тог пописа „заиште деобу, па се понуди да сам Романима припадајући им део од црквеношколског добра исплати што је он као најбољи газда у месту у тако добром стању лако могао учинити, ал на жалост, Романи на ту његову понуду не присташе, а такођер не присташе ни да они Србима исплате, те тако оста до данас опћина не подељена, што је покојника јако тиштало и због чега би он сваком приликом своју жељу јавно исповедао са речима ’ништа већма не

⁹ Исто, 282.

¹⁰ „Извештај саборског одбора за помешане општине”, *Засјава*, год. V, бр. 71, Нови Сад, 21. јун 1870, 1–2.

¹¹ „Дописи”, *Засјава*, год. XIV, бр. 39, Нови Сад, 14. (26.) март 1879, 3.

желим, него да могу од Романа цркву одкупити и мојим Србима предати, па да ми остане леп спомен.”¹²

Нажалост, његова се жеља није остварила. Те 1879. године питање Моноштора и даље није било решено, општина је била неподељена, и даље није био именован српски свештеник, којим поводом се претходних година Бурмаз више пута обраћао и српском и румунском владици. Такође, био је спреман да једну своју кућу у главној улици близу цркве и поред општинске куће поклони за српску школу чим се именује српски свештеник. Аутор завршава текст са надом да ће Бурмаза његов тада петнаестогодишњи син, имењак, временом достојно заменити и његове родољубиве жеље и намеру остварити.

Питање поделе у Моноштору није било решено ни деценију касније, када је пажњу на то скренуо Максим Лудајић, адвокат из Српског Ковина, у тексту објављеном у *Српском Сиону* 1891. године, полажући наде да ће до разрешења доћи на предстојећем народном сабору.¹³ Он подсећа на све до тада учињене напоре, пре свега на *Меморандум* архимандрита Теофана Живковића из 1870, и упозорава на оно што је свима било јасно да у чекању разрешења овог питања српска страна много губи, јер „агитацијом романскога свештеника одпадају многе душе”. Такође, подсећа и да након смрти пароха Исе Јовановића нема српског свештеника, којим поводом су упућене молбе „високом министеријуму”, од којег нису добили одговоре, осим понуде арадског епископа да Срби одлазе у дотадашњу цркву код румунског свештеника где се служба одвијала на румунском језику. Имајући у виду такву вишедеценијску ситуацију, исказао је посебну бојазан да ће се „српска страна свести на врло незнатан број душа”. Текст закључује чињеницом да је „мешовита општина моноштриска, око 600 српских становника, ипак романској јерархији год. 1878. већ уступљена бити морала, судим по томе: што је из ’Шематизма’ за год 1878. општина моношторска са свим испуштена.”¹⁴

До коначног разрешења и нагодбе дошло је тек у последњој деценији века. Пре почетка имовинске парнице, Темишварска епархија је маја 1893. године покушала да формира мешовиту комисију која би извршила поделу црквено-школске имовине, али у томе није имала успеха. На основу пописа спроведеног 1894. године приликом којег се три четвртине мештана изјаснило као Румуни, а једна четвртина као Срби¹⁵, донета је одлука да румунској заједници остане постојећа Црква Свете Параскеве, а да српској буде исплаћена новчана надокнада за градњу новог храма, што је потврђено и учињено 1896. године.¹⁶

¹² Исто.

¹³ Максим Лудајић, „Меморандум”, *Српски Сион*, год. I, бр. 18, Нови Сад, 29. април 1891, 280–283.

¹⁴ Исто, 283.

¹⁵ Према попису, у Моноштору је било „295 душа Срба а 937 душа Романа”: „Извештај др Светозара Димитријевића о исходу деобних парница Срба и Романа, поднесен Епархијској скупштини 15. 04. 1898”, *Рад Епархијске управе темишварске од 1872–1905*, Ср. Карловци 1906, 170–171.

¹⁶ Деоба је спроведена нагодбом према којој су Срби могли користити Цркву Свете Параскеве током наредних пет година, а Румуни су се обавезали да ће српској страни исплатити суму од 8.500 форинти, што је и учињено крајем 1896. године. Од 1. јануара 1897. српска православна

Одштета коју је српска заједница добила за подизање цркве била је незнатна те су уследили апели српским црквеним општинама и родољубивим Србима, да помогну изградњу новог храма, а потом и да се иконостас ослика и подигне нова школска зграда.¹⁷ У *Српском Сиону* је априла 1897. године објављена захвалност дародавцима који су прилозима помогли зидање нове цркве.¹⁸ У међувремену је заузимањем Михаила Мише Бурмаза, сина Мије Бурмаза, Српска црквена општина купила кућу у коју је смештена привремена црква коју је крајем децембра 1896. године осветио архимандрит бездински Исак (Дошен) и у коју су, након подизања новог храма, смештени парохијски дом, учитељски стан и школа.¹⁹

У складу са могућностима и потребама Срби су током 1897. године подигли нову цркву.²⁰ Из записника месног црквено-школског одбора сазнајемо да је крајем јануара 1897. упућена молба Епархијском административном одбору да се изда дозвола за зидање нове цркве.²¹ Податке о току радова и завршетку изградње цркве налазимо у записницима скупштине из исте године, где се наводи да је полагање камена темељца осветио архимандрит бездински Исак (Дошен), да је подузимач био Јохан Мартин из Варјаша, који је осим зидарских извео и столарске радове, и да је црква завршена у јесен 1897. године.²²

Новоподигнута српска православна црква у Моноштору посвећена је једном од најпоштованијих националних светитеља Светом српском кнезу Лазару. Уједно, то је и једина српска црква у Темишварској епархији посвећена овом српском светитељу. По свему судећи, идеја је била да се посветом кнезу Лазару настави традиција очувања верског и националног идентитета, имајући у виду околности неповољне за српски живаљ, као и неуспех вишедеценијских настојања да се моношторска црквена општина преда Србима и Темишварској епархији.

Култ кнеза Лазара, успостављен непосредно након Косовске битке (1389) његовим проглашењем за светитеља, временом се почео распростирати и јачати да би врхунац развоја доживео у XVIII и XIX веку када су Лазареве мошти, пренете на територију Аустријског царства, прво у Сентандреју (1690) а потом, седам година касније, у фрушкогорски манастир Врдник – сремску Раваницу. Пренос моштију носио је у себи идеју државног легитимитета и континуитета, идеју о обнови српске средњовековне државе, будући сећања и осећања на некадашњу независност српског народа и борбу за њу, што је одговарало актуелној политици Карловачке митрополије.²³ Имајући значајну

црква у Моноштору била је у надлежности Темишварске епархије: Евгеније Летица, *Први шемањизам Српске православне епархије темишварске за годину 1897*, Сремски Карловци 1897, 47.

¹⁷ *Записник месног црквено-школског одбора поштом 05. 02. 1897.*

¹⁸ Захвалност су потписали парох јеромонах Василијан Петровић, председник црквене општине Михаило Бурмаз и потпредседник Аркадије Нешин: „Јавна захвалност”, *Српски Сион*, год. VII, бр. 16, Сремски Карловци, 20. април 1897, 263.

¹⁹ Д. В., „Вести из народа”, *Застава*, год. XXXII, бр. 5, Нови Сад, 10. јануар 1897, 2.

²⁰ Стеван Бугарски, „Српско православље у Румунији 1864–1990”, *Темишварски зборник 1*, Нови Сад 1994, 48–52.

²¹ *Записник месног црквено-школског одбора поштом 27. 01. 1897.*

²² *Записник скупштине, 06. 05. 1897; Записник скупштине, 02. 11. 1897.*

²³ Ненад Симић, „Култ Видовдана у нашој црквеној уметности XVIII и XIX века”, *Гласник Српске православне цркве*, год. XXXVIII, бр. 6, Београд 1957, 127–131; Дејан Медаковић, „Култ

Слика 1.
Црква Светог српског кнеза Лазара, Моноштор
Фото: Дејан Попов, 2023.

улогу у градњи и уобличавању националне свести, кнезу Лазару, чија је трагична смрт била пример свесне историјске жртве за националну веру и слободу, посвећују се цркве а његов лик се визуелно уобличава.

Моношторска Црква Светог кнеза Лазара је једнобродна засведена грађевина, са полукружном олтарском апсидом на истоку и звоником на западном прочељу, што је био уобичајени тип градње за то доба. Фасаде су оживљене пиластрима, док се на западној фасади издваја централни ризалит са пиластрима који носе троугаони забат изнад којег се диже звоник (Сл. 1). У новије доба градитељи православних цркава углавном су били немачки католички мајстори и инжењери, док су за украшавање унутрашњости храма – иконостас и зидно сликарство ангажовани мајстори и уметници православне вере, пореклом Срби, Румуни, Цинцари или Грци.²⁴ Оно што је често пред-

кнеза Лазара у српском бароку”, *О кнезу Лазару*, научни скуп у Крушевцу 1971, Филозофски факултет, Одељење за историју уметности, Београд – Народни музеј Крушевац, 1975, 326–328.

²⁴ Станко Костић, Дејан Радовановић, *Српске светиње у Румунији*, Покрајински завод за заштиту споменика културе, Нови Сад 2013, 12.

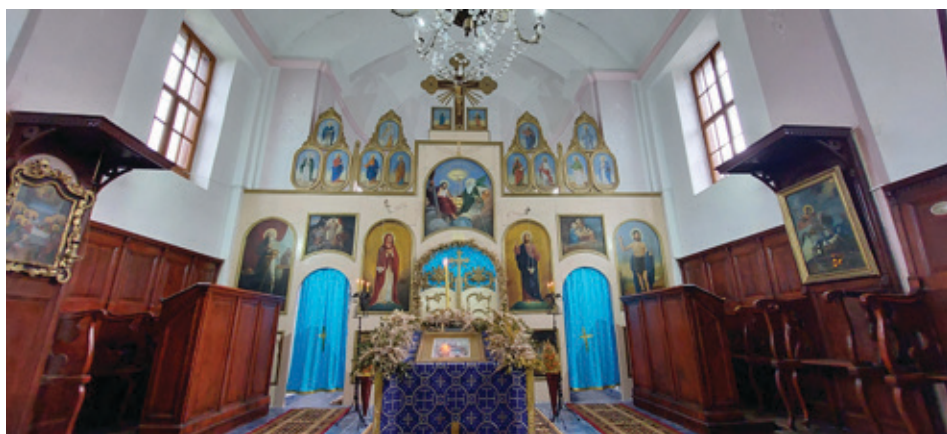
стављало проблем је чињеница да је било тешко доћи до бољих, школованих сликара за осликавање новоподигнутих храмова. Поред врло скромних и често недовољних материјалних средстава, један од разлога је и тај што је током друге половине XIX века, услед промена у друштвенополитичком животу Монархије, Банат постао рубни део Европе, што се одразило и на градитељску и уметничку делатност на овом подручју.

С обзиром на недовољну истраженост и доступност архивске грађе када је украшавање храма у питању, а на основу потписа на престоној икони *Свѣйгоі Јована Крсѣиїиѣља*, можемо само претпоставити да је осликавање иконостаса нове моношторске цркве у самом почетку било поверено свештенику Ивану Алексићу, који је у то време био парох у Српском Светом Петру (данас Велики Семпетар). Пре тога је, колико нам је познато, Иван помагао оцу Душану приликом осликавања иконостаса Цркве Вазнесења Господњег у Банатском Брестовцу (1888–1890) и Цркве Свете Мати Параскеве у Бољевцима (1890). Иако се по завршетку гимназије у родном Араду определио за свештенички позив и наставио школовање на Богословији у Сремским Карловцима, таленат и склоност ка уметности и сликарству изражени у најранијем детињству присутни су били током читавог његовог живота. По рукоположењу за свештеника 1892. године, започео је службу прво у Великом Семиклушу (1892–1894), након чега је пуних шест година (од 1894. до 1900) служио у Великом Семпетру, паралелно опслужујући парохије у Араду (1894–1895) и Сараволи (1896–1897). Године 1900. прешао је у Модош (данас Јаша Томић) где је службовао у српској православној цркви Светог Николе, за коју је 1906. године урадио шест икона, и био на челу парохије до краја живота 1938. године.²⁵

Једноставан и скромних димензија, моношторски иконостас је изведен у складу са променама у типу иконостаса до којих је дошло крајем XIX века када се, за разлику од високих и раскошних олтарских преграда развијаних под утицајем руско-украјинских иконостаса, враћа традицији ниских дрвених преграда, сведених форми (Сл. 2). Услед недовољних материјалних средстава, рад на осликавању иконостаса трајао је неколико година, од 1898. до 1902, уз честе апеле на родољубиве Србе да помогну његов завршетак.²⁶ Међу првим изведеним иконама су биле престоне, о чему сведочи икона *Свѣйгоі Јована Крсѣиїиѣља* на којој је Иван Алексић оставио писани траг о ауторству и години: „Сликао | ѿой-Иван Алексић | Срѣ. Св. Пеѣар 898.”, а у чијем лику бисмо могли пронаћи портретске црте самог Алексића (Сл. 3 и Сл. 4). Имајући у виду разлике у ликовном изразу, остале престоне иконе би се са извесном дозом резерве могле приписати Алексићу. С обзиром на поменуте материјалне потешкоће, као и на чињеницу да се Иван Алексић 1900. године трајно преселио у Модош, даље осликавање је било поверено другом уметнику. На основу архивске грађе познато је да је на седници црквене општине

²⁵ Снежана Мишић, *нав. дело*, 10–12.

²⁶ На Светог Николу 19. децембра 1902. године моношторски парох Платон Марковић и председник црквене општине Паја Пајин захвалили су се приложницима који су у тој години материјално помогли осликавање иконостаса: „Захвала”, *Срѣски Сион*, год. XIII, бр. 1, Сремски Карловци, 15. јануар 1903, 31.

Слика 2.
Ентеријер цркве са иконостасом
Фото: Дејан Попов, 2023.

Слика 4.
Потпис Ивана Алексіука на престоној
икони *Свети Јован Крститељ*
Фото: Дејан Попов, 2023.

Слика 3.
Иван Алексіук
Свети Јован Крститељ, 1898.
Фото: Дејан Попов, 2023.

28. априла 1902. године одређена сума од 400 круна за фарбање иконостаса, позлату осам рамова икона и за царске двери. Понуду је поднео резбар Јефта Митрић из Фенлака. Радови су подразумевали да „у светој цркви офарба иконостас мраморске фарбе, али да је претворена мало у плавичасто, да личи небеској”, да направи царске двери са две иконе са представом Благовести и да их позлати с метал златом, као и да 'набави' још две иконе: *Рођење Христово* и *Преображење Христово*, над бочним дверима, и да на свих осам икона позлати рамове с метал златом.²⁷ Из истог извора је и податак да је месец дана касније, 21. маја 1902. године, завршетак сликарских радова на иконостасу поверен Георгију Горону, молеру из Арада, за 480 круна.²⁸

Конструкција основног тела иконостаса је, уз поштовање литургијских потреба, одредила и тематски репертоар сликаног програма који је сведен на двадесет и шест икона распоређених у три зоне.²⁹ У зони престоних икона, како је и уобичајено, средишње су представе *Бојородица* и *Исус Христос* (Сл. 5 и Сл. 6), док је лево, на месту које је уобичајено било намењено икони Светог Николе, *Свети Јован Крститељ*, а десно икона храмовне славе *Светиој Кнеза Лазара*. У средини прве зоне су царске двери са представом *Благовести* – Богородица и Арханђео Гаврило, док је у соклу, испод престоне иконе Богородице *Жива Аврамова* а испод Исуса Христа *Усековање главе Светиој Јована Крститеља*. Изнад бочних двери, на којима не постоји сликана декорација, постављене су две представе Великих празника: *Васкрсење Христово* изнад северних и *Рођење Христово* изнад јужних двери, док се над царским дверима налази централна икона *Свете Тројице*. У горњој зони су у овалним медаљонима представе дванаест апостола и јеванђелиста, по три фигуре у четири групе. Лево су, у доњој зони, *Свети апостол Филип*, *Свети апостол и јеванђелист Марко*, изнад њих *Свети апостол Симон Зилоћ*, и *Свети апостол и јеванђелист Мајтеј* и *Свети апостол Пејтар*, док је изнад *Свети апостол Вартоломеј*. Десно су, у доњој зони, *Свети апостол Павле* и *Свети апостол и јеванђелист Јован*, изнад њих *Свети апостол Андреј*, и *Свети апостол и јеванђелист Лука*, и *Свети апостол Јаков Зеведејев доле*, а горе *Свети апостол Тома*. Иконостас се завршава тематским склопом *Распеће*. Испод Крста са *Распећем* су представе *Бојородице* и *Светиој Јована Бојослова*.

Осим што је у служби вере, иконостас са сликаним програмом је и део ширих националних тежњи верске заједнице. Повезивање националног и верског програма, које је присутно у делатности црквених општина у XVIII веку, своју пуну манифестацију достигло је у наредном столећу. Истицање националности у XIX веку, посебно условљено актуелном борбом за национално ослобођење, нашло је свој одраз и у сликаним програмима православних храмова који су у то време представљали најважније институције и

²⁷ Овај податак иде у прилог чињеници да су до 1902. године биле изведене четири престоне иконе и када се њима додају и поменуте четири, које је Јефта Митрић требало да обезбеди, добијамо број од осам икона, што одговара броју икона чије рамове је Митрић требало да позлати: *Зайисник скујитинске седнице*, 28. 04. 1902.

²⁸ *Зайисник скујитинске седнице*, 21. 05. 1902.

²⁹ Миодраг Јовановић, *нав. дело*, 402.

Слика 5.
Исус Христѿос, око 1898–1902.
Фото: Дејан Попов

Слика 6.
Богородица, око 1898–1902.
Фото: Дејан Попов

седишта јавних делатности српског народа. Покренуте тежње за националном, црквеном и државном слободом и самосталношћу налазиле су елементе континуитета и основе легитимитета у средњовековном наслеђу и владавини Немањића, чије доба је представљало идеал и „златно доба” српске државе и нације. То је условило проширење тематског репертоара, посебно у годинама после 1848. када све значајнију улогу добијају национални светитељи чије представе имају ангажовани национални карактер.³⁰

Постављање националних светитеља у средиште верско-политичког програма Карловачке митрополије одредило је ликовне формулације њиховог приказивања, које су се развијале у чврстој спрези са западноевропском владарском иконографијом. Током XVIII века национални светитељски пантеон је визуализован *Сћемајографијом*³¹ Христофора Жефаровића и штампаним издањима *Србљака*³², чиме је подстакнуто даље ширење култа српских светитеља, а који су постали основни иконографски узор током XVIII и добрим делом током читавог наредног столећа.

Након преноса моштију кнеза Лазара у фрушкогорски манастир Врдник, у новој средини, саображено новим потребама, и у непосреднијем контакту са западном уметношћу, дошло је до ликовног оживљавања кнежевог култа. Ликовно оснажен кнежев култ подржан је и интерпретиран у складу са потребама времена, тако да су нова ликовна схватања у XVIII и XIX веку донела и неке измене у приказивању кнеза Лазара.³³ Значајну улогу у овим преображајима имали су графички листови који су допринели популаризацији кнежевог лика, нарочито Жефаровићева *Сћемајографија* (1741), у којој се лик кнеза Лазара приближава духу и схватању барокног, парадног портрета. То је репрезентативни владарски портрет којим се наглашава идеја самодржавља – круна на глави и раскошно владарско одело са хермелинским огртачем, али се и даље указује на његово мучеништво и одбрану вере одрубљеном главом коју држи у левој, и крстом и палминим листом у десној руци (Сл. 7). Слично је приказан и у *Србљаку* Синесија Живановића (1761) где се нашао између осталих ликова српских владара. Ове стилске новине још су присутније на Жефаровићевом бакрорезу рађеном за манастир Врдник (1746), који је

³⁰ Ненад Макуљевић, „Средњовековне теме у српском црквеном сликарству XIX века – прилог рецепцији националног средњовековног наслеђа у српском сликарству XIX века”, *Зборник за ликовне уметности Мајице српске*, 32–33, Нови Сад 2003, 193–212, посебно 206–208; Мирослав Тимотијевић, „Религиозно сликарство као историјска истина”, *Саопшћења XXXIV–2002*, Републички завод за заштиту споменика културе, Београд 2002, 361–388, посебно 370–371.

³¹ *Сћемајографија. Изображеније оружји илирских. Изрезали у бакру Христѿфор Жефаровић и Тома Месмер 1741*, прир. Динко Давидов, Галерија Матице српске, Нови Сад 1972.

³² Српска црква је за потребе литургијског прослављања националних светитеља у првим деценијама након Велике сеобе (1690) саставила посебан зборник *Правила молебнаја свјатих сербских ѿсвећенихъ*, популарно назван *Србљак*: Лазар Чурчић, „Србљаци у XVIII веку”, *Српска графика XVIII века*, зборник радова, ур. Динко Давидов, Матица српска и Балканолошки институт САНУ, Београд 1986, 55–80; Мирослав Тимотијевић, *Српско барокно сликарство*, Матица српска, Нови Сад 1996, 375–380.

³³ О току развоја приказивања лика кнеза Лазара: Верена Хан, „Прилог познавању иконографије кнеза Лазара”, *Раг Војвођанских музеја*, бр. 7, Војвођански музеј, Нови Сад 1958, 63–74; Ненад Симић, „О лику кнеза Лазара”, *Гласник Српске ѿправославне цркве*, год. XXXIX, бр. 6, Београд 1958, 100–109; Дејан Медаковић, *нав. дело*, 323–329.

СВѢТІЙ ЛАЗАРЬ, КНЯЗЬ СЕРБСКІЙ.

С. Ч. Х. Ж.

Слика 7.

Христофор Жефаровић

Свѣтїи Лазарь, кнез срѣски, Сїемайїї графїя, лист 7^б, Беч 1741.

Преузето из: Д. Давидов, *Срѣска їрафика XVIII века*, Матица српска, Нови Сад 1978.

изгубљен, а данас познат по копији Захарија Орфелина из 1773. године, на којем је кнез Лазар приказан као моћан европски владар, раскошно одевен, са свим знамењима власти и без атрибута мучеништва, од којих је остао само ореол³⁴ (Сл. 8). Лаицизирање кнежевог лика још је израженије у XIX веку када је у контексту актуелних друштвенополитичких збивања епско, јуначко

Слика 8.
Захарија Орфелин
Свeйи Лазар кнез српски, 1773.
Галерија Матице српске, ГМС/У 1131

³⁴ Лепосава Шелмић, „Бакрорез 'Кнез Лазар' Захарије Орфелина”, *Зборник за ликовне уметности Матице српске*, бр. 9, Нови Сад 1973, 291–301; Динко Давидов, *Српска графика XVIII века*, Матица српска, Нови Сад 1978, 114, 135; Ненад Симић, „О лику кнеза Лазара”, *Гласник Српске православне цркве*, год. XXXIX, бр. 6, Београд 1958, 100–109.

Слика 9.
Свети кнез Лазар, око 1898–1902.
Фото: Дејан Попов, 2023.

тумачење Косовског предања потискивало његов хришћански, црквени, заветни смисао.

У том духу изведена је престопа икона Светог кнеза Лазара, патрона и заштитника новог моношторског храма. Кнез Лазар је приказан као средовечни војсковођа идеализованог лика, у оклопу и са дугим мачем у левој руци, без атрибута мучеништва, тако да више подсећа на ратника него на светитеља, на шта указује једино ореол око главе. Оно што ову икону издваја од других приказа кнеза Лазара јесте српски грб са четири оцила који готово да прекрива кнежеве груди.³⁵ Његов десни длан је положен на груди а поглед уперен ка горе, што нас упућује на молитвени чин за спас и очување српског народа, који можемо протумачити у контексту вишедеценијске борбе за моношторску црквену општину. Смештен је у ентеријер чији зид прекрива драперија. Десно од њега, на ниском сточићу су златна круна и небески шар, симболи земаљског и небеског царства које је кнез Лазар својом жртвом и мучеништвом заслужио. Лево на постаменту, на који је наслоњен штит, налази се модел кнежеве задужбине из XIV века, манастира Раванице код Њуприје (Сл. 9).

Када се сагледају ликовне вредности моношторског иконостаса, могли бисмо рећи да је у питању рад просечних сликара скромних способности, али да, без обзира на то, он свакако завређује пажњу и бригу, пре свега стручне

Слика 10 (с десна на лево:) Свештеник Милан Миоковић, администратор парохије, Снежана Мишић, Дејан Попов и мештанин Рада Јоргован приликом посете Цркви Светог кнеза Лазара у Моноштору, 17. новембар 2023.

³⁵ Оцила, односно четири слова С, на српски грб је увео деспот Стефан Лазаревић, син и наследник кнеза Лазара, када је 1402. године, после битке код Ангоре, од Византинаца у Цариграду добио титулу деспота.

јавности. Нарочито имајући у виду све околности које су довеле до изградње нове српске православне цркве у Моноштору, као и лоше стање икона које захтевају конзерваторско-рестаураторски третман, неопходно је подићи свест о значају ове цркве како би се зауставило њено даље пропадање.

Црква Светог кнеза Лазара у Моноштору један је од примера да храм није само локална парохијска црква, већ један од истакнутих споменика српског народа у Румунији. Иако је коначан исход црквене поделе у Моноштору био неповољан за српску заједницу, вишедеценијска интензивна и упорна борба црквене јерархије и самих Моноштораца да ову црквену општину задрже у оквиру Темишварске епархије и Српске цркве један је од најречитијих примера великог родољубља, јаке жеље и, надасве, потребе за очувањем српске православне вере и нације, па самим тим и опстанка српског народа на подручју овог дела Баната (Сл. 10).

BISERICA ORTODOXĂ SÂRBĂ CU HRAMUL SFÂNTULUI CNEAZ LAZAR DIN MĂNĂȘTUR (ARAD)

Snežana Mišić

Rezumat

În articol este prezentată biserica ortodoxă sârbă cu hramul Sfântului Cneaz Lazar din satul Mănăștur (județul Arad) din România, cu iconostasul la a cărui pictură și-a adus contribuția preotul Ivan Aleksić, descendent al cunoscutei familii de pictori Aleksić din Arad. Construirea noii biserici sârbe din Mănăștur a fost precedată de despărțirea pe naționalități a acestei parohii care a început în anul 1864 cu ocazia separării ierarhice a românilor de Mitropolia din Karlovci (Karlówitz), în urma căruia s-a decis ca parohia să revină comunității românești și Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului. Partea sârbă a considerat această hotărâre drept abuzivă și a întreprins numeroase demersuri să o păstreze în cadrul Episcopiei Sârbe a Timișoarei și a Bisericii Sârbe. Soluționarea conflictului a survenit la sfârșitul secolului al XIX-lea, când parohia a fost împărțită în partea sârbească, subordonată Episcopiei Timișoarei, respectiv în partea românească, subordonată Episcopiei Aradului. Biserica existentă, închinată Sfintei Parascheva a rămas părții românești, iar comunitatea sârbă, pe baza compensației acordate, și-a construit o biserică nouă. În ideea de a se evidenția continuarea tradiției păstrării identității religioase și naționale a poporului sârb din Banat, noua biserică a fost închinată unuia din cei mai venerați sfinți ai panteonului național sârb, Sfântului Cneaz Lazar, fapt indicat și prin modul în care acest sfânt este reprezentat pe icoana împărătească.

Biserica cu hramul Sfântului Cneaz Lazar din Mănăștur nu reprezintă doar o biserică parohială locală, ci este și un monument al poporului sârb din România. Deși finalizarea partajului nu a fost unul fericit pentru comunitatea sârbă, lupta desfășurată de către ierarhia bisericească, dar și de către localnici pe durata a mai multe decenii pentru păstrarea acesteia sub jurisdicția Episcopiei Timișoarei și a Bisericii Sârbe este un exemplu elocvent al patriotismului existent, al unei dorințe fierbinți și a unei necesități pentru păstrarea credinței ortodoxe sârbe și a națiunii, cât și a supraviețuirii poporului sârb în această parte a Banatului.

THE SERBIAN ORTHODOX CHURCH OF SAINT PRINCE LAZAR IN MĂNĂȘTUR (ARAD)

Snežana Mišić

Summary

The article describes the Serbian Orthodox church of Saint Prince Lazar in the village of Mănăștur (Arad county) in Romania, with its iconostasis painted by priest Ivan Aleksić, a descendant of the famous Aleksić family of painters in Arad. The erection of this church in Mănăștur at the end of the 19th century was preceded by a lengthy settlement which commenced in 1864 on the occasion of the hierarchical separation of Romanians from the Metropolitanate of Karlovci, when it was decided to assign the church community to the Romanian Diocese of Arad. The Serbian side considered this decision as abusive and took numerous actions to maintain it within the jurisdiction of the Serbian Diocese of Timișoara and the Serbian Church. The final outcome occurred towards the end of the century, with the division of the parish into two parts: the Serbian one, subordinated to the Serbian Diocese of Timișoara, and the Romanian one, subordinated to the Romanian Diocese of Arad. The existing church of Saint Paraskeva was attributed to the Romanian community, while the Serbian community, using the granted compensation, built a new church. With the idea of highlighting the continuity of the tradition in preserving the religious and national identity of the Serbian people in Banat, the new church was dedicated to one of the most venerated saints of the Serbian pantheon, Saint Prince Lazar, this fact being visible in the manner this saint is depicted on his icon.

The church of Saint Prince Lazar is one of the examples that it does not only represent a mere local parish church, but it is also a significant monument of the Serbian people in Romania. Although the outcome of the settlement in Mănăștur was rather inconvenient for the local Serbian community, the constant and thorough effort along several decades of the church hierarchy as well as of the locals in keeping this parish under the jurisdiction of the Diocese of Timișoara and the Serbian Church depicts a fine example of great patriotism, along with a great wish and above all a real need to preserve the Serbian Orthodox belief and nation, implicitly to contribute to the survival of the Serbian people living in this part of Banat.

Наџаца Марјановић

НАЈСТАРИЈИ ЗВУЧНИ СНИМЦИ СРПСКОГ ЦРКВЕНОГ ПОЈАЊА – ИЗВОРИ ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ И ОЧУВАЊЕ ТРАДИЦИЈЕ

САЖЕТАК: У раду је разматрана улога звучних снимака у очувању и проучавању српске црквено-појачке праксе, с фокусом на пионирски пројекат аудио снимања традиционалних литургијских напева, из којег је произашло и издање *Расадник српској православној црквеној појања* (1933). Осврт на садржај старих грамофонских плоча на 78 обртаја осветљава значајну улогу Лазара Лере, угледног земунског појца и учитеља (родом из Чакова), у неговању српског појања у периоду између два светска рата. Текстом се уједно најављује ново издање *Расадника*, у савременом аудио формату (mp3), приређено на основу дигитализованог звучног материјала.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: традиционално српско црквено појање, Лазар Лера, *Расадник српској православној црквеној појања*, Edison Bell Penkala, грамофонске плоче на 78 обртаја.

**Та песма је Божји свети дар,
та песма је души лек.**

Традиционално српско народно црквено појање, формирано крајем 18. века на подручју Карловачке митрополије, неговано и преношено током више од два протекла столећа у различитим друштвено-историјским околностима, до данас је сачувано у литургијској музичкој пракси Српске православне цркве. Током низа деценија живело је искључиво кроз усмено предање, а почев од нотних записа Корнелија Станковића (1854) и његових мање познатих претходника, те потоњим трудом низа следбеника међу богословима, учитељима, композиторима и диригентима, нотним „утврђивањем” традиционалних мелодија у 19. и 20. веку олакшано је преношење појачког наслеђа кроз генерације. Период након стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (1920) обележен је неповољнијим условима за неговање црквене музике. Након ступања на снагу новог закона о образовању, црквено појање је као предмет изостављено из плана школског програма у учитељским и општим

грађанским школама, а осетна последица таквих прилика било је драстично смањење броја искусних појаца међу учитељима, као и међу лаицима.¹

Свестан актуелних прилика, уз то добар познавалац и љубитељ црквеног појања, земунски трговац Чедомир (Чеда) Димитријевић (1866–1944) осмислио је пионирски подухват звучног снимања црквених напева под називом *Расадник српској православној црквеној ђојања* (1933).² Родом Сомборац, дугогодишњи становник Пеште, након Првог светског рата Димитријевић је живео и активно радио у Земуну.³ Тридесетих година ту је упознао Лазара Леру (1885–1966), угледног појца и учитеља, који је својим делатностима вишеструко доприносио унапређењу црквено-појачке праксе, као и музичке педагогије.

Прва појачка искуства Лазар Лера је стекао у родном Чакову, у школском хору и као члан Црквеног певачког друштва. Знања и праксу у области црквеног појања усавршавао је потом у Гимназији у Сремским Карловцима, уз професора Душана Котура и карловачке богослове, а у Препарандији у Сомбору у раздобљу 1902–1905. уз Радивоја Бикара (1873–1945), који је појање учио од чувеног карловачког појца јеромонаха Герасима Петровића (1842–1919).⁴ По завршетку Учитељске школе у Сомбору, Лера је радио као учитељ у Карлову у Банату (1905–1910), у родном Чакову (1910–1919), а потом у Земуну у основној школи Краљ Петар II (1919–1941).⁵ У периоду између два светска рата био је активан појак у многим црквама у Београду. Од 1933. године у Земуну је редовно појао у Богородичиној цркви, а уз сагласност Архијерејског синода Српске православне цркве и надзор Министарства просвете основао је и водио Приватну појачку школу.⁶ Током четири деценије нотом је бележио напеве српског појања, са циљем „утврђивања” усменог наслеђа и чувања традиционалних мелодија од заборава.⁷ Компаративно је анализирао записе из пера угледних српских мелографа, почев од Корнелија Станковића, Гаврила Бољарића и Николе Тајшановића, Тихомира Остојића, Стевана Мокрањца, Станка Морара, Јована Живковића, па до својих савременика Јована

¹ Даница Петровић, „Традиционално српско народно црквено појање у XX веку. Пут неговања, замирања, страдања и обнављања”, *Црква 2000*, Београд: Календар Српске православне патријаршије, 1999, 104–111.

² Три године пре појаве *Расадника*, у Сједињеним Америчким Државама објављени су снимци неколико божићних и ускршњих црквених песама, у извођењу „Српског црквеног терцета”, у издању куће Columbia Records (1930).

³ Stanka Jovanović (ur), Žarko Dimitrijević, *Dimitrijević Family Genealogy*, DJ Publishing, 2005.

⁴ Константин Т. Костић, *Из прошлости Учитељске школе у Сомбору*, Нови Сад 1938, 134; Димитрије Стефановић, „Лазар Лера (1885–1966). Прилог историји музичке културе код Срба”, *Зборник Мајнице српске за друштвене науке* 50, Нови Сад 1968, 163–165.

⁵ Године 1919. изабран је за сталног учитеља, а 1925. за учитеља основне школе у Земуну, с правима чиновника 1. групе 2. категорије, с положајном платом. Током 1938/39. радио је хонорарно и у Занатској шегртској школи, а током 1939/40. у Општој продужној школи у Земуну. Био је члан Удружења југословенских учитеља, као и Добротворне задруге Српкиња Земункиња. Видети: Службенички лист – Државна основна народна школа у Земуну; Министарство просвете Краљевине Југославије, Одељење за народне школе, Одобрења Лазару Лери за хонорарна запошљања, од 5. јула 1938. и 9. августа 1939. године.

⁶ Наташа Марјановић, „Заоставштина Лазара Лере у Музиколошком институту САНУ – грађа за историју српског црквеног појања, музичке културе и просвете”, *Темичварски зборник* 13, Нови Сад, 2021, 21–49.

⁷ Димитрије Стефановић, *нав. дело*; Наташа Марјановић, *нав. дело*.

Козобарића, Ненада Барачког, Бранка Цвејића и Радивоја Бикара, настојећи да што дубље проникне у срж стваралачког принципа у поступку „кројења” црквених мелодија према химнографским текстовима.

Као главни организатор, финансијер и издавач, Димитријевић је у Лазару Лери препознао идеалног музичког сарадника спремног да, из перспективе својих различитих активности, сагледа могуће добробити снимања и учествује у осмишљавању пројекта.⁸ Основни циљ уобличавања звучне збирке било је сачињавање аутентичног сведочанства о актуелној појачкој пракси, односно о наслеђу српског појања, али и припрема новог средства за учење и олакшано преношење усмене традиције. Овладавање основним литургијским песмама кроз снимке могло је бити омогућено и лаицима без музичког образовања. Штавише, Димитријевић и Лера су веровали да ће један од главних доприноса издања бити и успостављање правилног, „једнообразног” појања.⁹

Уз благослов тадашњег патријарха српског Варнаве (Росића) и Светог Архијерејског Синода Српске православне цркве,¹⁰ снимање је отпочето крајем 1933. године, у сарадњи са издавачком кућом Едисон Бел Пенкала (Edison Bell Penkala) у Загребу, првом фабриком за производњу грамофонских плоча у Краљевини Југославији између два рата. Према сачуваним документима, готово целокупан материјал снимљен је на плочама на 78 обртаја, до марта 1934. године.

Репертоар је обухватио око 160 песама из литургијског богослужбеног круга, према основним химнографским целинама (опште појање, празнично и пригодно појање), односно службама (Литургија Св. Јована Златоустог, Литургија Св. Василија Великог, Литургија пређеосвећених дарова, Архијерејска литургија, Вечерње, Јутрење, Венчање, Резање славског колача, Крштење, Благодарење).¹¹ Један од критеријума редоследа, односно концепције садржаја, био је ниво сложености песама за процесе учења: једноставније су

⁸ Поред Лазара Лере, у снимању појединих песама учествовала су још двојица појаца: Душан Ламбрин, учитељ из Земунa, и Ђорђе Парабућ(с)ки (1891–1942), парох у Тителу, потоњи свештеномученик Српске православне цркве: Владан Симић (прир.), *Свети мученици бачки*, Нови Сад, Беседа, 2022, 36–38.

⁹ Писмо Лазара Лере епископу Митрофану, Земун, 14. децембар 1940, Заоставштина Лазара Лере, Архив МИ САНУ.

¹⁰ Писмо Чедe Димитријевића Светом Архијерејском Синоду Српске православне цркве, Земун 1933, Заоставштина Лазара Лере, Архив Музиколошког института САНУ; Писмо Чедe Димитријевића Лазару Лери, Земун, 28. септембар 1934, Заоставштина Лазара Лере, Архив МИ САНУ.

¹¹ Подаци о укупном броју снимљених песама и плоча варирају у различитим документима. У појединим огласима за будуће издање најављено је снимање 150 песама на 60 грамофонских плоча, док је у најопширнијем каталогу (из 1935) записано да је забележено 160 песама на 64 плоче. Примедба на крају тог штампаног документа указује да је у плану било и накнадно издавање додатног низа црквених песама (видети: *Расадник српској православној црквеној појања*, на грамофонским плочама, Одобрено решењем Св. Арх. Синода Бр. 9914/3114-93, издавач Чедa Димитријевић, Земун, снимљено и израђено код Edison Bell Penkala, Загреб, Српска манастирска штампарија, Ср. Карловци 1935). Поједини штампани и рукописни документи (доступни у заоставштини Чедe Димитријевића) упућују на то да је комплет обухватао 65 плоче.

На основу оригиналних плоча, њихових матричних (серијских) бројева, односно налепница, уочили смо барем три серије издања, као и мање варијетете у распореду песама на појединачним плочама, у односу на попис у каталогу из 1935. године. Детаљније видети у: Nataša Marjanović, „Doprinos izdavačke kuće Edison Bell Penkala promociji crkvene muzike: *Rasadnik srpskog pravoslavnog crkvenog pojanja*”, U: *Rana domaća diskografska industrija: Edison Bell Penkala, Elektroton i Jugoton*, ur. Naila Ceribašić, Dora Duratov, Jelka Vukobratović, Zagreb, Institut za etnologiju, Biblioteka Nova etnografija, 2024.

биле намењене школској омладини (песме на Литургији, поједине песме из вечерње службе, празнични тропари), а сложеније вештијим појцима (напеви „великог” појања на Литургији, јутарњој и вечерњој служби, псалми и васкрсни тропари, празнични тропари, величанија, ирмоси).¹² Као што су и Лерини многобројни мелографски записи драгоцене сведочанства о појачкој пракси негованој на простору некадашње Аустроугарске (са ознакама локалне појачке праксе: „новосадско”, „сомборско”, „карловачко”), звучни снимци у целини су сведочанство такозваног „пречанског појања”, црквено-музичке праксе неговане међу Србима на простору северно од Саве и Дунава.

Напомене о карактеристикама снимљеног материјала Димитријевић је објавио у каталогу издања 1935. године, док се појединости могу ишчитати и из рукописних докумената у заоставштини Лазара Лере. Наглашен је значај снимања песама које су ишчезле из тадашње појачке праксе, попут „великих” сједалних или „великих” ирмоса, „Карловачке” херувимске песме и „великог” напева догматика гл. 8 *Царју небесниј*, песме коју је Лера сматрао „круном нашег црквеног појања”.¹³ Рукописни нотни записи мелизматичне варијанте догматика указују и на Лерин појачко-мелографски поступак скраћења мелодије: нагласивши да се због дужине у пракси никада не отпева у целини, у белешкама је протумачио своју интервенцију сажимања, уз задржавање свих прописаних одсека и избегавање сувишних мелодијских понављања. Са истим су циљем литургијској пракси оног времена прилагођене мелодије причасних песама *Днес на Синајсѣј*, *Око сердца мојејо*, *Скажи ми Госјоди*, *Госјоди кѣо обѣијајей*, „великог” напева *Свјай*, односно песме *Ниње сили*.

Према оригиналном тексту карловачког митрополита Јована Георгијевића (?–1773), Лера је за потребе *Расадника* приредио и Стихиру српским светитељима.¹⁴ Такође, издање је допуњено јединственим проширењем познатог репертоара песама посвећених Светом Сави. Химна *Ускликнимо с љубављу* снимљена је и у варијанти са мање познатим стиховима, а поводом 700-годишњице светосавске прославе Лера је „искројио” песму *Добродјелѣј дјеланијем*, текстуално идентичну другом сједалну из минејске службе Светом Сави (где је назначена као 3. гласа), али испевана по 6. гласу тропарског великог напева, као и причасну песму *Радујсја архијерејев добројо*, фрагмент из стихире „на *Хвалије*” самогласног напева 5. гласа, чија је основна мелодија у Лерином запису осмишљена према причасном стиху *Днес на Синајсѣј*, гл. 5.¹⁵ У каталогу је посебно назначено да су поменуте песме

¹² Милица Андрејевић, „Звучни снимци српског православног црквеног појања”, *Свеске Майице српске* 45, 2006, 78.

¹³ Наташа Марјановић, *нав. дело*.

¹⁴ Писмо Чедѣ Димитријевића учитељу Арсенију Недићу, Пласковац, 12. фебруар 1937, Заоставштина Лазара Лере, Архив МИ САНУ. У заоставштини је сачувана и забелешка да су „од 167 тактова 64 такта [су] творевина М. Поповића, а 103 – Лазара Лере”. Претпоставка је да су ови нотни записи, међу осталим Лериним рукописима сачувани у фонду Архијерејског синода Српске православне цркве. Уп. Димитрије Стефановић, *нав. дело*, 164.

¹⁵ На нетрадиционална својства поменутих мелодија указао је класични филолог, врсни познавалац православне химнографије и српског црквеног појања проф. др Ненад Ристовић. *Нав. према: Богдан Ђаковић, Бојослужбени и уметнички елементи у српској црквеној хорској музици у њериоду између два свјетска рата (1918–1941)*, Академија уметности, Матица српска, Нови Сад 2015.

поводом светосавске 700-годишњице и хармонизоване за мешовити и мушки хор и посвећене Хору Богословије Св. Саве.¹⁶

Снимљени материјал на објављеним плочама Димитријевић је 1934. године донео на увид и слушање члановима Синода, у посебно организованој посети Патријаршији у Сремским Карловцима.¹⁷ Дистрибуција плоча је одобрена, са напоменом да снимци треба да буду коришћени искључиво као помоћно средство за учење појања, у домовима и школама. Поред иницијалне молбе за благослов за штампање, Димитријевић је од Синода молио и препоруке за ширу употребу издања у црквеним парохијама, школама, манастирима и богословијама, међу образованим музичарима и лаицима. Молећи за финансијску подршку кроз откуп што већег броја примерака *Расадника*, истицао је залагање будимског епископа др Георгија Зубковића (1878–1951), који је имао предлог да сваки архијереј Српске цркве набави комплет плоча за своју епархију.¹⁸ Изнео је и размишљања о потенцијалу издања да утиче на одлуку о поновном увођењу црквеног појања као обавезног предмета у свим школама, наглашавајући значај који би звучни снимци могли имати у процесу учења, нарочито као помоћно средство вероучитељима.¹⁹

У *Гласнику* Српске православне патријаршије (1934) објављена је препорука за употребу звучне збирке, уз податке о садржају и коментар да појац има „изванредно добар и пријатан глас”, да је „појање у погледу правилности апсолутно беспрекорно”, те да је „ретко уживање и данас чути исто умилно црквено појање како се то некада певало и орило по нашем равном Срему”.²⁰ Да набаве плоче били су позвани посебно свештеници и учитељи који би желели да децу науче правилном појању одабраних тропара и ирмоса и других одговарања на Литургији. Истакнуто је, притом, да ће уз ново издање имати у рукама сигурно средство за „лепу, разговетну и апсолутно поуздану подuku” чак и уколико сами нису вични у појању. Метод учења уз грамофонске плоче, односно посредством звучних снимака, свакако је подразумевао принцип вишекратног слушања и понављања „по слуху”. Сам Димитријевић је препоручивао „да при учењу отпевате (преслушате, прим.

¹⁶ *Две њесме у часѣ Св. Сави* према Лерином запису за хор је компоновао Петар Крстић. Оба дела објављена су у: *Ћirilometodski vjesnik*, IX, Zagreb 1938, vanredan prilog 1, 2. Уп. Наташа Марјановић, „Композитор Петар Крстић и традиција српског црквеног појања”, у: *На марѣинама музиколошкој канона: комѣозиѣјорска ѣенераѣија Пеѣира Сѣјојановића, Пеѣира Крсѣића и Сѣјани-слава Биничкој*, ур. Биљана Милановић, Музиколошко друштво Србије – Музиколошки институт САНУ, Београд 2019, 223–239.

¹⁷ Недатирани документ, Заоставштина Лазара Лере, Архив МИ САНУ.

¹⁸ Писмо Чеде Димитријевића Синоду Српске православне цркве, б.г., Заоставштина Чеде Димитријевића.

¹⁹ У једном од обраћања патријарху српском Варнави указао је на ступање на снагу новог закона о образовању (1934) и одредбе о настави веронауке, према којима „наставни план и програм из веронауке прописује министар просвете у споразуму са врховним представништвом појединих вероисповести у Краљевини Југославији, а по саслушању главног просветног савета” и молио да овим поводом питање употребе *Расадника* буде стављено на дневни ред Архијерејског Сабора. Синод је потврдио сагласност за употребу издања у основним школама, остављајући преостала питања надлежности Министарства просвете. Писмо Светог Архијерејског Синода (потпис викарног епископа Тихона) архијерејском намеснику (за г. Чеду Димитријевића), Земун, 1. август 1934, Заоставштина Чеде Димитријевића.

²⁰ *Гласник, Службени орѣан Срѣске ѣравославне ѣаѣријарѣије*, бр. 5, 6, 14/27. 2. 1934, 104.

Н. М.) једну страну бар осам до десет пута, и тек онда полагамо ученик нека гуди, али пред собом мора имати текст те песме”.²¹

Вести о новом издању огласила је дневна штампа, а снимци су промовисани благодарећи, на првом месту, Димитријевићевим трговачким везама и познанствима у земљи и иностранству.²² Већ на почетку пројекта Димитријевић је указивао на значај који ће снимци имати и у православним црквама ван земље, истичући посебно Чехословачку, Румунију и Мађарску.²³ У периоду 1935–1942. године из великог броја градских и сеоских средина Краљевине Југославије, као и из Мађарске, стизале су поруџбине за одабране сегменте збирке или за комплет плоча.²⁴ Извесно је да је, у општој економској кризи у Краљевини Југославији у то време, тржишна цена издања била превисока у односу на просечна месечна примања, те су многи заинтересовани допуњавали своје збирке постепено, куповином појединачних плоча.²⁵ Издање је послато многим црквама и манастирима (Фрушка гора, Жича, Високи Дечани, Острог, Дужи, Височко-ржански манастир код Пирота), црквеним општинама (Панчево, Петриње, Скопље, Дубровник) и школама (Земун). Позитивно мишљење о потенцијалима грамофонских плоча да олакшају процес учења како широким слојевима лаика, тако и „сељачким момцима и девојкама” у најудаљенијим местима, истакао је архимандрит фрушкогорског манастира Шишатовца др Петроније (Трбојевић),²⁶ док о практичној употреби издања сведоче подаци о раду монашке школе манастира Високи Дечани 1940-их година и о ангажовању епископа Митрофана (Абрамова), који се особито старао о лепоти музике богослужења и црквено-музичком образовању монаштва.²⁷

Међу епископима који су исказали посебно интересовање за снимке били су и епископ будимски др Георгије (Зубковић), вршачки др Георгије (Летић), браничевски др Венијамин (Таушановић) и далматински Иринеј (Ђорђевић).

²¹ Писмо Чеде Димитријевића учитељу Арсенију Недићу, Пласковац, 12. фебруар 1937, Заоставштина Лазара Лере, Архив МИ САНУ.

²² Аноним, „Један земунски трговац снима на грамофонским плочама 150 црквених песама”, *Полићика*, 19. март 1934: 10; Аноним, „Трговац који је „подигао себи задужбину” у грамофонским плочама”, *Полићика*, 10. новембар 1937, 12.

²³ Писмо Чеде Димитријевића Светом Архиепископском Синоду Српске православне цркве, Земун 1933, Заоставштина Лазара Лере, Архив МИ САНУ.

²⁴ Међу местима из којих су стизале поруџбине била су (хронолошки): Пожега, Црноклиште, Петриња, Сентандреја, Мостар, Александровац, Гараше, Београд, Будим, Сплит, Скопље, Вршац, Пожаревац, Земун, Шибеник, Баточина, Црвен Бок, Турија, Брус, Иланча, Јарак, Орид, Суботица, Српски Моравац, Драгодвеш, Бор, Стара Пазова, Чортановци, Босански Шамац, Деч, Гај, Бенковац, Дужи, Бањалука, Крњево, Валандово, Мушак, Чалма, Уљешт, Смољинац, Љубостиња, Бело Брдо, Билински Кут, Пирот, Сушак, Неготин, Ириг, Прилушје, Бобић, Медвеђе, Новапешта, Придворци, Фаркаш, Тушиловић, Острог, Св. Турјак, Столац, Цариград, Фаркашдин, Добриње, Сремска Каменица, Борово, Добросело, Гређани, Сомбор, Дубровник, Сарајево, Чантавир, Велика Кикинда, Славонски Брод, Шашинци, Глаговица, Загреб, Панчево, Нови Сад, Нови Пазар, Мркоњић Град. Документ сачуван у заоставштини Чеде Димитријевића садржи и детаљне податке о именима наручилаца, као и нумеричке ознаке поручених плоча. Договоре о дистрибуцији издања Димитријевић је водио и у Плашком и на Цетињу.

²⁵ Цена појединачне плоче 1935. године била је 50, а целог комплета од 65 плоча 2600 динара; грамофон је коштао 1450 динара, а „чувар плоча” 200 динара. Видети и: Спасоје Николић, „Нешто о црквеном појању и црквеним појцима”, *Темичварски весник*, 15. април 1934, 3.

²⁶ Писмо архимандрита др Петроније (Трбојевића) Чеди Димитријевићу, Манастир Шишатовца, 23. фебруар 1933, Заоставштина Лазара Лере, Архив МИ САНУ.

²⁷ Наташа Марјановић, „Заоставштина Лазара Лере...”.

Комплет плоча дарован је Саборној цркви у Београду, два комплета њиховим краљевским височанствима краљу Петру II и кнезу Павлу намеснику,²⁸ као и Дому слепих Краља Александра I у Земуну, с којим је Лера сарађивао као учитељ. Примерке је набавило Руско певачко друштво у Земуну, а комплет плоча достављен је и звучном фонду Радио Београда. Међу заинтересованима су били и многи лаици, трговци, лекари, адвокати, пензионери.

Издање је, одмах по објављивању, изазвало значајну пажњу и у српској дијаспори у Америци и Аустралији. Интересовање за традиционално српско црквено појање, као и за српску хорску црквену музику проистеклу из једногласне појачке традиције, било је неодвојиво од опште тежње ка неговању српског културног наслеђа.²⁹ Од особитог значаја за промоцију издања у Америци био је Димитријевићев и Лерин контакт са др Пајом Радосављевићем, професором Универзитета у Њујорку, и са представницима Српског певачког савеза у Детроиту.³⁰ Димитријевић се у Америци за подршку обратио и америчко-канадском епископу Мардарију (Ускоковићу), свештеницима (Милану Г. Поповићу у Аркону, Филипу Срдановићу у Стелтону, Миловану Шундићу у Вилмерлингу), учитељима, издавачима браћи Паландачић, као и Михајлу Пупину (Њујорк). Вести о издању објављиване су у дневној и периодичној штампи (*Американски Србобран*, Питсбург; *Српски дневник*, Њујорк; *Уједињено српство*, Чикаго), а значај снимака вреднован је из перспективе очувања српског националног, културног и духовног идентитета.³¹

Након Другог светског рата услови за неговање црквене музике били су сасвим неповољни, те је и издање *Расадника* било сразмерно мање промовисано у земљи и у иностранству. Новоосновани Музиколошки институт Српске академија наука откупио је део колекције плоча 1950. године, по договору између Милоша Димитријевића и Петра Коњовића (1883–1970), оснивача и првог управника Института.³² Извесно је да је збир снимака потом допунио и сам Лазар Лера, као институтски хонорарни секретар (у периоду 1952–1954). Тадашњи млади сарадник Института Димитрије Стефановић (1929–2020) уз „чика Леру“ је проширивао и практичним учењем појања допуњавао своја научна истраживања; деведесетих година 20. века, као директор Музиколошког института САНУ, примио је и поједине преснимке *Расадника* од Станке Јовановић, унукe Чедомира Димитријевића.³³ Део своје

²⁸ О овоме сведочи писмо са потписом министра Двора, Милана Антића, Чеди Димитријевићу, Београд, 29. април 1936, Заоставштина Чедe Димитријевића.

²⁹ Писмо Чедe Димитријевића В. М. Лугоњи, секретару Српског певачког савеза, Детроит (Мичиген, САД); Писмо Српског певачког савеза Петру Крстићу, Детроит (Мичиген, САД), 16. август 1933, Заоставштина Петра Крстића, Архив МИ САНУ.

³⁰ Писмо Паје Радосављевића Лазару Лери, 10. април 1934, Заоставштина Лазара Лере, Архив МИ САНУ. Писмо Чедe Димитријевића В. М. Лугоњи, секретару Српског певачког савеза, Детроит (Мичиген, САД), Писмо Српског певачког савеза Петру Крстићу, Детроит (Мичиген, САД), 16. август 1933, Заоставштина Петра Крстића, Архив МИ САНУ.

³¹ Аноним, „За савремену мисију наше савремене гусле“, *Американски Србобран*, петак, 6. децембар 1935.

³² Допис Музиколошког института САН Милошу Димитријевићу, 8. април 1950, Београд, Заоставштина Чедe Димитријевића.

³³ Писмо Станке Јовановић Димитрију Стефановићу, 12. децембар 1996, Батавија, Илиноис (САД). Из личне архиве Станке Јовановић.

колекције плоча 2001. године Институту је поклонио свештеник Васо Ивошевић, некадашњи професор Карловачке гимназије.

У оквиру пројекта „Традиционално и ново у српској музици” (подржаног од Министарства науке Републике Србије 2002. године), под руководством Данице Петровић као директора Музиколошког института, 64 старе плоче дигитализоване су и преснимљене на шест компакт-дискова.

Током последње две године, Савез Срба у Румунији и Темишварски одбор, у сарадњи са Музиколошким институтом САНУ, иницирали су припрему и штампање новог издања *Расадника*, на савременом носачу звука (mp3 формат). Верујемо да би ексклузивност овог материјала и његовог богатог историјата могли препознати посвећени појци, љубитељи и истраживачи традиција црквене музике, посебно они који негују или проучавају српско појање, али и колекционари старих плоча, љубитељи раритетних музичких издања. Најстарији снимци српског црквеног појања могли би наћи вишеструку примену и у савременом тренутку, са истим циљем очувања и неговања српске црквеномузичке традиције која је претрајавала током протекла два века и остала витална до наших дана.

CELE MAI VECHI ÎNREGISTRĂRI DE CÂNTARE BISERICESCĂ SÂRBĂ – IZVOARE DE CERCETARE ȘI PĂSTRARE A TRADIȚIEI

Nataša Marjanović

Rezumat

În lucrare este analizat rolul înregistrărilor audio în păstrarea, respectiv în studiul cântării bisericesti ortodoxe sârbe, cu referire predominantă la primul demers de înregistrare a cântului tradițional liturgic, din care a rezultat ediția *Rasadnik srpskog pravoslavnog crkvenog pojanja* (*Pepiniera cântului bisericesc ortodox sârb*, 1933). Analiza conținutului discurilor de gramofon de turație 78 rpm relevă rolul însemnat al prestigiosului cantor și învățător din Zemun (originar din Ciacova) Lazar Lera, în cultivarea cântului bisericesc sârb în perioada interbelică. În text este anunțată și reeditarea *Pepinierei*, în format audio contemporan (mp3), realizată pe baza materialului digitalizat.

THE OLDEST RECORDINGS OF SERBIAN ORTHODOX CHURCH CHANTING – SOURCES FOR RESEARCHING AND PRESERVING THE TRADITION

Nataša Marjanović

Summary

The article analyses the role of audio recordings in the preservation, but also in the study of the Serbian church chanting, with particular focus on the first project of recording traditional liturgical chants, which led to the edition *Rasadnik srpskog pravoslavnog crkvenog pojanja* (*The Nursery of Serbian Orthodox Church chanting*, 1933). The analysis of the content of the 78 rpm gramophone records reveals the important role of Lazar Lera, a respected chanter and teacher from Zemun (born in Ciacova), in preserving Serbian church chanting in the inter-war period. The text also announces the upcoming edition of *The Nursery* in contemporary audio format (mp3), prepared based upon the digitalised audio material.

Octavia Nedelcu

FILOLOGIA SÂRBO(CROATĂ) LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI SCURT ISTORIC

REZUMAT: Despre filologia sârbo(croată) la universitățile din România au fost publicate articole în numerele 5/ și ... ale acestei reviste. Articolul de față reprezintă un text concludiv, care atenționează asupra greutăților și dă speranțe cu privire la supraviețuirea, respectiv evoluția sârbisticii la universitățile din România.

CUVINTE CHEIE: filologie sârbo(croată), Universitatea din București

Universitatea din București, a doua cea mai veche universitate din România, a fost înființată în 1864 de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza (1859–1866), reclamându-se ca succesoare a structurilor de învățământ superior inaugurate de Academia Domnească (1694).

În prezent, aceasta cuprinde 19 facultăți, cu 97 de programe de licență, 215 programe de masterat, 9 programe de masterat didactic, 21 de școli doctorale pe domenii specifice și o școală pentru studii doctorale interdisciplinare, având o ofertă educațională care include numeroase arii de studiu. Din rândul filologilor de seamă care au ocupat funcția de rector al Universității din București de-a lungul timpului, amintim următoarele personalități: Ioan Bogdan, slavist (1912), Alexandru Rosetti, lingvist (1946–1949), Constantin Balmuș, clasicist (1950–1952), Iorgu Iordan, lingvist (1957–1958), Jean Livescu, germanist (1959–1963; 1968–1972), Ion Dodu Bălan, românist (1989), Ioan Pânzaru, specialist în literatura medieval franceză (2005–2011).

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (FLLS), una dintre cele mai mari și importante instituții de învățământ superior din cadrul Universității din București, are o bogată tradiție în predarea limbilor și literaturilor străine, unde se învață peste 30 de limbi străine dintre care 10 limbi slave, unele unice în țară. Facultatea de Limbi și Literaturi Străine școlarizează studenți pentru 4 programe de studii de licență distincte (filologie, studii culturale, traducere și interpretare și limbi moderne aplicate), 17 programe de master din domeniile Filologie și Studii culturale, 2 programe de master din domeniul Științelor educației (germană și franceză) organizate în colaborare cu Facultatea de Psihologie și Științele Educației și 2 școli doctorale.

Filologia slavă la Universitatea din București este o disciplină veche, având peste un secol de activitate. *Însemnătatea studiilor slave pentru români* este chiar titlul lecției inaugurale susținute la 19 octombrie 1891 de Ioan Bogdan (1864–1919), întemeietorul studiilor moderne de slavistică, slavist de renume european, primul iugoslavist în adevăratul sens al cuvântului, mai apoi rector al Universității din București. În urma unei activități asidue pe tărâmul cercetării în domeniul filologiei slavo-române, acesta a fost ales membru de onoare al Academiei Sârbe de Științe și Arte în 1914.

După Ioan Bogdan, la Catedra de slavistică a Universității din București urmează elevul acestuia, Petre Cancel (1890–1947). Născut la Bacău, absolvent al Universității bucureștene, istoric, filolog român și slavist, tânărul profesor, cu specializări la Sofia, Viena, Praga și Belgrad predă și cursuri de istoria literaturii iugoslave, mai ales din domeniul literaturii populare. În aceste prelegeri publicate va insera și tălmăcirea uneia dintre cele mai frumoase balade sârbești, *Hasanaginica*, ceea ce denotă o bună cunoaștere a limbii sârbe. În rândul colaboratorilor săi, se evidențiază activitatea lui Anton B. Balotă (1901–1971), cu specializare la Belgrad unde și-a susținut teza de doctorat cu titlul: *Reči slovenskog porekla i rumunska nazalizacija / Cuvinte de origine slavă și nazalizarea în limba română*, sub îndrumarea cunoscutului lingvist sârb, prof. dr. Aleksandar Belić. Din 1927 este numită asistentă la aceeași catedră Maria Timuș Cancel, iar din 1935 asistent suplinitor, Bogoljub Pisarov (1907–1971), unul dintre cei mai talentați traducători interbelici din literatura sârbă cu studii teologice la Sremski Karlovci și la Cernăuți. Acesta a tradus, printre altele, câteva volume importante din opera lui Jovan Dučić (*Legende albastre, Orașe și himere, Comoara împăratului Radovan*), cel mai reprezentativ poet al literaturii sârbe, la vremea aceea, primul ambasador al Iugoslaviei la București. Fără îndoială că strădania acestuia a contribuit ca la 8 mai 1939 Jovan Dučić să fie numit membru de onoare al Societății Scriitorilor Români.

În actuala sa formă, Catedra de Limbi Slave ființează din anul universitar 1949–1950, sub formă de lectorate cu limbile bulgară, cehă, polonă, slovacă, sârbocroată (Bogoljub Pisarov) în cadrul Facultății de Filologie a Universității din București. Din anul universitar 1951–1952, limbile slave au statut de specializare principală, având ca a doua specialitate limba română, iar rusa ca a treia limbă străină.

În anul 1952 se înființează la București Institutul de Limbi Străine care cuprindea patru catedre: engleză, germană, franceză și sârbă, aceasta din urmă fiind condusă de Mirco Jivcovići în calitate de șef de catedră.

În cadrul Catedrei de Limba Sârbă, din al doilea semestru al anului universitar 1952–1953 activează și asistentul Čedomir Čonka Klisurac, (1929–1982), ziarist, scriitor talentat, autor al unor volume interesante de reportaje literare, unul dintre cei mai buni cunoscători ai limbii sârbe literare. Domeniul său de interes științific se îndreaptă spre probleme de dialectologie. Din 1955 a lucrat în Timișoara la redacția ziarului „Pravda”.

Un an mai târziu (1953–1954) este numit asistent Victor Vescu (1928–1991), din prima generație de absolvenți de filologie sârbocroată. Acesta e promovat în 1956 lector universitar, iar între 1972–1976 activează ca lector de limba română la Universitatea din Belgrad. În 1990 a fost promovat conferențiar. Victor Vescu a fost specialist nu numai în domeniul dialectologiei, ci și în domeniul istoriei lim-

bii, elaborând cursuri de gramatică istorică, istoria limbii, manuale de curs practic și un ghid de conversație.

În toamna anului 1954 cele patru catedre sunt anexate Facultății de Filologie a Universității din București în cadrul căreia Catedra de Limba Sârbă funcționează în paralel cu cea de Limbi Slave, aflată la momentul respectiv sub conducerea doamnei profesoare Lucia Djamo-Diaconiță.

Din 1955, cele două catedre (de Limba Sârbă și cea de Limbi Slave) se unesc, formând Catedra de Slavistică, condusă de Mirco Jivcoviți (1977–1986). Acesta își începe cariera didactică universitară la Facultatea de Filologie din București, inițial în calitate de conferențiar, ulterior, din 1980 ca profesor universitar până la pensionare (1986). La începutul activității sale s-a ocupat de aproape toate ramurile filologiei din cadrul secției de sârbocroată, iar ulterior s-a dedicat, odată cu formarea tinerelor cadre didactice, istoriei literaturii sârbe și croate, precum și cercetării relațiilor literare și culturale româno-sârbe.

Un aport deosebit în dezvoltarea învățământului limbilor slave la Universitatea din București l-a avut academicianul Emil Petrovici (1899–1968), titularul Catedrei de Slavistică de la Universitatea din Cluj (din 1931), care a condus nemijlocit Catedra de Slavistică în perioada 1956–1958. Pe parcursul următorilor patru ani la Secția de limbă și literatură sârbă au studiat peste 70 de studenți, perioadă în care, datorită împărțirii cursurilor practice pe grupe de câte aproximativ 10 studenți, s-a simțit nevoia sporirii numărului de cadre, singurul criteriu de selecție fiind acela al cunoașterii limbii sârbe. În această perioadă crește numărul posturilor didactice, ajungându-se la un efectiv de 11 cadre: Mirco Jivcoviți, Victor Vescu, Elena Barbu-Manoliu, traducătorul Traian Axente, lectorii iugoslavi Branko Berić, Milivoj Georgijević (a se vedea în Personalia), Duško Novaković, asistenții Ivan Antin, Aleksandar Filipović, Milorad Blagojev și Felicia Dima, româncă din Banatul iugoslav. În 1956 sunt angajați preparatori Sava Iancoviți, Zagorča Pașici și Aurelia Anton-Niculescu.

În anul universitar 1957–1958, în urma hotărârii Ministerului Învățământului, catedra se împarte în două entități: Catedra de Limbi Slave Vestice (ceha, polona, slovacă, ucraineană) condusă de Ecaterina Fodor și Catedra de Limbi Slave Sudice (sârba, bulgara și slava veche), condusă inițial de Mirco Jivcoviți și ulterior de Gheorghe Mihăilă.

Din iunie 1958 este numit preparator Dorin Gămulescu, absolvent al secției de filologie sârbocroată în 1957, promovat în același an asistent. După absolvirea facultății, acesta beneficiază de o specializare la Belgrad și Novi Sad între 1957–1958. În perioada 1963–1964 efectuează un nou stagiu de specializare în Iugoslavia (Belgrad-Sarajevo-Skopje-Zagreb-Ljubljana). În acest context are prilejul să ia contact direct cu cele mai noi cercetări lingvistice din principalele centre universitare iugoslave ceea ce îl determină să înceapă seria studiilor privind relațiile lingvistice și interculturalitatea româno-sârbă, româno-sud-slavă care l-au consacrat. În perioada 1969–1972 activează la Universitatea din Sofia ca lector de limba română. În 1968 obține gradul didactic de lector, în 1973 cel de conferențiar, din 1986, profesor universitar, ulterior îndrumător de doctorat, iar după pensionare, profesor emerit. Profesorul Dorin Gămulescu și-a adus contribuția în domeniul toponimiei, dialectologiei, al lexicografiei, al relațiilor culturale. A

tradus numeroase și importante opere din literatura sârbă și croată. De-a lungul timpului a colaborat și publicat studii și articole în cele mai prestigioase reviste de specialitate din spațiul lingvistic româno-sud-slav. A fost președintele Asociației Slaviștilor din România (1998–2006), redactor responsabil al revistei „Romanoslavica”, membru în comitete prestigioase ale slaviștilor din străinătate. Profesorul univ. dr. Dorin Gămulescu a îndeplinit funcțiile de decan (1976–1978) și de șef de catedră (1996–2004).

În 1962 este angajată ca preparator Voislava Stoianovici (1934–1989) care s-a numărat printre cei mai merituoși absolvenți ai secției, preocupată încă din anii studenției de istoria și teoria literaturii. Urcă pe rând treptele carierei didactice universitare ca asistent, iar în urma susținerii tezei de doctorat în 1972, este promovată lector dr. universitar. Ani la rând profesoara Voislava Stoianovici a fost titulara cursului de literatură, epoca romantismului, a susținut în fața studenților prelegeri exemplare de literatură sârbocroată. A elaborat manuale școlare în colaborare cu Mirco Jivcovi și Milivoj Georgijević. A publicat un număr considerabil de recenzii literare, prefete, studii cu tematică din domeniul literaturilor iugoslave, al relațiilor literare româno-sârbe, al literaturilor slave contrastive. De asemenea, a îngrijit ediții, antologii valoroase din creația literară a minorității sârbe.

La secția de sârbocroată este angajată în 1964 pe post de preparator Victoria Elena Frâncu, ulterior fiind promovată asistent în 1969 și lector în 1986. A fost titulara cursului de literatură medievală sârbă și croată, de civilizație și cultură, fiind, de asemenea, un asiduu practician al limbii la cursurile practice, mai ales în domeniul limbajelor specializate. A publicat articole și studii despre folclorul sârb și croat. A tradus din literatura sârbă și croată. Din 1996, odată cu înființarea secției de croată, devine unul din membri de bază ai acestei secții.

În 1963 se înființează Facultatea de Limbi Slave rezultată din unirea secțiilor de Limba Rusă și Limbi Slave de la fosta Facultate de Filologie cu Institutul de Limba și Literatura Rusă „Maxim Gorki” (1948–1963). Alături de Facultatea de Limbi Germanice și Facultatea de Limbi Romanice în cadrul Institutului de Limbi și Literaturi Străine (1963) de pe lângă Universitatea din București, învățământul limbilor slave în Universitate, precum și al altor limbi străine, a fost lărgit și perfecționat. Începând cu anul 1963 Catedra de Limbi Slave din cadrul Facultății de Limbi Slave este condusă de profesorul Gheorghe Mihăilă. Decani ai Facultății de Limbi Slave au fost: Teodor Rudenco (1963–1967), Gheorghe Mihăilă (1967–1971), Corneliu Barborică (1971–1975) și Dorin Gămulescu (1976–1978).

Perioada 1963–1978, cât timp a ființat Facultatea de Limbi Slave, este și perioada când majoritatea cadrelor didactice mai tinere din cadrul secției de sârbocroată își elaborează tezele de doctorat și publică intens articole, studii, monografii, cursuri universitare și traduceri. În 1977 cele trei facultăți se contopesc în Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, avându-l ca decan pe prof. dr. Paul Miclău (1977–1986). În aceeași perioadă funcția de șef de Catedră a Limbilor Slave este ocupată de prof. dr. Mirco Jivcovi.

Începând din 1984 până în 1989, slavistica traversează o adevărată criză, se reduce drastic numărul de locuri la secțiile umaniste și se schimbă statutul limbilor slave de mică circulație ca specializare B, cu un număr mai mic de ore, înregistrându-se, în consecință cele mai slabe rezultate în procesul didactic. În 1986

are loc unificarea Catedrei de Limba și Literatura Rusă cu cea de Limbi și Literaturi Slave sub conducerea prof. dr. Gheorghe Mihăilă. În ianuarie 1990 se reînființează Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, avându-i ca decani pe prof. dr. Iancu Fischer (1990–1996), prof. dr. Sanda Rîpeanu (1996–2004), prof. dr. Alexandra Cornilescu (2004–2012), prof. dr. Liviu Franga (2016–2020) și conf. dr. Laura Sitaru (2020 – prezent). Cele două catedre se despart, iar Catedra de Limbi și Literaturi Slave va fi condusă de prof. dr. Ioan Petrică (1990–1996), prof. dr. Dorin Gămulescu (1996–2004) și prof. Constantin Geambașu (2004–2012).

Abolventă a secției de sârbocroată-franceză, după un stagiul de 3 ani în învățământul preuniversitar, și după o perioadă de ucenicie în domeniul editorial (redactor la redacția sârbă a editurii Kriterion, 1984–1990) își începe activitatea în învățământul universitar ca asistent în 1991, Octavia Nedelcu. În cadrul activității didactice, Octavia Nedelcu a predat o paletă largă de cursuri magistrale, opționale, facultative și cursuri practice de limbă la licență și de masterat: Istoria literaturii sârbe, Stilistica limbii sârbe, Teoria și practica traducerii, Literatura populară, Metodica predării limbii sârbe, Literaturi comparate, Relații literare româno-slave. În 1995 în urma concursurilor didactice este promovată lector universitar, (1999 lector dr.), din 2001 conferențiar și din 2009, profesor universitar până la pensionare (2022) când i se acordă titlul de profesor emerit. Este autoare de programe școlare, implicată activ în activitatea de perfecționare a cadrelor didactice preuniversitare cu o bogată activitate științifică la nivel național și internațional.

În 1995 devine membră a secției, preparator Clara Căpățînă, specializarea sârbocroată-franceză. După puțin timp, colega Clara Căpățînă va face parte din colectivul de limbă croată înființat în 1996 la inițiativa șefului de catedră, profesorul Dorin Gămulescu. În prezent, Clara Căpățînă este lector dr. la secția mai sus amintită, alături de lect. dr. Maria Lațchici, absolventă a Universității din Zagreb. Un colaborator entuziast la secția de limbă croată a fost Constantin Ghirdă (1939–2021), absolvent al secției de sârbocroată, generația 1965, doctor în filologie și care a urcat cele mai înalte trepte în sfera diplomației, îndeplinind funcția de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României la Zagreb (1998–2001). A fost, de asemenea un traducător talentat din literatura sârbă și croată.

După 1990 un număr semnificativ de absolvenți au optat pentru studii doctorale, pentru desăvârșirea pregătirii profesionale, pentru cariera universitară, integrându-se în cadrul secției de limba sârbă. Este și cazul colegei lect. dr. Anca Maria Bercaru care, în urma susținerii tezei de doctorat, se alătură colectivului secției de limba sârbă în 2008, preluând disciplinele lingvistice din curricula de învățământ.

Odată cu înființarea slavisticii la Universitatea din București în cadrul Facultății de Filologie, exceptând disciplinele specifice pentru fiecare limbă slavă, au fost introduse discipline complementare precum: Slava veche, Gramatica comparată a limbilor slave, Introducere în filologie slavă, predate în decursul anilor de Lucia Djamo-Diaconiță, Maria Zavera, Olga Stoicovici, Gheorghe Mihăilă, Elena Lința, Mihai Mitu, Emil Vrabie, Maria Dumitrescu. Printre titularii acestor cursuri s-au numărat și Tiberiu Pleter, Anca Irina Ionescu, Victoria Elena Frâncu, Mariana Mangiulea, Cristina Sârbu, Sorin Paliga, Diana Popescu, Cătălina Puiu, Clara Căpățînă, Roman Petrașuc, Octavia Nedelcu. În urma restrângerii numărului de ore în prezent aceste discipline sunt predate de lect. dr. Ruxandra Lambru

și de lect. dr. Dușița Ristin la toate secțiile de limbi slave, precum și la Facultatea de Litere.

Din 2012, în urma unor reforme administrative, Catedra de Limbi și Literaturi Slave împreună cu cea de Filologie Rusă formează Departamentul de Filologie Rusă și Slavă, condus de următorii directori de departament: prof. dr. Antoaneta Olteanu (2012–2015), prof. dr. Octavia Nedelcu (2015–2019) și prof. dr. Axinia Crasovschi (2019 – prezent). Departamentul de Filologie Rusă și Slavă pregătește specialiști în științe umaniste: domeniul licență *Limba și Literatură*: Rusă, Bulgară, Cehă, Croată, Polonă, Slovacă, Sârbă, Ucraineană, *Limbi moderne aplicate*: Rusă, Cehă, Croată, Slovacă, Polonă, Domeniul *Traducere și Interpretare*: Rusă, precum și în limbile armeană, macedoneană și slovenă, prin respectivele lectorate.

Manifestările științifice, simpozioanele, colocviile, mesele rotunde, sesiunile comemorative organizate de secția de limbă sârbocroată în cadrul Catedrei de Limbi Slave vădesc preocupări concrete pentru cercetare și eferescență științifică, membrii acesteia fiind prezenți la sesiunile anuale ale catedrei, respectiv ale departamentului, la congresele internaționale ale slaviștilor. O mențiune specială se cuvine a se acorda seriei celor șase Simpozioane internaționale dedicate Relațiilor româno-iugoslave în plan cultural, literar și lingvistic, trei dintre acestea organizate în țară, cu participarea a renumiți slaviști din Iugoslavia: Asim Peco, Radu Flora, Svetozar Marković, Radoje Simić, Đorđe Trifunović, Milan Vanku, Dragiša Živković, Momčilo Savić, Jovan Deretić, Lia Magdu, Slobodan Ž. Marković și din România, în perioada 1974–1982. Comunicările acestora au fost publicate în volumele: *Actele simpozionului dedicat interferențelor lingvistice-dialectale și paralelismelor filologice iugoslavo-române*, Pančevo/Zrenjanin, 1977; *Actele simpozionului româno-iugoslav*, București, TUB, 1979; *Relații culturale, literare și lingvistice româno-iugoslave. Actele simpozionului româno-iugoslav de la București VI*, București, TUB, 1984.

Sesiunile jubiliare în cadrul Catedrei și ulterior al Departamentului au constituit o altă direcție de cercetare în ultima perioadă prilejuind o reevaluare a operelor unor scriitori reprezentativi: *Simpozion centenar Ivo Andrić*, București, 2 XII 1992; *Simpozion centenar Miloš Crnjanski*, București, 2 XI 1993; *Centenar Oskar Davičo*, 2 X 2009; „Andrić-initiative: Ivo Andrić u evropskom kontekstu”, 12–14 octombrie 2017, *Andrićev Simpozijum Omerpaša Latas*, nr. 10, București, în colaborare cu Institutul de Slavistică din Graz, Austria; *Centenar Vasko Popa*, 21–23 X 2022 ș.a.

Cadrele didactice de la secția de limba sârbă au organizat de-a lungul timpului diferite activități culturale, seri literare, lansări de carte, (multe dintre acestea în colaborare cu Uniunea Sârbilor din România, Radiodifuziunea română, Ambasada Serbiei din România, Uniunea Scriitorilor din România, Ministerul Culturii, Departamentul pentru Relații Interetnice, Catedra de Limbi Slave de la Universitatea de Vest din Timișoara etc.), preocupate de promovarea literaturilor iugoslave în general și a literaturii sârbe în special prin traduceri publicate.¹

¹ Vezi *Bibliografia traducerilor din literaturile slave 1945–2011*, coordonată de Constantin Geambașu, EUB, 2011. Capitolul dedicat literaturii sârbe cuprinde 150 de titluri (volume de autor, antologii și traduceri din literatura de expresie sârbă). Există capitole distincte pentru traduceri din literatura croată, macedoneană și slovenă.

завршио у Београду, где је одбранио и докторску дисертацију под насловом: *Речи словенскої њорекла и назализација у румунском језику / Cuvinte de origine slavă și nazalizarea în limba română*, под менторством чувеног српског лингвисте проф. др Александра Белића. Године 1927. за асистента на истој катедри именована је Марија Тимуш Канћел (Maria Timuș Cancel). Од 1935. године наставу ће преузети дипломирани теолог Богољуб Писаров (1907–1971) који је студије завршио у Сремским Карловцима и Черновцима. Био је својевремено један од најталентованијих преводилаца српске међуратне књижевности и, између осталог, превео је неколико књига из стваралаштва једног од најрепрезентативнијих песника тога доба, Јована Дучића.

Академска слика научне и културне садашњости и прошлости Срба у Букурешту у многоме је обликована од стране интелектуалне елите сачињене од универзитетског круга врских професора, познавалаца српског књижевног језика и лингвистичке теорије, али и преводилаца. Они се, као мерила и оријентир, имају у виду када треба нешто поуздано сагледати и проверити изван матичног културног и духовног простора а односи се на српски језик, књижевност, културу, преводе књига, организацију међународних славистичких скупова, сусрете писаца, као и могућности упоредних друштвено-историјских истраживања (српско-румунских, румунско-српских). Продирање србистике у област универзитетско-академског живота на румунском простору везује се за средину XX века и може се сагледати са више нивоа. У времену које се сада већ простире на више од седамдесет година, негује се настава српскохрватског језика на Одсеку за српски језик и књижевност. Одсек за српскохрватски језик на Филолошком факултету почео је са радом 1949. године.

У свом првобитном облику, Катедра за словенске језике постојала је од школске 1949–1950. године, са лекторатима за бугарски, чешки, пољски, словачки и српскохрватски језик, у оквиру Филолошког факултета Универзитета у Букурешту. Године 1951–1952. словенски језици имали су статус главне специјализације са румунским језиком, који се изучава као други језик, и руским који се студирао као трећи страни језик. У септембру 1952. године у Букурешту се оснива Институт за стране језике, који је на почетку обухватао четири катедре: за енглески, немачки, српскохрватски и француски језик. У оквиру Катедре за српскохрватски језик, од другог семестра академске 1952–1953. године као асистент био је ангажован Чедомир Чонка Клисуреац / Cedomir Cionca Clisuraț (1929–1982), новинар, талентовани писац, аутор занимљивих књига из области књижевне репортаже и један од најбољих познавалаца књижевног српског језика. Његово уже интересовање односило се на дијалектологију. Од 1955. године ће радити у Темишвару за редакцију часописа *Правда*. Годину дана после његовог избора (1953–1954), из прве генерације дипломираних студената српскохрватске филологије за асистента је изабран Виктор Веску / Victor Vescu (1928–1991). Професор Веску је 1956. године изабран у звање лектора. Боравак у Београду искористио је радећи на Универзитету као лектор за румунски језик у периоду од 1972. до 1976. Од 1990. године био је запослен као ванредни професор на Факултету у Букурешту. Његова научна интересовања била су везана не само за дијалектологију,

већ и за историју језика, а био је аутор и уџбеника и приручника за конверзацију.

У јесен 1954. године четири одсека су припојена Филолошком факултету Универзитета у Букурешту, у оквиру којег, паралелно са Катедром за словенске језике, постоји и Одсек за српски језик, који је у то време био под руководством професорке Лучије Ђамо-Дијаконица (Lucia Djam-Diaconiță). Ове две поменуте јединице (за српски језик и словенске језике) убрзо ће постати обједињене у Катедру за славистику. Креирању политике учења српског језика на Катедри за славистику у огромној мери доприноси професор Мирко Живковић, који се нашао у улози руководиоца Катедре од 1955. до 1956. године. Професор Живковић је своју наставну каријеру започео на Филолошком факултету у Букурешту као ванредни професор, да би 1980. године постао редовни универзитетски професор, а на факултету је остао све до одласка у пензију (1986). На почетку каријере бавио се готово свим гранама филологије у оквиру Одсека за српскохрватски језик, а касније се, поред обуке младог наставног кадра, посветио историји српске и хрватске књижевности, као и истраживањима румунско-српских књижевних и културних односа. Као реномирани стручњак у изучавању српскохрватског језика и књижевности, од 1977. до 1986. године обављао је функцију шефа Катедре за словенску филологију.

Доба успона. Подршку развоја славистике на Универзитету у Букурешту пружио је академик Емил Петровић / Emil Petrovici (1899–1968), редовни професор на Катедри за славистику Универзитета у Клужу (од 1931), који је руководио Катедром за славистику између 1956. и 1958. године. У овом периоду на Одсеку за српски језик и књижевност студије је похађало више од 70 студената. Промена концепта наставе практичних предмета изазвала је потребу за увећањем броја запослених предавача, а једини критеријум за избор у звање било је познавање српског језика. На Катедри је у том тренутку било запослено укупно 11 предавача: Мирко Живковић, Виктор Веску, Елена Барбу-Манолиу (Elena Barbu-Manoliu), преводилац Трајан Аксенте (Traian Axente), Бранко Берић, Миливој Георгијевић, Душко Новаковић, асистенти Иван Антин, Александар Филиповић, Милорад Благојев и Феличија Дима (Felicia Dima), Румунка из југословенског Баната. Током касних педесетих и почетком шездесетих година XX stoleћа наставило се са попуњавањем Катедре наставним кадром. Овом списку наставног кадра се већ наредне 1956. године придружују асистенти-приправници Сава Јанковић, Загорка Пашић и Аурелија Антон-Никулеску (Aurelia Anton-Niculescu). На тај начин и Катедра надраста своје пређашње оквири и постаје средиште научног проучавања и неговања словенске филологије. Школске 1957/1958. године одлуком Министарства просвете, Катедра је подељена у два департмана: Одсек за западнсловенске језике (чешки, пољски, словачки, украјински), на челу са Екатерином Фодор (Ecaterina Fodor), и Одсек за јужнсловенске језике (српски, бугарски и старословенски), који је на самом почетку водио професор Мирко Живковић. Ово је било веома повољно раздобље изучавања српскохрватског језика у високом румунском школству. Долазак Дорина Гамулеску (Dorin Gămulescu) на Одсек за српскохрватски језик у јуну 1958. године представљао је значајан помак у развоју славистичке катедре у Букурешту.

Након завршетка студија на истом факултету, усавршавао се у Београду и Новом Саду у периоду од 1957. до 1958. године. Између 1963. и 1964. године указала му се прилика да успостави директан контакт са језичком климом у главним југословенским универзитетским центрима: Београду, Сарајеву, Загребу и Љубљани. Ово драгоцену искуство послужило му је за интензивније бављење лингвистичким контактима усмереним на румунско-српску интеркултуралност, а затим румунско-јужнословенске односе. У периоду од 1969. до 1972. године радио је на Универзитету у Софији као лектор за румунски језик. Знање стечено у Бугарској искористио је за оријентацију на компаративна изучавања и продубљивање знања из области јужнословенских језика. Докторску тезу под називом *Прилози проучавању елементарних српскохрватског јорека дако-румунског речника / Contribuții la studiul elementelor de origine sârbocroată ale vocabularului dacoromân*, одбранио је 1970. године у Букурешту под менторством академика професора Александру Граура (Alexandru Graur), са стручном комисијом у саставу: И. К. Кицимија (I. C. Chițimia), као председником комисије, А. Росети (Al. Rosetti), Г. Михаила (G. Mihăilă) и Г. Болокан (G. Bolocan). Године 1968. стекао је звање лектора, 1973. године бива унапређен у ванредног професора, а од 1986. године радио је као редовни универзитетски професор и ментор на докторским студијама. За истакнут научни рад и допринос високом образовању након пензионисања добио је звање професора емеритуса. Преводилачки углед професора Гамулескуа потврђен је чланством у Удружењу румунских књижевника. У периоду од 1998. до 2006. године био је председник Удружења слависта Румуније, главни уредник часописа *Романославика*, покретач и организатор бројних симпозијума, скупова и научних догађаја. Године 1998. изабран је за члана Међународног комитета слависта. Захваљујући свом научном и моралном ауторитету, као декан (1977–1978), продекан (1978–1979) и шеф катедре (1996–2004) успео је да уједини напоре колега у остварењу високих професионалних идеала. Свој научни допринос дао је у бројним прилозима у специјализованим листовима и зборницима на румунско-јужнословенском језичком подручју из области топонимије, дијалектологије, лексикографије и културних односа. Превео је значајна књижевна дела из српске и хрватске књижевности.

Целокупна српска славистичка мисао уздигнута је у висине ондашње србистике у Букурешту 1962. године доласком Војиславе Стојановић (1934–1989) на катедру. Још у студентским данима показала је интересовање за историју и теорију књижевности. Годинама је предавала српскохрватску књижевност везану за доба романтизма. У сарадњи са М. Живковићем и М. Георгијевићем била је ауторка неколико уџбеника намењених за учење српског језика. Објавила је знатан број књижевних приказа, предговора, студија на тему југословенских књижевности, румунско-српских књижевних односа, упоредне словенске књижевности и антологија књижевног стваралаштва српске мањине. Након одбране докторске тезе 1972. године, унапређена је у звање доцента. Ангажовањем на Одсеку за српскохрватски језик од 1962. године, допринос развоју србистике у Букурешту пружала је и Викторија Елена Франку (Victoria Elena Frâncu). Све до 1996. године предавала је упо-

редо средњовековну српску и хрватску књижевност и језик, цивилизацију и културу. Објављивала је чланке и студије из народне српске и хрватске књижевности. Преводила је дела са српског и хрватског језика. Од 1996. године постаје један од водећих кадрова Одсека за хрватски језик. И након одласка у пензију, све до 2007. године предавала је: Историју хрватске књижевности, Културу и хрватску цивилизацију, Савремени хрватски језик, Методику и Дијалектологију хрватског језика. Године 1995. Клара Капацина (Clara Căpățînă) постаје члан катедре и предаје на Одсеку за српскохрватски језик. Ангажман на Одсеку за хрватски језик и књижевност отпочела је 1996. године. У звање асистента изабрана је 1999, а у доцента 2002. године.

У септембру 1963. године у Букурешту је почео са радом Институт за стране језике и књижевности, у чијем је саставу била и Катедра за словенске језике. Оснивање Факултета словенских језика, у оквиру Института за стране језике и књижевности при Универзитету у Букурешту омогућено је на тај начин што су се ујединили са Одсеком за руски језик и књижевност „Максим Горки” (1948–1963), чиме је изучавање словенских и других страних језика знатно добило на квалитету. То је раздобље када се уводи дупла специјализација, односно студент по завршеном факултету добија диплому професора два језика. Институт за стране језике и књижевности је престао са радом у септембру 1976. године и 1978. основан је Факултет за стране језике и књижевности у оквиру Универзитета у Букурешту. Од 1963. године Катедру за словенске језике у оквиру Факултета словенских језика води професор Георге Михаила. Декан Факултета словенских језика био је најпре Т. Руденко / T. Rudenco (1963–1967), затим Г. Михаила (1967–1971), потом Корнелију Барборика / C. Barborică (1971–1975) и Дорин Гамулеску (1976–1978). Период од 1963. до 1978, колико је постојао Факултет словенских језика, уједно је и период када већина млађег наставног кадра на српскохрватској секцији брани своје докторске тезе и објављује чланке, студије, монографије и превод. Године 1977. ова три факултета су се спојила у Факултет за стране језике и књижевности, а декан је био проф. др Паул Миклау (Paul Miclău).

Доба кризе. Од 1984. до 1989. славистика на Универзитету у Букурешту пролази кроз кризу. Број места на хуманистичким одсецима је драстично смањен и дошло је до великих организационих измена. Статус словенских језика промењен је у специјализацију Б, са мањим бројем часова. Као резултат ове мере били су лошији резултати у наставном процесу. Године 1986. Катедра за руски језик спојена је са Катедром за словенске језике, под руководством проф. др Г. Михаиле. У јануару 1990. године поново је основан Факултет за стране језике и књижевности, на челу са деканом проф. др Јанку Фишером (Iancu Fischer), а два одсека бивају поново раздвојена. Проф. др Јоан Петрика / Ioan Petrică (1990–1996) изабран је за шефа Катедре за словенске језике. На факултету се првих година почело са образовањем кадрова преводилачког смера, а нешто касније постаје актуелан и филолошки смер. Од свог оснивања до данас, на факултету је радио велики број предавача чија се делатност није сводила само на рад са студентима и формирање посленика у различитим културним и научним подручјима, већ је подразумевала и њихово ангажовање на писању уџбеника и антологија књижевности за школ-

ске потребе. Уз те активности професори су радили и на превођењу дела из југословенских књижевности на румунски језик. Треба посебно истаћи да је већина данашњих афирмисаних књижевника који пишу на српском језику студирала управо на овом факултету код врских предавача српског порекла. Након 1990. године наступиле су друштвенополитичке промене повезане са распадом заједничке државе Југославије. Осамостаљење њених појединих делова довело је до промена односа између језика, књижевности и култура, па самим тим и до самосталног конципирања језичке и културне политике у новонасталим државама. У новим условима Савет Факултета страних језика и књижевности у Букурешту и Одсек за српскохрватски језик, којим је руководио од 1996. до 2004. године проф. др Дорин Гамулеску, доведени су у ситуацију да нису могли избећи ни лингвистичке ни социolingвистичке чињенице и морали су реаговати. Промена која је уследила, одвајање Катедре за српски језик од хрватске, није у почетку имала велике садржајне последице, јер су још увек постојале резерве у погледу оснивања два посебна студијска усмерења. У прилог овоме говори податак да су од 1996. до 1998. године оба одсека још увек функционисала у оквиру звања „Српска и хрватска филологија”.

Стожер афирмације српског језика у Букурешту јесу бројни студенти румунске националности који су имали част да упијају знања од родоначелника и посленика академске србистике у овој престоници. Битнији аспект од етничког састава студената у овом академско-уметничком простору подразумевао је ангажовање свестрано образованих и компетентних појединаца. Својим активним деловањем и стваралачким умећем да искуства из српске књижевне мисли прилагоди сензибилитету и традицији којој припада, потврђује проф. др Октавија Неделку (Octavia Nedelcu), по оцу Румунка, по мајци Српкиња. Од великог значаја у њеном опредељењу за српску и југословенску књижевност представљају стипендије и боравци на летњим школама српскохрватског језика у ондашњој Југославији: у Београду, Новом Саду, Загребу, Љубљани и Дубровнику. Стекавши високи реноме у домаћим и међународним оквирима, највећи део свог радног века професорка Октавија Неделку посветила је науци и универзитетској настави (1991–2022). Научна интересовања пружала су се како на југословенске / српске књижевне појаве саме по себи, тако и на њихову рецепцију у румунском културном простору. Списак предмета и семинара које је предавала у току своје каријере студентима основних студија, као и студентима балканских културолошких мастер студија (Српска књижевност, култура и цивилизација; Књижевни балканизам; Упоредне словенске књижевности; Теорија и пракса превођења; Теорија текста; Старословенски језик; Практични течај српског језика; Савремене теорије превођења у контексту културе; Имагологија и менталитети; Оријентације и словенске културне идеје; Српска народна књижевност; Иво Андрић – књижевни медаљон; Стилистика српског језика; Правци постмодерног промишљања; Милош Црњански и експресионизам; Књижевност и култура; Педагошка пракса; Радионица за књижевно и некњижевно превођење и сл.), упућују на врло богату педагошку и научну активност проф. Октавије Неделку. Исту посвећеност, али са далеко већим опсегом обавеза и одговорности,

професорка Неделку показала је на функцији шефа Одсека за руску и словенску филологију Факултета за стране језике и књижевности (2015–2019), чији је продекан за наставу била у два наврата (2001–2005. и 2005–2009).

Негујући интегритет независног статуса, од 1996. године Одсек за српски језик и књижевност наставио је да развија своје кадровске, научне и дидактичке капацитете. Након 1990. године значајан број дипломираних студената са Одсека за српски језик определио се за докторске студије и универзитетску каријеру. Након одбране докторске тезе 2008. године, Анка Марија Беркару (Anca Maria Bercau) приступила је Одсеку за српски језик. Из наставног плана и програма преузела је наставу лингвистичких предмета. Од оснивања славистике на Универзитету у Букурешту, поред основних предмета за сваки словенски језик појединачно предају се и Старословенски језик, Упоредна граматика словенских језика, Увод у словенску филологију и др., које су годинама предавали бројне колеге слависти. Након смањења броја часова, ове предмете на свим катедрама за словенске језике у оквиру Факултета страних језика и књижевности у Букурешту тренутно изводе доценти Душица Ристин (Dușița Ristin) и Руксандра Ламбру (Ruxandra Lambriu). Последњи шеф Катедре за словенске језике и књижевности био је полониста, проф. др Константин Џамбашу / Constantin Geambașu (2004–2012). Од 2012. године, након административних реформи, Катедра за словенске језике и књижевности са Катедром за руску филологију ушле су у састав Департмана за руску и словенску филологију. Хронолошким редом катедром су руководили: проф. др Антоанета Олтеану / Antoaneta Olteanu (2012–2016), проф. др Октавија Неделку (2016–2020) и проф. др Аксиња Красовски / Axinia Crasovschi (од 2020. до данас).

Статус српског језика на Универзитету у Букурешту данас. Одсек за српски језик и књижевност данас игра врло важну улогу у оквиру Департмана за руску и словенску филологију, на којем се изучава 10 словенских језика (српски, руски, украјински, хрватски, бугарски, пољски, чешки, словачки, македонски, словеначки). Данас српски језик има статус главног студијског предмета (језик А) који се изучава паралелно са неким другим страним језиком, који може бити и румунски (језик Б). Неговање ћириличног и латиничног писма доприноси заштити српског језика као сегмента културног наслеђа. Сваке друге године Одсек за српски језик и књижевност уписује групу која броји 15–20 студената. Из ових редова у просеку сваке друге године изађе петнаестак студената. До 2003. године студије српског језика и књижевности трајале су четири године, а од 2005. основне студије трају три године. Дупла специјализација коју студенти стичу након трогодишњих академских студија отвара веће могућности када је реч о њиховој оријентисаности на тржишту рада. Поред основних академских студија, почев од 1993/94. године организују се прве мастер студије под називом Словенска филологија у трајању од једне године. Године 2007. мења се концепт мастер студија те нова интердисциплинарна структура названа Балканске културолошке студије / Masteratul de Studii Culturale Balcanice подразумева мастер у трајању од две године и посебан акценат ставља на елементе културе и цивилизације. Докторске студије су у трајању од три године. Немерљив допринос румунској култури

представља генерација студената српског језика у Букурешту. Највећи број њих ради у школству као сарадници угледних научних институција и преводилаштву.

Научне манифестације, симпозијуми, округли столови, комеморативни скупови, које организује Одсек за српски језик у оквиру Катедре, показују конкретну потребу за ревалоризацијом дела српских писаца. Доказ су: Симпозијум посвећен стогодишњици Ива Андрића у Букурешту, одржан 2. децембра 1992. године; Симпозијум посвећен стогодишњици Милоша Црњанског у Букурешту, одржан 2. новембра 1993; Симпозијум посвећен стогодишњици Оскара Давича, одржан у Букурешту 2. октобра 2009. године; Међународни скуп „Иво Андрић у европском контексту. Роман Омер-паша Латас“, / „Ivo Andrić în context european. Romanul Omer pasa Latas“ одржан 12–14. октобра 2017. године у Букурешту у сарадњи са Институтом за славистику у Грацу и уз подршку Савеза Срба у Румунији. Рецепција поезије Васка Попе на румунском тлу, захваљујући преводима Никите Станескуа, Марина Сорескуа и Јоана Флоре, учврстила је српско-румунски дијалог и обезбедила му место најпревођенијег српског песника у Румунији. Румунски студенти на Одсеку за српски језик изучавају патриотску поезију Васка Попе инспирисану култом Светог Саве, кнеза Лазара, Косова поља и видовданске етике.

Наставно особље са Одсека за српски језик је током времена организовало разне културне активности, књижевне вечери, промоције књига (многе у сарадњи са Савезом Срба у Румунији, Амбасадом Републике Србије у Румунији, Удружењем књижевника Румуније, Министарством културе, Одељењем за међунационалне односе, Катедром за словенске језике Западног Универзитета у Темишвару). Поред наставног рада, професори србистике у Букурешту су се током времена истакли и на научно-истраживачком пољу, нарочито на подручју румунско-југословенских културних, књижевних и лингвистичких веза, југословенских књижевности, народне књижевности и дијалектологије. Такође вредан посебног помена је и њихов рад на преводу српске књижевности на румунски, поготово у домену прозе и драматургије². Резултати научноистраживачког рада се поред разних монографских едиција објављују у часопису *Romanoslavica*, који је већ афирмисан у међународној славистичкој јавности. Часопис је покренут 1958. године. Велику улогу има и објављивање часописа *Filologie rusă*.

Лектори (од 1960. до данас). Када се узме у обзир дихотомија, словенска/несловенска средина, као важан предуслов у комплексној улози коју има лектор у факултетској настави српскохрватског/српског као страног језика показало се да је паралелно познавање румунског и српског језика незамењив образац квалитетне наставе. Велика се пажња поклањала избору основних носилаца практичне наставе на катедри, у виду компетентних лектора са различитих говорних подручја бивше Југославије. На основу програма о културној сарадњи у оквиру Одсека за српскохрватски језик и књижевност,

² Видети одломак „Српска књижевност“ / *Literatura sârbă*, ауторке Октавије Неделку у делу *Библиографија превода дела словенских књижевности 1945–2011* / *Bibliografia traducerilor din literaturile slave 1945–2011*, 77–89, координатор Константин Џамбашу / *Constantin Geambașu*, Букурешт, 2011.

присуство лектора из Југославије било је у континуитету. Први југословенски лектор био је Аугуст Ковачећ из Загреба (1960–1962). Затим су уследили: Петар Колунџија из Новог Сада (1962–1964), Крунослав Прањић из Загреба (1964–1966), Мирко Радојчић из Новог Сада (1966–1968), Кармен Милачић из Загреба (1968–1970), Богдан Дабић из Сарајева (1970–1972), Јово Рашковић из Загреба (1972–1976), Радмила Шофранац из Новог Сада (1976–1980), Даворка Ринчић – Прањић из Загреба (1980–1984), Милица Веселинов из Новог Сада (1984–1986) и Елбиса Устамујић из Сарајева (1986–1989). Када је реч о очувању духовног наслеђа и националног идентитета Срба у Букурешту огромну улогу имали су лектори за српски језик и књижевност запослени на основу Програма о културној сарадњи из области образовања, науке и културе између Владе Румуније и Владе Југославије за године 1998, 1999, 2000. Након распада Југославије ангажован је Миљурко Вукадиновић, лектор за српски језик из Београда (1991–2005), а затим позицију лектора за српски језик преузима Лидија Чолевић из Новог Сада (од 2006. до данас). Она је на предлог припадајућег факултета, путем конкурса у периоду од 2019. до 2022, закључила уговор о раду на одређено време у трајању од три године; по истеку уговора наставила је формално да делује у својству лектора за српски језик. Њеном заслугом 2007. године покренут је пројекат „Научимо српски”, за помоћ студентима србистике у виду стипендија које су финансијски подржали српски привредници из Букурешта: Драган Царановић, Мишо Симовић, Драган Крстић, Властимир Вукадиновић и др.

Данас у оквиру Катедре за српски језик и књижевност раде: доц. др Анка Марија Беркару (шеф колектива), доц. др Руксандра Ламбру, доц. др Душица Ристин, лектор др Лидија Чолевић и проф. др емеритус Октавија Неделку (у пензији).

(Превод: др Лидија Чолевић)

A BRIEF OVERVIEW OF THE SERBIAN PHILOLOGY AT THE BUCHAREST UNIVERSITY

Octavia Nedelcu

Summary

Present more than one century, the Slavic philology, namely the first Slavistic Department was founded in Bucharest in 1891. *The Meaning of Slavistics for Romanians* is in fact the title of the introductory lecture delivered by the renowned professor Ioan Bogdan (1864–1919), the founder of the modern slavistic studies, the first true researcher of the Yugoslavian philology, a respected European slavist, later the rector of the Bucharest University. As a consequence of his research activities in the domain of the Slavic-Romanian philology, he was elected as honorary member of the Serbian Academy of Sciences in 1914. Motivated by cultural tendencies, Romanian slavists began to master the Serbo-Croatian language. A strong impulse for the Slavistic Department of the Bucharest University will be provided by the successor of Ioan Bogdan, his disciple Petre Cancel (1890–1947).

In its initial form, the Department of Slavic languages existing starting the 1949/50 academic year, with the Lectorates for the Bulgarian, Czech, Polish, Slovak and Serbo-Croatian languages within the Philology Faculty of the Bucharest University.

The foundation for the affirmation of the Serbian language in Bucharest are the numerous students of Romanian ethnicity who had the privilege to absorb knowledge from the founders of academic Serbian studies in the capital. An even more important aspect from the ethnical structure of the students in this academic-cultural space was the hiring of universally educated and competent individuals.

Божидар Панић

О АРАДСКИМ ГРОБЉИМА У ХVІІІ ВЕКУ ПРЕМА НАЈСТАРИЈОЈ МАТИЧНОЈ КЊИЗИ ПЕТРОПАВЛОВСКЕ ЦРКВЕ

Део други, гробља ван Српске вароши

САЖЕТАК: Други део рада, наставак из прошлог броја *Темичварској зборника*, садржи уписе погребених на арадским гробљима ван Српске вароши: у порти Светојованске цркве, Пулгерској вароши, Влашкој вароши, Шеги, Гају, Салбетовом буцаку. Шега, Гај и Салбетов буцак била су тада приградска насеља. Сада су то истоимене градске четврти. Некадашњи Салбетов буцак данас је градски квартал Бужак. У матичној књизи су, такође, уписи умрлих погребених ван Арада, у оближњим насељима, или далеко ван Арада. У ретким случајевима, записивач је, уз основне личне податке покојника, бележио детаље из живота обичних људи тог времена. Један од таквих уписа заведен је ћирилицом на румунском језику. Забележено је и неколико случајева погубљења према пресуди угарског суда. Записи који се односе на значајне личности и догађаје, као и записи карактеристични по садржини, издвојени су болдираним словима.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Гробље, Пулгерска варош, Влашка варош, Шега, Салбетов буџак, Гај.

Гробље у порти Светојованске цркве. Разлози зашто су неки од парохијана Петропавловске цркве били погребени на гробљу у порти Светојованске цркве у суседној махали Ћуковцу могли су бити различити; највероватније да су то најчешће биле блиске родбинске везе између житеља Ћуковца и Српске вароши. Из сличних разлога, на гробљу у порти Петропавловске цркве у Српској вароши покопавани су поједини Ћуковљани.¹

1757. [авіусіа] 25го, йресьіави се младенец Павел, син Јоана Пойовича, и йоїребен йри храму Свјайіаїо Предііечи, у йорїи йроїив враїа, с јужне сїіране.

1758. ав[ту]сїѣ[а] 14. ѿресїѣависїасїѣ два младенца женскаѣ ѿлоу именем Марїѣ и Марија, дїѣчери Дамаскина Пойовича, и ѿѿребени бисїѣ ѿри храму чеснаѣо Јоана Пророка и Предїѣчи, у ѿрїѣи више оліѣара, севернїѣа сїѣрани.

¹ Божидар Панић, „О арадским гробљима у XVIII веку према најстаријој књизи умрлих Светојованске цркве”, *Темичварски зборник* 14, Нови Сад 2022, 169–170.

1760. *їоїо же гна [јенуарија 14], їресїави се младенец Јоан, с[и]н Марка Фруїниної, и їоїребен їри храму С[вја]їїаїо Јоана Предїече, у їорїи, на заїадни враїи црковни.*

1760. *аїр[иїїа] 4. їресїави се младенец Василије, с[и]н Максима Поїовича, и їоїребен їри храму Ч[ес]їїаїо Јоана Предїечи, у їорїи вище оїїара с леве сїране.*

1760. [маја] 23^{їо}, їресїави се їосїодар Јоан Манолович, в їорник вечера десейїоїа часа ношчи, и їоїребен їри храму Чесїїаїо Славнаїо Пророка Предїечи и Кресїїїїеїа Јоана, у їорїи, їроїїив враїи црковнїї оїї заїаднїїе сїране. В каменїї їробнїи їоложен, їоїо же м[есја]їа 25 гна. Буди јему вечнаја їамейї.

1762. [марїа] 21. їресїави се їрезвиїер Максим Поїович, у чейверїак їейїїа седмици Великоїа їосїа, једанаесїаїо сайїа гна, и їоїребен бисїї їри храмїе Чесїїаїо Славнаїо Пророка и Предїеча и Кресїїїїеїа Г[осїо]гња Јоана, у їорїи, у роїїу оїїара са северне сїране в каменїїїїї їробнїи, їоїо же м[есја]їа, 23^{їо} гна. Буди јему вечнаја їамјайї.

1763. јенуарија 16. їресїави се раба Б[о]жїїа Ана, Јевсїаїїїа Кулунциїе їаздарица, а їоїребена їри храмїе Чесїїаїо Славнаїо Пророка Предїече и Кресїїїїеїа Г[осїо]гња Јоана, у їорїи, с леве сїране у роїїу цркве заїадној сїрани. Буди јей вечнаја їамейї.

1763. фебру[арија] 14. їресїави се раб Б[о]жїї Јоан Буїарин и їоїребен їри храмїе Чесїїаїо Славнаїо Пророка Предїече и Кресїїїїеїа Г[осїо]гња Јоана, у їорїи.

1763. їоїоїже [ноемврија] 9^{їо}, їресїави се се раб Божїїи јереј Георїїї Сїїојакович, илиїи Сїариї, у недеїу уїуїру у шесї сайїи, а їоїживи дни живїїа своїїо вище оїї седмдесейї и їейї лейїа, їакоїже їринен бисїї оїї храма С[вја]їїїх Аї[осїо]ї ко храму С[вја]їїаїо Предїечи и їамо їоїребосмо јїїо, їроїїив враїи са севернїїа сїрани близу зида, їоїоїже м[есја]їа, 11^{їо} гна. Буди јему вечнаја їамейї.

1766. їресїависја раб Б[о]жїїї јереј Максим Поїович, [нечїїїко]; їресїависја сейї[емврија] 5^{їо}, во вїорник у 4 сайїа їо їолудни. Поїребен же бисїї їоїоїже [сейїемврија] 7^{їо}, їри Храмїе Предїечевом близ оїїарја, с левија сїрани. Вїечна јему буди їамјайї.

1766. їресїависја раба Б[о]жїїа Божана и їоїребена бисїї їри храмїе Предїечевом, с деснїїа сїрани, ноемврија 18^{їо}.

1767. їресїави се раба Б[о]жїїа младенец Марија, дїчи Марка Пеїїранов, и їоїребена бисїї їри храмїе Предїечевї, с леве сїране близ їарабе, авї[усїа] 22^{їо}.

1767. їресїави се раба Б[о]жїїа младеница Софија, дїчи Пеїїра Ракина, и їоїребена бисїї їри храмїе Предїечевї, с десне сїране близ їрейрайїе, сейїемврија 3^{їо}.

1767. їресїависја раба Б[о]жїїа младенец Марија, дїчи Марка Пеїїранов, и їоїребена бисїї їри храмїе Предїечевом, с леве сїране близ їарабе, авї[усїа] 22^{їо}.

1767. їресїависја раба Б[о]жїїа младеница Софија, дїчи Пеїїра Ракина, и їоїребена бисїї їри храмїе Предїечевом, с леве сїране близ їрейрайїе, сейїемврија 3^{їо}.

1767. *іресі́ависја* раб Б[о]жиј Јанко Арнауї и *іоі́ребен* іри храмје Свјаїаіо Преді́ечи, у іорі́и оїі заїадни враїа, іри уїле [уїлу] цркви оїі северне сїіране, ноем[врија] м[есја]ца 28^{іо} гна.

1768. *іресі́ависја* раба Б[о]жија младеница Јефїімија дїччи Дамаскина Пойович, и *іоі́ребена* іри храмје Свјаїаіо Преді́ечи, вище оли́ара, авї[усїа] 3^{іо}.

1768. *іресі́ависја* раба Б[о]жија Маїдалена, дїччи Якова Пеїранова, и *іоі́ребена* бисїі іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и с левија сїірани, авї[усїа] 30^{іо}. Вјечна јеј буди іамјайі.

1768. 23^{іо} [декемврија] *іресі́ави* се раба Б[о]жија Маїдалина Јеркова и *іоі́ребена* іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и, с деснија сїірани іреїраїше. Вјечна јеј буди іамјайі.

1769. *јануарија* 29^{іо}, *іресі́ависја* младенец Павел, син Пеїра Маноїлови́ча, и *іоі́ребесја* іри храмје Чесїнаіо Славнаіо Пророка Преді́ечи и Крсїиїше́ља Јоана, у іорі́и іред сїіражни враїи. Буди јему вјечнаја іамјайі.

1769. *іресі́ависја* раб Б[о]жиј Ди́ца Мали и *іоі́ребен* бисїі іри храме Чесїнаіо Славна Пророка Преді́ечи и Крсїиїше́ља Јоана, с леве сїіране. Буди јему вечнаја іамейі.

1769. *декем[врија]* 27^{іо}, *іресі́ави* се младенец Симеон, син Марка Пеїранова, и *іоі́ребен* бисїі іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и.

1769. *декем[врија]* 28^{іо}, *іресі́ави* се раб Б[о]жиј младенец Јоан, син Јанка Пеїранова, и *іоі́ребен* бисїі іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и.

1769. *декем[врија]* 30^{іо}, *іресі́ави* се раб Б[о]жиј младенец Тома, син Јанка Пеїранова, и *іоі́ребен* бисїі іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и.

1770. *іресі́ави* се раб Б[о]жиј младенец Лука, син Јанка Пеїранова, и *іоі́ребен* бисїі іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и, *јануарија* 9^{іо}.

1770. *ііоіо гна* [29. марїа], *іресі́ависја* раб Б[о]жиј младенец Павел, син Јано́ца Чизма́ца, и *іоі́ребен* бисїі іри храму Преді́ечеву, у іорі́и с леве сїіране.

1770. *аїрила* 1^{іо}, *іресі́ави* се раб Б[о]жиј младенец Павел, син [Фвїше] Фи́ше Палеина, и *іоі́ребен* бисїі іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и.

1770. 2^{іо} [аїрила] *іресі́ависја* раба Б[о]жија Марїа, суйру́а Михаїла Бу́тарина, вскуйје с младне́цем Јоаном, сином јеја, и *іоі́ребени* би́ща іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи у іорі́и.

1770. *іресі́ависја* раба Б[о]жија младенец Уї́ва, дїччи Павла Пеїранова, и *іоі́ребена* бисїі [іри храме] С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и с левија сїірани, авї[усїа] 26^{іо}.

1770. Угави се снаха Јосифа Не́шкова у води и *іоі́ребе* се іри храму Преді́ечеву. Буди јеј вјечнаја іамјайі. Сейі́ем[врија] 17^{іо}.

1771. *іресі́ависја* раб Б[о]жиј Сїіо́јан Пеїран и *іоі́ребен* бисїі іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и, 7^{іо}. марїа.

1771. *іресі́ависја* раб Б[о]жиј Гео́ріј Керчу́лов и *іоі́ребен* бисїі іри храму С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и, марїа 22^{іо}.

1771. *ііоіо гна*, [20. фебруара], *іресі́ависја* раба Б[о]жија младеница Јели́савеїа, дїччи Ха́и Павла, и *іоі́ребена* бисїі іри храмје С[вја]їаіо Преді́ечи, у іорі́и счело іреїраїше, фе́вр[уарија] 20.

1767. маја 31. *пресѣави се раба Б[о]жија Мариѣ, дѣчи Пеѣра Бироѣа, и ѡѡребена у Сѣаром ѡробљу у Вароѣи Пурѣерској, маја 31го гна.*

1768. јену[арија] 26. *пресѣави се раба Б[о]жија Анђа, Јоана Оровиљана слуѣкиња, и ѡѡребена у Пурѣерској вароѣи, у Сѣаром ѡробљу, јену[арија] 26.*

1768. ѡѡѡжде, *пресѣави се младеница Марија, дѣчи Јоана Бириѣа, и ѡѡребена у ѡробљу у Пурѣерској вароѣи, ѡѡѡжде м[есја]ца [ијулија] 5. гна.*

1768. авѣ[усѣа] 13. *пресѣависја раба Б[о]жија Јоана, ѣздарица Теодора Јаковљевича, и ѡѡребена у ѡробљу, у Пурѣерској вароѣи, авѣ[усѣа] 14го.*

1768. *пресѣависја раба Б[о]жија Ана и ѡѡребена бисѣи у Пурѣерској вароѣи, сѣѣѣ[емврија] 5го.*

1768. *пресѣависја раба Б[о]жија младница Марија, дѣчи Пеѣра Бироѣа, и ѡѡребена бисѣи у Пурѣерском ѡробљу, 20. окѣѣ[омврија].*

1768. *пресѣави се раб Б[о]жиј Јаков Ердѣлан и ѡѡребен у ѡробљу у Пурѣерској вароѣи, окѣѣ[омврија] 21го.*

1772. *Пресѣави се младенец Лазар, Јоана Василијевича син, и ѡѡребен у Гробљу ѡурѣерском, авѣ[усѣа] 13го. Парох јереј Пеѣтар Крсѣѣич.*

1772. авѣ[усѣа] 25го, *пресѣави се младеница Марија, дѣчи Пеѣра Бириѣа, и ѡѡребена у Пулѣерској вароѣи, у Сѣаром ѡробљу. Јер[еј] П[еѣтар] К[рсѣѣић].*

*

Старо влаѣко гробље. Налазило се на јужном крају данашње Episcopiei улице, уз бочне улице Ioan Luca Caragiale, Ion Popovici Desseanu и Ștefan Cicio Pop улице.

1757. ѡѡѡ же [ијуна] 12. *пресѣави се младеница Алка, дѣчи Јоана Палинкаѣа, и ѡѡребена у Гробљу сѣаром влаѣком.*

1758. [маја] 28го, *пресѣави се Симеон ѡведар и ѡѡребен у Влаѣком ѡробљу.*

1758. ијун[ија] 2. *пресѣави се младеница Ана, дѣчи Ђермана Курѣѣичана, и ѡѡребена у виѣереченом ѡробљу [Влаѣком ѡробљу].*

1761. ѡѡѡ же м[есја]ца [ијунија] 5го, *пресѣависја деѣѣенце Јелисавѣѣа Луѣула Вла и ѡѡребена у Влаѣком ѡробљу.*

1762. авѣ[усѣа] 15. *пресѣави се раба Б[о]жија Теодосија, ѣздарица Онула, Јакова Ердѣлана с[и]на, и ѡѡребена у Сѣаром ѡробљу влаѣком, ѡѡѡжде месјаца, 17го гна. Буду јеј вечнаја ѡамѣѣ.*

1764. ноем[врија] 5. *пресѣависја младениец на име Николаје, син Моц Симеона, и ѡѡребен бисѣи у Сѣаром ѡробља влаѣком.*

1766. јенуарија 6го, *пресѣави се раб Б[о]жиј Јоан, син Онула Лежскана, и ѡѡребен бисѣи у Влаѣком ѡробљу. Поживе всех својих љѣѣи 9 и ѡри месјаца. Вјѣчна јему ѡамјаѣи буду.*

1766. марѣа 27го, *пресѣави се раб Б[о]жиј Јоан, жиѣѣѣл Ердѣла, и ѡѡребен у Влаѣком ѡробљу.*

1766. ѡѡѡ [месјаца марѣа] 31го, *пресѣави се раб Б[о]жиј младенец, син Маѣѣеја Воѣѣѣинара, и ѡѡребен бисѣи у Влаѣком ѡробљу. Вјѣчна јему буду ѡамјаѣи.*

1767. *пресѣави се младеница именем Јоана, дѣчи Јоана Мускана, и ѡѡребена бисѣи у Влаѣком ѡробљу, маја 31го.*

1768. марѣа 4го, *пресѣависја раба Б[о]жија Ануца, суѣруѣа Триф Георѣија, и ѡѡребена бисѣи у Влаѣком ѡробљу. Вјѣчна јеј буду ѡамјаѣи.*

1768. *пресѣависја раб Б[о]жиј Јанко Кашањешѣи и ѿѿребен бисѣи у Влацком ѿробљу, марѣа 24¹⁰.*

1768. *пресѣависја раб Б[о]жиј младенец Ана, дѣчи Теодора Вла, и ѿѿребена бисѣи у Влацком ѿробљу, авѣ[усѣа] 10.*

1768. *пресѣависја раба Б[о]жија Марија, дѣчи Теодора Ердѣлана, и ѿѿребена бисѣи у Влацком ѿробљу, авѣ[усѣа] 13¹⁰.*

1768. *пресѣависја раб Б[о]жиј Паскул и ѿѿребен бисѣи у Гробљу влацком, окѣомврија 13¹⁰.*

1769. *марѣа 23¹⁰, пресѣави се раба Б[о]жија младеница Јевра, дѣчи Јоана Ускойлена, и ѿѿребена бисѣи у Сѣару ѿробљу влацку.*

1769. *пресѣави се раба Б[о]жија Марина, суѣруѣа Јоана Ускойлена, и ѿѿребена бисѣи у Влацком ѿробљу, айрила 1¹⁰.*

1770. *марѣа 1¹⁰, пресѣави се раб Б[о]жиј Пеѣр, син Мојсе Палинкаша, и ѿѿребе се у Влацком ѿробљу. Буди јему вјѣчнаја ѣамјай.*

1770. *ѿѿѿ же дна [1. марѣа] пресѣави се младеница Ана, дѣчи Онула Симеоновоѣ, и ѿѿребена у Влацком ѿробљу. Провод[их] ју јер[еј] Пеѣ[ар] Крсѣич[и].*

1770. *[марѣа] 28¹⁰, пресѣави се младеница Марија и ѿѿребе се у Влацком ѿробљу. Поѿребох ју аз јереј П. Живанович. Буди јей вјѣчнаја ѣамей.*

1770. *23¹⁰ [айрила] пресѣави се раба Б[о]жија Анасѣасија, суѣруѣа Медрина, и ѿѿребесја у Влацком ѿробљу. Буди јей вјѣчнаја ѣамей.*

1770. *маја 11¹⁰, пресѣависја раб Б[о]жиј младенец Јосиф и ѿѿребен у Влацком ѿробљу. Буди јему вјѣчнаја ѣамей.*

1770. *пресѣависја раб Б[о]жиј Јоан и ѿѿребен бисѣи у Влацком ѿробљу, сеѣѣем[врија] 2¹⁰.*

1770. *пресѣависја раба Б[о]жија Јерина, суѣруѣа Теодора Рачана, и ѿѿребена бисѣи у Влацком ѿробљу, сеѣѣем[врија] 4¹⁰.*

1770. *пресѣави се младеница Ана, Пинѣе Васиѣева, и ѿѿребена у Влацком ѿробљу, сеѣѣ[емврија] 28¹⁰.*

1771. *пресѣависја раб Божиј Коман Оровиѣан и ѿѿребен бисѣиу Влацку ѿробљу, айрила 7¹⁰.*

1771. *31¹⁰ [авѣусѣа], пресѣависја раб Б[о]жиј Симеон, син Андреја Оѣлакана, и ѿѿживе љей 14 и 3 м[ѣсја]ца. Поѿребен же бисѣи у Влацку ѿробљу. Вјѣчна јему ѣамјай.*

1771. *пресѣависја раб Б[о]жиј младенец Андреј, син Њеѣру Николе, и ѿѿребен бисѣи у Влацком ѿробљу декем[врија] 19¹⁰.*

1772. *пресѣависја раба Б[о]жија Јованка, дјевица слуцкиња ѿсѣѿодара Пеѣра Васича, и ѿѿребена бисѣи у Влацком ѿробљу, јануа[рија] 2¹⁰.*

1773. *Пресѣависја раба Б[о]жија Ана, дѣчи Жулан Пеѣра, и ѿѿребена бисѣи у Влацком ѿробљу, јану[арија] 2¹⁰.*

1773. *Пресѣависја раба Б[о]жија Ева, дѣчи Жулан Пеѣра, и ѿѿребена бисѣи у Влацком ѿробљу, јану[арија] 4¹⁰.*

1773. *[јануарија 4¹⁰], пресѣависја раба Б[о]жија Ануца, суѣруѣа Тоѣера Сареска, и ѿѿребена бисѣи у Влацком ѿробљу.*

1773. *пресѣависја младеница Алка, Пинѣе Василија дѣчи, и ѿѿребена бисѣи ѣри храмје С[вја]ѣих Ай[осѣѿ]л, у Влацком ѿробљу. Буди јей вјѣчнаја ѣамей. Јану[арија] 22.*

1773. *пресѣависја раб Б[о]жиј Мањуц. Поживе же љей 62 и ѿребен бисѣ у Влацком їробљу. Буди јему вјечнаја ѿмјай. Февр[уарија] 19го.*

1773. *пресѣависја младеница Ана, дѣчи Мањуца Гриѿорија, иже ѿживе 25 днеј, и ѿребена бисѣ у Влацком їробљу, марѣа 6го.*

1773. *пресѣависја младенец Пеѣтар, син Симеона Моца, иже ѿживе 6 љей и 8 м[есја]ц, и ѿребен бисѣ у Влацком їробљу, марѣа 8.*

1773. *пресѣависја раб Б[о]жиј Теодор [нечийко] и ѿребен бисѣ у Влацком їробљу, марѣа 13.*

1773. *пресѣависја младенци Косѣа и Павел, сини Моца Михаила, једином 7 љей, друѿом 5, и ѿребени у Влацком їробљу, марѣа 20го.*

1773. *ѿѿожеде, [марѣа 20го], пресѣависја младенци Пеѣтар и Павел, сини Гриѿорија Гуљаца, иже ѿживе 7 днеј, ѿ ѿребени суѣ у Влацком їробљу.*

1773. 21го марѣа, *пресѣависја раба Б[о]жија Илона, иже ѿживе 72 љей, и ѿребена бисѣ у Влацком їробљу. Буди јей вјечнаја ѿмјай.*

1774. *ѿѿо дна [19. јануарија], пресѣависја раба Б[о]жија [није наведено име], дѣчи Глиѿора Майѿочева, и ѿребена у Влацком їробљу.*

*

Гробља у Арадским предграђима. У Араду су у XVIII веку постојале две православне цркве: Светојованска, саборна црква Арадске епархије, и Петропавловска црква. У предграђима нису постојале цркве, па су се за обаваљање верских обреда житељи тих мањих насеља обраћали свештеницима наведених цркава.

Гробље у Шеги²

1763. *аѣр[илија]14. пресѣави се раба Б[о]жија Марѣа, Сѣаина сна[ха], и ѿребена у Шеѣу, в їробљу ѿамо бившем.*

1766. *пресѣависја раб Б[о]жиј Василиј Ергељан и ѿребен бисѣ на Шеѣу, декем[врија] 30го.*

1767. *пресѣависја раба Б[о]жија Јоана, суѣруѣа Корнелија Пекурара, и ѿребена бисѣ у Шеѣу, аѣрилија 10го.*

1767. *пресѣави се раб Б[о]жиј Јосиф из Шеѣа и ѿребен бисѣ в ѿом мјесѣје у Шеѣу, аѣрилија 20го.*

1767. *пресѣави се раба Б[о]жија Сѣана Јосина из Шеѣа и ѿребена бисѣ в ѿом мјесѣе у Шеѣу, маја 1го.*

1767. *пресѣави се младеница Ева, дѣчи Комана Ергељана, и ѿребена бисѣ у Шеѣском їробљу, ијунија 1го.*

1767. *пресѣависја раб Б[о]жиј Јоан и ѿребен у Шеѣу, м[есја]ца јулија 28го.*

1768. *пресѣависја раба Б[о]жија Онула маѣи Марѣика ва Шеѣа и ѿребена бисѣ у Шеѣском їробљу, јануар[ија] 4го.*

1768. *пресѣависја раба Б[о]жија Марѣа, суѣруѣа Сѣефана Чанадѣа, и ѿребена бисѣ у Шеѣу, февр[уарија] 4го.*

1768. *пресѣависја раб Б[о]жиј младенец Ана, дѣчи Сѣефана Чанадѣа, и ѿребена бисѣ у Шеѣу. Поїребох же ју аз јереј Михајл Јоанович Туне, февр[уарија] 12го.*

² Некад приградско насеље на северозападном делу града, сада градски квартал.

1769. *йресѣависја раба Б[о]жија младенец Ана, дѣчи Павла Влајкова, и йоїребена бисѣй йри храмје С[вја]ѣаіо Симеона, йрико [нечийко], маја 8^{іо}.*

1770. *јунија 10^{іо}, йресѣависја младеница Марѣа, дѣчи Павла Влајкова, и йоїребена бисѣй у Гају.*

1773. *йресѣави се раба Б[о]жија Марија, Рагулићева їаздарица, и йоїребена у Гају, у їробљу код С[вја]ѣаіо Симеона храму, маја 5^{іо} гна.*

*

Погребења ван гробаља

На Ади⁴

1755. *ијунија 12^{іо} гна, удавио се синоѣй Морищу и йоїребен бисѣй у Ади код Морища именем Пеїар Поїов, [нечийко].*

У Новом граду⁵

1766. *аїрилија 24. йресѣави се раба Б[о]жија Јоана. Поїребена же у Новом їраду.*

1767. *йресѣави се раб Б[о]жиј Алексиј из Нова їрада и йоїребен бисѣй в їом мјесїу у Новом їраду, аїрилија 12^{іо}.*

У шуми⁶

1767. *йресѣави се Јоана, дѣчи Сїефана Ергељана, и йоїребена бисѣй у шуми маја 2^{іо}. Тоїо гна йоїребен Јоан Ергељан и йоїребен у шуми.*

На салашу

1767. *йресѣави се раб Б[о]жиј Јоан Ергељан, бивѣши слуга код Илије Сачанска, и йоїребен бисѣй йри слащи близ [нечийко], јулија 20.*

*

Уписи погребенја у другим местима

1755. *ијулија 23^{іо}, йресѣави се Блаїородниј Г[осїо]дар Констїанїин Текелич и йоїребен бисѣй у Будимје, ко[г] храма С[вја]їиїа Троїици, у йорїи йроїив олїара, с десне сїране, їоїо же мјесјаца 24^{іо} гна.*

1765. *сїїїем[врија] 1^{іо}, йресѣави се раб Б[о]жиј јереј Павел [нечийко] и йоїребен бисѣй во свјаїиї обїїељи в Бездиње, [нечийко] сїрану йри алїарје.*

1767. *йресѣависја раб Б[о]жиј Констїанїин Калинович, и йоїребен бисѣй у їемишварској цркви, у йрейрайи с леве сїране, [1]1767^{іо}, декемврија 23^{іо}. Вјечна јему їамјай бузи.*

1773. 17го [августа], престависја раб Б[о]жиј Петр Палинкаш и погребен бист у Павлишу⁷, при храму С[вја]їаїо Никола[ї]а, у порти.

⁴ Наспрам јужног дела Српске вароши, на супротној обали Мориша, са банатске стране, имеђу главног тока Мориша и рукавца „Циганка“, постојало је мало речно стрво Ада.

⁵ Овде реч „град“ са значењем – тврђава. У раздобљу 1763–1783. године, у великом луку Мориша, са банатске стране, саграђена је тврђава, која и сада постоји, уз градски квартал Subcetate (Подграђе). Ту је постојало импровизовано насеље градитеља тврђаве.

⁶ На југозападном крају Арада, на десној обали Мориша, постоји и сада шума Ћала (румунским латиничним писмом Ceala).

⁷ Павлиш (Păuliș) – насеље удаљено 25 км источно од Арада.

1772¹⁰ мартіа 23¹⁰, ѿо суду хуніарскому осужден бисті малефиканті⁹ на смерті именем Михаил, рождением и восійіанием села Шиманде¹⁰. Чрез ужейіа лицісја својеіо живоіа и ѿо бисті ѿри виц[е]ициіане Форај Андраша. Ми же с[ве]ициіеници ѿроводихом јеіо:

1^{ви} [ѿерви] јереј Михаил Секулич.

2^{ри} [фѿіори] јереј Георіи Ранисав.

1772. По суду Хуніарскому суждени бица малефикантіи на смерті:

1^{ви} [ѿерви] Нерещан Симеон, рожденијем и восійіанијем из Ердєља, из села Мњериц, и ѿоживе љей 41. Имјејей жену и 2^{ге} деце мужеска ѿола.

2^{ри} [фѿіори] Крајчун, рожденијем и восійіанијем из села Шиманде, и ѿоживе љей 31.

Оба вицейіомјануіи малефикантіи через ужейіа лицісја живоіа их, ѿри виц[е]ициіане Андреје Форај. Проводих же их аз јереј Михаил Јоанович, цјулија 31го.

1772. По суду хуніарскому осуждени бица на смерті малефикантіи:

1^{ви} [ѿерви] Теодор из Задаса родом, мечем скончасја.

2^{ри} [фѿіори] Гриіориј, рожденијем и восійіанијем из Ердєља, из села Шарду.

3. Уірин, из Банайа рожден и восійіан у Севдину.

Суіи же оба чрез узжейіа скончасја. Бисті же ѿри виц[е]ициіане Форај Андраше, окііомврија 1го.

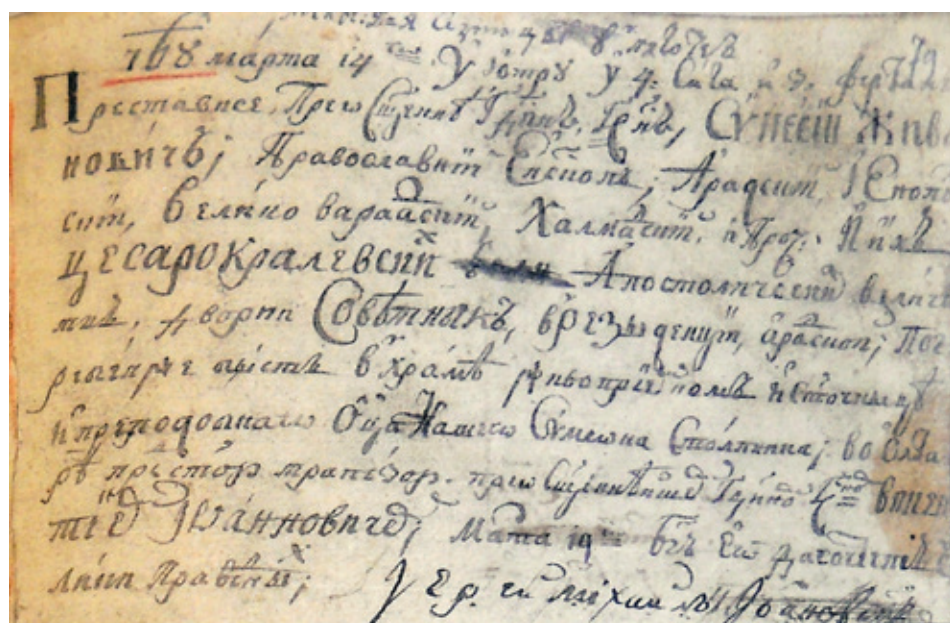
Ми же с[ве]ициіеници ѿроводихом их:

1. ј[ереј] Михаил Јоанович

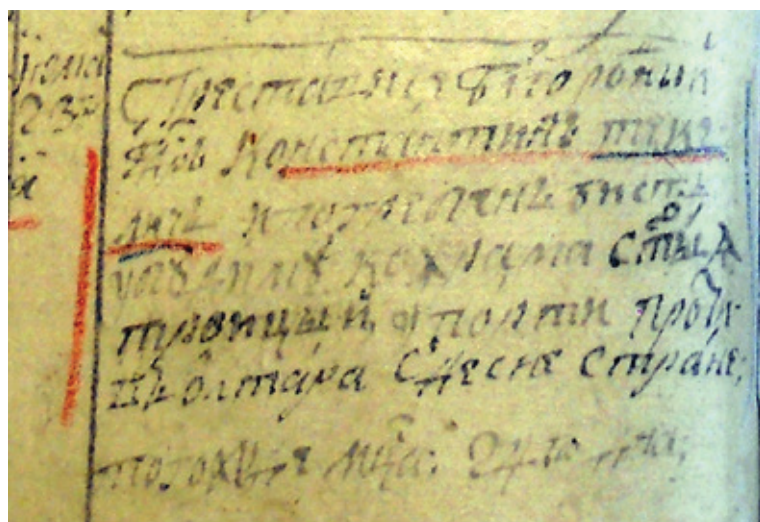
2. ј[ереј] Георіи Ранисављевич

⁹ Малефикант, од латинског *maleficus* – вештац, особа која, по народном веровању, уз помоћ злих духова чини људима зло.

¹⁰ Шиманда (Şimand), насеље 27 км северно од Арада.

Упис упокојења и погребења владике арадског Синесија (Живановића)

Упис упокојења и погребења у Будиму Константина Текелије

72²
 Предавієніе
 Проста и подсиа роуа иди
 дмисей флоринна Мійай
 села Костаре фртинда
 протхлорю идигола
 шисау ржпдзаста ф
 орашдал дуріи шилат
 фротата ~~а~~
~~а~~
 деспере лаху Мори
 шиди, ланса Мори №
 цеші ла пелдената 28
 пфа Микаил Іванов
 фідна Мп'наил 13

Тирилицом на румунском језику, упис упокојења и погребења
тегљача дереглија на Моришу

772²⁰ Марла 23²
 Постав хдмарском Овдр
 рунд оми Малесфманла
 На смерла; имене Микаил
 Рождение Простиланіе
 Села шиманга. 28 дурсе
 та ~~шима~~ ~~сво~~ ~~сво~~ ~~сво~~
 до аде при вишмане фро
 раи Андранд.
 Мирсе Сценури Провода, хом
 1² Јереа Микаил Сени
 2² Јереа Јеоріи Даницол

Упис погубљења малефиканта

DESPRE CIMITIRELE BISERICII SFINȚILOR APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL
DIN ARAD DIN SECOLUL AL XVIII-LEA

Partea a doua

Božidar Panić

Rezumat

Partea a doua a acestei lucrări se referă la înregistrările decedaților, conform Registrului de stare civilă al Bisericii Sfinților Apostoli Petru și Pavel din Arad 85/1727–1774, înhumați în cimitirele arădene din afara cartierului denumit Orașului Sârbesc, anume: cimitirul din jurul Bisericii Sfântului Ioan Botezătorul, vechiului Cimitir al orașului, Cimitirului din Orașul românesc, cimitirele din Șega, Gai, Bujac – foste suburbii, astăzi cartiere ale orașului Arad. Sunt înregistrate, deasemenea, înhumările înafara orașului. Rareori, înregistrările conțin, în afara datelor personale ale decedatului, detalii importante referitoare la viața cotidiană a oamenilor acelei vremi. O singură înregistrare este în limba română, în grafie chirilică. Se referă la un edecar, „trăgător de luntre”, decedat în Arad și înhumat pe malul Mureșului, pe partea cu morile nemțești. Sunt menționate, deasemenea, câteva înregistrări referitoare la condamnarea la moarte și execuția persoanelor, care practicau magia neagră. Însemnările referitoare la evenimente și personalități importante sunt redată cu litere aldine.

Милан Дујмов

СВЕШТЕНСТВО АРАДСКЕ ЕПАРХИЈЕ 1797. ГОДИНЕ

САЖЕТАК: Арадска епархија је настала на подручју северно од Мориша и обухватала је жупаније Арад, Бихар, Бекеш и Чонград у Угарској. Претеча ове епархије била је Јенопољска епархија из времена пре доласка Турака. Обновљена је као Јенопољско-арадска епархија 1695. године, после Велике сеобе; од Карловачког мира 1699. године помиње се као Арадска епархија а све до 1864. налазила се у саставу Карловачке митрополије. У Архиву САНУ у Сремским Карловцима недавно је пронађен опис Арадске епархије из 1797. године, којег је сачинио лично епископ арадски Павле Авакумовић. Рад доноси препис статистичких података који се односе на мирско свештенство. Уз име и презиме свештенослужитеља, у тексту се наводе: географска област (административна јединица), протопрезвитерат, парохија, чин и звање, година рукоположења, име епископа који је рукоположио, моралне одлике, језици којима се служи, године старости, брачно стање и број деце.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Епархија арадска, свештенство, статистика, епископ Павле Авакумовић.

Увод

Арадска епархија је настала на подручју северно од Мориша и обухватала је жупаније Арад, Бихар, Бекеш и Чонград у Угарској. Претеча ове епархије била је Јенопољска епархија из времена пре доласка Турака. Обновљена је као Јенопољско-арадска епархија 1695. године, после Велике сеобе, а све до 1864. налазила се у саставу Карловачке митрополије. После раздвајања српског и румунског дела територије нашла се у саставу Сибињске митрополије. Ова епархија се од Карловачког мира 1699. године помиње као Арадска епархија. Први епископ новоуспостављене епархије био је Исаија Ђаковић, а потом су овом епархијом управљали дијецезани као што су Исаија Антоновић, Пахомије Кнежевић и Павле Авакумовић. Након дугих и сложених преговора између српског и румунског свештенства, донета је владарска резолуција од 24. децембра 1864. године којом је одобрено иступање Румуна из Карловачке митрополије. Ова резолуција спроведена је у дело током 1865. године. Према тадашњем српско-румунском споразуму, Арадска епархија је изузета из надлежности Карловачке митрополије и пребачена

је под надлежност новостворене румунске Сибињске митрополије, а српске општине и парохије одвојене су у посебан Арадски српски протопрезвитерат и придружене су Темишварској епархији.

Верници ове епархије били су већином Румуни, али је било подоста и српског живља у местима као што су Арад, Батања, Торња, Печка, Нађлак, Мађарчанад, Вашархел. У граду Сентешу, Бекешу и Карцагу и у филијалама поменутих парохија углавном су били верници грчко-цинацарског порекла, који су се полако утапали у Мађаре. Сада се подручје ове епархије простире у Румунији и Мађарској. Међутим, после Тријанонског мировног уговора, када је Мађарска изгубила знатан део своје територије, подручје ове епархије је углавном припало Румунији. Батања, Мађарчанад, Вашархел су преостали део Будимске епархије, а румунске општине које су се обреле у Мађарској, као што су Бекеш, Ђула, Мехкерек, Кетеђхаза, Дарваш, Векерд, Жака, Керешсегapati, Керешсакал итд., дуго су биле у саставу епархије са седиштем у Араду, а данас су у саставу Румунске епархије у Ђули под називом Дачија Феликс. Парохија у Сентешу и Карцагу данас припада Егзархату Васељенске патријаршије за Мађарску.

У Архиву САНУ у Сремским Карловцима недавно је пронађен опис Арадске епархије из 1797. године, мада је сам опис завршен у целости тек 1798. године. Сам опис епархије сачинио је, по свему судећи, лично епископ арадски. Да је заиста тако упућује и овај запис који се налази у поменутом документу: „Рукоположен от мене епархијалног епископа Павла Авакумовића”. Овај врли дијецезан рођен је у Сентандреји у племенитој породици. Његов отац Никола био је угледни грађанин, сенатор и биров сентандрејски. Фамилија води порекло од извесног Авакума Поповића. Брат епископа Павла, Стефан Авакумовић, такође је био српски владика док је други брат, Јован, био уважени адвокат у Кикинди. Павле Авакумовић је 1783. године постављен за епископа пакрачког, а од 1786. па све до своје смрти био је на челу Арадске епархије. Много је учинио за српски и румунски народ на овом подручју, а радио је и на очувању православне вере и цркве. Многе свештенике је рукоположио током свог владичанства. Упокојио се у Араду 1. августа 1815. године.

Протопрезвитерат	број парохија	број филијала	број пароха	број капелана	број прекобројних, изслужених	број ђакона
Чанадски	17	15	37	7	3	5
Тот-Варадијски	20	10	22	3	6	2
Вилагошки	26	—	50	11	2	6
Борош-Јеновски	24	15	31	9	2	2
Бутјански	28	12	33	4	2	1
Киш-Јеново-Зарандски	32	26	57	17	3	4
Велико-Варадински	81	23	85	8	6	8
Лунски	45	8	43	2	0	0
Пешчиски	53	6	56	1	0	0
Белинешки	48	13	55	11	0	4
Мезиадски	26	11	34	3	1	0

Папмезеуски	32	1	30	4	3	2
Белски	22	7	20	5	1	0
Халмађски	37	14	42	2	2	3
Свега	491	161	595	88	31	37

Описи су вођени на славеносербском, мада се опажа велики утицај и црквенословенског језика. На веома читком попису налазе се следеће рубрике са следећим питањима: назив места, да ли је парохија или филијала, име и презиме свештеника и његово звање, да ли је ђакон, капелан, парох, ислужени или прекобројни парох. Следеће рубрике се односе на познавање разних језика, на понашање свештеника, на годину узраста, да ли је ожењен или је пак удовац, а забележен је и број мушке и женске деце. Према томе, опис се односио пре свега на свештенослужитеље, док о самој парохији осим назива не налазимо никакве податке.

Године 1797. пописано је укупно 471 парохија и 161 филијала, 595 пароха, 88 капелана, 31 ислужени и прекобројни свештеник као и 37 ђакона, што ће рећи да је пописан укупно 751 свештенослужитељ Арадске епархије. Ваља рећи да је поменута епархија била једна од највећих епархија Карловачке митрополије, како по броју парохија и броју верника, тако и у погледу територијалне величине. Цела епархија је подељена на 14 протопрезвитерата као што су Чанадски, Тот-Варадијски, Вилагошки, Борош-Јеновски, Бутјански, Киш-Јеново-Зарандски, Велико-Варадински, Лунски, Пешчиски, Белинешки, Мезиадски, Папмезеуски, Белски и Халмађски. Срби су углавном живели у Чанадском протопрезвитерату.

Попис је вредан и по томе што су наведени и српски називи насеља. Овде ћемо првенствено приказати називе оних насеља која се сада налазе у Будимској епархији, односно на подручју Мађарске. Осим већ поменутих Батање, Мађарчанада, Вашархеља и Сентеша, овде се налазе и многобројне филијале где су живели углавном трговци Грко-Цинцари. Тако су филијале Вашархеља била следећа места: Фелдиак (Földeák) и Комлош (Tótkomlós). Сентеш је имао многобројне филијале као што су: Кунсентмартон (Kunszentmárton), Ечед (Öcsöd), Сарваш (Szarvas), Сент-Андраш (Békésszentandrás), Тур (Mezőtúr), Фелдвар (Tiszaföldvár), Цибакхаз (Cibakháza), Турек-Сентмиклош (Törökszentmiklós), Шаш (Tiszasas), Кирт (Tizsakürt), Орошхаз (Orosháza), Сегвар (Szegvár), Минтсенд (Mindszent). Парохија у Бекешу (Бикеш) је имала филијале као што су Чаба (Békéscsaba), Ендрет (Gyomaendrőd), Ђома (Gyomaendrőd), Кереш-Ладани (Körösladány), Берињ (Mezőberény), Сеикхалом (Szeghalom), Ђармат (Füzesgyarmat), Вања (Dévaványa), Вести (Véztő) и Добоз (Doboz). Парохија у Карцагу била је на подручју Киш-Јеновског-Зарандског протопрезвитеријата, а имала је бројне филијале: Кишујсалаш (Kisújszállás), Туркеве (Túrkeve), Кунхеђеш (Kunhegyes), Мадараш (Kunmadaras), Пишпек-Ладањ (Püspökladány), Надудвар (Nádudvar), Еђед (Egyek), Каба (Kaba), Тиса-Фјурдју (Tiszafüred), Тиса-Силиуш (Tiszaszőlős), Сент-Имре (Tiszaszentimre), Держи (Tiszaderzs), Абад (Abádszalók), Кендреш (Kenderes) и Мези-Тур (Mezőtúr).

Чанадски протопрезвитерат Арадски комитат

1. варош Арад

– *Јаков Грчић*, протопрезвитер и парох, из Арада родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; „прилежан и доброга обхожденија”; 46 г.; ожењен.

– *Марко Орловић*, парох, из Арада родом; 1756, еп. Синесије (Живановић); срп., влаш.; „прилежан и доброга обхожденија”; 64 г.; удовац; деца: 1 м., 4 ж.

– *Михаил Секулић*, парох, из Арада родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); срп., влаш., нем.; „прилежан и доброга обхожденија не слабомошчен”; 59 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

– *Јован Кресић*, парох, из Арада родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; „прилежан и доброга обхожденија”; 44 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Михаил Појовић*, парох, из Арада родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш., мађ.; „прилежан и доброга обхожденија”; 49 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Георгиј Алексић*, парох, из Арада родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., нем., мађ.; „прилежан и доброга обхожденија”; 29 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Јаков Давидовић*, парох, из Арада родом; 1784, еп. Петар (Петровић); срп., влаш.; „прилежан и доброга обхожденија”; 36 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Сава Секулић*¹, капелан; 1790, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; „прилежан и доброга обхожденија”; 36 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Лазар Јовановић*², презвитер; 1796, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; 34 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Михаил Мануиловић*, ђакон, из Арада родом; 1794, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; „прилежан и доброга обхожденија”; 28 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Јосиф Орловић*, ђакон, из Арада родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; „прилежан и доброга обхожденија”; 26 г.; ожењен; деца: 1 ж.

2. Шолмош

– *Павле Шалачан*, парох, из Арада родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; „прилежан и доброга обхожденија”; 45 г.; ожењен; деца: 5 м.

– *Стијанко Ракић*, парох, из Торње; 1794, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш.; 35 г.; „прилежан и доброга обхожденија”; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

3. Радна

– *Павел Георгијевић*, парох; 1791, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Захариј Појовић*, капелан, родом из Радне; 1792, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш.; „прилежан и доброга обхожденија”; 31 г.; удовац; деца: 2 ж.

¹ Напомена у тексту: „Пресвитер и Оцу својему и пароху Михаилу Секулич слабомошчу сушчу Капелан.”

² Напомена у тексту: „Пресвитер иже парохију ваканту ниње почившаго Саве Драгоиловича Пароха Арадскога Администрира. Родом из Арада.”

4. Павлиш

– *Аврам Пуџић*, парох, из Торње родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; „приљежан и доброга обхожденија”; 40 г.; удовац; деца: 3 м.; 2 ж.

– *Јован Пойовић*, парох, из Паулиша родом; 1786, еп. Петар (Петровић); срп., влаш.; „приљежан и доброга обхожденија”; 33 г.; ожењен; деца: 1 м.; 3 ж.

5. Сабад-Хељ

– *Кузман Јаноше*в, парох, из Сабад-Хеља родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; „приљежан и доброга обхожденија”; 49 г.; ожењен; деца: 3 м.; 4 ж.

– *Сава Пойовић*, парох, из Сабад-Хеља родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; „приљежан и доброга обхожденија”; 27 г.; ожењен.

6. Чечир

– *Александер Деак*, парох, из Куртича родом; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; „доброга обхожденија и и доброиравен”; 31 г.; ожењен; деца: 1 м.; 3 ж.

7. Мандрлак

– *Михаил Пойовић*, парох, из Мандрлака родом; 1761, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 59 г.; „доброга обхожденија и и доброиравен”; ожењен; деца: 4 м.; 6 ж.

– *Георгиј Бозјан*, капелан, из Мандрлака родом; 1761, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; „доброга обхожденија и и доброиравен”; 46 г.; ожењен; деца: 3 м.; 1 ж.

8. Микалак

– *Јован Томић*, парох, из Печке родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; „доброга обхожденија и и доброиравен”; 32 г.; удовац.

– *Георгиј Пойовић*, парох, из Маче родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; „доброга обхожденија и и доброиравен”; 34 г.; ожењен; деца: 2 м.; 1 ж.

9. варош Печка

– *Јован Пејировић*, парох и намесник протопрезвитерски, родом из Печке; 1755, еп. Синесије (Живановић); срп., влаш.; 62 г.; удовац.

– *Димитриј Крачун*, парох, родом из Печке; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; 42 г.; ожењен; деца: 3 м.; 2 ж.

– *Јован Пејировић*, парох, родом из Печке; 1784; срп., влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 4 м., 4 ж.

– *Василије Крачун*, капелан, родом из Печке; 1796, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ., нем., лат.; 28 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Марко Пејировић*³, капелан; 1790, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 2 ж.

³ Напомена у тексту: „Капелан старог горе-именованатаг пароха и намјестника такожде родом из Печке.”

10. Семлак

– *Георгиј Мануиловић*, парох, из Семлака родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 42 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

– *Георгиј Пойовић*, парох, из Семлака родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; удовац.

– *Пејтар Пойовић*, парох, из Семлака родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Димитриј Пойовић*, ђакон и учитељ школски, из Семлака родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ., срп.; 27 г.; ожењен; деца: 1 м.

11. Торња

– *Николај Јовановић*⁴, 1769, еп. Арсеније (Радивојевић); срп., влаш.; 57 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Теодор Јовановић*, парох, из Торње родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Ненад Пойовић*, капелан, из Торње родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); срп.; 40 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

12. Батања

– *Арсениј Божидар*, парох и протопрезвитерски намесник, из Батање родом; 1790, еп. Павле (Авакумовић); срп., мађ., влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

– *Георгиј Пејтровић*, парох, из Батање; 1790, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Марко Гиорџијевић*, парох, из Батање родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., лат., мађ.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Пејтар Гиорџијевић*⁵, 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); срп.; 40 г.; удовац.

13. Шаитин

– *Михаил Марковић*, парох, из Шаитина родом; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Василије Пойовић*, парох, из Шаитина родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 3 м., 3 ж.

– *Аџанасиј Мануиловић*, парох, из Семлака родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Георгиј Марковић*, ђакон и учитељ школски, из Шаитина родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ., нем.; 26 г.; ожењен; деца: 1 м.

14. Надлак

– *Сава Црвенковић*, парох и намесник протопрезвитерски; 1757, еп. Синесије (Живановић); срп., влаш., мађ.; 61 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

⁴ Напомена у тексту: „Преставшиј волно от парохији својеја јуже с[и]ну својему Теодору Јоанович слабости ради резигнирал с њимже в једином домје и хљеб живит.”

⁵ Напомена у тексту: „бившиј преже парох, но .....(нечитко) ради својих и соблазни ради в пијанствје дјетелја Консистиријално парохиј лишен из Батање родом.”

- *Теодор Сїѡјадиновић*, парох; 1768, еп. Синесије (Живановић); срп., влаш., мађ.; 51 г.; ожењен; деца: 1 ж.
- *Павел Појовић*, парох; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш., мађ.; 45 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.
- *Пејтар Појовић*, капелан; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш., нем., мађ.; 36 г.; удовац; деца: 3 м., 1 ж.
- *Флоријан Појовић*, ђакон и учитељ школски; 1796, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; 26 г.; ожењен.

15. Чанад

- *Симеон Појовић*, парох; 1755, еп. Синесије (Живановић); срп., влаш., мађ.; 64 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.
- *Јован Драјановић*, парох; 1795, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; 28 г.; ожењен; деца: 1 ж.

16. Вашархел са филијалама Фелдиак и Комлош

- *Гаврил Марковић*, парох; 1757, еп. Синесије (Живановић); срп., влаш., мађ.; 60 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

17. варош Сентеш са филијалама Кунсентмартон, Ечед, Сарваш, Сент-Андраш, Тур, Фелдвар, Цибакхаз, Турек-Сентмиклош, Шаш, Кирт, Орошхаз, Сегвар, Минтсенд.

Напомена: Име пароха није забележено.

Тот-Варадијски протопрезвитерат Арадски комитат

1. Рошиа са филијалом Обершиа

- *Лазар Појовић*, парох; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 1 ж.
- *Јован Валунџан*, 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 31 г.; ожењен; деца: 2 ж.

2. Тотварадија са филијалом Сорошаг

- *Консїанїиин Проїић*, парох и протопрезвитер; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 1 м.; 2 ж.
- *Аїѡанасїј Проїић*, капелан протопрезвитерски; 1786, еп. Петар (Петровић); влаш.; 34 г.; удовац. 3.

3. Корбешчи

- *Теодор Олареск*⁶; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 2 м.

---

⁶ Напомена у тексту: „Пресвитер Резигнирао П[п]арохију С[си]ну својему Викентију Слабости ради и Л[л]ишенија В[в]ида с њимже в једино[м] домје и хљебу живит.”

– *Викентиј Олареск*, парох; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м.; 2 ж.

4. Петриш

– *Јосиф Пројић*⁷; 1760, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 75 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Викентиј Пројић*, парох; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Алексиј Појовић*, ђакон; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 3 ж.

5. Илтеу

– *Василије Жвулеск*, парох; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен.

6. Селишче

– *Василије Појовић*⁸; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 58 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Јосиф Појовић*, парох; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен.

7. Ток

– *Пејтар Наукулеск*, парох; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 6 м.; 1 ж.

8. Соборшин са филијалама Темешешчи, Виенешчи, Халалиш, Кејујаш

– *Захарије Чорче*⁹; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 59 г.; ожењен; деца: 2 м.

– *Јосиф Појовић*, парох; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; ожењен; деца: 3 м.; 2 ж.

– *Замфир Чорче*, парох; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен.

9. Тројаш

– *Константијин Појовић*, парох; 1787, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен.

10. Лупешчи са филијалом Пернешчи

– *Теодор Појовић*, парох; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 3 м.; 1 ж.

⁷ Напомена у тексту: „Пресвитер С[с]тарости ради и С[с]лабости уступи П[п]арохију С[си]ну С[с]војему Викентију Протичу с котрим в једино[м] домје и хљебу живит.”

⁸ Напомена у тексту: „Болестан будући уступио П[п]арохију С[си]ну С[с]војему Јосифу Поповичу с котрим в једино[м] хљебу и домје живит.”

⁹ Напомена у тексту: „Парох лишивсја В[в]ида О[о]чес С[си]ну својему П[п]ресвитеру Замфиру Чорче с котрим в једино Д[д]омје и Х[х]љебу живит уступи П[п]арохију своју.”

11. Баја

– *Симеон Диецеск*, парох; 1782, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 2 м.

12. Грош са филијалом Слатина

– *Пейшар Крезническ*, парох; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м.; 1 ж.

13. Думбравица

– *Георѓије Појовић*, парох; 1779, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 42 г.; ожењен; деца: 3 м.; 2 ж.

14. Джулица

– *Јован Појовић*¹⁰; 1760, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; ожењен; деца: 1 м.; 1 ж.

– *Тома Појовић*, парох; 1787, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; удовац; деца: 1 м.

15. Гавождија са филијалом Бата

– *Јосиф Неискулеск*, парох; 1765; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 58 г.; удовац; деца: 1 ж.

– *Јован Томић*, капелан; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м.; 2 ж.

16. Капруца

– *Георѓије Појовић*¹¹; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 2 м.

– *Георѓије Појовић*, парох; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 ж.

17. Монорошчија

– *Василиј Пујић*, парох; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп.; 34 г.; ожењен.

18. Брзава

– *Григориј Појовић*, парох; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 37 г.; удовац; деца: 1 ж.

– *Теодор Појовић*, ђакон; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 1 ж.

19. Коноп

– *Михаил Караждић*, парох; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 2 м.; 3 ж.

¹⁰ Напомена у тексту: „Парох С[с]тарости и С[с]лабости ради уступио П[п]арохију С[си]ну С[с]војему П[п]ресвитеру Томје Поповичу с котрим в једино[м] Д[д]омје и Х[х]љебу жувут.”

¹¹ Напомена у тексту: „Парох често бољезнуја ослабил и С[си]ну својему П[п]ресвитеру паки Георгију Поповичу с котори[м] в једино[м] Д[д]омје, и Х[х]љебу живит ресигнирао.”

20. Отвош са филијалом Милова

– *Јован Појовић*, парох; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 1 м.; 1 ж.

– *Захариј Појовић*, капелан; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 3 м.; 1 ж.

Вилагошкиј протопрезвитерат Арадски комитат

1. Кладова

– *Теодор Појовић*, парох; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен.

– *Пејтар Појовић*, капелан; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 1 м.

2. Менош

– *Лазар Ојровић*, парох; влаш.; срп.; ожењен; деца: 1 м.

– *Пејтар Појовић*, парох; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп.; 34 г.; ожењен; деца: 1 м.; 3 ж.

3. Гиорок

– *Теодор Појовић*, парох; 1785; еп. Петар (Петровић); влаш., срп.; 38 г.; удовац; деца: 3 ж.

4. Кувин

– *Давид Појовић*, парох; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., срп.; 48 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Теодор Суч*, парох; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., срп.; 38 г.; ожењен; деца: 2 м.; 2 ж.

– *Георгије Појовић*, парох; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп.; 28 г.; ожењен; деца: 3 м.; 3 ж.

– *Теодор Појовић*,¹² духовник; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., срп.; 28 г.; ожењен; деца: 3 м.; 3 ж.¹³

– *Павел Појовић*, ђакон; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп.; 26 г.; ожењен; деца: 2 ж.

5. Ковасинц

– *Тома Појовић*, парох; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; ожењен; деца: 5 м.

– *Павел Диаковић*, парох; 1785; еп. Петар (Петровић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 3 м.; 2 ж.

¹² Напомена у тексту: „Духовник неспособен за С[с]лужбу Б[б]олести ради С[с]ам остави пароксију.”

¹³ Примедба: погрешно је наведена година старости, брачно стање и број деце пошто су поново уписани подаци Георгија Поповића.

– *Пейтар Појовић*, парох; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 3 м.; 2 ж.

– *Павел Појовић*, ђакон; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 1 м.

6. Вилагош

– *Јован Видуловић*, парох; 1777; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., срп.; 41 г.; ожењен; деца: 3 м.; 1 ж.

– *Аврам Милић*, парох; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м.; 1 ж.

– *Павел Појовић*, парох; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 43 г.; ожењен; деца: 2 м.; 1 ж.

– *Јован Појовић*, парох; 1786, еп. Петар (Петровић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м.; 1 ж.

– *Теодор Појовић*, капелан; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен.

– *Прокојиј Рајул*, ђакон; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 26 г.; ожењен.

7. Галша

– *Јован Драјић*, протопрезвитер и парох; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., лат., мађ.; 29 г.; удовац; деца: 1 ж.

– *Гаврил Драјић*, парох; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 30 г.; ожењен; деца: 3 м.

– *Теодор Појовић*, парох; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Тода Појовић*, капелан; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м.; 1 ж.

8. Магиарат

– *Димитрије Сименовић*, парох; 1777; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 2 м.; 2 ж.

– *Гаврил Појовић*, парох; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 2 м.

– *Јован Појовић*, капелан; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 3 м.

– *Георгиј Појовић*, капелан; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 2 ж.

– *Пейтар Појовић*, ђакон и учитељ школски; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 25 г.; ожењен.

9. Муска

– *Флоријан Димитријевић*, парох; 1778; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., срп.; 58 г.; ожењен; деца: 2 м.; 1 ж.

– *Марко Пучје*, парох; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 2 м.; 1 ж.

10. Агриш

– *Флоријан Сѿанковић*, парох; 1777; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Илија Појовић*, парох; 1785; еп. Петар (Петровић); влаш.; 35 г.; удовац; деца: 1 м.; 1 ж.

– *Аѿанасиј Сѿанковић*¹⁴, капелан; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 28 г.; ожењен; деца: 2 ж.

– *Јован Појовић*, капелан; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м.; 1 ж.

11. Алмаш

– *Теодор Појовић*, парох; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; удовац.

12. Арањ-Аг

– *Јован Појовић*, парох; 1768, еп. новосадски Мојсеј (Путник); влаш.; 51 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Сѿефан Појовић*, капелан; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 31 г.; ожењен; деца: 1 ж.

13. Драуци

– *Пејтар Појовић*, парох и духовник; 1758; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 65 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Захариј Појовић*, парох; 1784; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 3 м.

– *Пејтар Појовић*¹⁵, капелан; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 2 ж.

14. Дуд

– *Георѿиј Појовић*, парох; 1777; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; удовац; деца: 1 м., 3 ж.

– *Еремиј Томуцовић*¹⁶; 1778; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 4 ж.

15. Тауц

– *Теодор Плеш*, парох; 1770, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 53 г.; удовац.

– *Георѿиј Појовић*, парох; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Данил Плеш*, парох; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

¹⁴ Напомена у тексту: „Капелан С[с]тараго О[о]ца својего П[п]ароха Флоријана Станкови-ча с њимиже в једино[м] домје и Х[х]љебу живут.”

¹⁵ Напомена у тексту: „Капелан стараго О[о]ца својего гореименоватаго П[п]ароха и Д[д] [у]ховника Петра Поповича с котори[м] в једино[м] Х[х]љебу и домје живут.”

¹⁶ Напомена у тексту: „вишесчисљајем.”

16. Надаш

– *Теодор Појовић*, парох; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 3 ж.

– *Теодор Појовић*, парох; 1784; еп. Петар (Петровић); влаш.; 35 г.; удовац; деца: 2 м., 1 ж.

17. Тернова

– *Гаврил Појовић иначе Хорѿа*¹⁷, парох; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 57 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Пејтар Појовић*, парох, рођен у месту; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

– *Гаврил Појовић илији Хорѿа*, ђакон; из овога места; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 25 г.; ожењен.

18. Курва-Кер

– *Гријориј Појовић*¹⁸, парох; 1762; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Софрониј Појовић*¹⁹, парох; 1777; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

19. Мокра

– *Николај Појовић*, парох; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 2 м.

20. Шикула

– *Пејтар Албић*, парох; у месту рођен; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 ж.

– *Јован Појовић*, парох; 1794, еп. Павле (Авакумовић).

21. Чигирел

– *Николај Појовић*, парох; у месту рођен; 1786, еп. Петар (Петровић); влаш.; 39 г.; удовац.

– *Николаје Луковић*, парох; у месту рођен; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 1 м.

22. Силеуш

– *Марјан Појовић или Хорѿа*, парох, рођен у Силеушу; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; удовац; деца: 2 м., 1 ж.

– *Николај Појовић или Хорѿа*, парох, рођен у Силеушу; 1796, еп. Павле (Авакумовић); мађ., влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 ж.

23. Гиармата

– *Димијтрије Појовић*, парох; у Гиармату рођен; 1767; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 50 г.; ожењен.

¹⁷ Напомена у тексту: „Рођен у Силеушу Арадс[кој] вармеђи.”

¹⁸ Напомена у тексту: „из Ковасинца Комитата сего Арадскога.”

¹⁹ Напомена у тексту: „Рођен у месту Лугозо в сем Комитатје Арадско[м].”

– *Аїѣанасиј Појовић*, капелан; у Гиармату рођен; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 46 г.; ожењен.

24. Морода

– *Јован Појовић*, парох, рођен у Мороди; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; удовац; деца: 2 ж.

– *Гријориј Појовић*, ђакон; рођен у Мороди; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 2 м.

25. Панкота

– *Пејтар Појовић*, парох, рођен у Панкоти; 1782, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

– *Теодор Цуновић*, парох, рођен у Панкоти; 1786, еп. Петар (Петровић); влаш.; 32 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Пејтар Појовић*²⁰, парох; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 29 г.; ожењен.

– *Теодор Појовић*, капелан; рођен у месту; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м.

26. Керек

– *Констѣантин Појовић*, парох, рођен у Кереку; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Георгиј Појовић*, парох, рођен у Кереку; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

Борош-Јеновскиј протопрезвитерат Арадски комитат

1. Борош-Јенеу

– *Киѣуца Гријориј*, протопрезвитер и парох, рођен у месту; 1778; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., срп.; 40 г.; ожењен; деца: 2 ж.

– *Јован Лакаѣић*, парох; 1774, еп. Синесије (Живановић); влаш., срп.; 60 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

– *Николај Воиновић*, парох; 1778; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., срп.; 45 г.; удовац.

– *Николај Појовић*, капелан протопрезвитерски; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 26 г.; ожењен; деца: 2 ж.

2. Репсиг

– *Кришѣан Гријориј*, парох; 1764; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 56 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

3. Кертеш

– *Јован Појовић*, парох; 1764; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 58 г.; ожењен; деца: 4 м., 2 ж.

²⁰ Напомена у тексту: „Рожден у Куртичу Комитату Арадс[ком].”

– *Константин Појовић*, капелан; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; удовац; деца: 1 м.

4. Борош-Шебеш

– *Јован Весиа*, парох; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

– *Теодор Весиа*, капелан; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен.

5. Прежешчи са филијалама Дончени и Сележеани

– *Петар Појовић*, парох; 1785, еп. Петар (Поповић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

– *Јован Појовић*, парох; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 ж.

6. Бохани

– *Јован Бежан*, парох; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

7. Надалбешчи

– *Јосиф Дронковић*, парох; 1757, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 71 г.; удовац; деца: 5 м., 5 ж.

– *Јован Дронковић*, капелан; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

8. Мињад са филијалом Игнишчи

– *Павел Дронковић*, парох; 1782, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; ожењен; деца: 2 ж.

9. Сусани

– *Аврам Воинов*, парох; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Илија Појовић*²¹; 1774. еп. Пахомије (Кнежевић); 56 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

10. Њагра са филијалама Мониаса и Слатина

– *Лазар Појовић*, парох; 1757, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 61 г.; удовац; деца: 3 м., 1 ж.

– *Василије Појовић*, парох; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 51 г.; удовац; деца: 2 м.

11. Дезни са филијалом Рамна

– *Константин Рубеновић*, парох; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., нем., мађ.; 50 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

---

²¹ Напомена у тексту: „Пресвитер полудил и того ради неспособен к отпра[в]љенију должности парохијалних.”

– *Михаил Појовић*, парох; у Дезни рођен; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; ожењен; деца: 1 ж.

12. Лаз са филијалама Земезел и Кракова

– *Јован Јанјо*, парох; у Лазу рођен; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; удовац; деца: 3 ж.

– *Блаї Толеск*, парох; у месту рођен; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 44 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

– *Николај Појовић*, парох; у Земезелу рођен; 1761, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Јован Толеск*, ђакон и учитељ школски; из Лаза рођен; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 26 г.; ожењен.

13. Чорешчи

– *Теодор Дронковић*²²; 1766; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; удовац; деца: 5 м., 1 ж.

– *Василије Дронковић*, ђакон; рођен у месту Чорешчу; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; удовац; деца: 1 м.

14. Рошија

– *Михаил Појовић*, парох; у месту рођен; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 2 м.

15. Гавождија са филијалом Спурнани

– *Пејтар Михулин*, парох, из овога места; 1765; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 59 г.; удовац; деца: 2 м., 2 ж.

– *Павел Михулин*, капелан; из овога места; 1798, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 1 м.

16. Ребеташ са филијалама Кучуба и Бериндер

– *Пејтар Појовић*, парох, из овога места; 1788, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 5 ж.

– *Јосиф Герјаровић*, капелан; из овога места; 1798, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 1 ж.

17. Диечи

– *Теодор Лујоеск*, парох; у месту рођен; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 57 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

– *Георгија Гаље*, капелан; у месту рођен; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен.

18. Фелишеу Крогна са филијалом Думбравица

– *Пејтуру Серак*, парох; у месту рођен; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 2 м., 5 ж.

²² Напомена у тексту: „Парох уступившиј П[п]арохију своју С[си]ну својему Василију Дронкович С[с]лабости ради здравија с котрим в једином Д[д]омје и Х[х]љебу Ж[ж]ивут, рожденже Надалбешчу Протопресвитерату сему Комитату же Арадскому.”

– *Лоїин Берзан*, парох; у месту рођен; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 37 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

19. Алшо-Крогна

– *Павел Појовић*, парох; у месту рођен; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен.

20. Зимбру са филијалама Дулчеле и Брустулеск

– *Флоријан Појовић*, парох; у месту рођен; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; удовац; деца: 2 м., 2 ж.

21. Фенеш са филијалама Холт и Ваље-Маре

– *Георгије Појовић*, парох, из Фенеша родом; 1782, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

22. Јосаш

– *Арсениј Герїаровић*, парох, из Сегоже родом; 1776; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

– *Теодор Герїаровић*, капелан; из Сегоже родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 2 м.

23. Јосашел са филијалом Балтеле

– *Јован Сабеу*, парох, из Јосашела родом; 1777; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 1 ж.

24. Мезиеш

– *Пейтар Шерб*, парох; у месту рођен; 1760, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 64 г.; удовац; деца: 2 м., 2 ж.

– *Јован Шерб*, капелан; у месту рођен; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен.

Бутјански протопрезвитерат Арадски комитат

1. Шилиндија

– *Јов Блаж*, парох, из овога места родом; 1765; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 1 ж.

2. Лугозеу са филијалом Калина

– *Пейтар Дума*, парох; у Лугозеу рођен; 1765; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 1 ж.

– *Јован Појовић*²³, капелан; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ., нем.; 31 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

²³ Напомена у тексту: „Капелан помјанутаго П[п]ароха Петра Дума с котораго зјат в једином Д[д]омје и Х[х]љебу живут купно и намјесник протопресвитерски јест рожден у Сик-Ујвару Комитату Арадском.”

3. Јаркош

– *Димитриј Букајџи*²⁴, парох; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 59 г.; удовац; деца: 2 м., 1 ж.

4. Ходиш

– *Гаврил Букајџи*²⁵, протопресвитер; 1763; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 67 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

5. Куед

– *Иљаиј Букајџи*, парох, из Ходиша родом; 1765; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 58 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

– *Димитрије Бибарци*, парох; у Куеду рођен; 1753; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 78 г.; удовац; деца: 1 м., 2 ж.

– *Николаје Букајџи*²⁶, капелан; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 3 ж.

6. Креста Минеш

– *Пейтар Хајку*, парох; у месту рођен; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 ж.

7. Фел-Мениш

– *Аврам Бранковић*, парох; у месту рођен; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

8. варош Бутјен

– *Гаврил Букајџи*²⁷, протопресвитер и парох; 1763; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 67 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

– *Јован Јов*, парох; у Бутјену рођен; 1763; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

– *Стефан Букајџи*, капелан; у Бутјену рођен; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Јован Појовић*, капелан; у Бутјену рођен; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

9. Барда са филијалом Грош

– *Јован Ружеск*, парох, из Барде родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 3 м., 4 ж.

²⁴ Напомена у тексту: „из Ходиша Р[р]одом сегоже Комитата Арадскога и Протопресвитера сего Бутјанскога.”

²⁵ Напомена у тексту: „Протопресвитер Бутјанскиј иже за време А[а]дминистра ову П[п] арохију туже у мјесту рожден.”

²⁶ Напомена у тексту: „Капелан здје у Куеду рожден С[си]н предпомјанутаго Игњатија Букатоша пароха с којим в једином Д[д]омје и Х[х]љебу живит.”

²⁷ Напомена у тексту: „Протопресвитер и П[п]арох из Ходиша родом пришел овде за П[п] ротопресвитера и П[п]ароха иже за ниње отлучен от дјевствија протопресвитерскога извјестних и отсвидјетельствованих њеких преступљенија ради администрира пак сеј П[п]ротопресвитерат за ниње П[п]ротопресвитер Борош-Јеновскиј Григориј Китуца.”

10. Кисиндиа

– *Јован Појовић*, парох, рођен у Кисиндији; 1770, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; удовац; деца: 2 ж.

– *Михаил Лукић*, парох, рођен у Кисиндији; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 31 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Василиј Појовић*, парох; у месту рођен; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м.

11. Васиоја

– *Петар Сидовић*, парох, из овога места родом; 1783; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; удовац; деца: 1 ж.

12. Алмаш са филијалом Плопи

– *Теодор Друск*, рођен у Алмашу; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 53 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Јов Албеск*, парох, рођен у Плопи; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; удовац; деца: 3 м., 2 ж.

– *Михаил Албеск*, ђакон и учитељ школски; из Плопи родом; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

13. Лунка

– *Григориј Бранковић*, парох; у Фелминешу рођен; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен.

14. Плеша са филијалом Какарсу

– *Јовануц Триф*, парох, рођен у Плеши; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 3 г.; ожењен; деца: 2 ж.

15. Бодешчи са филијалом Фелшеу-Чил

– *Марко Колеск*, парох; у Бодешчу рођен; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

16. Бонцешти са филијалом Сербн

– *Јосиф Појовић*, парох, рођен у Бонцешту; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Лука Појовић*, парох, рођен у Сербн; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 37 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

17. Алшо-Чил

– *Иђајиј Појовић*, парох, рођен у Алшо-Чил; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

18. Гура-Хонц

– *Хрисѿофор Појовић*, парох, рођен у Гура-Хонц; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 41 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

19. Хонцишор

– *Генадиј Добреи*, парох, рођен у Диечи; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

20. Зелдиш са филијалом Сату-реу

– *Адам Албеск*, парох, рођен у Плопи; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; удовац; деца: 1 м.

21. Мадражешчи са филијалама Шоимош и Бучава

– *Гурбан Илије*²⁸; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 58 г.; удовац; деца: 1 м., 2 ж.

– *Гурбан Теодор*, парох; у Мадражешчу рођен; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

22. Секачи са филијалама Местешчи и Ферше

– *Арсениј Пойовић*, парох, рођен у Секачу; 1778; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 55 г.; ожењен; деца: 4 м., 4 ж.

23. Берса

– *Јован Пойовић*, парох, рођен у Берси; 1778; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Гаврил Пойовић*, парох, рођен у Берси; 1783; еп. Петар (Петровић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 7 м., 1 ж.

24. Алдешчи

– *Стефан Верешићан*, парох, рођен у месту Алдешчи; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 3 м., 3 ж.

25. Воиводјени

– *Јов Тонца*, парох; у Воиводјени рођен; 1760, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 73 г.; удовац; деца: 1 м., 3 ж.

26. Муњерсу

– *Јов Пойовић*, парох; у месту рођен; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 52 г.; ожењен; деца: 2 м.

27. Боксиг са филијалом Јарнашчо

– *Николаје Пойовић*, парох, из Боксига родом; 1786, еп. Петар (Петровић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 2 м.

28. Контрато

– *Георгиј Пойовић*²⁹, парох; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 42 г.; ожењен; деца: 3 м., 3 ж.

²⁸ Напомена у тексту: „Парох из Мадражешчи родом Р[р]есигнирао С[си]ну својему П[п]ресвитеру Гурбан Теодору П[п]арохију с којим в једином Д[д]ому и Х[х]љебу живит.”

²⁹ Напомена у тексту: „рожден у Кувину у П[п]ротопресвитерату вилагошкому Комитату-же сем Арадском.”

Киш-Јеново Зарандски протопрезвитерат Арадски комитат

1. варош Киш-Јенеу

- *Теодор Појовић*, протопрезвитер и парох, рођен у месту Киш-Јенови; 1776; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; удовац; деца: 1 м., 2 ж.
- *Флоријан Чобриш*, парох, рођен у месту Киш-Јенови; 1761; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.
- *Јован Појовић*³⁰, капелан; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м.
- *Теодор Толан*, ђакон; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен.

2. Ердеу-Хед

- *Јован Аврамовић*, парох; у месту рођен; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 52 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.
- *Гаврил Саловић*, капелан; рођен у Киш-Јенови; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 ж.

3. Сик-удвар

- *Симеон Цайош*, парох; у месту Сик-удвару рођен; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.
- *Захариј Појовић*, парох; у месту Сик-удвару рођен; 1770, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 53 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.
- *Павел Андрејевић*, парох; у месту Сик-удвару рођен; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; ожењен; деца: 3 м., 3 ж.
- *Василије Цайош*, капелан; у месту Сик-удвару рођен; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен.
- *Николаје Јанковић*, капелан; у месту Сик-удвару рођен; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 2 м.
- *Димијтриј Појовић*, ђакон; у месту Сик-удвару рођен; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 26 г.; ожењен.

4. Шиклов

- *Пејтар Појовић*, парох, рођен у Шиклову; 1777; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 56 г.; удовац; деца: 2 м.
- *Павел Марнаиловић*, парох, рођен у Шиклову; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; удовац; деца: 2 м., 1 ж.
- *Теодор Шербан*, парох, рођен у Шиклову; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.
- *Николај Појовић*, капелан; рођен у Шиклову; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 29 г.; ожењен.

5. Надју-Пил

- *Јован Дехељан*, парох, рођен у Пилу; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., мађ.; 35 г.; удовац; деца: 2 м., 1 ж.

---

³⁰ Напомена у тексту: „из мјеста Кертиса Комитата Арадскога П[р]отопресвитератаго Борош-Јеновскога Р[р]одом.”

– *Теодор Шуйовић*, парох, рођен у Пилу; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 40 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Николај Дехељан*, капелан; рођен у Пилу; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 28 г.; ожењен.

6. Гиула-Варшанд

– *Димитрије Гирман*, парох, рођен у Гиула-Варшанду; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., мађ.; 53 г.; ожењен.

– *Гаврил Пойовић*, парох; у месту рођен; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 44 г.; ожењен; деца: 4 м., 2 ж.

7. Отлака

– *Василиј Пойовић*, парох, рођен у Отлаки; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 5 м., 2 ж.

– *Јован Михаиловић*, парох, рођен у Отлаки; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 51 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Тома Кимјан*, парох, рођен у Отлаки; 1776; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 52 г.; ожењен; деца: 1 м., 4 ж.

– *Василиј Пойовић*, капелан; рођен у Отлаки; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

8. Мача

– *Теодор Пойовић*, парох, рођен у Мачи; 1771, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 68 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

– *Петар Пойовић*, парох, рођен у Мачи; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш., нем.; 29 г.; ожењен.

9. Куртич

– *Григориј Младиновић*³¹, 1764; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 68 г.; ожењен; деца: 4 м., 2 ж.

– *Петар Милошевић*, парох, рођен у Араду; 1783; еп. Петар (Петровић); срп., влаш., мађ.; 38 г.; ожењен.

– *Георгиј Младиновић*, парох на место оца свога; рођен у Куртичу; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Илија Исџравник*, капелан; рођен у Куртичу; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 4 м.

10. Шиманд

– *Јован Бера*³², 1760, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 68 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

³¹ Напомена у тексту: „Резигнирао П[п]арохију С[си]ну својему П[п]ресвитеру Георгију Младеновичу старости ради с котрим в једиом Д[д]ому и Х[х]љебу живит родомже јест из Куртича.”

³² Напомена у тексту: „Резигнирао П[п]арохију С[с]воју С[с]тарости и С[с]лабости ради тјелеснија С[си]ну С[с]војему [П]пресвитеру паки Јовану Берау именујемому с котрим в једином Х[х]љебу и Д[д]омје живит рожден же јест у Шиманди.”

– *Јован Хойџоран*, парох; у Шиманду рођен; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Сїефан Бељеж*, парох, из Шиманда родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 3 м., 3 ж.

– *Јован Берар*, парох³³; 1783; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 37 г.; удовац; деца: 1 ж.

– *Јован Бељеж*, парох, из овога места родом; 1784; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 37 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

11. Комлоуш

– *Јован Појовић*, презвитер³⁴; 1755, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 71 г.; удовац; деца: 4 м., 1 ж.

– *Теодор Појовић*, парох; у Комлоушу рођен; 1758; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 70 г.; удовац; деца: 6 м., 1 ж.

– *Алексиј Појовић*, парох; у месту рођен; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 1 м., 5 ж.

– *Георгиј Појовић*, капелан; из Комлоша родом 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 43 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Михаил Појовић*, капелан; у месту рођен; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 1 м.

12. Фазекаш-варшанд

– *Теодор Гавриловић*, парох; у Фазекаш-варшанди рођен; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен.

– *Симеон Паџка*, капелан; из Нађ-Пила; 1799; еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 37 г.; ожењен.

13. Синитје

– *Теодор Чобан*, парох; у Синитју рођен; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

14. Заранд

– *Јован Појовић*, парох, рођен у Заранду; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Марко Мореџан*, парох, рођен у Сек-удвару; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; удовац.

15. Чинтеј

– *Павел Болкиш*, парох, рођен у Чинтеју; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; удовац; деца: 3 м.

³³ Напомена у тескту: „Парох в мјесто помјанутаго С[с]тарога О[о]ца С[с]војего иже ту такожде у Шиманди рожден.”

³⁴ Напомена у тексту: Престал волно С[с]тарости ради от дјействија живи же с С[си]ном С[с]војим Алексијем Попович в мјесто јего поставлени[м] П[п]арохом в једино[м] Х[х]љебу и Д[д] ому рожден пак јест ту у Комлоушу.”

– *Михаил Немеш*, парох, из Чинтеа родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш., нем., мађ.; 30 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Јован Болкиш*³⁵, капелан; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м.

16. Сомош

– *Флоријан Кочован*, парох; у месту рођен; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 ж.

17. Надас

– *Јован Албић*, парох, из места родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; удовац; деца: 1 ж.

– *Јован Брадовић*, парох, из Отлаке родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Јосиф Албић*, капелан; из Надаса родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

18. Синтје

– *Флоријан Куковић*, парох; родом из Синтје; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 39 г.; удовац; деца: 1 ж.

– *Арон Плеш*, парох; родом из Синтје; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 31 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

19. Керелуш

– *Јеремиј Појовић*, парох, из Керелуша родом; 1785; еп. Петар (Петровић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 1 м., 4 ж.

– *Константин Даниловић*, парох, из Керелуша родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен.

20. Гурба

– *Флоре Појовић*, парох, из Гурбе родом; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 4 м., 5 ж.

– *Николај Појовић*, ђакон; из Гурбе родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 26 г.; ожењен.

21. Чермеј

– *Петар Појовић*, парох, рођен у Чермеју; 1765; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 63 г.; удовац; деца: 5 м., 2 ж.

– *Лазар Фауровић*, парох, из Чермеја родом; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

22. Сомошкез

– *Јован Појовић*, парох, из Сомошкеза родом; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 58 г.; ожењен; деца: 6 м.

³⁵ Напомена у тексту: „Син вишешомјанутога П[п]ароха Павла Болкиша, с которым в једино[м] Д[д]омје сообитајет рожден ту у мјесту.”

23. Шепреуш

– *Јосиф Појовић*, парох, из Сомошкеза родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен.

– *Јов Морар*, парох, из Шепреуша родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

24. Апатјеу

– *Захарије Драјан*, парох; родом из Торње; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; удовац; деца: 2 ж.

– *Теодор Појовић*, парох, из Мишке родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

25. Берекиј

– *Димитрије Појовић*, парох; у Берекију рођен; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 54 г.; удовац; деца: 2 м.

– *Мојсеј Појовић*, парох, из Берекија родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

26. Талпош

– *Димитрије Кириловић*, парох; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., срп.; 39 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

27. Вадас

– *Петар Појовић*, парох, рођен у Вадасу; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

28. Мишка

– *Василије Косиовић*, парох, из Мишке родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 3 м.

– *Симеон Појовић*, парох, из Мишке родом; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 2 м.

29. варош Бикеш са филијалама Чаба, Едрет, Ђома, Кереш-Ладани, Берињ, Сеикхалом, Гиармат, Вања, Вести, Чарча, Добоз

– *Михаил Гиба*, парох, из Македоније родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); грч., влаш., мађ.; 48 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

30. варош Гиула (Ђула)

– *Павел Георгијевић*, парох, рођен у Сабатхељу; 1770, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш., мађ.; 55 г.; ожењен; деца: 5 м.

– *Мојсеј Појовић*, парох, из Гиуле родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; 31 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Лазар Цервенковић*, капелан, из Надлака родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); срп., влаш., мађ.; 31 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

31. Китећхаз

– *Михаил Појовић*, парох, у месту рођен; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 3 м., 3 ж.

– *Симеон Појовић*, парох, из Китећхаза родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 5 м., 1 ж.

– *Симеон Појовић*, капелан, из Китећхаза родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 37 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Василиј Појовић*, ђакон, из места родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 26 г.; ожењен; деца: 1 м.

32. Кардсаг са филијалама Киш-ујсалаш, Тур-кеве, Кун Хеђеш, Мадараш, Пишпек-Ладањ, Надудвар, Ећед, Каба, Тиса-Фјурдју, Тиса-Силиуш, Сент-Имре, Держи, Абад, Кендереш, Мези-тур.

– *Михаил Рајја*, парох, из Македоније родом; 1794, еп. Павле (Авакумовић); грч., влаш., мађ.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

Великоварадски протопрезвитерат Бихарски комитат

1. Велики-Варад са филијалом Варад Оласи

– *Теодор Арсић*, протопрезвитер и парох, из места Пуле; 1766; еп. Синесије (Живановић); срп., влаш., мађ.; 27 г.; удовац; деца: 2 м., 2 ж.

– *Јован Бјуџи*, парох, из Унгвара родом; 1786, еп. Петар (Петровић); срп., лат., влаш., мађ.; 38 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

– *Василиј Давидовић*, капелан протопрезвитерски; из Инанде родом; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., мађ.; 45 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

– *Јован Ојровић*, ђакон и учитељ школски; из Меноша родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 29 г.; удовац.

– *Теодор Појовић*, духовник општи; из Гајта родом; 1765; еп. Синесије (Живановић); влаш., мађ.; 58 г.; удовац; деца: 2 м., 2 ж.

2. Варадвеленце

– *Јован Клинићон*, парох, из Великог Варада родом; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); срп., влаш., мађ.; 49 г.; удовац; деца: 3 ж.

– *Јован Дуговић*, капелан; из Варадвеленце родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 26 г.; ожењен; деца: 1 ж.

3. Вашархелъ

– *Симеон Појовић*, парох, из места родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., мађ.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

4. Фугију

– *Јован Бојју*, парох, из места родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 41 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

5. Алпар

– *Гаврил Појовић*, парох, из Алпара родом; 1764; митрополит Мојсеј (Путник); влаш.; 56 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

6. Нађ-Кер

– *Јован Појовић*, парох, из овога места родом; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

7. Ронто

– *Василије Пејровић*, парох, из Ронтоа родом; 1790, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 53 г.; ожењен; деца: 1 м.

8. Киш-Кер

– *Алексиј Појовић*, парох, из Киш-Кера родом; 1782, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 41 г.; ожењен; деца: 1 м., 6 ж.

9. Сент-Елек

– *Теодор Појовић*³⁶; 1764; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 77 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Јован Појовић*, капелан; родом из Сент-Елека; 1780; еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

10. Ташад-феју

– *Мојсеј Појовић*, парох, из Ташад-феју родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 37 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

11. Чехиј

– *Василије Кресџановић*, парох, из Чехија родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 52 г.; ожењен; деца: 3 м.

12. Хидишел Горњи иначе Харангмезеу

– *Јован Појовић*, парох, из овога места Хидишела родом; 1758; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 71 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

13. Хидишел Долњи иначе Алмамезеу

– *Николаје Појовић*, парох, из Долњег-Хидишела родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 2 ж.

14. Диканешчи са филијалом Грују-Лунг

– *Василиј Појовић*, парох, из Диканешча родом; 1765; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 65 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

15. Јанчешчи са филијалом Пуста Бикач

– *Соломон Појовић*, парох, из Јанчешја родом; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

16. Форро-Сег

– *Илиј Моја*, парох, из Форро-Сеге родом; 1763; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

³⁶ Напомена у тексту: „Бившиј прејде П[п]арох коториј С[с]тарости ради и немошич уступил С[с]ину С[с]војему П[п]ресвитеру Јовану Попович П[п]арохију, с которим в једином Д[д]омје, и Х[х]љебу живит.”

17. Ола Ходош са филијалом Ваље Маре

– *Јован Појовић иначе Гале*, парох, из Ола Ходоша; 1764; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Арон Појовић иначе Гале*, ђакон; из Ола Ходоша; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

18. Лупоја или Фаркаш-Патак

– *Јован Појовић*, парох, из Лупоје родом; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

19. Киш-Думбравица

– *Јован Руџа*, парох, из Букурвања родом; 1798, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м.

20. Винтир

– *Гријориј Појовић*, парох, из Винтира родом; 1786, еп. Петар (Петровић); влаш., мађ.; 39 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

21. Солдобад

– *Тома Појовић*, парох, из Солдобадја родом; 1757, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 77 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Георгиј Појовић*, капелан³⁷; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 2 м.

22. Белинеш-Сент-Миклош

– *Захариј Појовић*, парох, из Белинеш Сент Миклоша родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

23. Шоим

– *Георгиј Тријије*, парох, из Шоима родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 3 м.

24. Хаваш Думбравица

– *Теодор Појовић*, парох, из Хаваш Думбравице родом; 1780, еп. Петар (Петровић); влаш.; 41 г.; ожењен; деца: 3 м.

25. Урсад са филијалом Поклоша

– *Дионисиј Појовић*, парох, из Урсада родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

26. Магиар-Гиепешу

– *Василиј Појовић*, парох, из Магиар-Гиепеша родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

³⁷ Напомена у тексту: „Спомошествујај пред помјанутому П[п]ароху С[с]тарому О[о]цу својему с котори[м] в једино[м] Х[х]љебу и Д[д]омје живит.”

27. Лазури са филијалом Каранд

– *Теодор Појовић*, парох, из Лазура родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 59 г.; ожењен; деца: 3 м., 5 ж.

28. Гианта-Рохан са филијалом Жинта

– *Захариј Моја*, парох, из Жинте родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 3 м., 4 ж.

29. Каполна

– *Јован Појовић*, парох, из Каполне родом; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Јован Тај*, капелан; из Каполне родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

30. Петегд

– *Јован Појовић*, парох, из Петегда родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 2 ж.

31. Сеплак

– *Лука Турк*, парох, из Сеплака родом; 1773, еп. Павле (Авакумовић)³⁸; влаш.; 50 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Флоријан Иље*, прекобројан³⁹; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

32. Карассо

– *Павел Хера*, парох, из Барза родом; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; удовац; деца: 1 м., 3 ж.

33. Киш-Хаза

– *Николаје Појовић*, парох, родом из Киш-Хаза; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

34. Кочуба

– *Јован Лазуран*, парох, родом из Кочубе; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 1 м.

35. Риппа

– *Јован Појовић*, парох, из Риппе родом; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 60 г.; ожењен; деца: 1 м.

36. Мочар

– *Димитриј Појовић*, парох, из Мочара родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

³⁸ Примедба: Погрешно је уписано име епископа уместо Павла Авакумовића треба да стоји Пахомије Кнежевић.

³⁹ Напомена у тексту: „вишечисласт нехошчет в ином мјестје на парохију приселитисја, родом же јест из Сеплака.”

37. Шумуж

– *Гаврил Појовић*, парох, из Шумужа родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

38. Њарло

– Упражњена парохија.

39. Ола Дјепеш са филијалама Михелеу и Каранзел

– *Крачун Појовић*, парох, рођен у Ола Дјепешу; 1766, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; удовац.

– *Флоријан Бранц*, прекобројан⁴⁰; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 51 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Јован Појовић*, ђакон, из Ола Дјепеша родом; 1798, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

40. Рожа Фонеу

– *Упражњена парохија*.

– *Михаил Појовић*, ђакон, родом из Рожа Фонеу; 1798, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

41. Вашанд

– *Тома Микловић*, парох, из Вашанда родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Јосиф Миловић*, ђакон, из Вашанда родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

42. Хусасо са филијалом Тинка

– *Савул Појовић*, парох, из Хусасо родом; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

43. Фекете Гиреш

– *Лука Хац*, парох, родом из Фекете Гиреша; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

44. Фекете Тот

– *Ићњайиј Појовић*, парох, из Фекете Тота родом; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; ожењен; деца: 2 м.

45. Фекете Батор

– *Николаје Мачкаш*, парох, родом из Фекете Батора; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен.

46. Гурбед

– *Димијтриј Појовић*, парох, рођен у Гурбеду; 1789, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 1 ж.

---

⁴⁰ Напомена у тексту: „Супернумерар из С[с]егож мјеста Ола Дјепеша родом на Д[р]уго мјесто на П[п]арохију не хошчет приместитисја.”

– *Јован Појовић*, парох, рођен у Гурбеду; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; удовац; деца: 1 ж.

47. Коважд

– *Мојсеј Појовић*, парох, рођен у Коважду; 1789, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 37 г.; ожењен; деца: 3 ж.

48. Тулка

– *Теодор Појовић*, парох, рођен у Тулки; 1761, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 70 г.; удовац.

– *Флоре Појовић*, парох, рођен у Тулки; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Николае Боиц*, ђакон, рођен у Тулки; 1782, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 34 г.; ожењен.

49. Олах-Хоморог

– *Василиј Појовић*, парох, из Олах-Хоморога родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 60 г.; удовац.

50. Јаножда

– *Василиј Појовић*, парох, рођен у Јаножди; 1766, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; удовац.

– *Димитриј Појовић*, парох, рођен у Јаножди; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

51. Секелтелек

– *Николај Појовић*, парох, из Секелтелека родом; 1758, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 70 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Пејтар Појовић*, капелан, из Секелтелека родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 31 г.; ожењен; деца: 2 ж.

52. Њар-сег

– *Јован Појовић*, парох, у Њар-сегу рођен; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 5 м., 1 ж.

53. Поуша са филијалом Пуста Михеш

– *Николае Појовић*, парох, из Поуше родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

54. Киш-Ирегд

– *Пејтар Појовић*⁴¹; 1767, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 73 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Гаврил Појовић*, парох, у месту рођен; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

⁴¹ Напомена у тексту: „Пресвитер бившиј П[п]арох иже С[с]тарости и немошчи ради С[си]ну С[в]ојему Гаврилу Поповић П[п]ресвитеру с котори[м] у једином Д[д]ому и на Х[х]љебу живит. Парохију уступи; родомже јест из Киш-Ирегда.”

55. Олах-Апати

– *Теодор Појовић*, парох, из Олах-Апати родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Јован Сас*, парох, из Олах-Апати родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

56. Нађ-Ирегд са филијалама Пуста Шумуши, Пуста Мача, Пуста Бешењу

– *Василј Караиник*, парох, из Нађ-Ирегда родом; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; ожењен; деца: 2 м.

57. Леш

– *Георгиј Појовић*, парох, из Леша родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 67 г.; удовац.

58. Дјапљу

– *Гаврил Савовић*, парох, из Дјапљуа родом; 1799, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 1 м.

59. Бикач

– *Тома Појовић*, парох, из Бикача родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

60. Инанд

– *Гаврил Појовић*, парох, рођен у Инанду; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

61. Мадарас са филијалом Салонта

– *Јован Хаџаџ*, парох, рођен у Мадарасу; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 54 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

62. Иље

– *Јован Појовић*, парох, из Иље родом; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 55 г.; удовац.

– *Теодор Појовић*, ђакон, из Иље родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 5 ж.

63. Тамажда са филијалом Кемењ-Фок

– *Флоријан Појовић*, парох, из Тамажде родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

64. Миј Керек

– *Јован Бордаџ*, парох, из Микерека родом; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 65 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

– *Симеон Бордаџ*, ђакон, из Микерека родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен.

65. Шаркад-Керестур

– *Пејџу Појовић*, парох, родом из Шаркад-Керестура; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 37 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

66. Марци-Хаза

– *Илиј Шандор*, парох, рођен у Марци-Хазе; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 72 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

67. Атјаш

– *Јован Појовић*, парох, из Атјаша родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

68. варош Чефа

– *Захариј Раговић*, парох, из вароша Чефа родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

– *Друѓа њарохија уџражњена*.

69. Баракони

– *Николај Појовић*, парох, родом из Бараконија; 1783, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 66 г.; удовац; деца: 2 м., 1 ж.

70. Олах Сент-Миклош са филијалом Пуста Панкота

– *Николае Појовић*, парох, рођен у Олах Сент-Миклошу; 1787, еп. Петар (Петровић); влаш., мађ.; 39 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

– *Николае Балажовић*, парох, рођен у Олах Сент-Миклошу; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

71. Ронт

– *Димитриј Блажовић*, парох, родом из Ронта; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., мађ.; 48 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

72. Керест-Сег

– *Константин Хоијан*, парох, родом из Керестсега; 1761, еп. Синесије (Живановић); влаш., мађ.; 64 г.; ожењен.

– *Флоријан Хоијан*, капелан, родом из Керестсега; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., мађ.; 49 г.; ожењен; деца: 1 м., 4 ж.

73. Тобол

– *Флоријан Појовић*, парох, из Тобоља родом; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

74. Жиреш

– *Јован Дуговић*, парох, из Жиреша родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

75. Тариан са филијалом Пуста Менцед

– *Јован Појовић*, парох, из Тариана родом; 1785, еп. Петар (Петровић); влаш.; 48 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

76. Мађар-Апати са филијалом **Берег-Бјусермин**

– *Гаврил Појовић*, парох, из Мађар-Апати родом; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

77. Петерд са филијалама **Уифалу, Сентмартон и Ванчода**

– *Георгиј Појовић*, парох, из Петерда родом; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 1 м.

78. Жака

– *Петар Нейсу*, парох, из Жаке родом; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; удовац; деца: 1 м., 2 ж.

– *Јован Нейсу*, капелан, из Жаке родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 ж.

79. Векерд

– *Теодор Поруи*, парох, из Векерда родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

80. Дарваш

– *Василиј Појовић*, парох, из Дарваша родом; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 53 г.; ожењен; деца: 1 м.

81. Сакал са филијалом **Мађар-Хомород**

– *Јован Роксин*, парох, из Сакала родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 31 г.; ожењен; деца: 2 м.

Лунски протопрезвитерат Бихарски комитат

1. Бузук

– *Јован Серб*; парох и намесник протопрезвитерски, из Бузука родом; 1760, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 68 г.; ожењен; деца: 2 ж.

– *Георгиј Појовић*; капелан, рођен у Бузуку; 1784, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

2. Татарош

– *Николае Курџа*; парох, родом из Татароша; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Гаврил Гуџ*; парох, рођен у Татарошу; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

3. Богдан-Шовархеђ

– *Јован Перце*; парох, родом из овога места; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

4. Цигањ-фалва

– *Јован Појовић*; парох, родом из овога места; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

5. Ковежд

– *Јован Дамјанновић*; парох, у месту рођен; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 ж.

6. Киш-Тотфалу

– *Јован Појовић*; парох, из овога места родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 68 г.; ожењен; деца: 1 ж.

7. Кеуваг

– *Пејтар Хаба*; парох, родом из Кеувага; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 67 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

8. Алмаш

– *Флоријан Појовић*; парох, из Алмаша родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 ж.

9. Нађ-Тотфалу

– *Павел Ашчиљен*; парох, из Нађ-Тотфалу; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 5 м., 6 ж.

10. Феђвернек

– *Јован Појовић*; парох, из Феђвернека родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен.

11. Сарсег

– *Гаврил Појовић*; парох, из овога места родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м.

12. Челанош

– *Захариј Појовић*; парох, из Челаноша родом; 1787, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 45 г.; удовац; деца: 1 м., 2 ж.

13. Чохој са филијалом Сент-Јоб

– *Јован Појовић*; парох, из Великог Варадина родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

14. Вамош-Лаз са филијалом Кикехат

– *Николае Ашчиљен*; парох, из Вамош-Лазе родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 ж.

15. Сент-Лазар

– *Андреј Појовић*; парох, из Сент-Лазара родом; 1787, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 40 г.; ожењен.

16. Фанзика

– *Данил Бурдје*; парох, из Фанзике родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

17. Керестур

– *Георгиј Појовић*; парох, из Керестура родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 52 г.; ожењен; деца: 4 м., 2 ж.

18. Монош Петрју са филијалом Маргита

– *Пејтар Појовић*; парох, из Монош Петрју родом; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., мађ.; 67 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

19. Кирали

– *Павел Појовић*; парох, из Кирали родом; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

20. Кјувеш-Ећхаза са филијалом Гурбеа

– *Андреј Пража*; парох, из овога места родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м.

21. Чјулешчи са филијалом Хауке

– Упражњена парохија.

22. Сарко

– *Теодор Појовић*; парох, из Саркота родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 63 г.; ожењен; деца: 2 м.

23. Шаш-Телек са филијалом Дерна

– *Флора Појовић*; парох, из Шаш-Телека родом; 1756, архиеп. букурешки Филарет; влаш., мађ.; 84 г.; удовац.

24. Алшо-Дерна

– *Стефан Појовић*; парох, из овога места родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

25. Трија

– Упражњена парохија.

26. Шуштурож

– *Јован Појовић*; парох, из овога места родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 2 ж.

27. Варвиз

– *Јован Појовић*; парох, из овога места родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

28. Фелшеу Абрахам

– *Василије Појовић*; парох, из Фелшеу Абрахама родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

29. Тебереш

– *Крачун Појовић*; парох, из Тебереша родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; ожењен; деца: 1 м.

30. Божој

– *Теодор Дрембуј*; парох, из Божоја родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 37 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

31. Алмасег

– *Михаил Појовић*; парох, из овога места родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 57 г.; ожењен; деца: 2 ж.

32. Кузапеш

– *Захариј Појовић*; парох, из Кузапеша родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

33. Силталу

– *Јован Колџир*; парох, из Силталу родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

34. Солдобађ

– *Флоријан Фрије*; парох, из Солдобађа родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 42 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

35. Сиплак

– *Захариј Појовић*; парох, из Сиплака родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 31 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

36. Чјутелек

– *Констџанијин Пауловић*; парох, из Чјутелека родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 4 ж.

37. Пелбархида

– *Јован Марковић*; парох, из Пелбархида родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 3 ж.

38. Диосег са филијалом Чокај

– *Георгије Фаркаш*; парох, родом из Ола-Диосега; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 30 г.; ожењен.

– *Петар Флујуровић*; капелан⁴²; 1785, еп. Петар (Петровић); влаш., грч., мађ.; 37 г.; ожењен; деца: 2 ж.

---

⁴² Напомена у тексту: „Капелан Г[г]реческиј код К[к]апеле Г[р]еческе у Диосегу, родом из В[еликаго] Варада.”

39. Пишколт

– *Димитриј Хосу*; парох, из Пишколта родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; мађ.; 38 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

40. Бистра-Ујфалу

– *Василије Раговић*; парох, из овога места родом; 1787, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 5 м., 1 ж.

41. Баротлак

– *Гаврил Појовић*; парох, из Баротлака родом; 1777, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

42. Дижер

– Упражњена парохија.

43. Барт-Фалва

– *Гаврил Канчув*; парох, из Барт-Фалва родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 47 г.; ожењен; деца: 6 м.

44. Љуке

– *Стефан Појовић*; парох, из Љуке родом; 1769, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 67 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

45. Суњогд са филијалом Кохани

– *Јован Појовић*; парох, из Суњогда родом; 1762, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 70 г.; удовац; деца: 3 м., 1 ж.

Пешчиски протопрезвитерат**Бихарски комитат****1. Саранд**

– *Василије Појовић*; парох, из Саранда родом; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 53 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

– *Василије Појовић*; капелан⁴³, из Саранда родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 ж.

2. Кићик

– *Теодор Појовић*; парох, из Кићика родом; 1787, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

3. Капачел

– *Теодор Хуље*; парох, из Капачела родом; 1771, еп. Павле (Авакумовић)⁴⁴; влаш.; 51 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

⁴³ Напомена у тексту: „Родом паки из Саранде, иже и парохом в једино[м] Д[д]омје и Х[х] љебу живит.”

⁴⁴ Примедба: Погрешно је наведено име епископа. Уместо Пахомија Кнежевића забележен је Павле Авакумовић.

4. Сурдук

– *Николаје Појовић*; парох, из Сурдука родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 39 г.; ожењен.

5. Шергеш

– *Петар Пинџије*; парох, из Шергеша родом; 1772, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 39 г.; ожењен.

6. Иссопалага

– *Василије Симовић*; парох, из Иссопалаге родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

7. Кеу-Алља

– *Мојсеј Симовић*; парох, из Иссопалаге родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

8. Вер-Чорог

– *Петар Тони*; парох, из Верчорога родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 3 м., 3 ж.

9. Фанчика

– *Димитриј Појовић*; парох, из Фанчике родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

10. Калата

– *Павел Берџан*; парох, из Калате родом; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 69 г.; ожењен; деца: 2 м., 4 ж.

11. Пешчера

– *Гаврил Појовић*; парох, из Пешчере родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; ожењен.

12. Ешкјулеу

– *Петар Појовић*; парох, из овога места родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

13. Еурестег

– *Флоријан Косџановић*; парох, из овога места родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 5 м., 2 ж.

14. Фекете-То

– *Теодор Булзан*; парох, из Фекете-То родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

15. Буче

– *Јован Булзан*; парох, из Фекете-То родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 43 г.; ожењен.

16. Корницел

– *Георѓиј Појовић*; парох, из Корницела родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; мађ.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

17. Киш-Барод

– *Јован Појовић*; парох, из Киш-Барода родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

18. Чекле

– *Јелисеј Туш*; парох, из Чекле родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 44 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

19. Нађ-Патак

– *Несѝор Појовић*; парох, из овога места родом; 1758, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 74 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

20. Бан-Лака

– *Констѝанѝин Појовић*; парох, из Банлаке родом; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

21. Олах-Какуч са филијалом Магниар Какуч

– *Георѓиј Богђу*; парох, из овога места родом; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

22. Биртин

– *Петѝар Појовић*; парох, из Биртина родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м.

23. Лок

– *Крачун Појовић*; парох, из Лока родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 58 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Јован Појовић*; парох, из Лока родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 2 ж.

24. Тјутјуш

– *Крачун Гроза*; парох, из Тјутјуша родом; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

25. Саболч

– *Михаил Коѝалан*; парох, из Саболча родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 2 ж.

26. Сакадат

– *Флоријан Појовић*; парох, из Сакадата родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 52 г.; удовац.

27. Киш-Јенју

– *Гаврил Кочиш*; парох, из овога места родом; 1783, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

28. Борјан

– *Макавеј Кемјан*; парох, из Борјана родом; 1782, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., мађ.; 50 г.; ожењен; деца: 4 м., 2 ж.

29. Киш-Ујфалу

– *Јован Појовић*; парох, из Киш-Ујфалу родом; 1790, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 1 ж.

30. Кабалаш-Патак

– *Теодор Бџла*; парох, из Кабалаш-Патака родом; 1762, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; удовац; деца: 1 м.

31. Борош-Телек

– *Александер Појадић*; парох, из Борош-Телека родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен.

32. Кестег

– *Теодор Кук*; парох, из Кестега родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 2 м.

33. Тинод

– *Јован Појовић*; парох, из Тинода родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 4 м., 2 ж.

34. Цецке

– *Петар Појовић*; парох, из Цецке родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 57 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

35. Гигени

– *Константин Унђуровић*; парох, из Гигенија родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; ожењен; деца: 2 м.

36. Братка

– *Јован Појовић*; парох, из Братке родом; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 61 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

37. Домош

– *Теодор Болунг*; парох, из Домоша родом; 1776, еп. Пахомије (Авакумовић); влаш.; 49 г.; ожењен.

38. Понор

– *Теодор Манју*; парох, из Понора родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

39. Лоре

– *Константин Појовић*; парох, из Лоре родом; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; удовац.

40. Пешчиш са филијалом Илежд

– *Василиј Појовић*; парох, из Пешчиша родом; 1766, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 51 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Николај Појнар*; парох и намесник протопрезвитерски, из Ијапљу родом; 1785, еп. Петар (Петровић); влаш., лат., мађ.; 36 г.; ожењен; деца: 2 ж.

41. Топа

– *Исаиј Кондоровић*; парох, из Топа родом; 1785, еп. Петар (Петровић); влаш., мађ.; 52 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

42. Алшо-Лугош

– *Стефан Цуркаш*; парох, из Алшо-Лугоша родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; удовац; деца: 2 м., 4 ж.

43. Фелшу-Лугош

– *Софрониј Појовић*; парох, из Фелшу-Лугоша родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 51 г.; ожењен.

44. Нађ-варјуд

– *Јован Нича*; парох, из овога места родом; 1785, еп. Петар (Петровић); влаш.; 51 г.; ожењен.

45. Шонколиош

– *Јован Појовић*; парох, из Шонколиоша родом; 1756, еп. букурешки Мирон Григорија; влаш.; 69 г.; ожењен; удовац.

46. Чарно-Хаза

– *Александар Појовић*; парох, из Чарнохаза родом; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен.

47. Галош-Хаза

– *Николај Кондровић*; парох, из Галош-Хаза родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

48. Рикожд са филијалом Можеш-Фалва

– *Димитриј Хусарош*; парох, из Рипожда родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен.

49. Фекете-Патак

– *Петар Нејруц*; парох, из Фекете-Патака родом; 1767, еп. Синесије (Кнежевић); влаш.; 58 г.; удовац; деца: 2 ж.

50. Бездна

– *Теодор Пойовић*; парох, из Бездне родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

– *Теодор Кук*; парох, из Бездне родом; 1782, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

51. Мезеу-Телегд са филијалама Пошолока и Ујлак

– *Илиј Феодоровић*; парох, из Мезеу-Телегда родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 42 г.; ожењен; деца: 2 м.

52. Телекежд

– *Гријориј Пойовић*; парох, из Телкежда родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

53. Добричени са филијалом Краник Фалва

– *Пейтар Ласкоу*; парох, из Добриченија родом; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

Белинешки протопрезвитерат Бихарски комитат

1. варош Белинеш

– *Јован Шчеф*; протопрезвитер и парох, из Халмађе родом; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., срп., мађ.; 48 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Јован Шчеф*; протопрезвитерски капелан⁴⁵; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 26 г.; ожењен.

– *Михаил Пойовић*; помоћни и парох⁴⁶; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 33 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

2. Рошија

– *Гаврил Ужуаји*; парох, из Рошије родом; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; ожењен.

– *Пейтар Пойовић*; парох, из Рошије родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Георгиј Пойовић*; ђакон, из Рошије родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 ж.

3. Соходол-Лазур

– *Тома Пойовић*; парох, овде у месту рођен; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

⁴⁵ Напомена у тексту: „Син П[п]ротопресвитеров иже со О[о]цем С[с]војим в једином домје и хљебу живит, рожден у Белинешу.”

⁴⁶ Напомена у тексту: „Спомошчник П[п]ароху и К[к]апелану ожидајет бл[а]годјејанија, рожден у Белинешу.”

4. Соходол

– *Георѓиј Појовић*; парох, из Соходола родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

5. Кебешчи

– *Јован Појовић*; парох, из Кебешчја родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Георѓиј Појовић*; парох, из Кебешчја родом; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

6. Жосан са филијалом Гојла

– *Димитриј Тирла*; парох, из Жосана родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 30 г.; ожењен.

7. Гурбешчи

– *Георѓиј Појовић*; парох, из Гурбешчја родом; 1758, еп. Синесије (Живановић); влаш., срп., мађ.; 70 г.; удовац.

8. Ремете

– *Димитриј Дума*; парох, из Ремете родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; ожењен; деца: 4 м., 4 ж.

9. Шољмош-Петрјаса

– *Василиј Појовић*; парох, из Шољмош-Петрија родом; 1770, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 59 г.; удовац.

– *Михаил Појовић*; капелан⁴⁷; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш., срп., мађ.; 43 г.; ожењен; деца: 4 м., 4 ж.

10. Драготени

– *Теодор Флеџије*; парох, из Драготенија родом; 1755, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 72 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Пейтар Флеџије*; капелан⁴⁸; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м.

11. Сеукани

– *Јосиф Појовић*; парох, из Сеуканија родом; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

12. Фењереш

– *Михаил Појовић*; парох, из Фењереша родом; 1747, еп. Исаија (Антоновић); влаш.; 79 г.; удовац; деца: 1 м.

⁴⁷ Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошчник П[п]арошу паки из Шолмош-Петрјасе родом.”

⁴⁸ Напомена у тексту: „Капелан и С[с]помошчник С[с]тарому П[п]арошу О[о]цу С[с]војему с њим же в једином дому и хљебу живит.”

– *Теодор Појовић*; капелан⁴⁹; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

13. Фјузед

– *Илиј Појовић*; парох, из Фјузета родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

14. Присака

– *Јован Појовић*; парох, из Присаке родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

15. Джосан-Форо

– *Јован Појовић*; парох, из овога места родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен.

16. Белињеш-Урвиш

– *Павел Херейју*; парох, из Белињеш-Урвиша родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 41 г.; ожењен; деца: 3 м.

17. Борз

– *Стефан Хера*; парох, из Борза родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Јован Појовић*; парох, из Присаке родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

18. Покола

– *Јован Појовић*; парох, из Покола родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

19. Сент-Мартон

– *Јован Појовић*; парох, из Сент-Мартона родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 58 г.; удовац; деца: 2 м.

– *Јован Појовић*; капелан⁵⁰; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен.

20. Гиљањ

– *Пејтар Појовић*; парох, из Гиљања родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

21. Татарењ са филијалом Балалењ

– *Јован Појовић*; парох, из Татарења родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 2 ж.

⁴⁹ Напомена у тексту: „Капелан и С[с]помошчник С[с]тарому и Л[л]ишеном вида О[о]цу С[с]војему с њим же в једином дому и хљебу живит.”

⁵⁰ Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошчник О[о]цу С[с]војему П[п]ароху с котрим в једином дому и хљебу живут.”

22. Мераг

– *Флоријан Ишћок*; парох, из Мерага родом; 1766, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 51 г.; удовац; деца: 5 м.

23. Тарница

– *Филемон Хајду*; парох, из Тарнице родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м.

24. Хенкереш

– *Дионисиј Фофије*; парох, из Хенкереша родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 57 г.; удовац.

25. Белињеш-Лазур

– *Теодор Појовић*; парох, из Белињш-Лазура родом; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 67 г.; ожењен; удовац.

26. Судрич

– Упражњена парохија.

27. Риeњ

– *Михаил Појовић*; парох, из Риeња родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 41 г.; удовац.

– *Јован Воиц*; капелан, из Риeња родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м.

28. Кусиш

– *Александер Појовић*; парох, из Кусиша родом; 1788, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

29. Шушт

– *Гаврил Појовић*; парох, из Шуштја родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 51 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

30. Брихењ

– *Василиј Ханец*; парох, из Брихења родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 42 г.; ожењен; деца: 3 м.

31. Калуђер

– *Крачун Мјерче*; парох, из Калуђера родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 56 г.; ожењен; деца: 1 ж.

32. Кетпул-Бојулда

– *Констјантин Белецше*; парох, из овога места родом; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 52 г.; удовац.

33. Колешчи

– *Александер Ханец*; парох, из Брихења родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

34. Крешчиор

– *Јован Појовић*; парох, из Крешчиора родом; 1786, еп. Петар (Петровић); влаш., мађ.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

35. Појана

– *Јосиф Појовић*; парох, из Појане родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 1 м.

36. Вашкох-Селишче

– *Георгиј Појовић*; парох, из овога места родом; 1788, еп. Петар (Петровић); влаш.; 42 г.; ожењен.

– *Адам Телван*; капелан, из Селишча родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен.

37. Керпенеш са филијалом Лехечени

– *Адам Појовић*; парох, из Керпенеша родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; удовац; деца: 2 ж.

– *Јов Појовић*; парох, из Лехеченија родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 55 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

38. Вашкох-Соходол

– *Теодор Ника*; парох, из Вашкох-Соходола родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

39. варош Вашкох са филијалом Барешчи

– *Михаил Герлан*; парох, из Вашкоха родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 29 г.; ожењен; деца: 1 ж.

– *Николај Појовић*; парох, из Берешче родом; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., мађ.; 55 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

40. Луна-Урсешч

– *Данил Појовић*; парох, из Урсешча родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић).⁵¹

41. Хотар

– *Лујул Појовић*; парох, из Хотара родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; удовац.

42. Сербешчи-Фолчешчи

– *Теодор Хорље*; парох, из овога места родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 1 м.

43. Шегишчју са филијалом Шипјеј и Херсешчи

– *Теодор Појовић*; парох, из Шегишча родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; удовац; деца: 1 м., 2 ж.

⁵¹ Примедба: Познавање језика, година узраста, брачно стање и број деце није забележено.

– *Стефан Појовић*; парох, из Шегишча родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 53 г.; ожењен; деца: 1 м., 4 ж.

– *Василиј Појовић*; капелан⁵²; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Стефан Појовић*; ђакон, из Шегишча родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

44. Фелшеу-Кимпани са филијалама Шегиштељ и Алшо-Кимпани

– *Манасиј Појовић*; парох, из Фелшеу-Кишпана родом; 1767, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 75 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Јован Појовић*; парох, из Алшо-Кишпана родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Јован Појовић*; капелан⁵³; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

45. Фонаца

– *Мојсеј Појовић*; парох, из Фонаца родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

46. варош Баица иначе Рез-Бања

– *Стефан Појовић*; парох, родом из Баице; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 ж.

47. Гигешена-Воени са филијалама Петралени, Завоени и Ханачени

– *Василије Појовић*; парох, родом из Гигешења; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 ж.

48. Алшо-Верзар са филијалом Фелшеу-Верзар

– *Теодор Микле*; парох, из Алшо-Верзара родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Јован Микле*; парох, из Алшо-Верзара родом; 1762, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 68 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Стејојан Микле*; капелан⁵⁴; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; удовац.

– *Викентиј Појовић*; ђакон, из Алшо-Верзара родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Георгиј Појовић*; ђакон, из Алшо-Верзара родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 2 ж.

⁵² Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошчник П[п]арохом из Шегишчја родом”

⁵³ Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошчник С[с]тарому О[о]цу С[с]војему П[п]ароху Манасиј Поповичу с котрим в једином дому и хљебу живит.”

⁵⁴ Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошчник П[п]ароху О[о]цу С[с]војему Теодору Микле с котрим в једином дому и хљебу живит.”

Мезиадски протопрезвитерат Бихарски комитат

1. Мезиад

– *Јован Пойовић*; парох, из Мезиада родом; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; ожењен.

– *Николај Пойовић*; парох, из Мезиада родом; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; удовац.

– *Теодор Пойовић*; прекобројан⁵⁵; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 57 г.; ожењен; деца: 1 ж.

2. Његру

– *Јован Болди*; парох, из Његру родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен, деца: 1 м., 1 ж.

3. Драганешчи

– *Петтар Пойовић*; парох, из Драганешча родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м.

4. Шебеш са филијалама Поколешчи, Пантажешч, Циганешч и Бележени

– *Јован Пойовић*; парох, из Шебеша родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Аџанасиј Пойовић*; парох, из Шебеша родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м.

5. Бунтешчи са филијалом Лелешчи

– *Михаил Пойовић*; парох, из Бунтешчја родом; 1766, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 58 г.; ожењен.

– *Георгиј Пойовић*; парох, из Бунтешчја родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 ж.

6. Алшо-Поени са филијалом Фелшеу-Поени

– *Гаврил Пойовић*; парох, из Алшо-Поени родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Петтар Чуч*; парох, из Фелшеу-Поени родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 63 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

7. Сеуд

– *Јован Пойовић*; парох, из Сеуда родом; 1776, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 57 г.; ожењен; деца: 2 м.

8. Фериче

– *Јован Бонкаш*; парох, из Фериче родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

---

⁵⁵ Напомена у тексту: „вишечисљајем, не хошчет в иноје мјесто на парохију преселитисја, но спомошествојет П[п]арохом, родом паки из Мезиада.”

9. Кочуба са филијалом Гурани

– *Јован Тарабени*; парох, из Кочубе родом; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 52 г.; удовац; деца: 3 м., 2 ж.

– *Георгиј Тома*; парох, из Гуранија родом; 1766, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 55 г.; ожењен; деца: 4 м.

– *Пейтар Тарабени*; капелан⁵⁶; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 ж.

10. Петроас

– *Јован Појовић*; парох, из Петроаса родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

11. Киш-Кол са филијалама Мегура и Фелшеу-Ваље-Његра

– *Гаврил Андреј*; парох, из Киш-Кола родом; 1772, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; ожењен; деца: 2 ж.

– *Василиј Појовић*; парох, из Киш-Кола родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м.

12. Броашче

– *Филимон Банда*; парох, из Броашче родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м.

13. Бредјету

– *Николаје Појовић*; парох, из Бредјета родом; 1767, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 57 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

14. Думбревани

– *Јован Талабур*; парох, из Думбреванија родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

15. Алшо-Ваље-Његра

– *Јован Пейројан*; парох, из Алшо-Ваље-Његра родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 ж.

16. Мизиеш

– *Јован Лукан*; парох, из Мизиеша родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 2 м.

17. Талпе са филијалом Телек

– *Алексиј Појовић*; парох, из Талпе родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

18. Белињеш-Селишче

– *Григориј Бала*; парох, из Белињеш-Селишча родом; 1766, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; ожењен; деца: 1 м.

⁵⁶ Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошник О[о]цу С[с]војему П[п]ароху Тарабени Јовану с котрим в једином хљебу, и дому живит.”

– *Георгиј Бала*; капелан⁵⁷; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

19. Сака

– *Корнилиј Појовић*; парох, из Саке родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

20. Будурјаса са филијалом Карбунари

– *Василиј Појовић*; парох, из Будурјасе родом; 1753, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 72 г.; ожењен.

– *Теодор Појовић*; парох, из Будурјасе родом; 1787, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

21. Бурда

– *Лука Појовић*; парох, из Бурде родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 ж.

22. Почовелишче

– *Јован Појовић*; парох, из Почовелишча родом; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

23. Курецеле

– *Флоријан Појовић*; парох, из Курецеле родом; 1761, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; ожењен; деца: 2 м.

– *Теодор Појовић*; капелан⁵⁸; 1783, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 1 м., 4 ж.

24. Нимаешчи

– *Гаврил Појовић*; парох, из Нимаешча родом; 1771, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 49 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Георгиј Појовић*; парох, из Нимаешча родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

25. Беиншеље

– *Николај Појовић*; парох, из Беиншеље родом; 1781⁵⁹; влаш.; 37 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

26. Кресуја

– *Јован Појовић*; парох, из Кресује родом; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 47 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

---

⁵⁷ Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошчник С[с]тарому О[о]цу С[с]војему П[п]ароху Григорију Бала с котори[м] в једино[м] хљебу, и дому живит.”

⁵⁸ Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошчник С[с]тарому О[о]цу С[с]војему П[п]ароху Флоријану Поповичу с котори[м] в једино[м] домје и хљебу живит.”

⁵⁹ Примедба: У тексту је забележена година рукоположења без имена епископа. Вероватно се ради о еп. Пахомију Кнежевићу.

Папмезеуски протопрезвитерат Бихарски комитат

1. Кимпани са филијалом Папмезеу

– *Пејтар Кождјен*; протопрезитер и парох, из Кишпанја родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 43 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

– *Јосиф Појовић*⁶⁰; парох, из Кишпанја родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 59 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Николаје Појовић*⁶¹; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен.

– *Димитриј Куждјен*; капелан протопрезвитерски, из Кимпања родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

2. Валани

– *Теодор Појовић*; парох, из Валанија родом; ???, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 57 г.; удовац.

3. Ситани

– *Димитриј Појовић*⁶²; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 77 г.; ожењен.

– *Василиј Појовић*; парох⁶³; 1774, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 61 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Пејтар Појовић*; капелан⁶⁴; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

4. Лункасприје

– *Јован Појовић*; парох, из Лункасприја родом; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 52 г.; удовац.

– *Теодор Појовић*; прекобројан⁶⁵; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 54 г.; ожењен; деца: 2 м.

5. Добрешчи

– *Флоријан Појовић*; парох, из Добрешча родом; 1783, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 56 г.; ожењен; деца: 4 м., 3 ж.

6. Нан Хидишел

– *Јован Појовић*; парох, из овога места родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м.

⁶⁰ Напомена у тексту: „резигнирао С[си]ну С[с]војему Николају Поповичу П[п]арохију с котори[м] в једином хљебу о дому живит.”

⁶¹ Напомена у тексту: „Насљедивиј П[п]арохију О[о]ца С[с]војего Јосифа Попович, јакоже успоминајет.”

⁶² Напомена у тексту: „Престав волно от П[п]арохиј неспособен бо јест лишивис вида очес и живит с Б[б]ратом С[с]воји[м] в једином дому и хљебу.”

⁶³ Напомена у тексту: „Парох, из Ситанја родом Б[б]рат предпомјанутаго Димитрија Поповича.”

⁶⁴ Напомена у тексту: „Капелан, из Ситанја родом спомошествујет О[о]цу С[с]војем Василију Попович с котрим в једином дому и хљебу живи.”

⁶⁵ Напомена у тексту: „вишечисљајет, и неспособен к С[с]лужби преста бо (нечитко) казатеља на десној Р[р]уце неимјејет, и С[с]ам С[с]воје волно престал служити.”

7. Крањејешчи

– *Самуил Појовић*; парох, из Крањајешчја родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 63 г.; ожењен; деца: 3 м.

– *Јован Појовић*; помоћни парох, из Крањајешча родом; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 51 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

– *Георгиј Појовић*; ђакон, из Крањајршча родом⁶⁶; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 2 м.

8. Керпешчи

– *Георгиј Дума*; парох, из Керпешчја родом; 1766, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 63 г.; ожењен; деца: 2 м.

9. Алшо-Топа

– *Василиј Појовић*; парох, из Алшо-Топе родом; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

10. Фелшеу-Топа

– *Константин Појовић*; парох, из Фелшеу-Топе родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 59 г.; ожењен.

– *Симеон Сенза*; ђакон, из Фелшеу-Топе родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен.

11. Корбешчи

– *Флоријан Појовић*; парох, из Корбешчја родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 2 м.

12. Котиглед

– *Петар Моза*; парох, из Котигледа родом; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 62 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Димитриј Моза*; капелан⁶⁷; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

13. Букуроае

– *Петар Койил*; парох, из Букуроае родом; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен.

14. Стракош

– *Теодор Појовић*; парох, из Стракоша родом; 1762, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 2 м.

15. Дражешчи

– *Павел Појовић*; парох, из Дражешчја родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 56 г.; ожењен.

⁶⁶ Напомена у тексту: „ожидајет вакант.”

⁶⁷ Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошник болестном О[о]цу С[с]војему пароху с котрим в једино[м] дому и хљебу живит.”

16. Топешчи

– *Уйражњена ѧрохија*; Администрира парох из Дражешча.

17. Бугуми

– *Јосиф Пойовић*; парох, из Богума родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м., 5 ж.

18. Магиар-Чеика

– *Уйражњена ѧрохија*; Администрира парох из Чејшора.

19. Чејшор

– *Јован Пойовић*; парох, из Чејшора родом; 1770, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 54 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

20. Душешчи

– *Јован Пойовић*; парох, из Душешчја родом; 1773, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 55 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

21. Терпешчи

– *Андроник Пойовић*; парох, из Терпешчја родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 44 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

22. Ожешчи

– Упражњена парохија.

23. Ротарешчи

– *Георгиј Пойовић*; парох, из Ротарешчја родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 2 м.

24. Сомбошаг

– *Михаел Пашкеју*; парох, из Сомбошага родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 66 г.; ожењен; деца: 1 м. 1 ж.

25. Копачени

– *Уйражњена ѧрохија*.⁶⁸

26. Варашени

– *Теодор Пойовић*; парох, из Варашенија родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; ожењен.

– *Павел Косѿин*, прекобројан⁶⁹; еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; ожењен.

⁶⁸ Напомена у тексту: „Јаже З[з]а време администрира П[п]ресвитер из Варашења Павел Костин.”

⁶⁹ Напомена у тексту: „Вишечисљајем нехошчет на другоје мјесто преселитисја Е[е]кономиј ради својеја здје у мјесту имушчија родом из Варашења.”

27. Рабачани-Лазури

– *Мојсеј Појовић*; парох, из Рабачану родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

28. Хидиш

– *Јован Појовић*; парох, из Хидиша родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

29. Албешчи

– *Јован Тоадјер*; парох, из Албешчја родом; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 57 г.; ожењен; деца: 4 м., 1 ж.

30. Спинуш

– *Флоријан Маркиш*; парох, из Спинуша родом; 1764, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 59 г.; ожењен; деца: 2 ж.

31. Кождјени

– *Јован Кождјени*⁷⁰; парох, из Кождјенија родом; 1770, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 41 г.; ожењен; деца: 5 м., 3 ж.

32. Папмезеу Селишче

– *Симеон Крестиа*; парох, из овога места родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен.

Белски протопрезвитерат Бихарски комитат

1. Тагадо

– *Јован Појовић*; протопрезвитер и парох, родом из Тагадоа; 1779, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

2. Крајова са филијалом Сусар

– *Јован Појовић*; парох, из Крајове родом; 1786, еп. Петар (Петровић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м., 3 ж.

3. Кишлака

– *Михаил Појовић*; парох, из Кишлаке родом; 1786, еп. Петар (Петровић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 5 м., 2 ж.

4. Команешчи

– *Јован Марјовић*; парох, из Команешча родом; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 1 м.

---

⁷⁰ Примедба: Није утврђено да ли је презиме пароха исто као и назив насеља, или је записивач погрешно увео презиме свештеника.

– *Јован Марџовић*; капелан⁷¹; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

5. Аркош

– *Геодор Бочарџ*; парох, из Аркоша родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

6. Хажмаш са филијалом Урвиши

– *Георџиј Бредјан*; парох⁷², из Хажмаша родом; 1753, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 67 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Георџиј Бредјан*; капелан⁷³, из Аркоша родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 3 м., 2 ж.

7. Гроши са филијалом Берзешчи

– *Крачун Појовић*; парох, рођен у Гроши; 1762, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 71 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Димитриј Фаур*; капелан и помоћник пароху, родом из Гроша; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 38 г.; ожењен; деца: 2 ж.

8. Сик

– *Павел Појовић*; парох, из Сика родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 ж.

9. Карад-Топлица

– *Симеон Брадјен*; парох, из Хажмаша родом; 1757, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 54 г.; ожењен.

10. варош Бел

– *Геодор Појовић*; парох, из Беља родом; 1784, еп. Петар (Петровић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м.

– *Георџиј Појовић*; капелан, из Тагадра родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 20 г.; ожењен; деца: 2 м.

11. Ботфеј

– *Јован Коџвна*; парох, из Ботфеја родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца.

12. Агрижи

– Упражњена парохија.

⁷¹ Напомена у тексту: „Капелан, и С[с]помошчник С[с]тарому О[о]цу С[с]војему П[п]ароху, с којим в једином домје и хљебу живит.”

⁷² Напомена у тексту: „Парох, из Хажмаша родом, којиј уступи С[си]ну С[с]војему П[п]ресвитеру Георгију паки Бредјан старости ради с њимже в једином дому, и хљебу живит.”

⁷³ Напомена у тексту: „С[и]н предпомјанутаго П[п]ароха.”

13. Бокиа са филијалом Сенешчи

– Упражњена парохија.

14. Секач

– *Константиин Појовић*; парох, из Секача родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен.

15. Марауш са филијалом Стојанешчи

– *Петар Појовић*; парох, из Марауша родом; 1782, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

16. Шиад

– *Јован Пинцеу*; парох, из Шиада родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Теодор Албић*; капелан, из Шиада родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 28 г.; ожењен.

17. Рогоз

– *Аџанасиј Појовић*; парох, из Мараонда родом; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш., мађ.; 30 г.; ожењен; деца: 1 ж.

18. Окриш са филијалама Бод и Телмачи

– *Василиј Појовић*; парох, из Окриша родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 2 м.

– *Симеон Појовић*; прекобројан⁷⁴; 1768, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 59 г.; ожењен.

19. Олчје

– *Димитриј Појовић*; парох, из Олчје родом; 1781, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 51 г.; ожењен; деца: 4 м.

20. Калача

– *Георгиј Иљеск*; парох, из Калаче родом; 1785, еп. Петар (Петровић); влаш., нем., мађ.; 38 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

21. Њермиж

– *Георгиј Бојарић*; парох, из Аркоша родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

22. Чонта-Хаз

– *Јован Појовић*; парох, из Чонта-Хаза родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 ж.

---

⁷⁴ Напомена у тексту: „Вишечисљајет и обитајет у Бодју, имјеја ту дом, и Е[е]кономију С[с]воју, и нехошчет нигдје одселитисја на П[п]арохију.”

Халмађски протопрезвитерат Зарандски и Хуњадски комитат

1. Халмађ

– *Арсениј Појовић*; протопрезвитер и парох, из Халмађа родом; 1772, еп. Софроније (Кириловић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

– *Јосиф Важдојан*; парох, из Халмађа родом; 1762, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 63 г.; удовац; деца: 1 м.; 1 ж.

2. Љаса са филијалом Бањешчи

– *Адам Буџа*; парох, из Халмађа родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 58 г.; ожењен; деца: 1 м.; 1 ж.

– *Николаје Буџа*; ђакон, из Халмађа родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 27 г.; ожењен; деца: 1 м.

3. Будјешчи са филијалом Крешчешчи

– *Лазар Важдојан*; парох, из Халмађа родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 40 г.; ожењен; деца: 2 м., 2 ж.

4. Очишор

– *Јосиф Важдојан*; парох, из Халмађа администрира.

5. Гифза (?) са филијалом Цермуриље

– *Аџанасиј Појовић*; парох, из Халмађа родом; 1780, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 1 м., 4 ж.

6. Јонешчи са филијалом Цохешчи

– *Јован Појовић*; парох, из Јонешчија родом; 1789, еп. Петар (Петровић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

7. Лунг-Шоара са филијалом Вождог

– *Јован Појовић*; парох, из Лунг-Шоара родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

8. Киш-Халмађ

– *Блаж Појовић*; парох, из Киш-Халмађа родом; 1775, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 2 м.

9. Сербска са филијалом Обершија

– *Јован Појовић*; парох, из Киш-Халмађа родом; 1778, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 42 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

10. Доброц

– *Гаврил Ванџ*; парох, из Доброца родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 57 г.; удовац; деца: 3 м.

11. Решкулица са филијалом Ваље-Маре

– *Константин Микљен*⁷⁵; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 63 г.; удовац; деца: 1 м.

– *Манасиј Микљен*; парох први, из Решкулице родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 48 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

– *Данил Појовић*; парох други, из Решкулице родом; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 59 г.; ожењен; деца: 3 м., 1 ж.

– *Јов Појовић*; парох трећи, из Решкулице родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 2 ж.

– *Пејтар Појовић*; ђакон, из Решкулице родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 26 г.; ожењен; деца: 1 ж.

12. Балдовени

– *Јован Микљен*; парох, из Балдовенија родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 2 ж.

13. Љеоц

– *Адам Прва*; парох, из Љеоца родом; 1794, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен.

14. Тијулешчи са филијалом Терновица

– *Исак Пшу* (?); парох, из Тијулешча родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 50 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

15. Томешчи

– *Јосиф Онк*; парох, из Томешчја родом; 1765, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 68 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

– *Јован Онк*; прекобројан⁷⁶; 1767, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 56 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

16. Штјеја

– *Георгиј Појовић*; парох, из Штјеје родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 37 г.; ожењен; деца: 1 м.

17. Стремба

– *Јован Слојан*; парох, из Стрембе родом; 1791, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 ж.

18. Поенари

– *Пејтар Мариш*; парох, из Поенара родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

⁷⁵ Напомена у тексту: „Бившиј П[п]арох ресигнирао С[си]ну С[с]војему П[п]ресвитеру Манастију Микљен П[п]арохију с којим в једином хљебу, и дому живит, из Решкулице родом.”

⁷⁶ Напомена у тексту: „Вишечисљајет, и нехошчет на другом мјесту на П[п]арохију преселитисја, родом из Томешчја.”

19. Тернава са филијалама Алшо-Ваца и Оч

– *Јосиф Појовић*; парох, из Тернове родом; 1754, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 73 г.; удовац; деца: 3 м.

– *Арсениј Појовић*; парох, из Тернове родом; 1766, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 57 г.; ожењен; деца: 2 м., 3 ж.

– *Данил Појовић*; парох, из Алшо-Ваце родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 53 г.; ожењен; деца: 1 м.

– *Арсениј Појовић*; капелан, из Тернове родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен; деца: 1 м.

20. Берктона

– *Александар Појовић*; парох, из Берктона родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 52 г.; ожењен.

21. Фелшеу-Ваца

– *Ићнаиј Појовић*; парох, из Фелшеу-Ваце родом; 1763, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 52 г.; ожењен; деца: 3 м.

– *Димитриј Појовић*; капелан⁷⁷; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 1 м.

22. Казанешчи

– *Николај Косија*; парох, из Казанешчија родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 2 м., 1 ж.

23. Чунгањ

– *Јов Фехир*; парох, из Чунгања родом.⁷⁸

24. Правалени

– *Лазар Фехир*; парох, из Басарабасе родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 46 г.; ожењен; деца: 1 м.

25. Басарабаса

– *Симеон Феир*; парох, из Басарабасе родом; 1752, еп. Софроније (Кириловић); влаш.; 60 г.; удовац; деца: 1 м., 1 ж.

– *Симеон Феир*; ђакон, из Басарабасе родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 60 г.; ожењен; деца: 1 м.

26. Талаг

– *Арсениј Хергуц*; парох, из Талага родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен; деца: 1 м.

27. Ачиуца

– *Георгиј Грозав*; парох, из Ачиуце родом; 1777, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; 45 г.; ожењен; деца: 3 м.

⁷⁷ Напомена у тексту: „Капелан, иже купно с О[о]цем С[с]војим П[п]арохом Игнатијем в Ј[ј]едином дому, и хљебу живит.”

⁷⁸ Примедба: Познавање језика, година узраста, брачно стање и број деце није забележено.

28. Думбрава са филијалама **Будјешчи** и **Расточи**

– *Георгиј Будје*; парох, из Думбраве родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 39 г.; ожењен; деца: 1 м.

29. Гура-Веј

– *Василиј Балаш*; парох, из Гура-Веја родом; 1797, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 28 г.; ожењен.

30. Плешкуца

– *Петар Грозан*; парох, из Ачиуце родом; 1793, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 30 г.; ожењен; деца: 2 м.

31. Појана

– *Јован Будија*; парох, из Појане родом; 1796, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 29 г.; ожењен.

32. Ачиоа

– *Јован Учија*; парох, из Ачиое родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 36 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

– *Јован Евуца*; парох, из Ачиое родом; 1795, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 35 г.; ожењен.

33. Видра

– *Ићнаиј Долја*; парох, из Видре родом; 1785, еп. Петар (Петровић); влаш.;⁷⁹ ожењен; деца: 1 м., 1 ж.

34. Магурличија са филијалом **Миермижи**

– *Лазар Феир*; парох, из Басарабасе родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 33 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

35. Лазури са филијалом **Грош**

– *Анђиониј Феир*; парох, из Басарабасе родом; 1789, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 34 г.; ожењен; деца: 1 м.

36. Чуч

– *Георгиј Феир*; парох, из Басарабасе родом; 1758, еп. Синесије (Живановић); влаш.; 67 г.; ожењен.

37. Брустури

– *Александар Будучан*; парох, из Брустура родом; 1792, еп. Павле (Авакумовић); влаш.; 32 г.; ожењен; деца: 1 м., 2 ж.

---

⁷⁹ Примедба: Година старости није забележена.

Српски назив у документу	Садашњи званични назив ⁸⁰
Чанадски протопрезвитерат	
Арадски комитат	
1. варош Арад	Arad (RO)
2. Шолмош	Buceava-Șoimoș (RO)
3. Радна	Radna (RO)
4. Павлиш	Păuliș (RO)
5. Сабад-Хељ	Simbăteni (RO)
6. Чечир	Cicir (RO)
7. Мандрлак	Mîndruloc (RO)
8. Микалак	Micălaca (RO)
9. варош Печка	Pecica (RO)
10. Семлак	Semlac (RO)
11. Торња	Turnu (RO)
12. Батања	Battonya (HU)
13. Шаитин	Șeitin (RO)
14. Надлак	Nădlac (RO)
15. Чанад	Magyarcsanád (HU)
16а. Вашархель	Hódmezővásárhely (HU)
16б. Фелдиак, филијала	Földeák (HU)
16в. Комлош, филијала	Tótkomlós (HU)
17а. варош Сентеш	Szentes (HU)
17б. Кунсентмартон, филијала	Kunszentmárton (HU)
17в. Ечед, филијала	Öcsöd (HU)
17г. Сарваш, филијала	Szarvas (HU)
17д. Сент-Андраш, филијала	Békésszentandrás (HU)
17ђ. Тур, филијала	Mezőtúr (HU)
17е. Фелдвар, филијала	Tiszaöldvár (HU)
17ж. Цибахаз, филијала	Cibakháza (HU)
17з. Турек-Сентмиклош, филијала	Törökszentmiklós (HU)
17и. Шаш, филијала	Tiszasas (HU)
17ј. Кирт, филијала	Tiszaakút (HU)
17к. Орошхаз, филијала	Orosháza (HU)
17л. Сегвар, филијала	Szegvár (HU)
17љ. Минтсенд, филијала	Mindszent (HU)
Тот-Варадијски протопрезвитерат	
Арадски комитат	
1а. Рошиа	Roșia (RO)
1б. Обершиа, филијала	Obârșia (RO)
2а. Тотварадија	Vărdia de Mureș (RO)

⁸⁰ Напомена уредништва: Због бројних географских померања, могуће је да нису сва места одговарајуће идентификована.

26. Сорошаг, филијала	Stejar (RO)
3. Корбешчи	Corbești (RO)
4. Петриш	Petriș (RO)
5. Илтеу	Ilteu (RO)
6. Селишче	Seliște (RO)
7. Ток	Toc (RO)
8а. Соборшин	Săvârșin (RO)
8б. Темешешчи, филијала	Temeșești (RO)
8в. Виенешчи, филијала	Vinești (данас део места Соборшина – Săvârșin (RO)
8в. Халалиш, филијала	Hălăliș (RO)
8г. Кејујаш, филијала	Cuiaș (RO)
9. Тројаш	Troaș (RO)
10а. Лупешчи	Lupești (RO)
10б. Пернешчи, филијала	Pârnești (RO)
11. Баја	Baia (RO)
12а. Грош	Groșii Noi (RO)
12б. Слатина, филијала	Slatina de Mureș (RO)
13. Думбравица	Dumbrăvița (RO)
14. Джулица	Julița (RO)
15. Гавождија	Nicolae Bălcescu (RO)
15а. Бата, филијала	Bătuța (RO)
16. Капруца	Căpruța (RO)
17. Монорошчија	Monoroștia (RO)
18. Брзава	Bîrzova (RO)
19. Коноп	Conop (RO)
20а. Отвош	Odvoș (RO)
20б. Милова, филијала	Milova (RO)
Вилагошкиј протопрезвитерат	
Арадски комитат	
1. Кладова	Cladova (RO)
2. Менош	Miniș (RO)
3. Гиорок	Ghioroc (RO)
4. Кувин	Cuvin (RO)
5. Ковасинц	Covăsinț (RO)
6. Вилагош	Șiria (RO)
7. Галша	Galșa (RO)
8. Магиарат	Măderat (RO)
9. Муска	Mîsca (RO)
10. Агриш	Agrișu Mare (RO)
11. Алмаш	данас део насеља Агриша – Agrișu Mare (RO)
12. Арањ-Аг	Arăneag (RO)
13. Драуци	Drauț (RO)
14. Дуд	Dud (RO)

15. Тауц	Tauț (RO)
16. Надаш	Nadăș (RO)
17. Тернова	Tîrnova (RO)
18. Курва-Кер	Chier (RO)
19. Мокра	Mocrea (RO)
20. Шикула	Șikula (RO)
21. Чигирел	данас део насеља Силеуш – Seleuș (RO)
22. Силеуш	Seleuș (RO)
23. Гиармата	Iermata (RO)
24. Морода	Moroda (RO)
25. Панкота	Pinkota (RO)
26. Керек	Caporal Alexa (RO)
Борош-Јеновскиј протопрезвитерат	
Арадски комитат	
1.Борош-Јенеу	Ineu (RO)
2.Репсиг	Răpsig (RO)
3.Кертеш	Prunișor (RO)
4.Борош-Шебеш	Sebiș (RO)
5а. Прежешчи	Prăjești (RO)
5б. Дончени, филијала	Donceni (RO)
5в. Сележеани, филијала	Sălăjeni (RO)
6.Бохани	Buhani (RO)
7.Надалбешчи	Nădălbești (RO)
8а. Мињад	Minead (RO)
8б. Игнишчи, филијала	Ignești (RO)
9. Сусани	Susani (RO)
10а. Њагра	Neagra (RO)
10б. Мониаса, филијала	Monaesa (RO)
10в. Слатина, филијала	Slatina de Mureș (RO)
11а. Десна	Dezna (RO)
11б. Рамна, филијала	Rănușa (RO)
12а. Лаз	Laz (RO)
12б. Земезел, филијала	
12в. Кракова, филијала	
13. Чорешчи	Ciorăști (RO)
14. Рошија	Roșia (RO)
15а. Гавождија	Livada (RO)
15б. Спурнани, филијала	Spurcani (RO)
16а. Ребетиш	Revetiș (RO)
16б. Кучуба, фулијала	Cociuba (RO)
16в. Бериндер, филијала	Berindia (RO)
17. Диечи	Dieci (RO)
18а. Фелишеу-Крогна	Crocna (RO)

18б. Думбравица, филијала	данас део насеља Диечи – Dieci (RO)
19. Алшо-Крогна	Crocna (RO)
20а. Зимбру	Zimbru (RO)
20б. Дулчеле, филијала	Dulcele (RO)
20в. Брустулеск, филијала	Brusturesc (RO) данас део насеља Зимбру – Zimbru (RO)
21а. Фенеш	Feniş (RO)
21б. Холт, филијала	??Holod (RO)
21в. Ваље-Маре, филијала	Valea Mare (RO)
22. Јосаш	Iosaş (RO)
23а. Јосашел	Iosăşel (RO)
23б. Балтеле	Băltele (RO)
24. Мезиеш	Mizieş (RO)
Бутјански протопрезвитерат	
Арадски комитат	
1. Шилиндија	Şilindia (RO)
2а. Лугозеу	Luguzău (RO)
2б. Калина, филијала	Camna (RO)
3. Јаркош	Iereşeni (RO)
4. Ходиш	Hodiş (RO)
5. Куед	Cuied (RO)
6. Креста-Минеш	Minişel (RO)
7. Фел-Мениш	Minişu de Sus (RO)
8. Бутјен	Buteni (RO)
9а. Барда	
9б. Грош, филијала	Groşi (RO)
10. Кисиндија	Chisindia (RO)
11. Васиоја	Văsoaia (RO)
12а. Алмаш	Almaş (RO)
12б. Плопи, филијала	??Plop (RO)
13. Лунка	Luncă данас део насеља Алмаша, Luncă-Almaş (Capela Luncă) (RO)
14а. Плеша	
14б. Какарсу, филијала	Joia Mare (RO)
15а. Бодешчи	Rădeşti (RO)
15б. Фелшеу-Чил, филијала	Cil (RO)
16а. Бонцешти	Bonţeşti (RO)
16б. Срби, филијала	Sârbi (RO)
17. Алшо-Чил	Cil (RO)
18. Гура-Хонц	Gurahonţ (RO)
19. Хонцишор	Honţişor (RO)
20а. Зелдиш	Brazii (RO)
20б. Сату-реу, филијала	данас део насеља Brazii (RO)
21а. Мадражешчи	Mădrigeşti (RO)

21б. Шоимош, филијала	Buceava-Șoimuș (RO)
21в. Бучава, филијала	Buceava-Șoimuș (RO)
22а. Секачи	Secaș (RO)
22б. Местешчи, филијала	вероватно део насеља Secaș (RO)
22в. Ферше, филијала	вероватно део насеља Secaș (RO)
23. Берса	Bârsa (RO)
24. Алдешчи	Aldești (RO)
25. Воиводјени	Voivodeni (RO)
26. Муњерсу	Mănerău (RO)
27а. Боксиг	Bocsig (RO)
27б. Јарнашчо, филијала	
28. Контрато	Moroda (RO)
Киш-Јеново Зарандски протопрезвитерат	
Арадски комитат	
1. варош Киш-Јенеу	Chișineu-Criș (RO)
2. Ердеу-Хед	Pădureni данас део насеља Chișineu-Criș (RO)
3. Сик-удвар	Socodor (RO)
4. Шиклов	Șiclău (RO)
5. Надју-Пил	Pilu (RO)
6. Гиула-Варшанд	Vârșand (RO)
7. Отлака	Grăniceri (RO)
8. Мача	Macea (RO)
9. Куртич	Curtici (RO)
10. Шиманд	Șimand (RO)
11. Комлоуш	Comlăuș данас северни део насеља Sântana (RO)
12. Фазекаш-варшанд	Olari (RO)
13. Синитје	Sintea Mică (RO)
14. Заранд	Zărand (RO)
15. Чинтеј	Cintei (RO)
16. Сомош	од 1824. г. расељено место
17. Надас	Nădab (RO)
18. Синтје	Sintea Mare (RO)
19. Керелуш	Chereluș (RO)
20. Гурба	Gurba (RO)
21. Чермеј	Cermei (RO)
22. Сомошкез	Șomoșcheș (RO)
23. Шепреуш	Șepreuș (RO)
24. Апатјеу	Apateu (RO)
25. Берекиј	Berechiu (RO)
26. Талпош	Talpoș (RO)
27. Вадас	Vânători (RO)
28. Мишка	Mișca (RO)
29а. варош Бикеш	Békés (HU)

29б. Чаба, филијала	Békéscsaba (HU)
29в. Ендрет, филијала	Gyomaendrőd (HU)
29г. Ђома, филијала	Gyomaendrőd (HU)
29д. Кереш-Ладани, филијала	Körösladány (HU)
29ђ. Берињ, филијала	Mezőberény (HU)
29е. Сеикхалом, филијала	Szeghalom (HU)
29ж. Гиармат, филијала	Füzesgyarmat (HU)
29з. Вања, филијала	Déványa (HU)
29и. Вести, филијала	Véztő (HU)
29ј. Чарча, филијала	Csökmő (HU) ?
29к. Добоз, филијала	Doboz (HU)
30. варош Гиула (Ђула)	Gyula (HU)
31. Китеђхаз	Kétegyháza (HU)
32а. Кардсаг	Karcag (HU)
32б. Киш-ујсалаш, филијала	Kisújszállás (HU)
32в. Тур-кеве, филијала	Túrkeve (HU)
32г. Кун Хеђеш, филијала	Kunhegyes (HU)
32д. Мадараш, филијала	Kunmadaras (HU)
32ђ. Пишпек-Ладањ, филијала	Püspökladány (HU)
32е. Надудвар, филијала	Nádudvar (HU)
32ж. Еђед, филијала	Egyek (HU)
32з. Каба, филијала	Kaba (HU)
32и. Тиса-Ђјурдју, филијала	Tiszafeüred (HU)
32ј. Тиса-Силиуш, филијала	Tiszaszölös (HU)
32к. Сент-Имре, филијала	Tiszaszentimre (HU)
32л. Держи, филијала	Tiszaderzs (HU)
32љ. Абад, филијала	Abádszalók (HU)
32м. Кендереш, филијала	Kenderes (HU)
32н. Мези-тур, филијала	Mezőtúr (HU)
Великоварадски протопрезвитерат	
Бихарски комитат	
1а. Велики-Варад	Oradea (RO)
1б. Варад Оласи, филијала	Olosig данас део града Oradea (RO)
2. Варадвеленце	Velența данас део града Oradea (RO)
3. Вашархел	Oșorhei (RO)
4. Фуђију	Fughiu (RO)
5. Алпар	Alparea (RO)
6. Нађ-Кер	Cheriu (RO)
7. Ронто	Rontău (RO)
8. Киш-Кер	Felcheriu (RO)
9. Сент-Елек	Sântelec (RO)
10. Ташад-феју	Tășad (RO)
11. Чехиј	Cihej (RO)

12. Хидишел Горњи иначе Харангмезеу	Hidişelu de Sus (RO)
13. Хидишел Долњи иначе Алмамезеу	Hidişelu de Jos (RO)
14a. Диканешчи	Dicăneşti (RO)
14б. Грују-Лунг, филијала	Gruilung (RO)
15a. Јанчешчи	Inceşti (RO)
15б. Пуста Бикач, филијала	Bicăcel (RO)
16. Форпо-Сер	Forosig (RO)
17a. Ола Ходош	Hodiş (RO)
17б. Ваље Маре, филијала	Valea Mare de Codru (RO)
18. Лупоја или Фаркаш-Патак	Lupoaia (RO)
19. Киш-Думбравица	Dumbrăviţa (RO)
20. Винтир	Vintere (RO)
21. Солдобад	Săldăbagiu Mic (RO)
22. Белинеш-Сент-Миклош	Sănnicolau de Beiuş (RO)
23. Шоим	Şoimi (RO)
24. Хаваш Думбравица	Dumbrăviţa de Codru (RO)
25a. Урсад	Ursad (RO)
25б. Поклоша, филијала	Pocluşa de Beiuş (RO)
26. Магиар-Гиепешу	Calea Mare (RO)
27a. Лазури	Lăzăreni (RO)
27б. Каранд, филијала	Cărândeni (RO)
28a. Гианта-Рохан	Rohani (RO)
28б. Жинта, филијала	Ginta (RO)
29. Каполна	Căpâlna (RO)
30. Петегд	Petid (RO)
31. Сеплак	Suplacu de Tinca (RO)
32. Карассо	Cărsău (RO)
33. Киш-Хаза	Cheşa (RO)
34. Кочуба	Cociuba Mare (RO)
35. Риппа	Râpa (RO)
36. Мочар	Dumbrava (RO)
37. Шумуж	Şumugiu (RO)
38. Њарло	Mierlău (RO)
39a. Ола Дјепеш	Gepiş (RO)
39б. Михелеу, филијала	Micheleu (RO)
39в. Каранзел, филијала	Căranzel (RO)
40. Рожа Фонеу	Fonău (RO)
41. Вашанд	Oşand (RO)
42a. Хусассо	Husasău de Tinca (RO)
42б. Тинка, филијала	Tinca (RO)
43. Фекете Гиреш	Girişu Negru (RO)
44. Фекете Тот	Tăut (RO)

45. Фекете Батор	Batăr (RO)
46. Гурбед	Gurbediu (RO)
47. Коважд	Căuaşd (RO)
48. Тулка	Tulca (RO)
49. Олах-Хоморог	Homorog (RO)
50. Јаножда	Ianoşda (RO)
51. Секелтелек	Sititelec (RO)
52. Њар-сег	Miersig (RO)
53а. Поуша	Păuşa (RO)
53б. Пуста Михеш, филијала	??Miheşu de Câmpie (RO)
54. Киш-Ирегд	Chişirid (RO)
55. Олах-Апати	Apateu (RO)
56а. Нађ-Ирегд	Nojorid (RO)
56б. Пуста Шумуши, филијала	расељено место
56в. Пуста Мача, филијала	Livada de Bihor (RO)
56г. Пуста Бешену, филијала	расељено место
57. Леш	Leş (RO)
58. Дјапљу	Gepiu (RO)
59. Бикач	Bicaci (RO)
60. Инанд	Inand (RO)
61а. Мадарас	Mădăras (RO)
61б. Салонта, филијала	Salonta (RO)
62. Иље	Ciumeghiu (RO)
63а. Тамажда	Tămaşda (RO)
63б. Кемењ-Фок, филијала	Avram Iancu (RO)
64. Миј Керек	Méhkerék (HU)
65. Шаркад-Керестур	Sarkadkeresztúr (HU)
66. Марци-Хаза	Mărţi haz (RO)
67. Атјаш	Ateaş (RO)
68. варош Чефа	Cefa (RO)
69. Баракони	Berechiu (RO)
70а. Олах Сент-Миклош	Sănnicolau Român (RO)
70б. Пуста Панкота, филијала	расељено место
71. Ронт	Roit (RO)
72. Керест-Сег	Cheresig (RO)
73. Тобол	Toboliu (RO)
74. Жиреш	Girişu de Criş (RO)
75а. Тариан	Tărian (RO)
75б. Пуста Менцед, филијала	расељено место
76а. Мађар-Апати	Kőrösszegapáti (HU)
76б. Берег-Бјусермин, филијала	Berekböszörmény (HU)
77а. Петерд	Mezőpeterd (HU)
77б. Уифалу, филијала	Berettyóújfalú (HU)

77в. Сентмартон, филијала	Berettyós-szentmárton део насеља Berettyóújfalú (HU)
77г. Ванчода, филијала	Váncsod (HU)
78. Жака	Zsáka (HU)
79. Векерд	Vekerd (HU)
80. Дарваш	Darvas (HU)
81а. Сакал	Körösszakál (HU)
81б. Мађар-Хомород, филијала	Magyarhomorog (HU)
Лунски протопрезвитерат	
Бихарски комитат	
1. Бузук	
2. Татарош	Brusturi (RO)
3. Богдан-Шовархеђ	Picleu (RO)
4. Цигањ-фалва	Țigănești de Criș (RO)
5. Ковежд	Cuieșd (RO)
6. Киш-Тотфалу	Păulești (RO)
7. Кеуваг	Chioag (RO)
8. Алмаш	Almașu Mic (RO)
9. Нађ-Тотфалу	Sârbi (RO)
10. Феђвернек	Fegernic (RO)
11. Сарсег	Sărsig (RO)
12. Челанош	Celanoș (RO)
13а. Чохој	Ciuhoi (RO)
13б. Сент-Јоб, филијала	Sâniob (RO)
14а. Вамош-Лаз	Chișlaz (RO)
14б. Кикехат, филијала	
15. Сент-Лазар	Sânlazăr (RO)
16. Фанзика	Făncica (RO)
17. Керестур	Crestur (RO)
18а. Монош Петрју	Petreu (RO)
18б. Маргита, филијала	Marghita (RO)
19. Кирали	Chiraleu (RO)
20а. Кјувеш-Еђхаза	Săliște (RO)
20б. Гурбеа, филијала	Gurbești (RO)
21а. Чјулешчи	Ciulești (RO)
21б. Хауке, филијала	Hăucești (RO)
22. Сарко	Sarcău (RO)
23а. Шаш-Телек	Sacalasașu (RO)
23б. Дерна, филијала	Derna (RO)
24. Алшо-Дерна	Dernișoara (RO)
25. Трија	Tria (RO)
26. Шуштурож	Șușturogi (RO)

27. Варвиз	Varviz (RO)
28. Фелшеу Абрахам	Abram (RO)
29. Тебереш	Chiribiș (RO)
30. Божој	Bogei (RO)
31. Алмасег	Voivozi (RO)
32. Кузапеш	Cuzap (RO)
33. Силталу	Ciutelec (RO)
34. Солдобађ	Săldăbagiu de Barcău (RO)
35. Сиплак	Suplacu de Barcău (RO)
36. Чјутелек	Ciutelec (RO)
37. Пелбархида	Parhida (RO)
38a. Дио-сег	Diosig (RO)
38b. Чокај	Ciocaia (RO)
39. Пишколт	Pișcolt (RO)
40. Бистра-Ујфалу	Bistra (RO)
41. Баротлак	Bratca (RO)
42. Дижер	Dijir (RO)
43. Барт-Фалва	Satu Barbă (RO)
44. Љуке	Iteu (RO)
45a. Суњогд	Suiug (RO)
45b. Кохани, филијала	Cohani (RO)

Пешчиски протопрезвитерат

Бихарски комитат

1. Саранд	Sărand (RO)
2. Кићик	Chijic (RO)
3. Капачел	Copăcel (RO)
4. Сурдук	Surduc (RO)
5. Шергеш	Șerghiș (RO)
6. Иссопалага	Hotar (RO)
7. Кеу-Алља	Subpiatră (RO)
8. Вер-Чорог	Vârciorog (RO)
9. Фанчика	Fâșca (RO)
10. Калата	Călățea (RO)
11. Пешчера	Peștere (RO)
12. Ешкјулеу	Aștileu (RO)
13. Еурестег	Ortiteag (RO)
14. Фекете-То	Negreni (RO)
15. Буче	Bucea (RO)
16. Корницел	Cornițel (RO)
17. Киш-Барод	Borozel (RO)
18. Чекле	Cetea (RO)
19. Нађ-Патак	Valea Mare de Criș (RO)
20. Бан-Лака	Bălnaca (RO)

21a. Олах-Какуч	Cacuciu Vechi (RO)
21б. Магиар Какуч, филијала	Cacuciu Nou (RO)
22. Биртин	Birtin (RO)
23. Лок	
24. Тјутјуш	Groși (RO)
25. Саболч	Săbolciu (RO)
26. Сакадат	Săcădat (RO)
27. Киш-Јенју	Ineu (RO)
28. Борјан	Botean (RO)
29. Киш-Ујфалу	Husasău de Criș (RO)
30. Кабалаш-Патак	Bălaia (RO)
31. Борош-Телек	Borșa (RO)
32. Кестег	Chistag (RO)
33. Тинод	Tinăud (RO)
34. Цецке	Țețchea (RO)
35. Гигени	Gheghie (RO)
36. Братка	Bratca (RO)
37. Домош	Damiș (RO)
38. Понор	Ponoară (RO)
39. Лоре	Lorău (RO)
40a. Пешчиш	Peștiș (RO)
40б. Илежд, филијала	Aleșd (RO)
41. Топа	Topa de Criș (RO)
42. Алшо-Лугош	Lugașu de Jos (RO)
43. Фелшу-Лугош	Lugașu de Sus (RO)
44. Нађ-варјуд	
45. Шонколиош	Șuncuius (RO)
46. Чарно-Хаза	Bulz (RO)
47. Галош-Хаза	Gălășeni (RO)
48a. Рикожд	Butani (RO)
48б. Можеш-Фалва, филијала	Moiseni (RO)
49. Фекете-Патак	
50. Бездна	
51a. Мезеу-Телегд	Tileagd (RO)
51б. Пошолока, филијала	Poșoloaca (RO)
51в. Ујлак филијала	Uileacu de Criș (RO)
52. Телекежд	Tilecuș (RO)
53a. Добричени	Dobricionești (RO)
53б. Краник Фалва, филијала	Josani (RO)
Белинешки протопрезвитерат	
Бихарски комитат	
1. варош Белинеш	Beiuș (RO)
2. Рошија	Roșia (RO)

3. Соходол-Лазур	Lazuri (RO)
4. Соходол	Sohodol (RO)
5. Кебешчи	Căbești (RO)
6a. Жосан	Josani (RO)
6б. Гојла, филијала	Goila (RO)
7. Гурбешчи	Gurbești (RO)
8. Ремете	Remetea (RO)
9. Шољмош-Петрјаса	данас два насеља Șoimuș и Petreasa (RO)
10. Драготени	Drăgoteni (RO)
11. Сеукани	Săucani (RO)
12. Фењереш	Feneriș (RO)
13. Фјузед	Fiziș (RO)
14. Присака	Prisaca (RO)
15. Джосан-Форо	Forău (RO)
16. Белињеш-Урвиш	Urviș de Beiuș (RO)
17. Борз	Borz (RO)
18. Покола	Pocola (RO)
19. Сент-Мартон	Sănmartin de Beiuș (RO)
20. Гилањ	Delani (RO)
21a. Татарењ	Tatareni (RO)
21б. Балалењ, филијала	Băleni (RO)
22. Мераг	Mierag (RO)
23. Таркаица	Tărcăița (RO)
24. Хенкереш	Hinchiriș (RO)
25. Белињеш-Лазур	Lazuri de Beiuș (RO)
26. Судрич	Sudrigiu (RO)
27. Риeњ	Rieni (RO)
28. Кушиш	Cusuiuș (RO)
29. Шушт	Șuștiu (RO)
30. Брихењ	Briheni (RO)
31. Калуђер	Călugări (RO)
32. Кетпул-Бојулда	
33. Колешчи	Colești (RO)
34. Крешчиор	Criștioru de Jos (RO)
35. Појана	Poiana (RO)
36. Вашкох-Селишче	Săliște de Vașcău (RO)
37a. Керпенеш	Cărpinet (RO)
37б. Лехечени, филијала	Leheceni (RO)
38. Вашкох-Соходол	Izbuc (RO)
39a. варош Вашкох	Vașcău (RO)
39б. Барешчи, филијала	данас улица Mihai Viteazul y Вашкоху – Vașcău (RO)
40. Луна-Урсешч	Lunca (RO)
41. Хотар	Hotărel (RO)
42. Сербешчи-Фолчешчи	Sârbești (RO)

43а. Шегишчју	Seghiște (RO)
43б. Шипјеј, филијала	
43в. Херсешчи, филијала	Hârsești (RO)
44а. Фелшеу-Кимпани	Cîmpani (RO)
44б. Шегиштељ, филијала	Sighiștel (RO)
44в. Алшо-Кимпани, филијала	Câmpanii de Jos (RO)
45. Фонаца	Fânațe (RO)
46. варош Баица иначе Рез-Бања	Băița (RO)
47а. Гигешена-Воени	Ghighișeni (RO)
47б. Петралени, филијала	Petriteni (RO)
47в. Завоени, филијала	Petriteni (RO)
47г. Ханачени, филијала	
48а. Алшо-Верзар	Valea de Sus (RO)
48б. Фелшеу-Верзар, филијала	Valea de Jos (RO)
Мезиадски протопрезвитерат	
Бихарски комитат	
1. Мезиад	Meziad (RO)
2. Његру	Negru (RO)
3. Драганешчи	Drăgănești (RO)
4а. Шебеш	Sebiș (RO)
4б. Поколешчи, филијала	Păcălești (RO)
4в. Пантажешч, филијала	Pântășești (RO)
4г. Циганешч, филијала	Țigăneștii de Beiuș (RO)
4д. Бележени, филијала	Belejeni (RO)
5а. Бунтешчи	Buntesti (RO)
5б. Лелешчи, филијала	Lelești (RO)
6а. Алшо-Поени	Poenii de Jos (RO)
6б. Фелшеу-Поени, филијала	Poenii de Sus (RO)
7. Сеуд	Săud (RO)
8. Фериче	Ferice (RO)
9а. Кочуба	Cociuba Mică (RO)
9б. Гурани, филијала	Gurani (RO)
10. Петроас	Pietroasa (RO)
11а. Киш-Кол	Chișcău (RO)
11б. Мегура, филијала	Măgura (RO)
11в. Фелшеу-Ваље-Његра, филијала	Valea de Sus (RO)
12. Броашче	Broaște (RO)
13. Бредјету	Brădet (RO)
14. Думбревани	Dumbrăvani (RO)
15. Алшо-Ваље-Његра	Valea de Jos (RO)
16. Мизиеш	Mizieș (RO)
17а. Талпе	Talpe (RO)
17б. Телек, филијала	Teleac (RO)

18. Белињеш-Селишче	Livada Beiuşului (RO)
19. Сака	Saca (RO)
20а. Будурјаса	Budreasa (RO)
20б. Карбунари, филијала	Cărbunari (RO) данас део насеља Budreasa
21. Бурда	Burda (RO)
22. Почовелишче	Pocioveleşte (RO)
23. Курецеле	Curăţele (RO)
24. Нимаешчи	Nimăieşti (RO)
25. Беиншеље	Beiuşele (RO)
26. Кресуја	Cresuia (RO)
Папмезеуски протопрезвитерат	
Бихарски комитат	
1а. Кимпани	Câmpani de Pomezau (RO)
1б. Папмезеу, филијала	Pomezau (RO)
2. Валани	Vălani de Pomezau (RO)
3. Ситани	Sitani (RO)
4. Лункасприје	Luncasprie (RO)
5. Добрешчи	Dobreşti (RO)
6. Нан Хидишел	Hidişel (RO)
7. Крањејешчи	Crânceşti (RO)
8. Керпешчи	Cornişesti (RO)
9. Алшо-Топа	Topa de Jos (RO)
10. Фелшеу-Топа	Topa de Sus (RO)
11. Корбешчи	Corbeşti (RO)
12. Котиглед	Cotiglet (RO)
13. Букуроае	Bucuroaia (RO)
14. Стракош	Stracoş (RO)
15. Дражешчи	Drăgeşti (RO)
16. Топешчи	Topeşti (RO)
17. Бугуми	Bucium (RO)
18. Магиар-Чеика	Ceica (RO)
19. Чејшор	Ceişoara (RO)
20. Душешчи	Duşeşti (RO)
21. Терпешчи	Terebeşti (RO)
22. Ожешчи	Ogeşti (RO)
23. Ротарешчи	Rotăreşti (RO)
24. Сомбошаг	Sâmbăta (RO)
25. Копачени	Copăceni (RO)
26. Варашени	Vărăşeni (RO)
27. Рабачани-Лазури	Răbăgani (RO)
28. Хидиш	Hidiş (RO)
29. Албешчи	Albeşti (RO)
30. Спинуш	Spinuş de Pomezau (RO)

31. Кождјени	Coşdeni (RO)
32. Папмезеу Селишче	Sălişte de Pomezau (RO)
Белски протопрезвитерат	
Бихарски комитат	
1. Тагадо	Tăgădău (RO)
2а. Крајова	Craiva (RO)
2б. Сусаг, филијала	Susag (RO)
3. Кишлака	Chişlaca (RO)
4. Команешчи	Comăneşti (RO)
5. Аркош	Archiş (RO)
6а. Хажмаш	Hăşmaş (RO)
6б. Урвиши, филијала	Urvişu de Beliu (RO)
7а. Гроши	Groşeni (RO)
7б. Берзешчи, филијала	Bârzeşti (RO)
8. Сик	Seliştea (RO)
9. Карад-Топлица	Cărand (RO)
10. варош Бел	Beliu (RO)
11. Ботфеј	Botfei (RO)
12. Агрижи	Agrişu Mic (RO)
13а. Бокиа	Bochia (RO)
13б. Сенешчи, филијала	вероватно расељено место
14. Секач	Secaci (RO)
15а. Марауш	Mărauş (RO)
15б. Стојанешчи, филијала	Stoineşti (RO)
16. Шиад	Şiad (RO)
17. Рогоз	Rogoz de Beliu (RO)
18а. Окриш	Ucuiş (RO)
18б. Бод, филијала	вероватно расељено место
18в. Телмачи, филијала	Tălmaci (RO)
19. Олче	Olcea (RO)
20. Калача	Călacea (RO)
21. Њермиж	Nermiş (RO)
22. Чонта-Хаз	Ciunteşti (RO)
Халмађски протопрезвитерат	
Зарандски и Хуњадски комитат	
1. Халмађ	Hălmagiu (RO)
2а. Љаса	Leasa (RO)
2б. Бањешчи, филијала	Băneşti (RO)
3а. Будјешчи	Bodeşti (RO)
3б. Крешчешчи, филијала	Cristeşti (RO)
4. Очишор	Ocişor (RO)
5а. Гифза (?)	

56. Цермуриље, филијала	Țărmure (RO)
6а. Јонешчи	Ionești (RO)
6б. Цохешчи, филијала	Țohești (RO)
7а. Лунг-Шоара	Luncșoara (RO)
7б. Вождог, филијала	Vâsdoci (RO)
8. Киш-Халмађ	Hălmăgel (RO)
9а. Серби	Sârbi (RO)
9б. Обершија, филијала	Obârșă (RO)
10. Доброц	Dobroț (RO)
11а. Решкулица	Rișculița (RO)
11б. Ваље-Маре, филијала	Valea Mare de Criș (RO)
12. Балдовени	Baldovin (RO)
13. Љеоц	Leauț (RO)
14а. Тијулешчи	Tiulești (RO)
14б. Терновица, филијала	Târnăvița (RO)
15. Томешчи	Tomești (RO)
16. Штјеја	Șteia (RO)
17. Стремба	Strâmba (RO)
18. Поенари	Poienari (RO)
19а. Тернава	Târnavă de Criș (RO)
19б. Алшо-Ваца, филијала	Vața de Jos (RO)
19в. Оч, филијала	Ociu (RO)
20. Берктона	Brotuna (RO)
21. Фелшеу-Ваца	Vața de Sus (RO)
22. Казанешчи	Căzănești (RO)
23. Чунгањ	Ciungani (RO)
24. Правалени	Prăvăleni (RO)
25. Басарабаса	Basarabasa (RO)
26. Талаг	Tălagiu (RO)
27. Ачиуца	Aciuța (RO)
28а. Думбрава	Dumbrava (RO)
28б. Будјешчи, филијала	Budești (RO)
28в. Расточи, филијала	Rostoci (RO)
29. Гура-Веј	Gura Văii (RO)
30. Плешкуца	Pleșcuța (RO)
31. Појана	Poiana (RO)
32. Ачиоа	Avram Iancu (RO)
33. Видра	Vidra (RO)
34а. Магурличија	Măgulicea (RO)
34б. Миермижи, филијала	Mermești (RO)
35а. Лазури	Lazuri (RO)
35б. Грош, филијала	Groși (RO)
36. Чуч	Vârfurile (RO)
37. Брустури	Brusturi (RO)

PREOȚII EPISCOPIEI ARADULUI ÎN ANUL 1797

Milan Dujmov

Rezumat

Episcopia Aradului a fost înființată pe teritoriul la nord de Mureș, cuprinzând județele Arad, Bihar, Békés and Csongrád counties din Ungaria. Predecesora acesteia a fost Episcopia Ienopolei (Ineului), încă din perioada premergătoare ocupației turcești. A fost reînființată ca Episcopie a Aradului și Ienopolei în anul 1695, după Marea Migrațiune; după Pacea de la Karlovci (Karlowitz) din 1699 este menționată ca Episcopie a Aradului, rămânând în componența Mitropoliei de la Karlovci până în anul 1864. În Arhiva Academiei Sârbe de Științe și Arte de la Sremski Karlovci a fost consultată de curând Descrierea Episcopiei Timișoarei din anul 1797, elaborată personal de episcopul Pavle Avakumović. Lucrarea reproduce statistica preoților de mir din Episcopia Aradului. Pe lângă nume și prenume, în text se menționează: aria geografică (unitatea administrativă), protopopiatul, parohia, rangul și titulatura, anul hirotoniei, numele episcopului care a săvârșit hirotonia, limbile vorbite, vârsta, starea civilă și numărul de copii.

THE PRIESTS OF THE ARAD DIOCESE IN 1797

Milan Dujmov

Summary

The Diocese of Arad was founded on the territory to the north of the Mureș river, comprising the Arad, Bihar, Békés and Csongrád counties in Hungary. Its predecessor was the Diocese of Ineu, from the times before the Turkish invasion. It was reinstated as the Diocese of Ineu-Arad in 1695, after the Great Migration; after the Karlovci Peace it is mentioned as the Diocese of Arad, being a part of the Metropolitanate of Karlovci. In the Archive of the Serbian Academy of Science and Arts in Sremski Karlovci, a description of the Diocese of Arad dating from 1797 was recently discovered. The description was elaborated in person by the bishop of Arad Pavle Avakumović. The paper presents the statistical data for the clergy of the Diocese of Arad. Along with the name and surname, the following information is given in the text: geographical area (administrative unit), proto-presbytery, parish, rank and title, year of ordination, name of the bishop who performed the ordination, moral conduct, spoken languages, age, marital status and number of children.

Дејан Попов*

ЗАСТАВА СРПСКЕ ПЕВАЧКЕ ДРУЖИНЕ У ТЕМИШВАРУ

САЖЕТАК: У раду је приказана застава Српске певачке дружине у Темишвару, израђена 1894, а освећена 1895. године. Уз кратак историјски пресек деловања Српске певачке дружине (1867–1947), описан је контекст настанка заставе, односно детаљи прославе двадесетпетогодишње активности друштва. Уз детаљан опис саме заставе, рад садржи и препис 192 спомен-клинова (плочица) са њеног јарбола, на којима се појављују значајне личности и установе тога времена. Фотографије заставе употпуњују приказ једног од најстаријих и најзначајнијих елемената визуелног идентитета српских хорова са данашње територије Румуније.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: застава, Српска певачка дружина, Срби, Темишвар, спомен-клинови, визуелни идентитет.

Увод

Крајем 2022. године (18. новембра – 18. децембра) у Темишвару је приказана изложба *185 година хорског њевања Срба у Темишвару 1836–2021*¹, чији је циљ било обележавање значајне годишњице: 185 година непрестаног хорског музицирања као најстаријег вида организоване културне делатности темишварских Срба. Међу централним експонатима уврштени су и предмети у вези са прославом 25. годишњице Српске певачке дружине (у наставку текста: СПД) у Темишвару 1895. године, међу којима челно место заузима наменски израђена застава, освећена поводом јубилеја. На основу наших досадашњих истраживања, застава се сврстава међу најстарија обележја српских хорова са данашње територије Румуније. Пошто је застава релатив-

---

* dejan.popov.tm@gmail.com

¹ Изложба је била укључена у програм „Дана српске културе у Темишвару 2022.”, чији је главни организатор Савез Срба у Румунији, а приређена је у изложбеном простору у Бастиону Терезија Националног музеја Баната у Темишвару. Изложбу је пратио и тројезични каталог (Дејан Попов, Зоран Марков: *185 година хорског њевања Срба у Темишвару (1836–2021). Каталог изложбе* • *185 de ani de cânt coral al Sârbilor din Timișoara (1836–2021). Catalogul expoziției* • *185 Years of Choral Singing of the Serbs in Timișoara (1836–2021). Catalogue of the Exhibition*, Савез Срба у Румунији, Темишвар, 2022).

но непозната широј публици, одлучили смо да у овом раду детаљно опишемо њене карактеристике, али и околности њеног настанка.

Српска певачка дружина у Темишвару² (1867–1947)

Прво српско световно певачко друштво у Темишвару³, Српска певачка дружина, основана је у јесен 1867. године у кварту Фабрици, понајвише у контексту општег јачања потребе буђења националне свести и очувања идентитета немађарских народности са подручја Угарске. Неговање хорског световног репертоара у виду родољубивих песама или обрада народних песама био је, у то време, један од начина индиректног одупирања дугосежној, планској мађаризацији ондашњих власти.

Сходно тадашњим токовима, СПД је, као правном лицу, Угарско министарство унутрашњих послова одобрило Устав марта 1869. године, на основу којег је, са незнатним изменама, функционисало током следећих скоро осам деценија.

Од самога оснивања, управа СПД је увидела да су чланарине редовних (тзв. суделујућих) и потпомажућих чланова, као и приходи са организованих приредби (названих „беседама” и „сѐлима” – које су се обично завршавале игранком) недовољни за одговарајуће функционисање друштва. Стога, како би поспешило своје финансијско стање, СПД је током скоро целог свога осмодеценијског постојања играла и улогу литургијског хора, највише при Храму Светога великомученика Георгија у Темишвару (Фабрици), а извесно време и при Саборном храму у Темишвару (Граду).

Према оцени нашег врсног педагога и музиколога Саве Илића, „почетак делатности СПД био је сјајан, а одушевљење велико”, што сведоче не само записници седница управе СПД, већ и програми јавних наступа, као и чланци из тадашње штампе. Током првих година свога постојања, СПД је успешно радила, окупивши око себе повећи број певача, али и симпатизера. Међутим, због наводне иредентистичке активности, Дружини је најпре 1874. заплењена застава, а константни притисак власти учинио је да већ следеће године СПД прекине своју делатност, и то на чак десет година (1875–1885).

Након изнуђеног прекида, Дружина је наставила своје деловање, константно ширећи репертоар и нотни фонд. Уз неминовне успоне и падове⁴, уз незанемариве проблеме кадровске или финансијске природе, СПД је успела да консолидује свој положај међу темишварским хорovima и постане нераскидиви део музичке традиције града на Бегеју. Мада са извесним за-

² У раду се у више маха спомињу квартави Темишвара у којима се и данас налазе православне српске цркве, места окупљања тамошњег српског живља: Град (са Саборном црквом Епархије темишварске), Фабрик(а) и Мехала (засебна општина до 1910).

³ Почетком хорског певања Срба у Темишвару сматра се оснивање мушког хора Саборне цркве марта 1836. године под управом Александра Нусера. Види: Д. Попов, „Хорско појање при Српској саборној цркви у Темишвару (1836–1844)”, *Темишварски зборник*, 7/2014, 87–102.

⁴ Помињемо овде епизодно деловање Темишварско-фабричке српске црквене певачке дружине (1896–1906), оформљене од чланова СПД који су отуд иступили услед унутрашњег спора.

кашњењем, СПД је – онако како ћемо у наставку описати – свечано прославила своју двадесетпетогодишњицу маја 1895. Као што то обично бива, јубилеј је подстрекао делатност друштва: међу осталом, СПД је почетком 1898. коначно добила и своју мешовиту поставку.

Прославу четрдесетогодишњице постојања СПД је 1907. обележила концертном и забавом, мада скромније него што је првобитно било зацртано. Упркос тешкој материјалној ситуацији и великој флукуацији чланова, СПД је наставила да редовно делује све до почетка Великог рата, организујући приредбе у Темишвару, али и гостовања у неколико оближњих српских места. Године 1912. СПД је приступила Савезу српских певачких друштава, са седиштем у Сомбору. Мада је са 60 чланова пријавила учешће на првој певачкој слави (првој и јединој смотри српских хорова у Аустроугарској) 7–9. јуна 1914. у Сомбору, СПД није, из до сада неидентификованих разлога, учествовала на тој свечаности.

Након Првог светског рата, СПД је већ децембра 1918. наставила своју делатност, али због нередовног стања и сложеног геополитичког контекста није смогла снаге да прослави своју педесетогодишњицу. Редовно стање је настало тек током друге половине 1920, али се већ 1922. године група певача (поново) издвојила у засебан ентитет – Мешовити хор Српског добротворног друштва трапезе „Слога”. Међутим, СПД није прекинула своју активност: и даље је приређивала беседе и сѐла у Темишвару и околини, а редовно појала на литургијама у Фабрици.

Као и новооснована „Слога”, СПД је врхунац активности у међуратном периоду доживела током четврте деценије XX века. У својству члана Јужно-словенског певачког савеза, СПД је учествовала маја 1931. у Сомбору на хорској утакмици (такмичењу) приликом прославе 60. годишњице тамошњег певачког друштва, где је освојила трећу награду у првој категорији хорова. Три године касније, 21–22. априла 1934. СПД је гостовала у Београду на позив (Првог) Београдског певачког друштва, где је одржала концерт у дворани Коларчевог народног универзитета, појала на литургији у Саборној цркви и извела уживо неколико песма на Радио Београду. Истом приликом СПД је за дугогодишњу делатност одликована (тада државним) Орденом Светог Саве V степена. Дружина је 1937. свечано обележила свој 70. рођендан у Темишвару, пригодним концертном у дворани Темишварског позоришта. СПД је редовно наступала на свим манифестацијама које је организовао Савеза српских певачких друштава у Румунији (основан 1936. са циљем чвршћег повезивања и размене искуства тадашњих српских градских и селских певачких друштава чија је активност била у пуној експанзији) све до 1939, када су предратне прилике осујетиле племениту замисао Савеза и све његове дугорочније планове.

По завршетку Другог светског рата СПД је обновило своју активност, спремајући се да обележи своју осамдесетогодишњицу. До прославе, међутим, није дошло, јер су тадашње власти ненајављено забраниле делатност свих предратних српских певачких друштава (у Темишвару их је било три: „Слога” у Граду, „Зора” у Мехали и СПД у Фабрици), преусмеравајући певаче ка новооснованом Мешовитом хору Савеза словенских културно-демократ-

ских удружења у Румунији (ССКДУР), чија је улога била претежно пропагандна. Тиме је осамдесетогодишње деловање Српске певачке дружине заувек угашено, а њен архив, нотни фонд и инвентар је наследила Православна српска црквена општина у Темишвару (Фабрици), у чијим је просторијама Друштво обављало своју активност⁵.

Прослава двадесетпетогодишње активности СПД

Мада се 25 година од оснивања СПД испунило 1892. године, а 25 година од озваничења (то јест датума када је одобрен Устав) 1894. године, погодни услови за свечано прослављање јубилеја створени су тек у пролеће 1895. године, пре свега због организовања доласка гостујућих хора са стране. Тада је решено да се, између осталог, изради нова застава друштва.

Напоменућемо да је током XIX века широм Хабзбуршке монархије већ била распрострањена пракса да разне установе, али и удружења, цехови и сл. имају сопствена обележја, најчешће у виду заставе која је ношена приликом разних светковина, прослава или јавних наступа. У том смислу, ни певачка друштва у Угарској нису представљала изузетак, а сам чин освећења дотичних застава представљао је повод за организовање масовних свечаности⁶.

Био је то случај и са прославом СПД, у чијем је склопу извршен и чин освећења нове заставе 22. маја 1895. Догађај је пропратила и тадашња српска штампа у Угарској:

*После службе пошла је литија, да се дође до месџа, где ће се осветиџи засџава. Та литија беше црквени акџи, у ком су измеџани народни моменџи. То беше један чин **срџске народне цркве**, коју су нам умели џако леџо да џроџумаче џокојни еџискоџи Никанор Груџиџ и Теофан Живковиџ. Литија се кренула овим редом: најред црквени барџаци, за џим џевачи, џосле њих кума у боџаџој одеџи, окружџена своџим џочасним џраџиџама, џемишварским џосџоџицама у бело обученим. За овим се носила засџава, коџа ће се осветиџи. То је засџава, од џеџке џлаве свиле украџена двема џракама црвеним и џлавим, коју су џоклонили једно кума, а друџо земунска срџска црквена џевачка задруџа. На џорњем делу засџаве беше џоџа од беле свиле. На засџави налази се слика, на коџој уџледасмо срџску вилу и срџске џусле.*

⁵ Пресек осамдесетогодишњег деловања СПД сачињен је претежно према: С. Илић, *Срџски хорови у Банаџу. Прилоџ о хорској делџиносџи Срба у Темишвару и Банаџу (1868–1944)*, Критерион, Букурешт, 1978, као и на основу појединих докумената из Фонда „Српска певачка дружина” при Архиву Православне српске црквене општине у Темишвару (Фабрици), односно чланцима из оновремене штампе.

⁶ У поменутом смислу, сугестивна је слика мађарског уметника и графичара Густава Келетија на коџој је приказано свечано освећење заставе Певачког друштва у Печуџу (Pécsi Dalárda) 15. августа 1864, у присуству бројне публике. Види: Rudolf Gusztin, „The Institutionalization of the Choral Movement in Nineteenth-Century Hungary”, ‘Exploring Music Life in the Late Habsburg Monarchy and Successor States,’ special issue, *Musicologica Austriaca: Journal for Austrian Music Studies*, April 03/2021.

Заси́аву круни́ше крсти́. Како смо уживали легајући ови пре́красну заси́аву! Ту је крсти́ знамење пра́вославља, ви́ла знамење српско́г духа, ту́сле знамење српско́г бо́ла и шро́бојница знамење српске наро́дности. Све је то сли́вено у једну бо́жанственоу хармони́ју, која значи српско пра́вославље. На тој заси́ави симбо́лично је изнесено, како се српска црква си́ја са српском наро́дношћу. Али то још не би била то́пшта сли́ка. За заси́авом смерно корачаху српски све́шћеници два и два, а по́д небом архимандри́и, који је пра́ва сли́ка српско́г све́шћеника из наро́дних песама, од оних све́шћеника, који у једној руци држаху крсти́, да чувају веру, а у дру́гој мач, да бране свој народ... За небом су ишли председа́ник окру́жен изасланим де́лцима, а за њима ости́али по́божан свети́. Ова дивна сли́ка, како смо је пре́ледали, ости́аће нам вечно у памети́. Ли́ија је ишла кроз две ули́це и ша́ко се обила́жењем дошло до одре́ђеног месиа́. Стира́нци су по́ сокацима с пажњом и с поштова́њем дочекивали ову необичну ли́ију...

Освећење обављено је на Лошонцијевом шри́у⁷ пред српском саборном црквом и еписко́пским двором. На узви́шеном месиа́ начи́нена је доси́а шроси́рана сени́ца. На шроси́ршиом аси́алу беше велики црквени крсти́, који обично сти́оји на часној шри́ези, и еванђеље; шу је ширемљена вода за освећење. Мало даље беше сти́о на ком ће се по́ложити заси́ава. Пошши́о је ли́ија сти́ила, све́шћеници, кума, заси́авник и изаслани́и по́иеше се на шри́бину и зашоче водоосвећење и шом водом по́шкройљена је заси́ава, па је ша́ко и она осве́ена. Тај свети́ чин сврши́о је т. архимандри́и Дошен. Кад је освећење довршено, сти́аде беседи́и т. архимандри́и. Они наши чии́аоци, који су имали шрили́ке да слушају т. архимандри́и Дошена знају, да је он врло добар шоворник, но овом шрили́ком мора да се у шоворнику српско срце још јаче рази́рало, јер је т. Дошен шовори́о изврсно. Зла́ине су му биле речи, које је изшовори́о о значају данашње све́йковине, ког нас је поучи́о, како шреба да љубимо веру и наро́дност. Ње́ове мудре речи, које сведоче о великом српском осећају т. шоворника, долазиле су из срца и беху намењене, да освоје срца шрису́шних слуша́лаца, шши́о су и шоси́и́ле. Говорник је заврши́о с ускликом: Да живи краљ, српски шашри́јарх, шмишварски еписко́п и народ српски. За све време т. еписко́п је био на шрозору, па кад је шоворник шшомену́о еписко́па, еписко́п је с шрозора блашоси́ао народ. Кад је шоворник сврши́о, народ та је шоздрави́о бурним „Живео”. За шим је ошшевана химна „Бо́же силни наших пра́дегова”, шекси́ од Буре Стира́јића, шаро́ха сени́омацко́г, комшози́ија Ј. Прајс Јаворско́г. После шевања зашочешо је укуцавање клинова у заси́аву. Клинови су били блашвре́мено разасла́и нашим црквеним великодоси́ојницима, месним шили́и́чким власи́има, уредни́и́вима свих овоси́раних српских ли́иова и уледним јавним личностима нашим. Тако су многи шослали своје клинове с шри́лозима на председа́ника шмишварске задруже, неки су сами донели, а неки су умолили дру́го́а, да их замене. Наравно да се многи нису никако шозиву одазвали. председа́ник задруже шрозивао је имена, шје је дошшични или ње́ов заменик шриси́ушао, па је сам закуцао, или је дао шрису́шном занашли́ји, који је заси́аву шравио, да то учини. [...] Укуцавање је доси́а

⁷ У питању је данашњи Трг уједињења у Темишвару (рум. Piața Unirii).

*дуго трајало; клинови су врло лепо израђени били. После укуцавања довршена је свейковина и кума је оштраћена кући својој. Свейковина је свршена у један сат после њодне. Прилога је досића било*⁸.

Са прославе је сачувана и фотографија великог формата (40x55 цм), израђена у фотографском студију Јожефа Косака, на којој се појављују чланови Српске певачке дружине, са заставом⁹. (Слика 1)

Слика 1. Званична фотографија Српске певачке дружине у Темишвару 22. маја 1895.

Застава је током времена ношена приликом разних свечаности и јавних наступа СПД (што је видљиво и на сачуваним фотографијама из међуратног времена), све до укидања Дружине 1947. године. Последњих четврт века застава је ношена током свечаних дефилеа на темишварском Тргу уједињења приликом годишњих Смотри црквених хорова или иних свечаности Епархије темишварске.

Застава се данас налази у власништву Православне српске црквене општине Темишвар (Фабрика), а похрањена је у парохијској ризници под инвентарским бројем 1175. С обзиром на чињеницу да је израђена пре равно 130 година, као и да над њом нису вршени конзерваторски и рестаураторски радови, застава је у добром стању.

⁸ Н. Ј-ћ, „Прослава српске темишварске певачке задруге”, *Браник*, год. XI, бр. 59, 25.5/6.6. 1895, 1–2.

⁹ Према тврдњи Сава Илића, израђене су 32 фотографије. Бар две су до данас сачуване: једна у ризници Православне српске парохије у Темишвару (Фабрици), а друга у манастиру Бездину. Сава Илић, *нав. дело*, 42.

Опис заставе¹⁰

Према записима Саве Илића, пошто је првобитна застава из 1874. трајно заплењена, нова застава је наручена 1894. године за 350 форинти код Волфганга Јокича, трговца из Линца¹¹.

Застава је правоугаоног облика, има димензије 150x135 cm и хоризонтално је позиционирана у односу на јарбол (копље). Платно је причвршћено за копље уз помоћ 14 малих металних копчи (прстенова), кроз које је провучен текстилни шнир. Платно сачињавају два лица текстилног материјала светло-плаве боје, типа жакар-дамаст, са фитоморфним мотивима, листовима винове лозе и грожђем, која су машински међусобно пришивена концем плаве боје.

Централна фигура на аверсу јесте вила, израђена од обојене свиле и конца, димензија 58x30 cm. У десној руци држи књигу, а у левој венац од ловоровог лишћа. Више главе се налази шестокрака звезда која пушта зраке надоле.

У горњем, односно доњем делу, извезене су две строфе *Мојџо*-а СПД, онако како се појављује и на штампаним програмима из тога времена:

*СРПСКА НАМ ЈЕ ПЕСМА ШТО НАМ ЗОРУ БУДИ,
ШТО НАМ КРАЈ СВИХ ЗАЛА, НАДОМ ПУНИ ГРУДИ.*

*У СРЕТ БОЉИХ ДАНА, ШТО НАМ ВРЕМЕ КРИЈЕ,
СВАГДА ЗАМАН ПЕСМА, АКО СРПСКА НИЈЕ.*¹²

Слова су од златовеза (металне жице), димензија 8 cm (велика), односно 4,5 cm (мала).

Визуелну композицију употпуњују везени цветни мотиви у угловима заставе (димензија 38x25 cm), спојени периметрално пришивеним шниром.

На реверсу заставе налазе се слични декоративни елементи. Централна фигура јесу гусле, око којих је извезена ловорова гранчица с леве, односно храстова гранчица с десне стране. Гранчице су повезане српском тробојком¹³. Димензија композиције је 60x62 cm. На овој страни заставе налази се текст:

¹⁰ Опис је дат према основним вексилолошким начелима, онако како се обично сусреће у стручној литератури.

¹¹ Сава Илић, *нав. дело*, 36.

¹² *Мојџо* СПД је имао и трећу строфу, која је, уз прве две, штампана на бројним позивима на беседе СПД, са почетка XX века. Она, у суштини, употпуњује план деловања СПД, истичући вероисповест као неизоставни елемент чувања националног идентитета:

*Православна вера, Србину је свешта,
Зайџо њојмо браћо, На мнојаја љеџа!*

Види: Архив Православне српске црквене општине у Теишвару (Фабрици), Фонд музикалије, Српска певачка дружина (1867–1947), Позив на редовну беседу СПД са дилетантском представом и играчком на први дан Духова, 25. маја / 7. јуна 1903. До тренутка писања ових редова нисмо успели да идентификујемо аутора поменутог *Мојџо*-а.

¹³ Присуство гусала у грбу СПД јесте, на први поглед, збуњујуће, ако се има у виду да се на већини хорских застава појављује лира као општеприхваћени симбол хорског певања. Међутим, можемо претпоставити да су челници СПД изабрали гусле управо због тога што се ради о инструменту који је најчешће повезан са српским народом. Гранчица ловора означава победу и вечност, а храста – постојаност и стабилност.

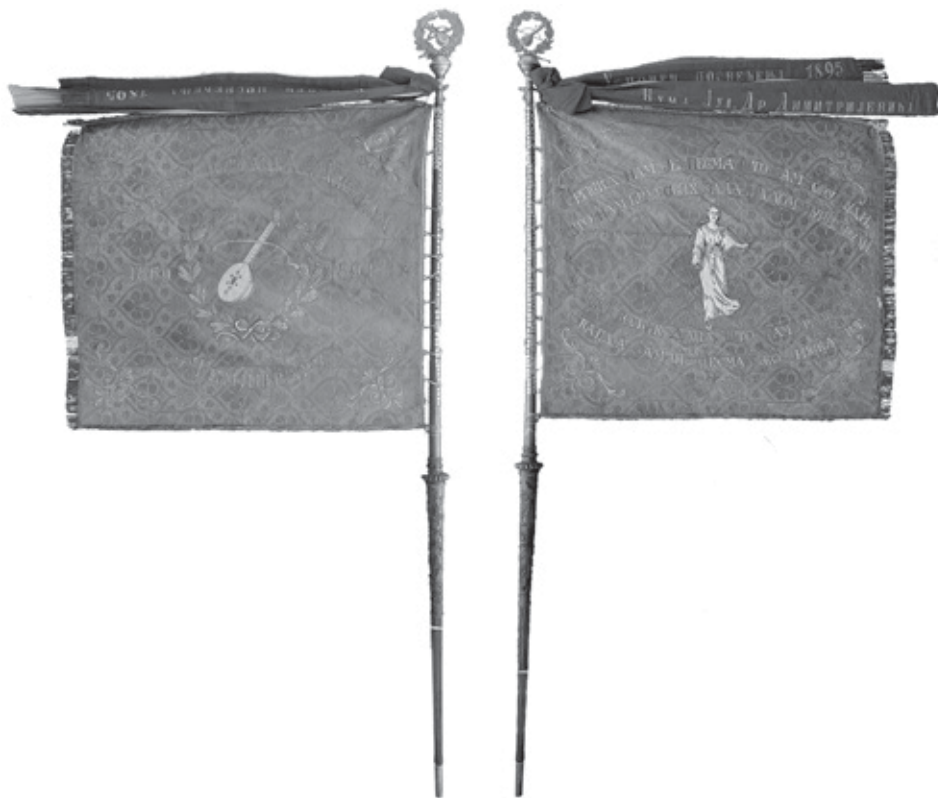

*СРПСКА ПЕВАЧКА ДРУЖИНА
1867 1894
У ТЕМИШВАРУ.*

Слова су истих димензија и израде као и на аверсу.

Застава је оивичена на све четири стране пришивеном заштитном ивицом од златкастог текстила ширине 1 цм. Сем стране која је уз копље, остале су додатно украшене ресама механичке израде од спиралне металне жице (месинга) дужине 5 цм.

Јарбол заставе (копље) састоји се од два дрвена дела који се међусобно спајају помоћу уграђеног металног елемента на завијање. Горњи део јарбола дугачак је 155 цм, цилиндричног је облика са пресеком од 3,5 цм (сем доњег краја који садржи елемент за спајање и има пресек 10 цм). На овом делу се налазе укуцани спомен-клинови. Доњи део јарбола је коничног облика и има дужину од 132 цм. Горњи крај (у којем је смештен елемент за спајање и има пресек од 10 цм) украшен је минијатурним скулптурама храстовог лишћа са жиревима. Доњи крај јарбола завршава се заштитним металним цилиндричним елементом од месинга дужине 14 цм (Слике 2а и 2б).

Слике 2а и 2б. Реверс (а) и аверс (б) заставе СПД

На врху копља налази се украсни елемент од ливеног месинга у облику грба (димензија 20x20 цм), који репродукује композицију са саме заставе: гусле уоквирене лаворовом гранчицом с једне, односно храстовом с друге стране, повезане траком. Грб је механички причвршћен на кружно постоље од белог метала (вероватно легуре цинка) димензија 7x11 цм, које је такође механички спојено са цилиндричним елементом од месинга дужине 11 цм и пречника 3 цм. Склоп ових металних елемената причвршћен је за дрвено копље помоћу завртња са лептир матицом, такође од месинга. На постољу грба изгравиран је текст: „Позлатијо Јоца Вемић” (Слика 3).

Слика 3. Грб СПД на врху копља заставе

Слика 4. Детаљ копља са спомен-клиновима

Посебну пажњу привлаче укуцане плочице (спомен-клинови) на горњој половини јарбола (Слика 4). Сем плочица са именима Јулијане и Светозара Димитријевића, израђене у облику штита и украшене цветним мотивима (димензија 3,5x3,5 цм), остале имају облик издуженог октогона, димензија 3x2,5 цм. Плочице су укуцане на јарбол заставе на четири колоне и садрже следећа имена¹⁴:

1 колона спомен-плочица: Кума Јули[j]ана Др Димитријевић¹⁵ [-] Живила[!]; Негова(!) Светост(!) Георгије Бранковић Патри[j]арх¹⁶; Desseffy(!)

¹⁴ При преписивању текста примењена су следећа начела: текст је верно репродукован према оригиналној гравури; уколико су у тексту уочене словне грешке, оне су обележене узвичником међу округлим заградама након сваке речи, а међу угластим заградама разрешене су скраћенице. Значајни број словних грешака могао би се приписати невештом рашчитавању са достављеног оригиналног списка (највероватније од стране гравера друге народности). Биографски подаци појединих личности приказани су према доступној објављеној грађи. Посебно се захваљујемо главном уреднику овога часописа, господину Стевану Бугарском, као и госпођи Николети Демјан, историчару Националног музеја Баната, на разрешавању појединих недоумица и додатним информацијама.

¹⁵ Јулијана Димитријевић, рођена Ристић, ћерка темишварског судије Јована Ристића и супруга др Светозара Димитријевића, тадашњег председника СПД. Била је члан-оснивач Српске добротворне женске задруге у Темишвару, њен први председник (1900–1904), потом и почасни председник.

¹⁶ Георгије (Бранковић, 1830–1907), православни српски епископ темишварски (1882–1890), потом архиепископ и митрополит-патријарх карловачки (1890–1907).

Sándor püspök¹⁷; Никанор Поповић епископ¹⁸; Németh József püspök¹⁹; Др Емили[j]ан Радић²⁰; Adolf v[on]. Schadek k[aiserlich]: u[nd]. k[öniglich]. Oberst²¹; Szüllő(!) Ernő²²; Dr Telbisz Károly, polg[ár]. m[e]st[er].²³; Dechán(!) Ahill(!) alispán²⁴; Kovacsich Gyula árvaszéki elnök²⁵; Mály István kir[álya]i törv[ényszéki] elnök²⁶; Исак Дошен²⁷; Sebestha(!) K[ároly] k[irálya]i tanács[os], tanfelügy[elő]²⁸; Платон Телећки(!)²⁹; Plausich Mátyás³⁰; Ба[рон]. Федор Николић од Рудн[е]³¹; Барон Михаил Николић³²; Барон Јован Живковић³³; Bandl Rezső főkapitány³⁴; Бароница Марта Рајачић³⁵; Барон Ђура Рајачић³⁶; Б[а]р[он] Ђорђе Стојановић³⁷; Арсен Дамаскин³⁸; Стева Јовановић; Ђорђе Влаховић³⁹; Александер(!) Сто-

¹⁷ Шандор Дежефи (Dessewffy Sándor) (1834–1907), римокатолички бискуп Чанадске бискупије (чије је седиште било у Темишвару) (1890–1907).

¹⁸ Никанор (Поповић) (1831–1901), православни српски епископ темишварски (1891–1901).

¹⁹ Јожеф Немет (Németh József György) (1831–1916), помоћни бискуп (1884–1911) и апостолски администратор (1905–1908) Чанадске бискупије.

²⁰ др Емилијан пл. Радић (1857–1907), тадашњи управитељ манастира Месића (1891–1895).

²¹ Адолф фон Шадек (Adolf Schadek Edler von Schadeckfels) (1838–1916), царско-краљевски пуковник, потоњи генерал-мајор, а затим и почасни фелдмаршал-лајтнант.

²² Ерне Суло (Szuló Ernő) (1840–?), адвокат, у два маха председник Адвокатске коморе града Темишвара

²³ др Карол Телбиз (Telbisz Károly, 1854–1914), правник, градоначелник града Темишвара (1885–1914).

²⁴ Ахил Дежан (II) (Deschán Achill, у немачким изворима Achill Deschan Edler von Hannsen-Hansen) (1848–1939), син Ахила Дежана I и Катарине р. Остојић, правник, нотар и поджупан Тамишке жупаније (1888–1897), истовремено и истакнути пијаниста. Био је оснивач и први председник Темишварског мађарског певачког и музичког друштва (Temesvári Magyar Dal- és Zeneegyesület).

²⁵ Ђула Ковачић (Kovacsics/Kovacsich Gyula de Réthát) (1849–1930), велепоседник, председник (управник) сиротишта у Темишвару.

²⁶ Иштван Мали (Mály István), председник Краљевског суда у Темишвару. Пре службовања у Темишвару био је тужилац, затим председник суда у Белој Цркви, а по одласку из Темишвара службовао је у Брашову. Пореклом је био Јерменин.

²⁷ Исак Дошен (1850–1928), архимандрит, тадашњи настојатељ манастира Бездина.

²⁸ Карољ Шебесто (Sebesztha Károly) (1849–1911), краљевски саветник и школски инспектор.

²⁹ Платон Телечки (1844–1900), архимандрит, тада патријаршијски мандатар обудовљене Епархије будимске и настојатељ манастира Грабовца (1894–1896). Својевремено је радио при Епархијској конзисторији у Темишвару, где је био катихета и професор српског језика.

³⁰ Мађаш Плаушић (Plausich Mátyás) (1843–1929), судија, краљевски нотар у Темишвару и краљевски саветник.

³¹ Федор Николић од Рудне (1836–1903), барон, правник, син барона Милоша Николића и Јелисавете, рођ. Обреновић. Био је посланик Угарског сабора, грађански поглавар Босне и Херцеговине, доживотни члан Горњег дома Угарске и краљевски комесар. Имао је заслуга за уређење и организацију српске црквене аутономије у Угарској.

³² У питању је вероватно Михаило Николић од Рудне (1841–1916), барон, унук књаза Милоша.

³³ Јован Живковић Фрушкогорски (1826–1902), барон, правник, политичар и банкар.

³⁴ Реже Бандл (Bandl Rezső / Rudolph) (1863–1920), главни капетан (заповедник) Полиције слободног краљевског града Темишвара.

³⁵ Марта пл. Рајачић Бринска (1840–1915), бароница, супруга барона Данила Рајачића.

³⁶ Ђура Рајачић (?–1909), барон, велепоседник у Фољи, епитроп Епархијског административног одбора.

³⁷ Ђорђе (Ђура) Стојановић од Лацунаша, барон, изданак истоимене племићке породице; заслужан за развој банатске железнице.

³⁸ Арсен(ије) Дамаскин (1854–1914), члан племићке породице Дамаскин од Немета, син Георгија Дамаскина и Етелке Фелдвари. Своје ловачке догодовштине са путовања по Африци преточио је у књизи *На Масајској висоравни*.

³⁹ Ђорђе Влаховић (1825–1913), протојереј, парох (од 1862), а затим и окружни протопрезвитер великокиндски (од 1885), један од оснивача Певачког друштва „Гусле“ у Кикинди.

јадиновић; Ђока Михарловић(!); Љубомир Панић; Јован Новаковић⁴⁰; Коста Шипош; Петар Ђурић; Др Живко Богдан⁴¹; Урош Топнарски; Светозар Дражић⁴²; Александер Јовановић; Стеван Видак; Temesvári dal és zene=egyесület⁴³; Typografiai dalegyet⁴⁴; Temesvári dalkör⁴⁵; Александер Милошевић; Philharmonon=[ischer] Verein⁴⁶; Temesvarer G[e]w[er]be Harmonia⁴⁷; В[елико] Кикинско(!) српско. пев[ачко] друш[тво]; Вен(?) Панчево пев[ачко] друш[тво]; Панчевачко црк[вено]. пев[ачко]. друш[тво].; Вршачко црк[вено]. пева[чко]. друш[тво].; Белоцрканско(!) срп[ско]. пев[ачко]. друш[тво].; В[елико]. Бечкеречко срп[ско]. п[е]в[ачко]. друш[тво].; Новосадско[г] чит[алишта]. пев[ачко]. друш[тво].; Чакочачко срп[ско]. п[е]в[ачко] друшт[во].; Сомборско срп[ско]. пев[ачко] друшт[во].; Мокринско срп[ско]. пев[ачко] друшт[во].; Ковинско срп[ско]. пев[ачко] друшт[во].; Загребачко(!) срп[ско]. пев[ачко] друшт[во].; Срп[ско]. пев[ачко] уд[ружење]. „Јавор” Вуковарско; *negosija*; Др М[ихајло]. Полит Десанчић⁴⁸; Др Илија Вучетић⁴⁹; Др Стеван Малешевић⁵⁰; Стеван Пеци-Поповић⁵¹; Ђура Цве[ј]ић⁵²; Трифун Бранковић⁵³. (63 клинова)

II. колона сјомен-јлочица: Др Светозар Димитријевић [–] Живио[!]⁵⁴; Др. Љуба Ненадовић; Бар[он] Милош Ба[ј]ић⁵⁵; Др Велизар Поповић; Лазар Николовић; Стеван Јосифовић; Buziási Eisenstädter cs[a]lád⁵⁶; Душан Радић;

⁴⁰ Јован Новаковић (1845–1921), протојереј-ставрофор, рођени Фабричанин, парох арадски (1887–1898), темишварско-градски (1900–1921) и окружни протопрезвитер темишварски (1900–1921).

⁴¹ др Живко Богдан (1853–1913), адвокат, политичар, градоначелник Велике Кикинде (1896–1910), председник тамошњег певачког друштва „Гусле”.

⁴² Светозар Дражић, трговац и добротвор у Темишвару. Након Другог светског рата кратко време држао је златару у Граду.

⁴³ Темишварско мађарско певачко и музичко друштво. Деловало је у темишварском кварту Фабрици (мађ. Gyárgáros).

⁴⁴ Штампарско певачко друштво (познато и као Темишварско певачко друштво „Типографија”).

⁴⁵ Темишварски певачки кружок. Друштво је основано 1882. у темишварском кварту Јозефину, а деловало је све до око 1940. године.

⁴⁶ Темишварско филхармонијско друштво.

⁴⁷ Нејвероватније се ради о Темишварском трговачком певачком друштву „Хармонија”.

⁴⁸ др Михајло Полит-Десанчић (1833–1920), политичар, новинар и књижевник, истакнути члан Српске народне странке и потоњи вођа српских либерала у Аустроугарској.

⁴⁹ др Илија Вучетић (1844–1904), политичар, писац, адвокат и публициста. У младости је био активни члан Уједињене омладине српске, а касније један од вођа Народне странке Светозара Милетића, односно Либералне странке.

⁵⁰ др Стеван Малешевић, из Сенте, члан Књижевног одељења Матице српске.

⁵¹ Стеван Поповић-Пеци (Пеција) (1845–1909), правник и градоначелник Новог Сада (1884–1902).

⁵² Ђура Цвејић (1847–1897), адвокат, председник средишњег одбора Српске народне радикалне странке.

⁵³ Трифун Бранковић (1831–1898), протојереј, парох темишварско-фабрички (1864–1898).

⁵⁴ др Светозар Димитријевић (1845–1918), адвокат, заменик тајника (1867–1870), тајник (секретар) (1870–1875), председник (1893–1906) и почасни члан Српске певачке дружине у Темишвару. Био је члан управе и фискал Православне српске црквене општине у Темишвару (Граду), члан Епархијске скупштине и Епархијске конзисторије, такође и фискал Епархијске управе темишварске, коју је заступао током деобних парница са Румунима.

⁵⁵ Милош Бајић (1827–1897), барон, угарски велепоседник, добротвор.

⁵⁶ Ајзенштетер (Eisenstädter), немачка велетрговачка племићка породица из Бузјаша, пореклом из Беча и Темишвара.

Temesvár bel[városi]. izr[aelita] hit[község]⁵⁷; Др Михаило Теодоровић; Лазар Дунђерски⁵⁸; Павле Черновић од [Маче] и К[иш]. Ор[оса].⁵⁹; Меленачка срп[ска]. црк[вена]. Општина. (13 клинова)

III. колона сјомен-јлочица: Душан Јовановић; Др Милош Каракашевић; Jean Friedl; Georg König; Francz Folgenrat; Francz Weigl; Ђура Стра[ј]ић⁶⁰; Ђура Николић; Милан Живановић; Паја Јовановић⁶¹; Ника Калановић⁶²; Мита Ђорђевић; Јулиус Сифниос⁶³; Јован П. Месаровић⁶⁴; Уред[ништво]. Поморашанина(!)⁶⁵; Стеван Кнежевић; Емил Рада; Јули[ј]ана уд. М. Ристића; Др Јоца Лалошевић⁶⁶; Пера Болгарић; Јоца Стојковић; Лаза Јовић; Јули[ј]ана Шмиц; Милић Јовић; Душан Берић⁶⁷; Илија Николић; Пера Костић; Ђока Калановић⁶⁸; Танасија Петровић; Милан Жан⁶⁹; Стеван Ишток⁷⁰; Јоца Павловић; Андрија Голуб; Temesvár gy[árvárosi]. izr[aelita] hit[község]⁷¹; Deutsch testvérek⁷²; Влада Веселиновић; Emanuel Kadics; Теодор Г. Васа; Игњат Андреја; Васа Пушибрк Чит[алишта]. упр[а]в[итељ].⁷³; Тодор В. Георгие(!); Павле Новаковић Мајор; Васа Димитријевић; Јован Јагодић од Керначе; Dr Bécsi Gedeon⁷⁴; Александер Арсеновић; Коста Јанковић; Велимир Ненадовић; Никола Поповић; Temesvár M[a]j[or]o[r]ki r[omán] Dalegy[le]t⁷⁵; Ника Николић; Мари[ј]а Ђорђевић(!); Peter Billes; Ignacz Klein; Ср[пско]. Итебејско паш(?) задруга; Др Јован Лалошевић⁷⁶. (56 клинова)

⁵⁷ Јеврејска заједница у Темишвару (Граду).

⁵⁸ Лазар Дунђерски (1833–1917), трговац, велепоседник, индустријалац и добротвор.

⁵⁹ Павле Чарнојевић од Маче и Малог Орос(ин)а (1866–1907), племић.

⁶⁰ Георгије (Ђура) Страјић (1857–1915), тадашњи парох сентомашки (1892–1899), окружни протопрезвитер великобечкеречки (1899–1915).

⁶¹ Паја Јовановић, абаџија у Темишвару (Фабрици).

⁶² Могуће да је презиме Калиновић, што би одговарало познатој темишварско-фабричкој занатлијској породици.

⁶³ Јулијус Сифниос, српски народни учитељ.

⁶⁴ Јован П. Месаровић, председник Српске грађанске читаонице у Сремској Митровици.

⁶⁵ Поморишанин. *Недељни лист за просвету, њивреду и забаву*, Велики Семиклуш, 1895; Велика Кикинда, 1895–1896.

⁶⁶ Др Јован Јоца Лалошевић (1870–1935), адвокат, политичар. Био је оснивач и први хоровађа Српског грађанског певачког друштва у Сомбору.

⁶⁷ Душан Берић (1857–1916), српски народни учитељ у Темишвару (Граду) (1886–1916), члан, тајник (1893–?) и председник (1908–1912) Српске певачке дружине.

⁶⁸ Могуће да се ради о презимену Калиновић, што би одговарало познатој темишварско-фабричкој занатлијској породици.

⁶⁹ Милан Жан (1836–1899), презвитер, администратор парохије у Темишвару (Мехали) (1893–1899).

⁷⁰ Стеван Ишток, трговац у Темишвару (Мехали), епитроп (тутор) тамошње српске цркве.

⁷¹ Јеврејска заједница у Темишвару (Фабрици).

⁷² Позната трговачка фирма браће Дојч (Deutsch) која је имала неколико радњи, претежно у Темишвару (Фабрици).

⁷³ Васа Пушибрк (1838–1917), професор, директор Српске православне велике гимназије у Новом Саду. Био је члан Управног одбора и Књижевног одељења Матице српске. Оснивач је Учитељског одсека Уједињене омладине српске.

⁷⁴ Др Геден Бечи (Bécsi Gedeon) (1830–1899), директор Градске болнице у Темишвару.

⁷⁵ Румунско певачко друштво у Мајуревима (кварт Темишвара, познат као Елизабетин).

⁷⁶ Могуће да се ради о истој особи као и већ поменути др Јоца Лалошевић.

IV. колона сйомен-йловица: Јоца Крстић; Риста Телечки; Буданки(!) Штумфол⁷⁷; Павле плем. Еремић⁷⁸; Милан Петровић; Јоца Рајић⁷⁹; Божидар Вујић; Др Душан Петровић; Маруа(!) уд. Мт Алексијевића; Мита илем(!) Продановић; Mihailovits Kosta; Александер Теодоровић; Сима Мучалов⁸⁰; Петар Јосимовић; Аћим Васић; Ђура Јовановић; Стева Николић; Каменко Мича; Ваја Недељковић; Тодор Ивковић; Иван Крстић; Стеван Предрановић; Др. Мита Манојловић; Владимир Матијевић; Лаза Лађевић; Коста Ђорђевић; Каменко Јовановић; Др Светислав Касапиновић(!)⁸¹; Алекса Пауновић; Јоца Мартиновић; Peter Joanovits; Јован Малетић; Младен Пилић за пеш[танску]. омл[адину]; Влада Вуић; Уред[ништво] Браника⁸²; Уред[ништво] Страже⁸³; Уредништво Будућност⁸⁴; Уредништво(!) Српство⁸⁵; Уред[ништво] Садашности(!)⁸⁶; Др Лубомир(!) Гаћански; Јоца Ристић⁸⁷; Мита Долга⁸⁸; Софија Дамјановић⁸⁹; Јелена уд. П. Ивковића; Марија(!) уд. С. Сандића; Павле Милин; Петар Агрима⁹⁰; Александер Ненадовић⁹¹; Мита Петровић; Др. Коста Стура; Исидор Вукомир⁹²; Ђока Лазаревић⁹³; Коста Мрза; Никола Поповић; Паја Петровић; Пера Калиновић барјактар⁹⁴; Стева Мијатовић⁹⁵; Александер Шевић; Глигор Поповић; Макса Стојковић. (60 клинова)

⁷⁷ Будинка Штум(п)фол, члан-оснивач и потоња почасна председница Српске добротворне женске задруге у Темишвару.

⁷⁸ Павле Паја плем. Еремић (?–1904), поседник и трговац у Великој Кикинди, управник тамошње Штедионице, посланик, члан Угарског државног сабора.

⁷⁹ Могуће Радић.

⁸⁰ Сима Мучалов (1841–1908), велепоседник у Немету код Темишвара, члан Матице српске, Српског народног позоришта и управе Православне српске црквене општине у Темишвару (Граду).

⁸¹ Др Светислав Касапиновић (1839–1922), адвокат и политичар. У младости био је члан Уједињене омладине српске, такође и Српске народне слободоумне странке. У више наврата био је посланик Српског народно-црквеног сабора, изабран је и за саборског бележника. Био је члан Саборског одбора и Митрополијског школског савета.

⁸² *Браник. Орјан Срјске народне слободоумне сјранке*, Нови Сад, 1885–1914.

⁸³ *Сјража. Листј за йййребе срјске народне црквено-школске ауиономије, за йросвейу, йрјовину и забаву*, Нови Сад, 1893–1896.

⁸⁴ *Будућност. Листј за йросвейне и майтеријалне инйересе*, Вршац, 1895–1902.

⁸⁵ *Срјсйво. Листј за авиономне, йросвейне и майтеријалне йййребе*, Вршац, 1895–1899.

⁸⁶ *Садашњост. Недељни листј за йросвейу, йривреду и забаву народу*, Велика Кикинда, 1884–1906.

⁸⁷ Јован (Јоца) Ристић, судија, дугогодишњи председник Православне српске црквене општине у Темишвару (Граду).

⁸⁸ Димитрије (Мита) Долга (старији) (?–1896), школски референт Темишварске и Вршачке епархије, први тајник Српске певачке дружине.

⁸⁹ Софија Дамјановић, члан-оснивач и потоња почасна председница Српске добротворне женске задруге у Темишвару.

⁹⁰ Петар Агрима (1865–1923), протојереј, парох у Великом Семиклушу (1892–1923), оснивач и предводник тамошњег Српског певачког друштва.

⁹¹ Александар (Шандор) Ненадовић (1858–1938), угледни трговац деликатеса и колонијала (на велико и на мало) у Темишвару (Фабрици), потпредседник Српске певачке дружине. Био је председник Српске странке (I) у Румунији (1932).

⁹² Исидор Вукомир, абација у Темишвару (Фабрици), певач, потоњи благајник (1886–1903), потпредседник (1904–1906), председник (1907–1909), а затим и почасни председник Српске певачке дружине. Био је председник Српске штедионице у Темишвару (Мехали).

⁹³ Ђока Лазаревић, абација у Темишвару (Фабрици), тадашњи архивар Српске певачке дружине.

⁹⁴ Пера Калиновић, хурчија у Темишвару (Фабрици), тадашњи барјактар Српске певачке дружине.

⁹⁵ Стева(н) Мијатовић, тадашњи певач Српске певачке дружине.

Приликом освећења заставе, за јарбол су повезане две траке, које су видљиве и на поменутој званичној фотографији СПД.

Трака куме Јулијане Димитријевић, од црвене муаре тканине пришивене на текстилној основи беле боје, има димензије 400x25 цм, а привезана је за врх копља фалш-машном, односно текстилним шниром. Висећи делови траке садрже текст сачињен од златовезених слова димензија 8 цм (велика), односно 4,5 цм (мала). Трака се завршава ресама металне израде димензије 10 цм. Текст на траци гласи: *УСПОМЕН ПОСВЕЋЕЊА 1895*, односно *КУМА ЈУЛ. ДР ДИМИТРИЈЕВИЋА*.

Друга спомен-трака, знатно оштећена зубом времена, чува се данас засебно. У питању је дар Српске црквено-певачке задруге земунске, такође поводом прославе 25. годишњице СПД. Имајући димензије 400x20 цм, трака је израђена од скупопеног свиленог дамаста светле крем боје, са фитоморфним мотивима и ресама од металне жице димензије 7 цм. Трака је била привезана за врх копља такође текстилним шниром, по систему фалш-машне. На висећим деловима, златним свиленим концем су извезени текстови (димензије слова су 10x5 цм, односно 6x3 цм): „У СЛОЗИ ЈЕ СПАС“, односно *СРПСКА ЦРКВЕНО-ПЕВАЧКА ЗАДРУГА ЗЕМУНСКА, 22. МАЈА 1895*. (Слика 5).

Слика 5. Спомен-трака Српске црквено-певачке задруге земунске

Закључци

Описана заставица Српске певачке дружине у Темишвару, израђена 1894. а освећена 1895, уз још петнаестак српских хорских заставица (израђених претежно током треће и четврте деценије XX века)⁹⁶, представља један од најстаријих и највреднијих елемената визуелног идентитета овакве врсте на данашњој територији Румуније. Уз мото Дружине, који јасно истиче зацртани циљ очувања српског националног идентитета, спомен-клинови (плочице)

⁹⁶ Сем заставица Српске певачке дружине у Темишвару (Фабрици), познате су нам историјске заставице српских хорова у следећим местима: Арад-Гају, Варјашу, Великом Семиклушу, Кетфељу, Малом Бечкереку, Нађвали, Немету, Сараволи, Српском Семпетру, Темишвару (Мехали), Фенлаку, Чанаду, Шенђурцу (сада у манастиру Светога Георгија на Брзави). Заставе се чувају у тамошњим српским храмовима. У новије време хорски барјаци израђени су још у Темишвару (Граду) и Араду, односно Иванди, Ланговету, Српском Семартону и Старој Молдави.

на јарболу са именима тадашњих личности сведоче не само о значају Српске певачке дружине међу темишварским Србима, већ и у целој тадашњој Јужној Угарској, а такође и међу осталим друштвима сличног профила у, и тада, етнички мешовитом граду на Бегеју.

DRAPELUL REUNIUNII DE CÂNTĂRI SÂRBE DIN TIMIȘOARA

Dejan Popov

Rezumat

În articol este descris drapelul Reuniunii de Cântări Sârbe din Timișoara (Srpska pevačka družina u Temišvaru), confecționat în anul 1894 și sfințit în anul 1895. Alături de o scurtă retrospectivă istorică a activității Reuniunii de Cântări Sârbe din Timișoara (1867–1947), este descris contextul apariției drapelului, respectiv detaliile festivității de aniversare a douăzeci și cinci de ani de activitate a corului. Pe lângă descrierea propriu-zisă a drapelului, în lucrare sunt transcrise numele care apar pe cele 192 de plăcuțe aniversare de pe hampa drapelului, multe dintre acestea aparținând unor personalități și instituții ale vremii. Fotografiiile drapelului completează vizual descrierea unuia din cele mai vechi și însemnate elemente de identitate vizuală a corurilor sârbești de pe actualul teritoriu al României.

THE FLAG OF THE SERBIAN SINGING SOCIETY IN TIMIȘOARA

Dejan Popov

Summary

The article describes the flag of the Serbian Singing Society in Timișoara (Srpska pevačka družina u Temišvaru), manufactured in 1894 and consecrated in 1895. Along with a brief historical overview of the activity of the Serbian Singing Society in Timișoara (1867–1947), the article narrates the occurrences that led to the manufacturing of this flag, namely the festivities on the occasion of twenty-five years of activity of this choir. Apart from the detailed description of the flag itself, the article reproduces the names engraved on the 192 memorial plates from the flagpole, many of these belonging to important figures and institutions of the time. The photographs of the flag complement the description of one of the oldest and most significant elements of visual identity of the Serbian choirs on today's territory of Romania.

Зоран Марков

ПЕЧАТЊАЦИ СРПСКИХ НАСЕЉА СА ПОДРУЧЈА ТАМИШКОГ БАНАТА У XIX ВЕКУ¹

Збирка Националног музеја Баната у Темишвару (Други део)

САЖЕТАК: Колекција старих печатњака спада у највредније збирке Националног музеја Баната у Темишвару. Заснована крајем XIX века, збирка печатњака Темишварског музеја, која данас обухвата око 700 музејских јединица, значајна је особито за историју сеоских насеља Тамишког Баната. Током нашег истраживања идентификовали смо све постојеће печатњаке српских насеља са подручја Банатске области: на територији Румуније имамо 22 насеља, док је на подручју Србије идентификовано чак 37 насеља. Када саберемо сва српска насеља из Румуније и Србије, у темишварској музејској збирци постоји данас 120 печатњака, груписаних у 59 градских, општинских и сеоских насеља, сви датовани током XIX века. Имајући у виду територијално-административну ситуацију Баната у XIX веку, идентификовани печатњаци приписани су следећим административним јединицама: Тамишкој жупанији (Угарска, Аустријско царство), Темишварском округу (Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство), Тамишкој жупанији, Торонталској жупанији, Карашкој/Караш-северинској жупанији (Аустро-угарска), Банатској Војној крајини (Немачко-банатска регимента и Српско-банатска регимента).

КЉУЧНЕ РЕЧИ: збирка печатњака, српска насеља у Банату, XIX век, Тамишки Банат, Банатска Војна крајина, Тамишка жупанија, Национални музеј Баната у Темишвару.

Током 2023. године припремили смо обимни рад о печатњацима српских насеља са подручја Тамишког Баната у XIX веку из колекције Националног музеја Баната у Темишвару. Имајући у виду обим текста, рад је објављиван у два дела: први део у прошлогодишњем (15.) броју овога годишњака (стручна анализа и каталожне јединице бр. 1–24), док је наставак нашег рада (каталожне јединице бр. 25–59) у текућем броју *Темишварског зборника*.

У овом другом делу приказујемо остале печатњаке, свега 71 примерак, обухваћених у 35 каталожних јединица. Други део рада почиње каталожном јединицом бр. 25 (Краљевац) и завршава се каталожном јединицом бр. 59 (Шенђурац).

---

¹ Први део овог рада објављен је под истим насловом у *Темишварском зборнику*, бр. 15/2023, 133–168, и обухвата стручну анализу и првих 49 печатњака (кат. јед. бр. 1–24).

Међу занимљивијим печатњацима овог другог дела нашег рада издвајамо најстарији примерак целокупне збирке, једини парохијски печатњак музејске колекције, старе печатњаке из тридесетих година XIX века. У овом делу рада појављује се најстарији печатњак целокупне истражене колекције: печатњак села Моноштора (каталожка јединица бр. 38.1.), данас насеља у Арадској жупанији, Румунија. Моношторски печатњак један је од најстаријих примерака музејске збирке и датира се почетком XIX века. Што се тиче наведенога јединог парохијског печатњака, реч је о примерку Римокатоличке жупе у Малом Бечкереку (каталожка јединица бр. 31.2.), који је „залутао” у музејску збирку имајући у виду да се већина парохијских печатњака чува у Архиву Римокатоличке бискупије у Темишвару. Печат у црвеном воску поменутог печатњака објављен је у каталогу отисака Римокатоличких жупа Темишварске Бискупије². За крај остављамо старе гвоздене печатњаке из тридесетих година XIX века. У овом другом делу рада појављују се печатњаци који на печатном пољу приказују изузетне угравиране мотиве и сцене, специфичне за свако насеље појединачно. Најчешће се појављује мотив снопа пшенице, мотив трске, приказ цркве, мотив винове лозе, разне сеоске сцене итд. Углавном имамо печатно поље подељено у више делова, обично четири, а око печатног поља, у уксергу, угравирана је легенда или натпис. Сви ови печатњаци садрже у натпису и годину израде: Мали Бечкерек (каталожка јединица бр. 31.1.), Манастир Свети Ђурађ (каталожка јединица бр. 34.1.), Мехала (каталожка јединица бр. 37.1.), Парац (каталожка јединица бр. 46.1.), Петрово Село (каталожка јединица бр. 48.1.), Ритишево (каталожка јединица бр. 51.1.) и Шенђурац (каталожка јединица бр. 59.1.).

Опширнију анализу збирке, комплетни историјат печатњака, детаљнији приказ датације музејских предмета, проблем територијално-административне поделе Баната у раздобљу од почетка па све до краја XIX века, детаљну анализу печатњака спектрометром XRF који је у употреби Музејске лабораторије, све се то може прочитати у првом делу нашег рада, објављеном у прошлогодишњем броју годишњака³.

У литератури каталожких јединица, појављују се следећи наслови: Maria Vertan, *Colecția de matrice sigilare a Muzeului Banatului*, Ediția a II-a adăugită, Timișoara 2008 (Vertan 2008: број странице, број каталожке јединице); Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII-XIX)*, Timișoara 2006; Augustin Mureșan, Ioan Popovici, *Sigilii satești și comunale din comitatul Arad și împrejurimi (secolele XVII-XIX)*, Editura Gutenberg Univers, Arad 2009.

За лакше и течније ишчитавање каталожких јединица треба напоменути детаље о поступку приказивања. Као прво, каталожке јединице су наведене азбучним редоследом, у зависности од назива насеља из којег потичу. Анализирани печатњаци груписани су у свега 59 градских, општинских

² Franz Antonius von Klimstein, *Imago expressa sigillorum*, Timișoara, 2007, 54.

³ Зоран Марков, „Печатњаци српских насеља са подручја Тамишког Баната у XIX веку, Збирка Националног музеја Баната у Темишвару”, *Темишварски зборник*, бр. 15, Нови Сад 2023, 133–142.

и сеоских насеља. За свако од 59 поменутих насеља имамо бар једну типолошку јединицу, док је највише варијанти печатњака, тј. типолошких јединица идентификовано за насеље Кусић, данас у општини Бела Црква (чак 7 различитих типолошких варијанти). У оквиру сваког насеља, типолошке јединице су наведене хронолошким редоследом, а у случајевима где не постоје тачни подаци у виду датовања постојећих печатњака, стављени су у први план они израђивани урезивањем, па затим следе печатњаци са изрезиваним пољем. У случају Банатске Војне крајине, пошто нам стручна литература око датације печатњака није приступачна, у типолошком редоследу приоритет имају печатњаци са немачким натписима, па затим они са српским текстовима. За сваку каталошку јединицу печатњака дописали смо следеће информације: место, датирање, материјал и технику, опис и натписе, димензије, инвентарски број у збирци и постојећу литературу. Пошто је оригинална терминологија на мађарском и немачком језику, у раду смо наводили следеће преводе: *vármegye* или *megye* (мађ.) = жупанија; *járás* (мађ.) = срез; *kerület* (мађ.) = дистрикт; *község* (мађ.) = општина; *helység* (мађ.) = локалитет / село; *Kreis* (нем.) = округ; *Bezirk* (нем.) = срез; *Gemeinde* (нем.) = општина; *szolgabírói* (мађ.) = преторски; *jegyzőség* (мађ.) = бележништво; *körjegyzőség* (мађ.) = бележништво дистрикта; *hivatal* (мађ.) = канцеларија. Осим терминологије, користили смо и следеће знаке у приказивању печатних натписа: знак / означава размак између редова, док смо знак // користили у приказивању легенде у ексергу, у случајевима где не постоји континуитет кружног текста гравираног око печатног поља.

Каталожке јединице

25. Краљевац

Тижолошки број: I

Печатњак општинског уреда Краљевац.

Место: насеље у Темишварском округу, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас село Краљевац (Craiova), општина Велики Тополовац (Topolovăți Mare), жупанија Тамиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / KRALOVECZ”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 95 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.449.

Литература: Vertan 2008: 33, 223.

Тижолошки број: II

Печатњак општине Краљевац.

Место: Тамишка жупанија, Аустроугарска / данас село Краљевац (Craiova), општина Велики Тополовац (Topolovăți Mare), жупанија Тамиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка није сачувана. Печатно поље кружног облика; сви угравиран натписи на мађарском језику. На средини печатног поља појављује се мотив цркве. У ексергу, око печатног поља, легенда: „TEMES MEGYE KRALYEVATZ KÖZSÉG PECSÉTJE *”.

Свољне димензије: пречник 30 мм, дршка недостаје.

Инв. број у збирци: 20.365.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX)*, Catalog, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 82, каталожка јединица број 173 (објављен је отисак у воску, идентификован у документима 1888. год.); Vertan 2008: 27, 140.

26. Крушчица

Типолошки број: I

Печатњак дистриктног бележништва Крушчица.

Месито: насеље у Тамишкој жупанији, Аустроугарска / данас општина Бела Црква, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (после 1872. године).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, из-резивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке лоп-тастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „KÁROLY-FALVI / JÁRÁS”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „TEMES MEGYE // KRUSICZAI KÖRJEJYZŐSÉG”.

Свољне димензије: висина 110 мм, пречник 33 мм.

Инв. број у збирци: 20.436.

Литература: Vertan 2008: 32, 210.

Типолошки број: II

Печатњак јавног бележништва Крушчица.

Месито: Карашка жупанија, Аустроугарска / данас општина Бела Црква, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, из-резивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке лоп-тасто-овалног облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани нат-писи на мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „KRUSICZAI / JEGYZŐSÉG”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KRASSÓ * MEGYE * FENERTÉPLOMI * JÁRÁS *”.

Свољне димензије: висина 92 мм, пречник 33 мм.

Инв. број у збирци: 20.571.

Литература: Vertan 2008: 42, 344.

27. Кусић

Типолошки број: I

Печатњак општине Кусић.

Место: насеље у Банатској Војној Крајини, Аустријско царство / данас општина Бела Црква, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; сви угравирани натписи на српском језику. У ексергу, око печатног поља, легенда: „ОБШТИНА // КУСИЋ.”.

Свољне димензије: висина 96 мм, пречник 33 мм.

Инв. број у збирци: 20.544.

Литература: Vertan 2008: 40, 318.

Типолошки број: II

Печатњак општине Кусић.

Место: Текст под Типолошким бројем I.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље овалног облика; сви изгравирани натписи на српском језику. У ексергу, око печатног поља, легенда: „ОБШТИНА // КУСИЋ.”.

Свољне димензије: висина 98 мм, пречник 29x34 мм.

Инв. број у збирци: 20.612.

Литература: Vertan 2008: 45, 384.

Типолошки број: III

Печатњак општине Кусић.

Место: Карашка жупанија, Аустроугарска / данас општина Бела Црква, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке лоптастог облика. Печатно поље кружног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. У горњем делу печатног поља, у три реда, легенда: „KRASSÓ VARMEGYE / MOLDOVAI / JÁRÁS”. У доњем делу печатног поља, у два реда, легенда: „KUSSICZA / KÖZSÉG”.

Свољне димензије: висина 97 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.545.

Литература: Vertan 2008: 40, 318.

Типолошки број: IV

Печатњак општине Кусић.

Место: Текст под Типолошким бројем III.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке лоптастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. У горњем делу печатног поља, у три реда, легенда: „KRASSÓ VARMEGYE / MOLDOVAI / JÁRÁS”. У доњем делу печатног поља, у два реда, легенда: „KUSSICZA / KÖZSÉG”.

Свољне димензије: висина 107 мм, пречник 33 мм.

Инв. број у збирци: 20.549.

Литература: Vertan 2008: 40, 323.

Типолошки број: V

Печатњак јавног бележништва Кусић.

Место: Текст под Типолошким бројем III.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке лоптасто-овалног облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „KUSICZAI / JEGYZŐSÉG”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KRASSÓ * MEGYE * FEHERTEMLÓMI * JÁRÁS *”.

Свољне димензије: висина 93 мм, пречник 34 мм.

Инв. број у збирци: 20.550.

Литература: Vertan 2008: 40, 324.

Тийолошки број: VI

Печатњак дистриктог бележництва Кусић.

Месѿо: Карашсеверинска жупанија, Аустроугарска / данас општина Бела Црква, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке лоптасто-овалног облика. Печатно поље кружног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у једном реду, легенда: „KUSSICS”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KRASSÓ SZÖRÉNY VÁRMEGYE // KÖRJEGYZŐSÉG”.

Свољне димензије: висина 89 мм, пречник 35 мм.

Инв. број у збирци: 20.634.

Литература: Vertan 2008: 47, 406.

Тийолошки број: VII

Печатњак дистриктог бележництва Кусић.

Месѿо: Текст под *Тийолошким бројем VI*.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке лоптасто-овалног облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у једном реду, легенда: „KUSSICS”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KRASSÓ-SZÖRÉNY VÁRMEGYE // KÖRJEGYZŐSÉG”.

Свољне димензије: висина 111 мм, пречник 35 мм.

Инв. број у збирци: 20.608.

Литература: Vertan 2008: 45, 380.

28. Куштиљ

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Куштиљ.

Месџо: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас насеље, град Вршац, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / KUSTELY”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 103 мм, пречник 31 мм.

Инв. број у збирци: 20.605.

Литература: Vertan 2008: 44, 377.

Типолошки број: II

Печатњак дистрикта Куштиљ.

Месџо: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршац, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (после 1860. године).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке лоптастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у четири реда, легенда: „TEMES / MEGYE / KUSTELY / KÖZSÉGE”.

Свољне димензије: висина 104 мм, пречник 28 мм.

Инв. број у збирци: 20.555.

Литература: Vertan 2008: 41, 328.

29. Локве

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Локве.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас општина Алибунар, Јужно-банатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и наћици: израђен од месинга; дршка није сачувана. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / RÁCZ SZ. MIHÁLY”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: пречник 32 мм, дршка недостаје.

Инв. број у збирци: 20.440.

Литература: Vertan 2008: 32, 214.

30. Лукаревац

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Лукаревац.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас село Лукаревац (Lucareț), општина Брестовац (Brestovăț), Тамишка жупанија (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и наћици: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / LUKARECZ”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 104 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.467.

Литература: Vertan 2008: 34, 241.

31. Мали Бечкерек

Тийолошки број: I

Печатњак села Мали Бечкерек.

Месйо: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас општина Мали Бечкерек (Becîcheresi Mic), Тамишка жупанија (Timiș), Румунија.

Датирање: 1831. година.

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напийиси: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са октогоналним пресеком. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. Средина печатног поља, подељена у четири дела, приказује следеће мотиве: у горњем делу сноп пшенице с леве, а трска са десне стране; у доњем делу ловац са пушком лево и труба десно. У горњем делу поља, изнад поменутих мотива, угравиран мотив роде. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KIS BECSKEREK TE.[més] V.[armégye] HELYSEG PECSETIE 1831”.

Свољне димензије: висина 100 мм, пречник 31x36 мм.

Инв. број у збирци: 20.459.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 79, каталошка јединица број 37 (објављен је отисак у воску, датован 1831. године, идентификован у документима 1834–1850 и 1876. год.); Vertan 2008: 34, 233.

Тийолошки број: II

Печатњак римокатоличке жупе Мали Бечкерек.

Месйо: Текст под *Тийолошким бројем* I.

Датирање: 1848. година.

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напийиси: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са октогоналним пресеком. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља мотив Богородице окружене анђелима. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KIS BECSKEREK R[ómai]. K[atolikus]. EGYHAZ 1848”.

Свољне димензије: висина 95 мм, пречник 30x33 мм.

Инв. број у збирци: 20.363.

Литература: Franz Antonius von Klimstein, *Imago expressa sigillorum*, Editura „Pardon”, Timișoara, 2007, стр. 54, фотографска јединица број 2 (објављен је отисак у воску, датован 1848. године); Vertan 2008: 27, 138.

Тийолошки број: III

Печатњак општинског уреда Мали Бечкерек.

Месѿо: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас општина Мали Бечкерек (Besiccheresu Mic), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датѿирање: друга половина XIX века (1849-1860).

Маѿеријал, ѿехника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Оѿис и најѿиси: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / KL. BECSKEREK“. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR“.

Сѿолне димензије: висина 100 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20309.

Литѿераѿура: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 79, каталошка јединица број 38 (објављен је отисак у тушу, идентификован у документима 1860. године); Vertan 2008: 23, 84.

Тийолошки број: IV

Печатњак општине Мали Бечкерек.

Месѿо: Тамишка жупанија, Аустроугарска / данас општина Мали Бечкерек (Besiccheresu Mic), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датѿирање: друга половина XIX века.

Маѿеријал, ѿехника: месинг; ливење, гравирање, изрезивање.

Оѿис и најѿиси: израђен од месинга; дршка није сачувана. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „KIS / BETSKEREK“. У ексергу, око печатног поља, легенда: „TEMESVÁRMEGYE // KÖZSÉGE“.

Сѿолне димензије: пречник 26 мм, дршка недостаје.

Инв. број у збирци: 20548.

Литѿераѿура: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 79, каталошка јединица број 39 (објављен је отисак у тушу, идентификован у документима 1869. године); Vertan 2008: 40, 322.

32. Мали Жам

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Мали Жам.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршцу, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / KL. ZSAM”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 107 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.406.

Литература: Vertan 2008: 30, 180.

33. Мало Средиште

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Мало Средиште.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршцу, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / KL. SZREDISTYE”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 118 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.438.

Литература: Vertan 2008: 32, 212.

34. село Свети Ђурађ

Типолошки број: I

Печатњак села Свети Ђурађ.

Месито: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас село Манастир (Mănăstire), општина Бирда (Birda), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: 1836. година.

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са квадратним пресеком. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља угравиран је мотив цркве са два торња. Испод мотива година „1836”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „T. TEMS VARME. S. GYORGY HELYSÉG PETSETJE”.

Свољне димензије: висина 102 мм, пречник 31x36 мм.

Инв. број у збирци: 30.383.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 86, каталожка јединица број 386 (објављен је отисак у воску, датован 1832. године⁴, идентификован у документима 1888. год.); Vertan 2008: 63, 609.

Типолошки број: II

Печатњак општинског уреда места Манастир Свети Ђурађ.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас село Манастир (Mănăstire), општина Бирда (Birda), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, бакар, дрво; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; натпис назива општине од бакра; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравиран натпис на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „GEMEINDE / AMT”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS-TEMESVAR // KLOSTER SZ. GYÖRGY”.

Свољне димензије: висина 116 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.453.

Литература: Vertan 2008: 33, 227.

⁴ Датован је погрешно на основу сачуваног отиска у воску; датација исправљена годину дана касније, приликом објављивања печатњака.

35. Марковац

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Марковац.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршцу, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и натписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / MARKOVETZ”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 103 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.466.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 86, каталошка јединица број 380 (објављен је отисак у тушу, идентификован у документима 1856–1857. године); Vertan 2008: 34, 240.

36. Месић

Типолошки број: I

Печатњак општине Месић.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршцу, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и натписи: израђен од месинга; дршка од месинга, глава дршке издуженог јајастог облика. Печатно поље овалног облика; сви угравиран натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „Gemeinde / Mesits.”. У ексергу, у горњем делу печатног поља, легенда: „Temeser Kreis”.

Свољне димензије: висина 93 мм, пречник 31x33 мм.

Инв. број у збирци: 20.766.

Литература: Vertan 2008: 56, 533.

37. Мехала

Типолошки број: I

Печатњак села Мехале.

Место: насеље у Тамишкој жупанији, Аустријско царство / данас кварт Мехала (Mehala) у оквиру града Тимишвара (Timișoara), Тамишка жупанија (Timiș), Румунија.

Датирање: 1832. године.

Материјал, техника: гвожђе, месинг, калај; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од гвожђа; печатно поље од месинга, поље залепљено за дршку калајем; дршка гвоздена, са квадратним пресеком, глава затупљена. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља угравиран је грб који приказује у горњем делу монограм T.[émés] V.[armégye], док се у доњем делу појављује сноп пшенице. Са леве и десне стране грба стоји сеоско оруђе: срп са леве, а коса са десне стране. Изнад и испод грба биљни и цветни мотиви. У ексергу, око печатног поља, легенда: „MEHALA HELYSÉG PETSÉTTYE 1832”.

Свољне димензије: висина 110 мм, пречник 30x35 мм.

Инв. број у збирци: 20.326.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara 2006, стр. 86, каталошка јединица број 396 (објављен је отисак у воску, датован 1832. године, идентификован у документима 1888 и 1895. год.); Vertan 2008: 24, 101.

Типолошки број: II

Печатњак општинског уреда Мехала.

Место: Тимишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас кварт Мехала (Mehala) у оквиру Тимишвара (Timișoara), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / MEHALA”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 95 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.746.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 86, каталошка јединица број 397 (објављен је отисак у тушу, идентификован у документима 1857. године); Vertan 2008: 55, 514.

38. Моноштор

Типолошки број: I

Печатњак села Моноштор.

Месџо: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас село Моноштор (Mănăştur), општина Винга (Vinga), жупанија Арад (Arad), Румунија.

Датирање: прва половина XIX века.

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и наћици: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са квадратним пресеком. Печатно поље овалног облика; угравирани натписи на мађарском и латинском језику. На средини печатног поља, у горњем делу, угравиран је мотив анђеоске главе, док је у доњем делу приказан монограм тамишке жупаније „C[omitatus]. Te[mesiensis]”. У ексергу, око печатног поља, у доњем делу, легенда: „MONOSTOR”.

Свољне димензије: висина 133 мм, пречник 27x29 мм.

Инв. број у збирци: 20.359.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 86, каталошка јединица број 387 (објављен је отисак у воску, идентификован у документима 1871. год.); Vertan 2008: 26, 134; Augustin Mureșan, Ioan Popovici, *Sigilii sătești și comunale din comitatul Arad și împrejurimi (secolele XVII–XIX)*, Editura Gutenberg Univers, Arad 2009, стр. 88, фигура 117.

Типолошки број: II

Печатњак општинског уреда Моноштор.

Месџо: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас село Моноштор (Mănăştur), општина Винга (Vinga), жупанија Арад (Arad), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и наћици: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „GEMEINDE / AMT”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS-TEMESVAR // · MONOSTOR ·”.

Свољне димензије: висина 74 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.750.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara 2006, стр. 86,

каталожка јединица број 388 (објављен је отисак у тушу, идентификован у документима 1859. године); Vertan 2008: 55, 518.

Тилолошки број: III

Печатњак општинског уреда Моноштор.

Месџо: Текст под Тилолошким бројем II.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „GEMEINDE / AMT”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „TEMESER KREIS // MONOSTOR”.

Свољне димензије: висина 75 мм, пречник 31 мм.

Инв. број у збирци: 27.885.

Литература: Vertan 2008: 61, 588.

39. Мраморак

Тилолошки број: I

Печатњак општине Мраморак.

Месџо: Банатска Војна Крајина, Аустријско царство / данас општина Ковин, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; сви угравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља грб Хабсбуршке царевине. У ексергу, око печатног поља, легенда: „BEZIRK DELIBLAT // GEMEINDE MRAMORAK”.

Свољне димензије: висина 101 мм, пречник 33 мм.

Инв. број у збирци: 20.487.

Литература: Vertan 2008: 36, 261.

Тийолошки број: II
Печатњак општине Мраморак.
Месѿо: Текст под *Тийолошким бројем* I.
Датѿирање: друга половина XIX века.
Маѿеријал, ѿтехника: месинг; ливење, гравирање, изрезивање.

Оѿис и наѿѿиси: израђен од месинга; дршка није сачувана. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља грб Хабзбуршке царевине. У ексергу, око печатног поља, легенда: „GEMEINDE-AMT // MRAMORAK”.

Сѿолне димензије: пречник 30 мм, дршка недостаје.

Инв. број у збирци: 20.607.

Литѿераѿура: Vertan 2008: 44, 379.

Тийолошки број: III
Печатњак општине Мраморак.
Месѿо: Текст под *Тийолошким бројем* I.
Датѿирање: друга половина XIX века.
Маѿеријал, ѿтехника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезивање.

Оѿис и наѿѿиси: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; угравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у једном реду, легенда: „MRAMORAK”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „GEMEINDE // KÖZSÉG”.

Сѿолне димензије: висина 103 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.493.

Литѿераѿура: Vertan 2008: 36, 267.

Тийолошки број: IV
Печатњак општине Мраморак.
Месѿо: Текст под *Тийолошким бројем* I.
Датѿирање: друга половина XIX века.
Маѿеријал, ѿтехника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Ойис и најйиси: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у једном реду, легенда: „MRAMORAK”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „GEMEINDE // * KÖZSÉG *”.

Сйолне димензије: висина 105 мм, пречник 31 мм.

Инв. број у збирци: 20.604.

Литература: Vertan 2008: 44, 376.

40. Мунара

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Мунара.

Месйо: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас село Мунара (Munar), општина Секусих (Secusigiu), жупанија Арад (Arad), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Ойис и најйиси: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јаја-стог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / MUNAR”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS-TEMESVAR”.

Сйолне димензије: висина 120 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.543.

Литература: Vertan 2008: 40, 317.

41. Наћвала

Типолошки број: I

Печатњак села Наћвале.

Месйо: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас село Наћвала (Satu Mare), општина Секусих (Secusigiu), жупанија Арад (Arad), Румунија.

Датирање: 1844. године.

Материјал, техника: месинг; ливење, гравирање, урезивање.

Ойис и најйиси: израђен од месинга; дршка није сачувана. Печатно поље кружног облика; сви угравиран натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у горњем делу, у два реда, легенда: „TEMESI / MEGYE”. У доњем делу печатног поља појављује се сцена орања земљишта (примећује

се коњ са плугом, сељак који држи плуг, а иза сељака сноп пшенице). У ексергу, око печатног поља, легенда: „NAGY FALU HELYSÉG PECSÉTJE 1844.”.

Свољне димензије: пречник 25 мм, дршка недостаје.

Инв. број у збирци: 5.736.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 89, каталошка јединица број 529 (објављен је отисак у воску, датован 1844. год.); Vertan 2008: 16, 2; Augustin Mureșan, Ioan Popovici, *Sigilii sătești și comunale din comitatul Arad și împrejurimi (secolele XVII–XIX)*, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2009, стр. 112, фигура 169.

Типолошки број: II

Печатњак општинског уреда Нађфала.

Место: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас село Нађфала (Satu Mare), општина Секусић (Secusigiu), жупанија Арад (Arad), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда „GEMEINDE / AMT”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS-TEMESVAR // · NAGYFALU ·”.

Свољне димензије: висина 113 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.644.

Литература: Vertan 2008: 47, 416.

Типолошки број: III

Печатњак општинског уреда Нађфала.

Место: Текст под Типолошким бројем II.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у једном реду, легенда: „GEMEINDE”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „TEMESER KREIS // NAGYFALU”.

Свољне димензије: висина 75 мм, пречник 31 мм.

Инв. број у збирци: 20.437.

Литература: Vertan 2008: 32, 211.

42. Николинци

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Николинци.

Место: Банатска Војна Крајина, Аустријско царство / данас општина Алибунар, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка није сачувана. Печатно поље кружног облика; сви угравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља грб Хабсбуршке царевине. У ексергу, око печатног поља, легенда: „GEMEINDE AMT // *NICOLINCE*”.

Свољне димензије: пречник 31 мм, дршка недостаје.

Инв. број у збирци: 20.503.

Литература: Vertan 2008: 37, 277.

Типолошки број: II

Печатњак општинског уреда Николинци.

Место: Текст под Типолошким бројем I.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка није сачувана. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на немачком језику. У горњој половини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / NIKOLINCE”.

Свољне димензије: пречник 29 мм, дршка недостаје.

Инв. број у збирци: 20.564.

Литература: Vertan 2008: 41, 337.

43. Орешац

Типолошки број: I

Печатњак граничарске станице Орешац.

Место: Банатска Војна Крајина, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршцу, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: средина XIX века.

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са квадратним пресеком. Печатно поље овалног облика; сви изгравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у горњем делу, легенда: „ORESCHACZ”. У доњем делу печатног поља појављују се војни мотиви (копља, бубњеви, топовске кугле итд.). У ексергу, око печатног поља, легенда: „DAS DEUTSCH BANATISCHEN GRANZ KANTON STATION”.

Свољне димензије: висина 118 мм, пречник 28x32 мм.

Инв. број у збирци: 20.379.

Литература: Vertan 2008: 28, 154.

Типолошки број: II

Печатњак општине Орешац.

Место: Текст под Типолошким бројем I.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље овалног облика; сви изгравирани натписи на српском језику. У ексергу, око печатног поља, легенда: „ОБШТИНА // ОРЕШАЦ”.

Свољне димензије: висина 96 мм, пречник 29x33 мм.

Инв. број у збирци: 20.568.

Литература: Vertan 2008: 42, 341.

44. Острово

Тижолошки број: I

Печатњак општине Острово.

Месито: Банатска Војна Крајина, Аустријско царство / данас општина Костолац, Браничевски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајасто-овалног облика. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „GEMEINDE / OSTROVA”, док је у ексергу, око печатног поља, легенда: „K[aiserlich]. K[öniglich]. DEUTSCHBANATER // GRENZ RGMT No. 12”.

Свољне димензије: висина 106 мм, пречник 31x36 мм.

Инв. број у збирци: 20.506.

Литература: Vertan 2008: 37, 280.

Тижолошки број: II

Печатњак општине Острово.

Месито: Текст под *Тижолошким бројем I*.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље овалног облика; сви изгравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „GEMEINDE AMT / OSTROVA”.

Свољне димензије: висина 115 мм, пречник 29x35 мм.

Инв. број у збирци: 20.603.

Литература: Vertan 2008: 44, 375.

45. Павлиш

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Павлиш.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршцу, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / PAULIS”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 105 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.755.

Литература: Vertan 2008: 56, 523.

46. Парац

Типолошки број: I

Печатњак општине Парац.

Месито: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас општина Парац (Parța), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: 1832. године.

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са квадратним пресеком. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у горњем делу, мотив анђеоске главе, док је у доњем делу приказан вођњак и сноп пшенице. Испод поменуте сцене, година „1832”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „T[errain]. TEMES MEGYE C[omitatu]S. KAP. PARACZ KÖZSÉG PETSETTYE”.

Свољне димензије: висина 65 мм, пречник 36x40 мм.

Инв. број у збирци: 20.311.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara 2006, стр. 87, каталожка јединица број 442 (објављен је отисак у воску, датован 1832. године); Vertan 2008: 23, 86.

Тилолошки број: II

Печатњак општинског уреда Парац.

Месѿо: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас општина Парац (Parța), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, бакар, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и наѿписи: израђен од месинга; натпис на немачком језику од бабра; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / PÁRÁCZ”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS-TEMESVAR”.

Сѿолне димензије: висина 110 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.744.

Литература: Vertan 2008: 55, 512.

47. Парта

Тилолошки број: I

Печатњак општине Парте.

Месѿо: Банатска Војна Крајина, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршац, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и наѿписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље овалног облика; сви изгравирани натписи на српском језику. У ексергу, око печатног поља, легенда: „ОБШТИНА // ПАРТА.”.

Сѿолне димензије: висина 98 мм, пречник 29x33 мм.

Инв. број у збирци: 20.444.

Литература: Vertan 2008: 33, 218.

48. Петрово Село

Типолошки број: I

Печатњак села Петрово Село.

Месџо: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас село Петрово Село (Petrovaselo), општина Рекаш (Rcaș), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: 1836. године.

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са октогоналним пресеком. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, угравиран је мотив винове лозе са грождем. Испод поменутог мотива година „1836”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „T[émés].V[armégye]. PETROVASELLA HELYSEG PETSETTYE”.

Свољне димензије: висина 100 мм, пречник 36х32 мм.

Инв. број у збирци: 20.337.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara 2006, стр. 88, каталошка јединица број 469 (објављен је отисак у воску, датован 1831.⁵ године, идентификован у документима 1888. год.); Vertan 2008: 25, 112.

Типолошки број: II

Печатњак општинског уреда Петрово Село.

Месџо: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас село Петрово Село (Petrovaselo), општина Рекаш (Rcaș), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / PETROVOSZELLO”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 97 мм, пречник 31 мм.

Инв. број у збирци: 20.526.

Литература: Vertan 2008: 39, 300.

⁵ Датован је погрешно на основу сачуваног отиска у воску; датација исправљена годину дана касније, приликом објављивања печатњака.

49. Плочица

Типолошки број: I

Печатњак општине Плочица.

Место: Банатска Војна Крајина, Аустријско царство / данас општина Ковин, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „GEMEINDE / PLOSCHITZ”, док је у ексергу, око печатног поља, легенда: „K[aiserlich]. K[öniglich]. DEUTSCHBANATER // GRENZ RGMT No. 12”.

Свољне димензије: висина 101 мм, пречник 32x36 мм.

Инв. број у збирци: 20.488.

Литература: Vertan 2008: 36, 262.

Типолошки број: II

Печатњак општинског уреда Плочица.

Место: Текст под Типолошким бројем I.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; угравирани натписи на немачком, српском и мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „OBSTINA / GEMEINDE AMT”, док је у ексергу, око печатног поља, легенда: „PŁOŚCZICZKA // PLOSITZ”.

Свољне димензије: висина 112 мм, пречник 35 мм.

Инв. број у збирци: 20.474.

Литература: Vertan 2008: 35, 248.

Тийолошки број: III

Печатњак општинског уреда Плочица.

Месѿо: Текст под *Тийолошким бројем* I.

Датѿирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и наѿписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на српском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „ОПШТИНСКИ / УРЕД / ПЛОЧИЦА”.

Сѿолне димензије: висина 110 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.601.

Литература: Vertan 2008: 44, 373.

50. Потпорањ

Тийолошки број: I

Печатњак општинског уреда Потпорањ.

Месѿо: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршац, Јужнобанатски округ, Србија.

Датѿирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и наѿписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / PODPORANY”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Сѿолне димензије: висина 105 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.739.

Литература: Vertan 2008: 54, 507.

51. Ритишево

Типолошки број: I

Печатњак села Ритишево.

Месито: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршац, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: 1832. године.

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са квадратним пресеком. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља појављује се сеоска сцена (кућа са родом на димњаку, испред куће сноп пшенице и сељак који држи на рамену виле а у устима има лулу). У ексергу, око печатног поља, легенда: „RETISSOVAI TE[més]. V[armégye]. HELYSEG PETSETYE 1832 *”.

Свољне димензије: висина 90 мм, пречник 35х38 мм.

Инв. број у збирци: 20.348.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX), Catalog*, Editura Brumar, Timișoara 2006, стр. 88, каталошка јединица број 504 (објављен је отисак у воску, датован 1832. године, идентификован у документима 1839 и 1850. год.); Vertan 2008: 25, 123.

Типолошки број: II

Печатњак општинског уреда Ритишево.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас насеље у граду Вршац, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда „GEMEINDE / AMT / RETISSOVA”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 112 мм, пречник 31 мм.

Инв. број у збирци: 20.478.

Литература: Vertan 2008: 35, 252.

52. Станчево

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Станчево.

Место: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас село Станчево (Stanciova), општина Рекаш (Recaș), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, бакар, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; натпис на немачком језику од бакра; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / STANCIOVA”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS-TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 113 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.523.

Литература: Vertan 2008: 38, 279.

53. Толвадија

Типолошки број: I

Печатњак општине Толвадија.

Место: Торонталска жупанија, Аустроугарска / данас општина Толвадија (Livezile), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље овалног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „TOLVADIA / KÖZSÉG”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „TORONTAL MEGYE”.

Свољне димензије: висина 100 мм, пречник 27x22 мм.

Инв. број у збирци: 20.801.

Литература: Vertan 2008: 59, 560.

54. Фенлак

Типолошки број: I

Печатњак општинског уреда Фенлак.

Месџо: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас општина Фенлак (Fénacs), жупанија Арад (Arad), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „GEMEINDE / AMT / FÖNLAK”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS-TEMESVAR”.

Свољне димензије: висина 110 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.698.

Литература: Vertan 2008: 51, 467.

55. Црвена Црква

Типолошки број: I

Печатњак општине Црвена Црква.

Месџо: Банатска Војна Крајина, Аустријско царство / данас општина Бела Црква, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; сви угравирани натписи на српском језику. У ексергу, око печатног поља, легенда: „ОБШТИНА // ЦРВЕНА-ЦРКВА”.

Свољне димензије: висина 100 мм, пречник 32 мм.

Инв. број у збирци: 20.797.

Литература: Vertan 2008: 58, 556.

Типолошки број: II

Печатњак општине Црвена Црква.

Место: Текст под *Типолошким бројем* I.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на српском језику. У ексергу, око печатног поља, легенда: „ОБШТИНА // ЦРВЕНА-ЦРКВА.”

Свољне димензије: висина 102 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.576.

Литература: Vertan 2008: 42, 349.

Типолошки број: III

Печатњак дистриктног бележништва Црвена Црква.

Место: Тамишка жупанија, Аустроугарска / данас општина Бела Црква, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века (после 1872. године).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „VÖRÖSTEMPLOM / KÖZSÉGI”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „TEMES MEGYE // KÖR-JEGYZŐSÉG”.

Свољне димензије: висина 112 мм, пречник 31 мм.

Инв. број у збирци: 20.416.

Литература: Vertan 2008: 30, 190.

56. Чаково

Типолошки број: I

Печатњак Комисије за сирочад у Чакову.

Месито: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас град Чаково (Ciacova), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са октогоналним пресеком. Печатно поље овалног облика; угравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у четири реда, легенда: „WAISEN / COMMISSION / IN / CSAKOVA”.

Свољне димензије: висина 110 мм, пречник 29х31 мм.

Инв. број у збирци: 20.712.

Литература: Vertan 2008: 52, 481.

Типолошки број: II

Печатњак касе дома за сирочад у Чакову.

Месито: Текст под *Типолошким бројем I*.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка од месинга, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у три реда, легенда: „WAISEN / CASSA / ZU”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „ERFOLGT VON DER // *CSAKOVA*”.

Свољне димензије: висина 70 мм, пречник 28 мм.

Инв. број у збирци: 20.572.

Литература: Vertan 2008: 42, 345.

Тийолошки број: III

Печатњак трговишта Чаково.

Месѿо: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас град Чаково (Ciacova), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: 1861. године.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напѿиси: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља мотив чаковске куле и дрвеће са обе стране куле; у горњем делу куле година „1861”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „CSAKOVAR MEZŐVÁROS PECSETJE *”.

Сѿолне димензије: висина 83 мм, пречник 33 мм.

Инв. број у збирци: 20.396.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX)*, Catalog, Editura Brumar, Timișoara, 2006, стр. 81, каталошка јединица број 134 (објављен је отисак у тушу, датован 1861. године, идентификован у документима 1865. године); Vertan 2008: 29, 170.

Тийолошки број: IV

Печатњак дистрикта Чаково.

Месѿо: Текст под *Тийолошким бројем* III.

Датирање: друга половина XIX века (после 1860. године).

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напѿиси: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке печуркастог облика. Печатно поље кружног облика; сви изгравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у четири реда, легенда: „TEMES / MEGYE / CSAKOVARI / KERÜLETE”.

Сѿолне димензије: висина 91 мм, пречник 26 мм.

Инв. број у збирци: 20.496.

Литература: Vertan 2008: 36, 270.

Типолошки број: V

Печатњак ветеринарске циркумскрипције чаковског среза.

Месито: Тамишка жупанија, Аустроугарска / данас град Чаково (Ciacova), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка није сачувана. Печатно поље кружног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља грб Мађарске краљевине. У ексергу, око печатног поља, легенда: „* CSÁK * // JÁRÁSI M. KIR. ÁLLATORVOS”.

Свољне димензије: пречник 37 мм, дршка недостаје.

Инв. број у збирци: 20.774.

Литература: Vertan 2008: 57, 540.

57. Чанад

Типолошки број: I

Печатњак школе у Чанаду.

Месито: Торонталска жупанија, Аустроугарска / данас општина Чанад (Cenad), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, урезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке лоптастог облика. Печатно поље кружног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља, у једном реду, легенда: „ISKOLASZÉK”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „N. SZRB. CSANÁDI KÖZSÉGI *”.

Свољне димензије: висина 111 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.759.

Литература: Vertan 2008: 56, 527.

58. Чешко Село

Типолошки број: I

Печатњак општине Чешко Село.

Место: Банатска Војна Крајина, Аустријско царство / данас насеље у општини Бела Црква, Јужнобанатски округ, Србија.

Датирање: друга половина XIX века.

Материјал, техника: месинг, дрво; ливење, гравирање, изрезавање.

Опис и напписи: израђен од месинга; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље овалног облика; сви изгравирани натписи на чешком језику. У ексергу, око печатног поља, легенда: „ОВЕС // ABLIAN.”.

Свољне димензије: висина 98 мм, пречник 28x33 мм.

Инв. број у збирци: 20.558.

Литература: Vertan 2008: 41, 331.

59. Шенђурац

Типолошки број: I

Печатњак села Шенђурац.

Место: Тамишка жупанија, Аустријско царство / данас село Шенђурац (Sângeorge), општина Бирда (Birda), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: 1832. година.

Материјал, техника: гвожђе; ливење, гравирање, урезавање.

Опис и напписи: израђен од гвожђа; дршка гвоздена, са квадратним пресеком. Печатно поље овалног облика; сви угравирани натписи на мађарском језику. На средини печатног поља сцена Светога Ђурђа који убија аждају. Изнад сцене година „1832”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „T[errain]. TEMES VARM[égye]. K. S. GYORGY HELYSÉG PETSETIE”.

Свољне димензије: висина 100 мм, пречник 31x36 мм.

Инв. број у збирци: 20.371.

Литература: Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul Istoric (secolele XVIII–XIX)*, Catalog, Editura Brumar, Timișoara 2006, стр. 89, каталожка јединица број 538 (објављен је отисак у воску, датован 1832. године); Vertan 2008: 27, 146.

Тийолошки број: II

Печатњак општинског уреда Шенђурац.

Месџо: Темишварски округ, Војводство Србија и Тамишки Банат, Аустријско царство / данас село Шенђурац (Sângeorge), општина Бирда (Birda), жупанија Тимиш (Timiș), Румунија.

Датирање: друга половина XIX века (1849–1860).

Материјал, техника: месинг, бакар, дрво; ливење, гравирање, изрезивање.

Опис и напписи: израђен од месинга; натпис на немачком језику од бакара; дршка дрвена, глава дршке јајастог облика. Печатно поље кружног облика; изгравирани натписи на немачком и мађарском језику. На средини печатног поља, у два реда, легенда: „GEMEINDE / AMT”. У ексергу, око печатног поља, легенда: „KREIS-TEMESVAR // CAAL SZT. GYÖRGY”.

Свољне димензије: висина 116 мм, пречник 30 мм.

Инв. број у збирци: 20.637.

Литература: Vertan 2008: 47, 409.

MATRICI SIGILIARE ALE LOCALITĂȚILOR SÂRBE DIN BANATUL TIMIȘAN ÎN SECOLUL AL XIX-LEA. COLECȚIAMUZEULUI NAȚIONAL AL BANATULUI DIN TIMIȘOARA (PARTEA A DOUA)

Zoran Markov

Rezumat

Lucrarea reprezintă continuarea prezentării Colecției de matrici sigilare din patrimoniul Muzeului Național al Banatului din Timișoara, începută în numărul 15 al acestei reviste. Constituită la sfârșitul sec. al XIX-lea, colecția de matrici sigilare a muzeului, care cuprinde astăzi cca. 700 de piese, este foarte importantă pentru istoria așezărilor rurale de pe cuprinsul Banatului istoric.

Pe parcursul cercetării noastre am reușit să identificăm în colecția muzeului toate matricile sigilare referitoare la localitățile sârbe de pe cuprinsul spațiului Bănățean: pe teritoriul României am identificat 22 de localități, în timp ce pe teritoriul Serbiei am identificat chiar 37 de așezări.

Dacă adunăm toate așezările de sorginte sârbă atât din România, cât și din Serbia, în actuala colecție muzeală de la Timișoara există 120 de matrici sigilare, grupate în 59 de așezări urbane și rurale, toate datate în cuprinsul sec. al XIX-lea.

Având în vedere situația politico-administrativă a Banatului în sec. al XIX-lea, matricile identificate pot fi atribuite următoarelor unități teritorial-administrative: Comitatului Timiș (Ungaria, Imperiul austriac), Cercului Timișoara (Voievodatul Serbia și Banatul Timișan, Imperiul Austriac), Comitatului Timiș, Comitatului Torontal, Comitatului Caraș-Caraș-Severin (Austro-Ungaria), Graniței Militare Bănățene (Regimentul germano-bănățean și Regimentul sârbo-bănățean).

SEAL MATRICES OF THE SERBIAN LOCALITIES FROM
THE TIMIȘ BANAT IN THE 19TH CENTURY. THE COLLECTION OF
THE BANAT NATIONAL MUSEUM IN TIMIȘOARA

Zoran Markov

Summary

The article continues the presentation of the collection of seal matrices belonging to the Banat National Museum in Timișoara, started in the previous number of this journal. Established at the end of the 19th century, the collection of the seal matrices comprising today about 700 pieces is extremely important for the history of the rural settlements across the historical region of Banat.

During our research, we have managed to identify in the museum's collection all the seal matrices referring to the Serbian localities across Banat: on the territory of Romania, we have identified 22 localities, while on the territory of Serbia, even 37 localities.

If we gather all originally Serbian settlements both in Romania and in Serbia, in the current museum collection in Timișoara there are 120 seal matrices, grouped in 59 urban and rural settlements, all dated during the 19th century.

Taking into account the political and administrative situation of Banat in the 19th century, the identified matrices can be attributed to the following territorial-administrative units: Timiș County (Hungary, Austrian Empire), Timișoara Circle (Voivodeship of Serbia and Timiș Banat, Austrian Empire), Timiș County, Torontal County, Caraș/Caraș-Severin County (Austria-Hungary), Banatian Military Frontier (German Banatian Regiment and Serbian Banatian Regiment).

Јована Касац

О ПРОСЛАВЉАЊУ СВЕТОГА САВЕ КОД СРБА У ТЕМИШВАРУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА

САЖЕТАК: У претходном броју *Темишварској зборника* писано је о прославању Светог Саве као верске и школске славе међу Србима у Букурешту. Пошто је наглашено да се култ Првог српског архиепископа и обред његовог славења ширио и развијао поступно, почињући од градских средина, у овом наставку биће представљено како је Свети Сава слављен у Темишвару у међуратном периоду: у свакој од три цркве и посебно у Епархијском двору, као централном црквеном седишту.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Срби у Румунији, Срби у Темишвару, светосавске прославе, национални идентитет, 1918–1941.

На подручју читаве Карловачке митрополије, светковање Светог Саве, и поред великог традиционалног поштовања према првом српском ариепископу, обележавано је у старини само редовним црквеним богослужењем по манастирима, ређе и по парохийским црквама. Како закључује прота Радослав М. Грујић, о ванцрквеном, нарочитом слављењу Светог Саве у XVIII веку, поготово о његовом школском култу, из тога времена нема података, што би могло да значи да Свети Сава у то време није ни слављен као заштитник српских нижих и виших школа које су се почеле оснивати и развијати у Карловачкој митрополији. Грујић пише и да нема писмених података, али да је врло вероватно да су српске поете и ретори у Карловачкој гимназији крајем XVIII и почетком XIX века добијали и израђивали домаће задатке на дан Светог Саве, што је могло бити претеча потоњих ђачких говора у цркви, школи и на беседама ван школа, када је у првој половини XIX века почело свечано прослављање Светог Саве. Истини за вољу, оно се ширило постепено: узимало је маха најпре по црквама (прво градским, тек после сеоским), затим по школама, а најзад и на беседама и баловима по разним грађанским, просветним и културним институцијама.¹

Што се тиче Срба у Темишвару, они су се ројили око своје три цркве: Саборне Вазнесенске (изграђене 1748) у кварту званом Град, Светогеоргијевске (изграђене 1754) у кварту званом Фабрика и Светониколајевске (изграђене 1792) у кварту званом Мехала.

---

¹ Радослав М. Грујић, *Култи светио Саве у Карловачкој митрополији XVIII и XIX века*, Београд 1935, 9.

У Темишвару (Граду) Свети Сава је проглашен заштитником новог црквено-општинског дома, изграђеног 1824. године, а Друштво читалишта фабричког, основано 1851, узело је од самога заснивања Светог Саву за свога заштитника. Радослав М. Грујић пише да је поштовање Светог Саве у Темишвару у седмој деценији XIX века било толико да је чак и једна гостионица са лепом баштом названа „Свети Сава”. Истина, има знака да је то револтирало многе родољубе, а да је Јован Јовановић Змај у својој песми *Свети Сава* из 1864. године оштро осудио поступак.²

Да су Срби прослављали Светог Саву у Темишвару још док су били део бивше Аустроугарске знамо и из успомена оперске певачице Меланије Бугариновић. „На Светог Саву 1916. године певала сам 'Да су мени очи твоје', па су ме чак и у штампи ондашњој хвалили. То ме је полако придобијало за певање, и на крају сам отишла у Музичку школу. Сећам се тих дана као да су јуче били: моје другарице су већином из врло богатих кућа које су певање и свирање училе зато што је било 'хох' и 'нобл', па нису ни долазиле на часове, а ја сам уместо својих петнаест минута остајала с наставницима редовно по цео сат. Све до 1930. године живела сам у Темишвару”, сећала се Меланија Бугариновић.³

За време трајања српског империјума након пробоја Солунског фронта, први пут у „слободном Темишвару” Свети Сава прослављен је 27. јануара 1919. године. На програму за светосавску приредбу те године највише је радио Данило Дудин, и како је писао лист *Слоџа*, „вредни и добровољни” хоровађа дружине.⁴ Лист *Слоџа* упутио је апел српској темишварској омладини да похита у помоћ сељачкој дружини, а након неколико дана се могло утврдити да тај апел није био глас вапијућег у пустињи, јер се омладина лепо одазвала.⁵ На самој прослави говорио је председник друштва и потпредседник српског темишварског Народног већа Христифор Свирчевић. Напоменуо је да Српско певачко друштво постоји у Темишвару већ педесет година, па је, дакле, најстарија дружина у Темишвару. Од ње су биле млађе и румунска, и мађарска, и немачка певачка друштва. „Пре педесет година ово је друштво певало као своју прву песму: *Где је српска Војводина?*, а данас оно кличе: „Ево наше Војводине, сад је у наручју миле мајке Србије”, рекао је Свирчевић. Прослави су присуствовали и генерал Ђорђе Ђорђевић, командант бригаде пуковник Томовић и многи виђенији грађани.⁶

Догађај су пропратили разни српски листови, мада поједностављено, стереотипно и као да се преузимају.

Када је Темишвар након одлука Париске мировне конференције припао Румунији, југословенски листови су ретко писали о томе да се Срби у Румунији организују у циљу одржавања националног идентитета. Међутим, баш о прослављању Светог Саве говори један од таквих малобројних чланака. Под

² *Исјо*.

³ Сава Илић, *Српски хорови у Банаџу*, 67.

⁴ *Слоџа*, бр. 30, Темишвар, 18. (5.) јануар 1919, 2.

⁵ *Исјо*.

⁶ „Чији је Темишвар”, *Српски лист*, бр. 13, Нови Сад, 31. јануар 1919, 2; *Слобода*, бр. 14, Нови Сад, 31. јануар 1919, 4.

насловом „Српство у Темишвару” лист *Српски гласник* је почетком фебруара 1920. године донео извештај са прославе поводом обележавања Светог Саве у Темишвару. Ово је било први пут да се таква прослава одржала након што је Темишвар припојен Краљевини Румунији. „Иако одсечени од свога народнога стабла, наша српска браћа која остадоше под румунском управом, настоје да се одрже свежи у својој националној свести. Једино средство и оруђе им је за то црквена автономна организација, у оквиру које они развијају живу делатност под руководством своје средишње Епархијске управе и њезиног старешине архимандрита Стефана (Николића) епископског викара у Темишвару. Његовим настојавањем је и ове године свечано прослављен у Темишвару дан Св.[ето]г Саве српског просветитеља”, писало је уредништво српског листа из Велике Кикинде. Израз „и ове године” упућује на мисао да је тога било и претходних година, за које нису објављени извештаји. Назначено је да су у свим месним српским храмовима одржана богослужења, а да се након тога прешло у српске школе, где су ученици рецитовали. У Владичанском двору, „где је искупљен био цвет темишварског српског грађанства: интелигенција, занатлије, ратари, Женска задруга, Ђачко певачко друштво из Темишвара (Града) и Грађанско певачко друштво из Мехале”, резао се колач. Домаћин архимандрит Стефан поздравио је присутне госте и отпевана је Химна Светом Сави, након које је школски надзорник јеромонах Стефан (Илкић) одржао говор. Певачке дружине одржале су концерт са одабраним програмом, а затим је одиграно српско коло. Како је закључило уредништво *Српског гласника*, сви присутни грађани разишли су се весели и задовољни и уверени да им је дужност да заједнички пораде да се у „својој српској свести” што јаче развијају и свим средствима одрже.⁷

У фељтону о врлинама и манама српског народа у Румунији, који је објављен у наставцима 1922–1923. године у епархијском листу *Гласник*, покренутом 1921, писало је: „Верујући да су школа и црква Србину увек били највеће светиње, Срби у Фабрици су исте пригрлили највећом љубављу тако што су давали прилоге.” Аутор чланка потом назива Србе у темишварској Фабрици „столетним храстом” који пркоси и одолева, свестан да „под барјаком својих истинских интелектуалаца мора стојати на бранику и штитити своје светиње крвљу стечене”. Наводећи врлине своје пастве, фабрички парох Милоје Марцикић изнео је и следеће: „Прослављају св.[ето]г Саву, храмовну славу, а и славу појединих занатлијских сталежа, и то са помпом и сјајем.”⁸

Светосавска забава 1922. Овдашња српска певачка дружина одржала је на дан Св. Саве своју редовну годишњу беседу са играчком. Мешовити лик дружине отпевао је складно три песме и то: „Св.[ето]-савску” од Станковића, „Дивна ноћи” од Биничког и „П. Руковет” Мокранчев и постигао је нарочито прецизним извађањем последње милозвучне композиције врло леп успех. Мара Теодоровићева свирала је на гласовиру „Сеоску појаву” од И. Кафке на опште задовољство. Десанка Мургулова просто је очарала слушаоце својим дивним гласом и вештачким певањем. Војновић Ковач, Сиферт и Келер-квартет

⁷ „Српство у Темишвару”, *Српски гласник*, бр. 8, Велика Кикинда, 5. фебруар 1920, 3.

⁸ Милоје Марцикић, „Какве врлине красе наш српски народ у парохијама, с друге стране – какве све мане и недостатке има исти?” *Гласник*, бр. 10, Темишвар, 1. април 1923, 79.

заслужује и овом приликом похвалу. Димитријевићев монолог „Пијаница и Пас”, који је приказао Душан Стејић, могао је слободно изостати, јер никако није за варошку позорницу, ну када је већ приказан, требао га је приказивач научити а не публику – намучити.⁹

1923. Српска Певачка Дружина Темишварска приређује на дан св.[етога] Саве у просторијама „Редута” беседу са играчком. Почетак је у 8 ½ с. Улазна цена је од особе 26 леја 50 б. Добровољни прилози примају се. Распоред беседе је: 1. Карас: „Св. Савска песма”. 2. Јаворски: „Смеса српских народних песама” пева мешовити лик пев.[ачке] Дружине. 3. Чика Јова Змај: „Гусларева смрт” декламује Јулијана Лазаревић, на гласовиру је прати Ј. Hoós : 4 : Хавлас: „Тамо тамо...” пева мушки хор пев.[ачке] Дружине. 5. а) Planquet Robert: „Aria”; б) Ј. Hoós: „Пролетња песма” пева уз пратњу гласовира Горица Лалић. 6. пева мушки лик тем.[ишварско-]мехалске пев.[ачке] Дружине „Зора”. 7. Chopin: „Nochturnes Wals” свира на гласовиру Мара Теодоровић. 8. Хавлас: „Падајте браћо” пева мушки хор пев.[ачке] Дружине. 9. Одељак оперете „Ripp van Winkle” пева женски лик пев.[ачке] Дружине. 10. И. Бајић „Соколи” пева ђачки хор средњих школа. 11. Зајц: „У бој” пева мушки хор пев.[ачке] Дружине.¹⁰

Додао је да су Срби у Фабрици, верујући, ипак, да су школа и свети храмови увек били Србину највеће светиње, исте пригрлили највећом љубављу тако што су давали прилоге. „И да није недељних пијаца, које многим онемогућују посећивање св.[етога] богослужења, могло би се рећи, да би Фабричани могли заиста као пример у похађању св.[етога] богослужења служити. А похађајући св.[ети] храм, они углавном чине задоста и својим верским и националним дужностима,штујући и одржавајући своје обичаје. Прослављају св.[етога] Саву, храмовну славу, а и славу појединих занатлијских сталежа, и то са помпом и сјајем”, изнео је фабрички парох. Међутим, додао је следеће: „У близини туђинштине пао је Србин и у неке погрешке. Србин је свестан своје српске дужности да треба да се Српкињом жени и обратно, дешавало се и сада се дешава, да се многи оженише туђинкама. Ако је мати, којој је дете највише поверено, и која му прве темеље васпитања удара, ако је туђинка, напаја га туђинским, а не српским духом а резултат таква васпитања беше, да деца нису знала свога језика и због тога нису могла српско духовно благо и богатство упознати и остављена су, да у мраку проводе дане и наслађују и богате душе своје туђинштином на штету наших српских интереса, одрођујући себе и одушевљавајући се за све оно што је српству страно. Но сматрајући ову појаву као привремену браћу и поћи ојачани у борбу, која их још чека, како би тако могли српске ствари подићи на они висину на коју треба истински синци да их подигну.”¹¹

1923. Српска Певачка дружина темишварска, која је 1868. године, већином од родољубивих Срба занатлија основана, као једна од најстаријих певачких дружина у Темишвару и Банату, више од половине столећа делује на пољу ширења црквене и светске песме и на гајењу српског братимства. У повесници ове Дружине било је без сумње и потежих дана, али свакако да

⁹ Гласник, 15. јануар 1922, бр. 2, 23.

¹⁰ Гласник, бр. 1, Темишвар, 1. јануар 1923, 7.

¹¹ Милоје Марцикић, „Какве врлине красе наш српски народ у парохијама, с друге стране – какве све мане и недостатке има исти?” Гласник, бр. 10, Темишвар, 1. април 1923, 79.

су по ову српску установу наступили најсудбоноснији дани онда, када је после изласка српске војске из Темишвара овд.[ашњим] Српством почела нека малодушност да овлада. Темишварска Српска певачка дружина била је прва у то тешко доба, која се поново организовала и на челу са својим неуморним вођом и поборником српске песме Др. Миланом Калиновићем – сећајући се песникових речи „песма нас је одржала, њојзи хвала”, отпочела да ради и да буди успаване и ожалашћене српске духове. Ова дружина је била прва, која је по одласку српске нам браће из ових крајева, поново јавно запојала и запевала наше умилне духовне и световне песме. Имајући вазда у виду, да се њезин просветни и српски рад не може и не сме само на град Темишвар ограничити, приређивала је излете и у друга места и онде је својим складним појањем и певањем доказала, да је остала верна својој програму и да и у новој нам отаџбини слободно негује и шири оно, што је Србину кроз векове најмилије било. И са пуним задовољством и с радошћу видимо, да се у Румунији после првог јавног деловања ове дружине и остале српске певачке дружине буде и нове се организују, да врше српску мисију у овим крајевима. Св.[ети] Сава ће се и ове године достојно прославити од стране темишварског Српства. На забави, коју овом приликом темишварска Српска певачка дружина почев од 1919. год.[ине] сада већ по трећи пут приређује, учествоваће и остале две српске певачке дружине темишварске, наиме: Тем.[ишварско-]мехалско друштво „Зора” и Хор средњошколаца. Ова околност као и одабрани програм по себи је гаранција, да ће се св.[ети] Сава ове године, као ваљда никад до сада, уз учествовање свог Српства одушевљено прославити.¹²

Беседа коју је приредила на Св.[етог] Саву Српска певачка дружина темишварска, потпуно је успела и у моралном и у материјалном погледу. Фабрички Редут није видео ваљда још никад толико српског света као овом приликом. Расположење било је изврсно, весеље је текло одушевљено, својски, српски. Распоред је донесен у једном од прошлих бројева. Исти је добро, а у неким деловима одлично изведен. Јулка Лазаревић декламовала је са пуно разумевања и осећаја, а Мара Теодоровић свирала је вешто на гласовиру. Мехалско певачко друштво „Зора” певало је две песме а ђачки хор једну. У Горици Лалићевој упознали смо певачицу врло лепога и пријатнога гласа. Са нарочитом похвалом морамо истаћи прецизно певање снажнога мушкога хора пев.[ачке] Дружине, а не мање заслужује признање и женски лик. Оба лика морала су на општи захтев поновити своје песме. Ван програма видесмо и чусмо нашу браћу Шокце и сестре Шокице из Темешрекаша, који нам својим народним песмама и играма, изведеним у њиховој живописној народној ношњи пружише много уживања.

После програма наступила је игранка, која је до зоре трајала. Истичући са похвалом ревност и марљивост и управе Певачке дружине и певача и певачица са ликовођом и свију суделача на беседи, не можемо ћутке прећи преко безобзирног понашања једног дела нашег света, који се показао и у касном долажењу на беседу и у понашању за време програма. Кад ћемо једном

¹² Гласник, бр. 2, Темишвар, 10. јануар 1923, 14.

научити, да се на забаву, чији је почетак за 8 ½ с.[ати], не долази у 10 с.[ати]? Па онда да ли је то у реду, да се неки за време извођења програмних тачака гласно разговарају и тиме буде суделаче на позорници и узнемирују публику која је дошла да програм пажљиво саслуша. Последње се противи и реду и добром васпитању а гледе првога требало би и код нас увести обичај, који се већ на многим местима практикује, да се у заказано време тачно почне са програмом, пошто се претходно улази дворане затворе и поново се тек после програма отварају. Чист приход од беседе износи око 15.000 леја.¹³

Године 1924. „Српска певачка дружина” је приредила на Светог Саву у Официрској касини то вече беседу са игранком. Велика сала била је дупком пуна, већином нашег српског света. У великом броју посетило је забаву свештенство са епископским викаром на челу. Круна те лепе светосавске вечери било је певање Меланије, супруге дра Милана Калиновића. Од нас позванији музички критичари темишварских мађарских и немачких листова донели су о овој одличној нашој певачици најповољније стручне критике, којима се и ми придружујемо констатујући са радошћу, како се дивно развија Богом дани дар, милозвучни глас ове наше миле Српкиње и како уме да влада њиме, да извађа најтеже арије природно, без усиљавања, управо вештачки. Бурним поздравима и позивима на понављање отпеваних пијеса (Пучини *Молишва* из опере „Тоска” и Верди: Одељак из опере „Травијата”) не беше краја. Искрено желимо, да г[оспо]ђу Меланију што чешће чујемо, да нам што пре поново пружи оног уживања, у којем смо о Св.[етом] Сави имали удела. После пригодног програма наступио је ред српских игара до зоре.¹⁴

Свети Сава прослављен је, те 1924. године, и у Темишвару Мехали. Одржано је поучно предавање (село) на којем су ученици основне школе певали и рецитовали. Овом селу присуствовао је и епископски викар, који је на крају одржао говор и захвалио се свима, а посебно приређивачима и учесницима.¹⁵

1925. Српска певачка дружина у Темишвару приредила је на Св.[етог] Саву у просторијама фабричког Редута „Село” које је лепо успело. Мешовити збор дружине отпевао је „Ускликнимо с љубављу” а мушки Хавласову „Ковачку песму” познатом вештином. Мара Теодоровић свирала је на гласовиру прецизно рапсодију: „На те мислим”. Јелица Филиповићева декламовала је чика Јовину „Песму о песми” са пуно разумевања. Овом приликом је први пут ступила пред јавност и пријатно је изненадила слушаоце Горица Лалићева: отпевала је уз пратњу Маре Теодоровић на гласовиру три песме: „Крадем ти се у вечери” од Вида Добрића и „Цветала ми ружа” и „Ко т’ покида са грла ђердане” од Јов. Фрајта. Певачицу је Бог обдарио и снажним и пријатним гласом и држимо да се не варамо, када дајемо израза нашем мишљењу, да би дошла до савршенства, када би глас свој школовала и ту нам се и нехотице намеће и друга мисао, не би ли могле наше црквене општине а ваљда и друге месне српске установе према својим материјалним приликама при-

¹³ Гласник, бр. 5, Темишвар, 10. фебруар 1923, 42–43.

¹⁴ Гласник, бр. 5, Timișoara, 10. фебруар 1924, 39.

¹⁵ Исто.

тицати у помоћ нашим српским девојкама и младићима, који се одликују лепим гласом, добрим слухом и вештином у певању и музици. Остављамо ово позванима на размишљање...

После програма младеж се одала игри, која је до 3 с.[ата] трајала а остарину је срце болело, када је и опет видела, како се наша српска публика цепа и како неће да се сложи и сједињено-споразумно да диже ниво наших српских забава. Дошло је нажалост до тога, да свака забава своју публику има, и то мали део овд.[ашњих] Срба, а више њих, који на забави страним језиком говоре; а како би лепо било, добри Боже, када би се и иначе а и на забавама сви Срби у једном колу налазили. Како би се добро осећали, да неслоге клете нема, какав би снажан „српски” кор могли имати, да су све наше снаге у једном кору. Част странцима, наше признање и чуђење њиховим лепим гласовима и певачкој вештини али ми би много више уживали у појању и певању српских певачких друштава, када би видели, да су њихови чланови искључиво Срби, који са разумевањем и осећајем поје Светосавски тропар и певају наше лепе народне песме, којима се, дакле, не мичу само усне, када изговарају речи тих песама него им је и срце пуно верског чувства и националног поноса. Хоће ли, Боже, у нашем дичном Темишвару једном већ и до тога доћи?¹⁶

Услед разних размирица у Темишварској епархији после 1926. године епархијски *Гласник* је имао прекида у излагању, формат је смањео, неслужбени текст је све више свођен на неоподно, па се и догађања међу српским живљем по том периоду не могу потпуно пратити. То се особито осетило од 1933. године, када је у Темишвару покренут српски грађански лист *Темишварски весник*. Ипак, у *Гласнику* је остало забележено да је надлежни епископ др Георгије (Летић) о Светом Сави 1929. године боравио у Темишвару, да је том приликом у Фабричкој цркви храма Светога Георгија служио вечерње уочи празника, у Саборној Вознесенској цркви служио архијерејску литургију на дан празника и приредио славски ручак за просветне раднике.¹⁷

1939. Темишвар је достојно прославио свог српског просветитеља Св.[етог] Саву. После св.[ете] литургије је у све три основне школе у Граду, Фабрици и Мехали одржана светосавска свечаност на којој су школска деца приказала разне песме о св.[етом] Сави, а наставници одржали пригодно предавање о св.[етом] Сави.

Српска секција гимназије одржала је светосавску прославу у свечаној дворани Епископског двора. Програм је био богат и разноврстан: црквени обред са резањем колача, Химна Светом Сави, предавање професора Светозара Марковића *Свешти Сава као државник и дипломата*; народне песме уз пратњу гитаре (Олга Костић), *Цијанин хвали своја коња* (Б. Пејовић), дијалог и јеночинка у извођењу старијих ученика, те Државна химна.

Истога дана увече темишварске културне установе су прославиле Светог Саву заједнички. Објављен је и састав програма: Српска певачка дружина

¹⁶ *Гласник*, бр. 4, 15. фебруар 1925, 31.

¹⁷ *Гласник*, бр. 1, 15. март 1929, 30–31.

(хоровођа Петар Костић) извела је *Свeйџосавску химну*, *Слава во вишњих Боју* (Бортњански), *Краљичка* и *На уранку* (Мокрањац) и Државну химну. Мехалско певачко друштво „Зора” (хоровођа Пера Ђорђевић) отпевало је *XV руковeй* (Мокрањац) и *Уз коло* (Дуган). Добротворно певачко друштво „Слога” (хоровођа Вадим Шумски) наступило је са песмама *Вси јазии* (Бортњански), *Јадна граїа* (Мокрањац) и *Руїалица* (Славенски). Измеђа тачака свирао је тамбурашки збор Кола српске омладине, а предавање о Светом Сави одржао је ђакон Георгије Бугарски.¹⁸

И онда су наступиле године када се више није људски ни живело. Настојање Срба је било да одрже најважније: школу, цркву, породицу. Тешкоће су се одразиле и на светосавске прославе. Последња је записана прослава Светог Саве 1940. године. Одржана је, али са отиском времена.

Услед одсуства многих чланова трију певачких друштава у месту, свети Сава је ове године прослављен само у српским школама. Тако је српска основна школа у Граду у великој дворани Епископског двора после литургије одржала светковину. После црквеног обреда јереј Стеван Томић одржао је говор о светом Сави, а учитељица госпођа Фенлачки приказала је програм својих ђака, који су лепо рецитовали и певали. Епитроп Епархије Димитрије Живановић је и овај пут свако дете обрадовао корпицом слаткиша.

Фабричка основна школа приредила је такође достојну светосавску прославу. Литијом се прешло после литургије у већницу црквене општине, где су прота Душан Гајић и јереј Георгије Бугарски обавили црквени обред. Бивши арадски учитељ Ђура Миланковић одржао је пригодан говор о светосавској идеји.

Учитељ Петар Костић припремио је програм у песмама и рецитацијама.

Мехалска српска основна школа прославила је светог Саву после литургије у школској дворани. После црквеног обреда, који је обавио месни парох Љубомир Филипов, учитељ Лазар Адамов говорио је о светом Сави, а затим су деца рецитовала и певала.

Српски одсек гимназије одржао је по подне своју ђачку забаву у оквиру обилног програма у великој дворани епископског двора. Осим Светосавске и Државне химне, које је дириговао катихета јереј Павле Марковић, отпевана је још једна духовна песма у хору и наступио један женски квартет. Професор Стеван Милосављевић одржао је говор: *Значај Српске цркве и Св.[eйи] Сава у одржавању националне свeстџи*. Чуле су се лепе рецитације и монолози. После програма настала је игранка и ђачко весеље.¹⁹

¹⁸ Гласник, бр. 1, 1939, 11–12.

¹⁹ Гласник, бр. 1, 1940, 13–14.

DESPRE SĂRBĂTORIREA SFÂNTULUI SAVA DE CĂTRE SÂRBII
DIN TIMIȘOARA ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

Jovana Kasaš

Rezumat

În numărul anterior al revistei a fost publicat articolul cu privire la sărbătorirea Sfântului Sava ca patron al școlilor de către sârbii din București. Fiind evidențiat faptul că acest cult al primului arhiepiscop sârb, cât și rânduiala sărbătoririi lui s-au extins și dezvoltat treptat începând cu mediile urbane, în articolul de față se prezintă modul în care s-a sărbătorit Sfântul Sava la Timișoara în perioada interbelică: în fiecare din cele trei biserici, dar în special la Palatul Episcopal, ca centru eparhial.

ON THE CELEBRATION OF SAINT SAVA BY THE SERBS
IN TIMIȘOARA DURING THE INTER-WAR PERIOD

Jovana Kasaš

Rezumat

In the previous issue of this journal, an article describing the celebration of Saint Sava as patron of schools by the Serbs in Bucharest was published. As it was underlined that worshipping the first Serbian archbishop and the associated service spread and gradually developed starting with urban environments, this article presents the celebrations of Saint Sava in Timișoara in the inter-war period: in each of the three churches, as well in the Bishop's Palace, as the central point of the Diocese.

Сїеван Буїарски

РАСАДНИК У ЕПАРХИЈИ ТЕМИШВАРСКОЈ

САЖЕТАК: Напис се надовезује на приказ снимака црквеног појања гласом Чаковца Лазара Лере и описује судбину дотичних грамофонских плоча у опсегу Епархије темишварске.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: српско црквено појање, снимци, Лазар Лера, Епархија темишварска.

Иако је у начелу снимање обављено и све углавном било спремно још почетком 1934, „после многих тешкоћа, нарочито техничке природе, а после извесног застоја”, *Расадник* је пуштен у продају о Богојављењу 1935.¹ године.

Плоче је саслушао Свети архијерејски сабор Српске православне цркве, па и Његова Светост Патријарх, те су решењем број 9914/3114-33 одобрене као помоћно средство за изучавање црквеног појања. Тим поводом у *Гласнику*, службеном листу Српске православне патријаршије, објављено је следеће:

Свещенике и све пријатеље цркве и лейої црквеної појања можемо обавестиїи да су се појавиле у продају специјалне грамофонске плоче са свим нашим црквеним песмама. Ту имамо: литургију, сѣихире, тројаре, кондаке, херувимске песме, црмосе, причастине, итд.

Појац њих песама има изванредно добар и пријатан глас. Појање је у погледу правилности айсолуїно беспрекорно. Имали смо прилике слушаїи све ње песме са грамофонских плоча. Доистїа је реїко уживање и данас чуїи истїо умилно црквено појање, како се њо некада певало и орило њо нашим равном Срему.

Уредништво *Гласника* топло је препоручило комплет *Расадника* уз напомену „да се плоче могу употребљавати по домовима и у школама”, али са изричитим назначењем „да њихово место никако не може бити и у храму Господњем”.²

Као новина, и напосе као првина, имајући притом надлежно одобрење и препоруку, *Расадник* се брзо прочуо. Вест о њему допрла је и до наших крајева.

¹ Огласна књижица *Расадник срїскої православної црквеної појања на грамофонским плочама*, Сремски Карловци 1935.

² *Гласник Срїске православне цркве*, двоброј 5–6 од 14. фебруара 1934.

Занимљиво је истаћи да је овај значајан подухват толико вредан да му ни до тада, ни од тада други још није дорастао, у родном Банату Лазара К. Лере дочекан прилично хладно, па и одбојно. О њему је написан један једини узгредан, па и то негативан, приказ, из пера др Спасоја Николића, под насловом: *Нешто о црквеном појању и црквеним појцима*.³

После заједљиве примедбе да је „Г. Димитријевић дошао на идеју да сачува црквено појање путем грамофонских плоча, а пошто је предузимљив у свим правцима, дошао је на ту идеју пре оних који су надлежни за црквено појање”, аутор приказа наводи (отприлике, без детаљног увида) да је снимљено 150 црквених песама на 60 плоча. Уопште не помињући појца, тим мање чињеницу да потиче из наших крајева, не улазећи у оцену каквоће извођења или снимка, др Спасоје Николић одбацује плочу као метод – ако ће бити и помоћан – за учење црквеног појања, па чак узима смелост да пребацује Светом архијерејском сабору што их је одобрио, уместо да је предузео друге подесније мере. Чланак је написан и жучно, и злобно. Није пропуштено да се *Расадник* обезвреди и са трговачке стране: цена је плочама 2.400 динара, а грамофону 1.450 динара, тако да он није приступачан учитељима, чија је плата око 3.850 динара и који би, све и да имају неки динар приде, имали много потребнијих сврха у које да га уложи.

Стављајући себе насупрот *Расадника*, др Спасоје Николић изјављује да је вољан, као познавалац црквеног појања, било кад обучавати „ма колики број” младића који би желели да постану појци.

Истини за вољу, таква намера у Темишварској епархији и није била нова.

Године 1922. јеромонах Георгије (Драгић), као настојатељ манастира Бездина, позвао је званичним путем заинтересоване младиће да преко зиме дођу у манастир и уче појање, али се није одазвао нико.⁴

Током 1922/23. школске године у манастиру Бездину је радила Монашка школа, у којој је изучавано и црквено појање. Школу је завршило 16 полазника, и они су махом постали добри зналци црквеног појања.⁵

Фенлачки парох Маринко Прокић сугерисао је да свештеници током зимских месеци уприличе вежбање појаца у парохијском дому, што је он и покушао у својој парохији 1933,⁶ али ни његов покушај није уродио значајнијим плодом.

А у случају Спасоја Николића, који још од 1927. године није био у црквеној служби, него се бавио политиком, живот је доказао сасвим обрнуто од онога што је он тврдио. Не зна се ни за једног појца који би се обучио код Спасоја Николића после 1934. Напротив, *Расадник* је добро послужио многим нараштајима широм Српства, и није изгубио своју вредност.

Ипак, истини за вољу, плоче *Расадника* су мучно продирале међу штедљиве Банаћане. Појање су учили млађи од старијих појаца по слуху и по

³ *Темишварски весник*, II, бр. 23 од 15. априла 1934.

⁴ Георгије (Драгић), „Појачка школа”, *Гласник. Црквени, школски и друштвени листи* II, 1922, бр. 2 и 3.

⁵ Стеван Бугарски, *Православна српска бојословија Епархије темишварске 1953–1960*, Темишвар 2009.

⁶ Маринко Прокић, „Течај за учење црквеног појања у Фенлаку”, *Темишварски весник* I, 1933.

извесним белешкама, каткад и од месних свештеника; савлађивали су понеки чак и оно што се зове „великим појањем” појаца је било, а место за певницом сматрало се достојанством. Понеке плоче *Расадника* затекао сам једино у Чакову и Темишвару у породици Лера; међутим, чланови породице нису умели казати да ли је и њихова колекција плоча икада била потпуна.

RASADNIK ÎN EPISCOPIA TIMIȘOAREI

Stevan Bugarski

Rezumat

Articolul face referire la prezentarea în presa vremii a înregistrărilor de muzică bisericească ortodoxă sârbă de strană, realizate de Lazar Lera, originar din Ciacova, sub forma colecției de discuri denumită *Rasadnik (Pepiniera)* în anul 1935. De asemenea, este descrisă soarta acestor discuri de gramofon de pe teritoriul Episcopiei Timișoarei.

RASADNIK IN THE DIOCESE OF TIMIȘOARA

Stevan Bugarski

Summary

The article describes the presentations of the recordings of Serbian Orthodox church stall chanting (reunited as a record collection called *Rasadnik (The Greenery)*), released by Lazar Lera, born in Ciacova (Čakovo) in 1935, in the newspapers and journals of the time. The fate of these gramophone records on the territory of the Diocese of Timișoara is also described.

Axinia Crasovschi, Dușița Ristin (coordonatori), *In honorem Octavia Nedelcu. Volum omagial dedicat prof. univ. dr. Octavia Nedelcu la a 65-a aniversare* / Аксинија Красовски, Душица Ристин (уредници), *Зборник у част универзитетског професора др Октавије Неделку поводом 65. рођендана*, Савез Срба у Румунији, Темишвар, 2022, 511 стр.
ISBN 978-606-004-054-5

Зборник у част универзитетског проф. др Октавије Неделку са Факултета за стране језике и књижевности Универзитета у Букурешту поводом њеног 65. рођендана уредиле су редовни проф. др Аксинија Красовски и др Душица Ристин са истог факултета, а објавио га је Савез Срба у Румунији у Темишвару 2022. године. На преко 500 страница зборник садржи добро одабрану и богату грађу, подељену на неколико поглавља о којима ћемо у наставку понешто рећи. Споменимо на самом почетку да је Октавија Неделку позната у Румунији и у иностранству као универзитетски професор, историчар књижевности и преводилац.

Прво поглавље, намењено искључиво унив. проф. др Октавији Неделку, садржи два наслова са традиционалним латинским називима *Tabula gratulatoria* и *Laudatio*, праћених *Библиографијом* коју је приредила Душица Ристин. У *Laudatio* су укључени чланци *Profesor universitar doctor Octavia Nedelcu* (Универзитетски професор доктор Октавија Неделку) Аксиније Красовски и *Српско наслеђе у Румунији. Књижевнанаучна мисао Октавије Неделку* Лидије Чолевић, у којима је, осим биографских података, приказана целокупна универзитетска делатност Октавије Неделку: наставна, научна, преводилачка, административна и др. Што се тиче *Библиографије*, она је исцрпна, можда и сувишна. У њој су: књиге, скрипте, студије, координиране антологије, зборници, чланци, предговори у стручним часописима и зборницима, прикази и осврти, књижевни преводи и др.

У поглавље *Књижевности* укључено је двадесет радова: четрнаест на румунском језику, три на српском и по један на енглеском, француском и хрватском. Њихови су аутори углавном универзитетски професори и доценти са Универзитета „Алдо Моро” у Барију, те из

Београда, Букурешта, Клуж-Напоке и Ниша. Наводимо овде два рада из српске књижевности, први написан на српском, а други на румунском језику: *Жена у прози Анђелка Крстића* Мирјане Бојанић Ћирковић и *Svetislav Basara (Mărire și decădere a bolii Parkinson). Despre viață și moarte* (Светислав Басара (Успон и пад Паркинсонове болести). О животу и смрти) Кармен Драгуш.

Лингвистика је поглавље са само четири рада: два на српском и по један на румунском и на чешком. Њихови су аутори универзитетски професори и доценти са Универзитета у Букурешту, Новом Саду и Темишвару. Писали су о фонетским и синтаксичким особинама тамиског поддијалекта, о тешкоћама у преводу фразеолошких јединица, о чешко-словачком билингвизму и о карашевским презименима из XVI века. У ово поглавље уреднице су укључиле шест радова из разних домена. Њихови су аутори, по редоследу у зборнику, Саша Јашин, директор издавачке куће Савеза Срба у Румунији у Темишвару, универзитетски професор Александра Марина Георге и доценти Алиона Биволару, Теодора-Марта Бобок, Андреа Дунаева и Дијана Попеску са Факултета за стране језике и књижевности Универзитета у Букурешту. У њиховим радовима ћемо читати: о српском епископу Георгију Бранковићу, о преводу правних текстова, о божанству у руској прози XX века, о руским изворима у историјским списима Димитрија Кантемира, како је виђен Јапан у Румунији у доба после Другог светског рата и о пријатељству двају музичара великана: Антонина Дворжака и Пјотра Иљича Чајковског.

Прикази и осврти. Од три приказа у овом поглављу издвајамо само онај Камелије Дину насловљен *Slavenka Drakulić în limba română* (Славенка Дракулић на румунском језику), у којем су приказане две књиге Славенке Дра-

кулић, које је Октавија Неделку превела на румунски језик: *Dora și minotaurul. Viața mea cu Picasso* (Дора и минотаур. Мој живот са Пикасом, 2020) и *Patul Fridei* (Фридин кревет, 2022).

Personalia. Ово је поглавље пријатељства, похвала, успомена, преношења лепих жеља и др. које Октавији Неделку упућују колеге, пријатељи, научни сарадници, бивши студенти и др. Ево неколико наслова њихових радова: Славомир Гвозденовић, *Живот као век*; Радмила Сатарић, *Портрети Октавије Неделку*; Маца Царан-Андрејић и Димитрије Савић, *Октавија Неделку – универзитетски*

професор, његаџи, пријатељ; Ливију Фаранга, *Octavia: Drum către Soare* (Октавија – Пут ка Сунцу); Марјана Жатоп (Манцулеа), *Gânduri către o prietenă* (Мисли упућене пријатељици) и посебно Корнелије Квас, *București* (Букурешт) (поглавље из романа (*Zenonov put*). *Биографија кроз слике*. У овом поглављу су слике из ђачког и студентског живота, из доба делатности у Издавачкој кући „Критерион” у Букурешту, слике са бившим професорима и колегама са Катедре за словенске језике, слике са скупова и конгреса, „Дана српске културе у Букурешту” и др.

Живко Милин

САРАДНИЦИ У ОВОМ БРОЈУ ЗБОРНИКА

Стеван Бугарски, рођен 1939. у Српском Семартону, Тамишка жупанија у западној Румунији. Завршио је Српску гимназију у Темишвару (1956) и две године Факултета руског језика на Педагошком институту у Букурешту (1958). Осуђен је на 6 година поправног затвора због вербалног деликта, а робовао је до помиловања 1962. године. По повратку из затвора запослио се као физички радник и машинбравар и завршио Машински факултет на Техничком универзитету у Темишвару (1971). Радио је у струци и сарађивао у српској периодици и Српској емисији Радио Темишвара. Сада као пензионер живи у Темишвару. Од првенца *По Семарџону кроз њорсијор и време* (1982) до књига *Монастијво Карловачке митрополије. Грађа за биографски речник* (коаутор Сава Вуковић, 2018) и *Гробна места свешћеника и ђакона Српске православне цркве у Румунији* (2020), његово дело обухвата тридесетак томова из домена друштвене и културне историје Срба у Румунији.

Милан Дујмов, рођен 1969. у Баји, Мађарска. Завршио је Богословију „Светог Саве” у Београду 1990. Рукоположен у чин јереја 1993, службовао је у Будимској епархији (Медина, Сантово, Калаз). Дипломирао је из историје на Факултету у Печују 2004. Од 2011. године ради као професор историје у Будимпешти и Ловри. Аутор је више књига о Србима у Мађарској (*Срби у Бајосеку, Православна заједница у Вацу, Срби у Агоњу, Срби у Рац-Алмашу, Српске њородице у Ловри, Лисџа свешћеника Будимске епархије. Парохије Карловачке митрополије I*).

Јована Касаш, рођена у Новом Саду 1987. Сарадник у настави (2012–2020) на Одсеку за историју на Филозофском факултету у Новом Саду, запослена (2021/22) у оквиру пројекта Српско-румунски односи („Право на прву шансу за докторе наука“). Запослена у Удружењу потомака породице Дунђерски из Србобрана. Члан је Темишварског одбора Матице српске. Мастерирала (2011) и докторирала (2020) на Одсеку за историју на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду. Област научног истраживања: историја Југославије, историја Војводине, историја Баната, историја разграничења у Банату након Првог светског рата, историја присаједињења области на којој су живели Срби првој југословенској држави и историја породице Дунђерски. Аутор је више научних радова из историје темишварских Срба и историје породице Дунђерски и учествовала на више међународних скупова у земљи и иностранству. Аутор је књига: *Кнез Павле Карађорђевић у врџлоћу евројских збивања* (Нови Сад, 2013); *Улоћа садашње ојшћине Нови Бечеј у њороцесу ѡрисаједџињења Банатџа Краљевини Србији* (Нови Бечеј, 2018).

Наташа Марјановић, рођена 1984. у Новом Саду. Научни је сарадник Музичкошког института САНУ. Завршила је студије музикологије на Факултету музичке уметности у Београду (2009), а докторирала на Филолошком факултету Универзитета у Београду (2016). Њена истраживања усмерена су на српску музику 19. века, црквену музику, културну историју, везе музике и књижевности. Учествоје у раду на припреми првог критичког издања *Сабраних дела* Корнелија Станковића. Сарадник је на лексикографским и научноистраживачким пројектима Матице српске. Учествовала је на домаћим и међународним научним скуповима (Србија, Грчка, Хрватска, Аустрија, Мађарска, Бугарска) и објавила радове у научним часописима, тематским зборницима, лексикографским издањима и дневним листовима, на српском, енглеском, немачком, руском и словеначком језику. Аутор је монографије *Музика у живој Срба у 19. веку – из мемоарске ризнице* (Матица српска – Музичкошки институт, Нови Сад – Београд 2019).

Као аутор програма и предавач учествује у припремама Летње школе црквеног појања „Корнелију у спомен“, која се једном годишње одржава у Сремским Карловцима. Диригује мешовитим и дечијим хором при Храму Св. Тројице у Земуну.

Зоран Марков, рођен 1984. у Темишвару, Румунија. Завршио је Српску теоретску гимназију „Доситеј Обрадовић“ (2003), дипломирао историју (2007) и завршио мастер студије (2009) на Западном универзитету у Темишвару. Одбранио је докторску дисертацију на Историјском факултету Универзитета „Бабеш-Бојаи“ у Клужу из области балканскога средњовековног оружја. Од 2007. године ради у Музеју Баната у Темишвару. Бави се истраживањем војне историје и оружарства, али и историје Срба на територији Баната у Румунији. Објавио је више стручних радова из области историје оружарства и историје Срба на територији Баната, организовао више тематских изложби у Румунији и Србији. Објављене књиге: *Cold Arms* (коаутор Драгутин Петровић), 2012; *Pistoale și revolvere: Colecțiade arme a Muzeului Banatului din Timișoara* (коаутор Серђу Галиш), 2014.

Живко Милин, рођен 1937. у Краљевцу, Румунија; универзитетски професор, слависта, књижевни критичар. Завршио је Средњу школу бр. 8 са српским наставним језиком у Темишвару (1955), Пољопривредну рачуноводствену школу у Лугожу (1957), Филолошки факултет Петогодишњег педагошког института у Темишвару (1962). Докторску тезу одбранио је на Универзитету у Букурешту 1978. Радио је у настави; на Филолошком факултету Универзитета у Темишвару од 1970. до пензионисања 2003. прешао је све наставне степене до редовног професора. Био је члан уредништава стручних часописа. Сада је пензионер, живи и ради у Темишвару.

Снежана Мишић, историчарка уметности, музејска саветница и програмска директорка Галерије Матице српске. Основне студије историје уметности завршила је на Филозофском факултету Универзитета у Београду, након чега је на матичном факултету наставила усавршавање у области историје уметности и визуелне културе XIX века и стекла звање доктора наука историје уметности. Од 2006. године запослена је у Галерији Матице српске. Бави се истраживањем и проучавањем националне уметности и визуелне културе XIX века. Као аутор и сарадник приредила је велик број изложби и пратећих каталога, као и публикација и научних радова: *Ђура Јакшић. Између митта и сиварносји; Српска народна скупштина 1. маја 1848. 170 година после; Сава Текелија. Велики српски добротвор; Култи Бранка Радичевића*

у српској визуелној култури крајем 19. века и др. Члан је Одбора Одељења за ликовне уметности Матице српске, Темишварског одбора Матице српске, Националног комитета ICOM-а Србије. Добитница је Награде „Михаило Валтровић” (2020).

Октавија Неделку, рођена 1957. у Ченеју, универзитетски професор, историчар књижевности, преводилац. Завршила Факултет страних језика и књижевности Универзитета у Букурешту 1980, где је одбранила и докторску тезу 1999. У високој настави прешла је све наставне степене до ванредног професора, била уредник у Издавачком предузећу „Критерион”. Заступљена је у бројним књижевним антологијама и зборницима. Објављује студије у десетак стручних часописа. Преводи са румунског и хрватског на српски и обрнуто. Члан је Савеза писаца Румуније и Удружења Слависта Румуније. Живи и ради у Букурешту.

Божидар Панић, рођен 1941. у Белобрешки, жупанија Караш-Северин у западној Румунији. Завршио је Српску гимназију (1960) и Електротехнички факултет на Техничком универзитету у Темишвару (1965). Ради као инжењер у Араду. Бави се историјом Срба у Поморишју. Објављене књиге: *Арадска њврђава – аустроугарски лојор за истрјебљење Срба 1914–1918* (група аутора), 1994; *Три века Текелијине цркве – Арад* (група аутора), 2002; *Документи о умирању Срба зајоченика у Арадском лојору 1914–1915 (1916) године*, 1 (коаутор Стеван Бугарски), 2016.

Дејан Попов, рођен 1979. у Темишвару, Румунија. Завршио је Банатски национални колеџ (1998), дипломирао (2003) и мастер студије завршио на Факултету електронике и телекомуникација Универзитета „Политехника” у Темишвару (2005). Ради у струци у Темишвару. Сарадник је недељника *Наша реч* и Српске емисије Радио Темишвара. Бави се историјом Срба на територији Баната у Румунији. Објавио је књиге: *Хор Православне српске саборне цркве у Темишвару 1997–2007 (Монографске белешке)*, 2007 (друго, допуњено издање, 2017); *Православна српска ѡрохија у Улбечу*, 2015; *(С)Поменици* (коаутор Стеван Бугарски), 2021; *185 година хорског ѡевања Срба у Темишвару (1836–2021)*, Каталог изложбе (коаутор Зоран Марков), 2022; више радова из области културне историје Срба у Румунији, из музикологије, као и из области технике у стручној периодици.

Лидија Чолевих, дипломирала је 2001. на Одсеку за српски језик и књижевност у Одељењу за националне мањине на Филозофском факултету у Новом Саду, где је 2009. завршила мастер-студије из области наставе српског као страног језика; докторирала је 2015. из области филологије на Факултету за стране језике и књижевности у Букурешту. Бави се струком и белетристиком. Члан је Удружења слависта Румуније. Почев од 2006. ради као лектор за српски језик и књижевност на Факултету за стране језике и књижевности у Букурешту.

ИМЕНСКИ РЕГИСТАР

А

Авакумовић, Јован 66
 Авакумовић, Никола 66
 Аврамовић, Јован (парох) 85
 Агрима, Петар (протојереј) 155
 Адамов, Лазар (учитељ) 206
 Ајзенштетер (Eisenstädter) (немачка племићка породица) 153
 Аксенте, Трајан (Traian Axente) 37, 43
 Албеск, Адам (парох) 84
 Албеск, Јов (парох) 83
 Албеск, Михаил (ђакон и учитељ) 83
 Албешчи (Albești) 119, 139
 Албић, Јован (парох) 88
 Албић, Јосиф (капелан) 88
 Албић, Петар (парох) 77
 Албић, Теодор (капелан) 121
 Александар I (краљ) 33
 Александровић, Љубомир 8
 Алексиј (из Нова Града) 59
 Алексије (Јоана) Симеонов 54
 Алексијевић, Мар(у)а 155
 Алексић (породица, Арад) 7–8, 24–25
 Алексић, Георгиј (парох) 68
 Алексић, Душан 7, 14
 Алексић, Иван (парох, Моноштор) 7–8, 14–15
 Алексић, Никола (градоначелник) 7–8
 Алексић, Стеван 7–8
 Ана (Јевстатија Кујунџије; Арад) 52
 Ана (Ћермана Куртичана, сахр. на Влашком гробљу; Арад) 55
 Ана (Ћермана Куртичана; сахр. на гробљу у Пулгерска вароши, Арад) 54
 Ана (Игната Панина; Арад) 54
 Ана (Онула Симеоновог; сахр. на Влашком гробљу) 56
 Ана (Пинће Васиљева; Влашко гробље, Арад) 56
 Ана (Пургерска варош) 55
 Ана (Теодора Вла, сахр. на Влашком гробљу) 56
 Ана (Теодора Јаковљева, Арад) 54

Анастасија (супруга Медрина; сахр. на Влашком гробљу, Арад) 56
 Андреја, Игњат 154
 Андрејевић, Милица 30
 Андрејевић, Павел (парох) 85
 Андрић, Иво 40, 46, 48
 Анђа (Јоана) Оровиљана (Арад) 55
 Анђа (Крачуњешће) (Арад) 54
 Антин, Иван 37, 43
 Антић, Милан 33
 Антон-Никулеску, Аурелија (Aurelia Anton-Niculescu) 37, 43
 Ануца (супруга Триф Георгија; сахр. на Влашком г., Арад) 55
 Арсеније Радивојевић (епископ) 70
 Арсеновић, Александер 154
 Арсић, Теодор (протопрезвитер и парох) 90
 Ашчиљен, Николае (парох) 99
 Ашчиљен, Павел (парох) 99

Б

Бајић, Исидор 202
 Бајић, Милош (барон) 153
 Бала, Георгиј 115
 Бала, Григориј (парох) 114–115
 Балажовић, Николае (парох) 97
 Балан, Јон Доду (Ion Dodu Bălan) 35
 Балаш, Василиј (парох) 125
 Балмуш, Константин (Constantin Balmuș) 35
 Балота, Антон Б. (Anton B. Balotă) 36, 41
 Банда, Филимон (парох) 114
 Бандл, Реже (Bändl Rezső / Rudolph, главни капетан полиције, Темишвар) 152
 Барачки, Ненад 29
 Барборика, Корнелиу (Corneliu Barborică) 38, 45
 Барбу-Манолиу, Елена (Elena Barbu-Manoliu) 37, 43
 Басара, Светислав 213
 Бежан, Јован (парох) 79
 Белешче, Константин (парох) 110
 Белић, Александар 36, 42
 Бељеж, Јован (парох) 87

Бељез, Стефан (парох) 87
 Берар, Јован (парох) 86–87
 Берзан, Логин (парох) 81
 Берић, Бранко 37, 43
 Берић, Душан (учитељ, Темишвар) 154
 Беркару, Анка Марија (Anca Maria Bercau) 39, 41, 47, 49
 Берцан, Павел (парох) 103
 Бечи, Геден (Bécsi Gedeon) (директор болнице, Темишвар) 154
 Бибарц, Димитрије (парох) 82
 Биволару, Алиона 213
 Бикар, Радивој 28–29
 Билеш, Петер (Peter Billes) 154
 Бинички, Станислав 31, 201
 Бјути, Јован (парох) 90
 Благојев, Милорад 37, 43
 Блаж, Јов (парох) 81
 Блажовић, Димитриј (парох) 97
 Бобок, Теодора-Марта 213
 Богарт, Георгиј (парох) 121
 Богдан, Живко (адвокат, градоначелник) 153
 Богдан, Јован (Ioan Bogdan) 35–36, 41, 49
 Богдановић, Лазар 8
 Богдан-Шовархеј (Piclean) 98, 134
 Богју, Јован (парох) 90
 Бодју, Георгиј (парох) 104
 Божидар, Арсениј (парох) 70
 Бозган, Георгиј (капелан) 69
 Боиц, Николае (ђакон) 95
 Бојанић Ћирковић, Мирјана 213
 Болгарић, Пера 154
 Болди, Јован (парох) 113
 Болкиш, Јован (капелан) 88
 Болкиш, Павле 87–88
 Болокан, Г. (G. Bolocan) 44
 Болунд, Теодор (парох) 105
 Бољарић, Гаврило 28
 Бонкаш, Јован 113
 Бордаш, Јован (парох) 96
 Бордаш, Симеон (ђакон) 96
 Бортњански, Димитриј Степанович 206
 Бочарт, Теодор (парох) 120
 Бредјен (Бредјан), Симеон (парох) 120
 Брадовић, Јован (парох) 88
 Бранковић, Аврам (парох) 82
 Бранковић, Григориј (парох) 83
 Бранковић, Трифун (протојереј) 153
 Бредјан, Георгиј (парох, капелан) 120
 Бугариновић, Меланија (оперска певачица) 200
 Бугарски, Георгије (ђакон) 206
 Буѓарски, Стеван 8–9, 12, 151, 209–211, 215
 Будија, Јован (парох) 125
 Будје, Георгиј (парох) 125
 Будучан, Александар (парох) 125
 Букатош, Гаврил (протопрезвитер) 82
 Букатош, Димитриј (парох) 82
 Букатош, Игњатиј (парох) 82
 Букатош, Николај (капелан) 82

Букатош, Стефан (капелан) 82
 Булзан, Јован (парох) 103
 Булзан, Теодор (парох) 103
 Бурдје, Данил (парох) 100
 Бурмаз, Михаило Мија 9–12
 Бута, Адам (парох) 122
 Бута, Николае (ђакон) 122
 Бцла, Теодор (парох) 105

В

Важдоган, Јосиф (парох) 122
 Важдоган, Лазар (парох) 122
 Валунган, Јован 71
 Ванг, Гаврил (парох) 122
 Ванку, Милан 40
 Варнава Росић (патријарх) 29, 31
 Васа, Теодор Г. 154
 Василијевић, Јован (Арад) 55
 Василијевић, Лазар (Јована) (Арад) 55
 Васић, Аћим 155
 Васич, Петар (Арад) 56
 Вејгл, Франц (Francz Weigl) 154
 Вемић, Јоца 151
 Венијамин Таушановић (епископ) 32
 Верди, Ђузепе 204
 Верешиган, Стефан (парох) 84
 Вертан, Марија (Maria Vertan) 160, 162–196
 Веселинов, Милица 49
 Веселиновић, Влада 154
 Весиа, Јован (парох) 79
 Весиа, Теодор (капелан) 79
 Веску, Виктор (Victor Vescu) 36–37, 41–42
 Видак, Стеван 153
 Видуловић, Јован (парох) 75
 Викентије Јоановић (митрополит) 58
 Влаховић, Ђорђе (протојереј, парох) 152
 Воиновић, Аврам (парох) 79
 Воиновић, Николај (парох) 78
 Воиц, Јован (капелан) 110
 Врабие, Емил (Emil Vrabie) 39
 Вуић, Влада 155
 Вујић, Божидар 155
 Вукадиновић, Властимир 49
 Вукадиновић, Миљурко 49
 Вукобратовић, Јелка 290
 Вукомир, Исидор (абација) 155
 Вучетић, Илија 153

Г

Гавриловић, Теодор (парох) 87
 Гађански, Љубомир 155
 Гајић, Душан (прота) 206
 Гаље, Георгија 80
 Гамулеску, Дорин (Dorin Gămulescu) 37–38, 41, 43, 45–46
 Гвозденовић, Славомир 214
 Георге, Александра-Марина 213
 Георгие, Тодор В. 154

Георгиј Керчулов (Арад) 53
 Георгије (унук Стоје из Торње) 58
 Георгије Бранковић (патријарх) 151, 213
 Георгије Зубковић (епископ) 31, 32
 Георгије Летић (епископ) 32, 205
 Георгијевић, Миливој 37–38, 43–44
 Георгијевић, Павел (парох) 68, 89
 Гергаровић, Арсениј (парох) 81
 Гергаровић, Јосиф (капелан) 80
 Гергаровић, Теодор (капелан) 81
 Герлан, Михаил (парох) 111
 Гиба, Михаил (парох) 89
 Гиоргијевић, Марко (парох) 70
 Гиоргијевић, Петар 70
 Гирда, Константин (Constantin Ghirdă) 39
 Гирман, Димитрије (парох) 86
 Глигор Маточев (сахр. на Влашком г.) 57
 Голуб, Андрија 154
 Горон, Георгије 16
 Граур, Александру (Alexandru Graur) 44
 Григориј (из села Шарду) 61
 Гроза, Крачун (парох) 104
 Грозав, Георгиј (парох) 124
 Грозан, Петар (парох) 125
 Груин, Григориј 58
 Груин, Марцика 58
 Грујић, Радослав М. (протојереј-ставрофор, историчар) 199–200
 Грчић, Јаков (парох) 68
 Гуг, Гаврил (парох) 98
 Гуљаш, Григорије (Влашко гробље, Арад) 57
 Гуљаш, Павел (Влашко гробље, Арад) 57
 Гуљаш, Петар (Влашко гробље, Арад) 57
 Гурбан, Илије 84
 Гурбан, Теодор (парох) 84
 Гуштин, Рудолф (Rudolf Gusztin) 146

Д

Дабић, Богдан 49
 Давидов, Динко 19–21
 Давидовић, Василиј (капелан) 90
 Давидовић, Јаков (парох) 68
 Давичо, Оскар 40, 48
 Дамаскин од Немета (породица) 152
 Дамаскин, Арсен(ије) 152
 Дамаскин, Георгије 152
 Дамаскин, Етелка (рођ. Фелдвари) 152
 Дамјановић, Јован (парох) 99
 Дамјановић, Софија (члан-оснивач Срп. добр. ж. задр., Темишвар) 155
 Данил Рац (Микорин син; Арад) 54
 Данил, Константин 7–8
 Даниловић, Константин (парох) 88
 Дворжак, Антонин 213
 Деак, Александер (парох) 69
 Дежан, Ахил I ((Achill Deschán I) 152
 Дежан, Ахил II (Achill Deschán II, правник, поджупан) 152

Дежан, Катарина (рођ. Остојић) 152
 Дежефи, Шандор (Dessewffy Sándor, римо-католически бискуп) 152
 Демјан, Николета 151
 Деретић, Јован 40
 Дехељан, Јован (парох) 85
 Дехељан, Николај 86
 Диаконић, Павел (парох) 74
 Дијаческ, Симеон (парох) 73
 Дима, Феличија (Felicia Dima) 37, 43
 Димитрије Кантемир 213
 Димитријевић 210
 Димитријевић, Васа 154
 Димитријевић, Жарко 28
 Димитријевић, Јулијана (рођ. Ристић) 151
 Димитријевић, Милош 33
 Димитријевић, Миша 202
 Димитријевић, Светозар (адвокат, Темишвар) 11, 151, 153
 Димитријевић, Флоријан (парох) 75
 Димитријевић, Чедомир (Чеда) (трговац, Земун) 29–34
 Дину, Камелија 213
 Дица Мали 53
 Добреи, Генадиј (парох) 84
 Добрић, Видо 204
 Дојч (Deutsch, браћа, Темишвар) 154
 Долга, Димитрије Мита (старији) (школски референт) 155
 Долга, Игнатиј (парох) 125
 Дошен, Исак (архимандрит) 12, 147, 152
 Драган, Захарије (парох) 89
 Драгановић, Јован (парох) 71
 Драгић, Гаврил (парох) 75
 Драгић, Георгије (јеромонах) 210
 Драгоиловић, Сава (парох арадски) 68
 Драгуш, Кармен 213
 Дражић, Светозар (трговац, добротвор) 153
 Дракулић, Славенка 213–214
 Дрембуј, Теодор (парох) 101
 Дронковић, Василије (ђакон) 80
 Дронковић, Јован (капелан) 79
 Дронковић, Јосиф (парох) 79
 Дронковић, Павел (парох) 79
 Дронковић, Теодор 80
 Друск, Теодор 83
 Дуган Фрањо 206
 Дудин, Данило (хоровођа) 200
 Дудовић, Јован (парох) 90, 97
 Дујмов, Милан 65, 142, 215
 Дума, Георгиј (парох) 117
 Дума, Димитриј (парох) 108
 Дума, Петар (парох) 81
 Думитреску, Марија (Maria Dumitrescu) 39
 Дунавеа, Андреа 213
 Дунђерски, Лазар 154
 Дуратов, Дора 290
 Дучић, Јован 36, 42

Б

Ђаковић, Богдан 30
 Ђамбашу, Константин (Constantin Geambașu) 39–41
 Ђамо-Дијаконица, Лучија (Lucia Djamo-Diaconița) 37, 39, 43
 Ђорђевић, Ђорђе (генерал) 200
 Ђорђевић, Коста 155
 Ђорђевић, Марија 154
 Ђорђевић, Мита 154
 Ђорђевић, Пера (хоровођа) 206
 Ђурић, Петар 153

Е

Евгеније Летица 12
 Евуца, Јован (парох) 125
 Ердељан, Василиј 57
 Ердељан, Ева (Шег) 57
 Ердељан, Јаков (Арад) 55
 Ердељан, Јоан 59
 Ердељан, Јоан 59
 Ердељан, Јоана 59
 Ердељан, Коман 57
 Ердељан, Марија (сахр. на Влашком г.) 56
 Ердељан, Стефан 59
 Ердељан, Теодосија (сахр. на Старом влашком г.) 55
 Еремић, Павле Паја плем. (поседник, трговац) 155

Ж

Жан, Милан (презвитер) 154
 Жвулеск, Василије (парох) 72
 Жефаровић, Христофор 19–20
 Живан (син Стоин, сахрањен у Шегу) 58
 Живановић, Димитрије 206
 Живановић, Милан 154
 Живановић, Синесије 19
 Живановић, Петр (јереј) 56, 60
 Живковић, Драгиша 40
 Живковић, Јован 28
 Живковић, Јован Фрушкогорски (барон, правник) 152
 Живковић, Мирко (Mirco Jivcovići) 36–38, 43–44
 Живковић, Теофан (архимандрит) 9, 11
 Жулан, Ана (сахр. на Влашком г., Арад) 56
 Жулан, Ева (сахр. на Влашком г., Арад) 56
 Жулан, Петар (Арад) 56

З

Завера, Марија (Maria Zavera) 39
 Зајц, Иван 202
 Захарије Орфелин 21
 Иванов, Димитриј (син Теодора из Шега) 58

Иванов, Теодор (из Шега) 58
 Ивковић, Јелена 155
 Ивковић, Тодор 155
 Ивошевић, Васо 34
 Илић, Сава 144, 146, 148–149, 200
 Илкић, Стефан (јеромонах) 201
 Илона (сахр. на Влашком г., Арад) 57
 Иље, Флоријан 93
 Иљеск, Георгиј (парох) 121
 Иринеј Ђорђевић (епископ) 32
 Исаија Антоновић (митрополит) 65, 108
 Исаија Ђаковић (епископ) 65
 Исправник, Илија (капелан) 86
 Ишток, Стеван (трговац, Темишвар) 154
 Ишток, Флоријан (парох) 110

Ј

Јагодић од Керначе, Јован 154
 Јаковљевич, Јоана (супруга Теодора; Арад) 55
 Јанго, Јован 80
 Јанко Арнаут 53
 Јанко Петранов (Арад) 53
 Јанковић, Коста 154
 Јанковић, Николаје (капелан) 85
 Јанковић, Сава (Sava Iancovići) 37, 43
 Јанош Чизмаш (Арад) 53
 Јаношев, Кузман (парох) 69
 Јашин, Саша 213
 Јевра (Јоана Ускоплена; сахр. на Старом влашком г., Арад) 56
 Јевстатије Кулунџија 52
 Јелисавета (Јупула, сахр. на Влашком г., Арад) 55
 Јелисавета (Хаци Павла; Арад) 53
 Јерина (супруга Теодора Рачана; сахр. Влашко гробље, Арад) 56
 Јоан (сахр. на гробљу у Шегуу) 57
 Јоан (Марков) 52
 Јоан (сахр. на Влашком г.; Арад) 55
 Јоан (сахр. на Влашком г.; Арад; родом из Ердеља) 56
 Јоан Бугарин 52
 Јоан Петранов (Арад) 53
 Јоан Станков (Арад) 54
 Јоан Ускоплен (Арад) 56
 Јоана (Јоана) Руса 54
 Јоана (Нови Град) 59
 Јоана Мускана (сахр. на Влашком г.; Арад) 55
 Јоановић, Петер 155
 Јоановић, Михаил (јереј) 57–58, 60–61
 Јоановић, Теодор 70
 Јов, Јован (парох) 82
 Јован Георгијевић (митрополит) 30
 Јованка (сахр. на Влашком г.; Арад) 56
 Јованов, Јасна 8
 Јовановић, Александер 153
 Јовановић, Душан 154

Јовановић, Ђура 155
 Јовановић, Јован Змај 200, 202, 204
 Јовановић, Каменко 155
 Јовановић, Лазар (презвитер) 68
 Јовановић, Миодраг 7–8, 16
 Јовановић, Николај 70
 Јовановић, Паја (абација, Темишвар) 154
 Јовановић, Станка 28, 34
 Јовановић, Стева 152
 Јовановић, Теодор (парох) 70
 Јовић, Лаза 154
 Јовић, Милић 154
 Јокич, Волфганг (трговац, Линц) 149
 Јонеску, Анка Ирина (Anca Irina Ionescu) 39
 Јоргован, Рада 23
 Јордан, Јоргу (Iorgu Iordan) 35
 Јосимовић, Петар 155
 Јосиф (из Шега) 57
 Јосиф (сахр. на Влашком г.; Арад) 56
 Јосиф Нешков 53
 Јосифовић, Стеван 153
 Јохан Мартин (Варјаш) 12

К

Кадић, Емануел (Emanuel Kadics) 154
 Казанешчи (Căzănești) 124, 141
 Калановић (Калиновић), Ђока 154
 Калановић (Калиновић), Ника 154
 Калин, Сава (син Петра) 58
 Калиновић (занат. породица, Темишвар) 154
 Калиновић, Милан 203–204
 Калиновић, Пера (ћурчија, барјактар, Темишвар) 155
 Калинович, Константин 59
 Канћел, Петре (Petre Cancel) 41, 49
 Канчув, Гаврил (парох) 102
 Кападина, Клара (Clara Căpățină) 39, 41, 45
 Караждић, Михаил (парох, Коноп) 73
 Караиник, Василј (парох) 96
 Каракашевић, Милош 154
 Касапиновић, Светислав (адвокат, политичар) 155
 Касаш, Јована 199, 207, 215
 Катањешти, Јанко (сахр. на Влашком г.; Арад) 56
 Кафка, И. 201
 Квас, Корнелија 214
 Кемпан, Макавеј (парох) 105
 Кениг, Ђерђ (Georg König) 154
 Кимпан, Тома (парох) 86
 Кириловић, Димитрије (парох) 89
 Китуца, Григориј (протопрезвитер и парох) 78, 82
 Кицимија, И. К. (I. C. Chițimia) 44
 Клаиновић, Меланија 204
 Клејн, Игнац (Ignacz Klein) 154
 Климштајн, Франц Антониус фон (Franz Antonius von Klimstein) 160, 169

Клинтон, Јован (парох) 90
 Кнежевић, Пахомије 68
 Кнежевић, Стеван 154
 Ковачеи, Аугуст 49
 Ковачић, Ђула (Kovacsics/Kovacsich Gyula de Réthát, велепоседник) 152
 Кождјен, Петар (протопрезитер и парох) 116
 Козобарић, Јован 28–29
 Колеск, Марко (парох) 83
 Колунција, Петар 49
 Колцир, Јован 101
 Коман Оровиљан (сахр. на Влашком г.; Арад) 56
 Кондоровић, Исаиј 106
 Кондоровић, Николај (парох) 106
 Коњовић, Петар 33
 Копалан, Михаил (парох) 104
 Копил, Петар (парох) 117
 Корнилеску, Александра (Alexandra Corni-lescu) 39
 Косак, Жежеф 148
 Коста, Николај (парох) 124
 Костановић, Флоријан (парох) 103
 Костин, Костин 118
 Костин, Павел 118
 Костић, Константин Т. 28
 Костић, Олга (гитаристкиња) 205
 Костић, Пера 154
 Костић, Петар (учитељ, хоровађа) 206
 Костић, Станко 13
 Костовић, Василије (парох) 89
 Костовић, Мишка (парох) 89
 Котвна, Јован (парох) 120
 Котур, Душан 28
 Кочиш, Гаврил (парох) 105
 Кочован, Флоријан 88
 Красовски, Аксинија (Axinia Crasovschi) 40, 47, 213
 Крачун, Василије (капелан) 69
 Крачун, Димитриј (парох) 69
 Крезническ, Петар (парох) 73
 Креста, Симеон (парох) 119
 Крестановић, Василије (парох) 91
 Крестић, Јован (парох) 68
 Кришан, Григориј (парох) 78
 Крстић, Анђелко 213
 Крстић, Драган 49
 Крстић, Иван 155
 Крстић, Јоца 155
 Крстич, Петар (парох, јереј, Арад) 31, 33, 55–56, 58
 Куждјен, Димитриј (капелан) 116
 Куза, Александар Јоан (Alexandru Ioan Cuza) 35
 Кук, Теодор (парох) 105, 107
 Куковић, Флоријан (парох) 88
 Курта, Николае (парох) 98

Л

Лађевић, Лаза 155
 Лазар Хребељановић (кнез) 7, 12–13, 19–21, 23, 48
 Лазаревић, Ђока (абација, Темишвар) 155
 Лазаревић, Јулијана 202–203
 Лазуран, Јован (парох) 93
 Лакатић, Јован (парох) 78
 Лалић, Горица 202–204
 Лалошевић, Јован 154
 Ламбрин, Душан 29
 Ламбру, Руксандра (Ruxandra Lambru) 41, 47, 49
 Ласкоу, Петар (парох) 107
 Латоћ, Марија (Maria Lațchici) 39
 Лежскан, Јоан (син Онула, Влашко гробље) 55
 Лера, Лазар К. 27–28, 30–34, 209–211
 Ливеску, Жан (Jean Livescu) 35
 Линца, Елена (Elena Lința) 39
 Лугоња, В. М. 33
 Лудажин, Максим (адвокат) 9, 11
 Лука Петранов (Арад) 53
 Лукан, Јован (парох) 114
 Лукић, Михаил (парох) 83
 Луковић, Николаје (парох) 77
 Лупоеск, Теодор (парох) 80

М

Магдалина Јеркова (Арад) 53
 Магду, Лија (Lia Magdu) 40
 Максим (син Јоана Симеоновог) (Арад) 54
 Макуљевић, Ненад 19
 Малетић, Јован 155
 Малешевић, Стеван 153
 Мали, Иштван (István Mály, председник суда) 152
 Мандић, Теодор 9
 Манју, Теодор (парох) 105
 Манојловић, Мита 155
 Манојлович, Павел (Арад) 53
 Манолович, Јоан 52
 Мануиловић, Атанасиј (парох) 70
 Мануиловић, Георгиј (парох) 70
 Мануиловић, Михаил (ђакон) 68
 Манџула, Маријана (Măriana Măngiulea) 39
 Мањуц, Ана (сахр. на Влашком г.; Арад) 57
 Мањуц, Григорије (Арад) 57
 Мардарије Ускоковић (епископ) 33
 Марија (Јоана) Бироша (Арад) 55
 Марија (Петра) Бироша (Арад) 55
 Марија (сахр. на Влашком г.; Арад) 56
 Марија Јосифа Пекурара (Арад) 54
 Марина (супруга Јоана Ускоплена; Влашко гробље, Арад) 56
 Мариш, Петар (парох) 123
 Марјановић, Наташа 27–31, 34, 216

Маркиш, Флоријан (парох) 119
 Марко (Фругин) 52
 Марко Петранов (Арад) 53
 Марков, Зоран 143, 159–160, 160, 196–197, 216
 Марковић, Георгиј (ђакон, учитељ) 70–71
 Марковић, Јован (парох) 101
 Марковић, Михаил (парох) 70
 Марковић, Павле (катихета јереј) 206
 Марковић, Платон (парох) 14
 Марковић, Светозар (професор, Темишвар) 205
 Марковић, Светозар 40
 Марковић, Слободан Ж. 40
 Марнаиловић, Павел (парох) 85
 Марта 58
 Марта (Павла Влајкова, Гај) 59
 Марта (Петра Бироша) 55
 Марта Бугарин (Арад) 53
 Марта Стаина (гробље у Шегу) 57
 Мартиновић, Јоца 155
 Мартовић, Јован (капелан) 119–120
 Марцика (Шег) 57
 Марцикић, Милоје (парох) 201–202
 Матеја (син Воштинара, сахр. на Влашком г.; Арад) 55
 Матијевић, Владимир 155
 Мачкаш, Николаје (парох) 94
 Медаковић, Дејан 12, 19
 Месаровић, Јован П. (Ср. Митровица, председник читаонице) 154
 Месмер, Тома 19
 Мијатовић, Стева(н) 155
 Микић, Олга 8
 Миклау, Паул (Paul Miclău) 38, 45
 Микле, Јован (парох) 112
 Микле, Стојан (капелан) 112
 Микле, Теодор (парох) 112
 Микловић, Тома (парох) 94
 Микљен, Јован (парох) 123
 Микљен, Константин 123
 Микљен, Манасиј (парох) 123
 Микорин Рац (Арад) 54
 Миланковић, Ђура (учитељ) 206
 Милановић, Биљана 31
 Милачић, Кармен 49
 Милин, Живко 214, 216
 Милин, Павле 155
 Милић, Аврам (парох) 75
 Миловић, Јосиф (ђакон) 94
 Милосављевић, Стеван (професор) 206
 Милош Обреновић 152
 Милошевић, Александер 153
 Милошевић, Петар (парох) 86
 Милошевич, Василије (син Живана, Арад) 54
 Милошевич, Живан (Арад) 54
 Миоковић, Милан (свештеник) 23
 Мирон Григорија (букурешки епископ) 106
 Митрић, Јефта (резбар, Фенлак) 16
 Митрофан Абрамов (епископ) 29, 32

Миту, Михаи (Mihai Mitu) 39
 Михаил (из Шиманде) 61
 Михаил Бугарин (Арад) 53
 Михаила, Георге (Gheorghe Mihailă) 37–39, 41, 44–45
 Михаиловић, Јован (парох) 86
 Михаиловић, Коста 155
 Михај, Флорин (Florin Mihai) 60
 Михајил (пасторак лончара Мијаља, Салбетов буцак) 58
 Михаловић 9
 Михарловић, Ђока 153
 Михулин, Павел (капелан) 80
 Михулин, Петар (парох) 80
 Мича, Каменко 155
 Мишић, Снежана 7–8, 14, 23, 25, 216
 Мишко Сегедински (Арад) 54
 Мјерче, Крачун (парох) 110
 Младиновић, Георгиј 86
 Младиновић, Григориј 86
 Мога, Захариј (парох) 93
 Мога, Илиј (парох) 91
 Моза, Димитриј (капелан) 117
 Моза, Петар (парох) 117
 Мојсеј Поповић (парох) 91
 Мојсеј Путник (митрополит) 76, 90
 Мокрањац, Стеван 28, 201, 206
 Молнар, Ана 58
 Молнар, Петар 58
 Морар, Јов (парох) 89
 Морар, Станко 28
 Морешан, Марко (парох) 87
 Моца, Коста (Влашко гробље, Арад) 57
 Моца, Михаило (Арад) 57
 Моца, Павел (Влашко гробље, Арад) 57
 Моца, Петар (син Симеона; Влашко гробље, Арад) 57
 Моца, Симеон (Арад) 57
 Мрза, Коста 155
 Мургу, Емил 58
 Мургулов, Десанка 201
 Мурешан, Аугустин (Augustin Mureșan) 160, 175, 179
 Мучалов, Сима (велепоседник) 155

Н

Наикулеск, Петар (парох) 72
 Негруц, Петар (парох) 106
 Неделку, Октавиа И. (Octavia Nedelcu) 35, 39–41, 46–49, 213–214, 216
 Недељковић, Ваја 155
 Недић, Арсеније (учитељ) 30, 32
 Неискулеск, Јосиф (парох) 73
 Немет, Јожеф (Németh József, помоћни бискуп) 152
 Немеш, Михаил (парох) 88
 Ненадовић, Александар Шандор (трговац) 155
 Ненадовић, Велимир 154

Ненадовић, Љуба 153
 Нерешан, Симеон 61
 Нетсу, Јован (капелан) 98
 Нетсу, Петар (парох) 98
 Нешин, Аркадије 12
 Ника, Теодор (парох) 111
 Никанор Грујић (епископ) 146
 Никанор Поповић (епископ) 152
 Николаје (син Моц Симеона, сахр. на Старом влашком г.; Арад) 55
 Николајевић, Миливој 8
 Николић од Рудне, Михаило (барон) 152
 Николић од Рудне, Федор (барон, правник) 152
 Николић, Ђура 154
 Николић, Илија 154
 Николић, Јелисавета (рођ. Обреновић) 152
 Николић, Милош (барон) 152
 Николић, Михаил (барон) 152
 Николић, Ника 154
 Николић, Спасоја 32, 210
 Николић, Стева 155
 Николић, Стефан (архимандрит) 201
 Николовић, Лазар 153
 Нича, Јован 106
 Новаковић, Душко 37, 43
 Новаковић, Јован (протојереј-ставрофор) 153
 Новаковић, Павле 154
 Новицов, Михаил (Mihai Novicov) 41
 Нусер, Александар 144

Њ

Његру, Андреј (син Његру Николе; сахр. на Влашком гробљу, Арад) 56

О

Олареск, Викентиј (парох) 72
 Олареск, Теодор 71
 Олтакан, Андреј (Арад) 56
 Олтакан, Симеон (син Андреја; Влашко гробље, Арад) 56
 Олтеану, Антоанета (Antoaneta Olteanu) 40, 41, 47
 Онк, Јован 123
 Онк, Јосиф 123
 Онула (мати Марцика, Шег) 57
 Опровић, Јован (ђакон и учитељ) 90
 Опровић, Лазар (парох) 74
 Орловић, Јосиф (ђакон) 68
 Орловић, Марко (парох) 68
 Остојић, Тихомир 28

П

Павел (Јаноша) Чизмаша (Арад) 53
 Павел (јереј) 59
 Павел (Теодора Јаковљева, Арад) 54
 Павел (Фнше/Фише Палеин, Арад) 53

- Павич, Петр (јереј) 60
 Павле Авакумовић (епископ) 65–66, 68–102, 104, 107–110, 112–125
 Павле Карађорђевић (кнез) 33
 Павловић, Јоца 154
 Паландачић (браћа, издавачи) 33
 Палига, Сорин (Sorin Paliga) 39
 Палинкаш, Алка (Арад) 55
 Палинкаш, Јоан (Арад) 55
 Палинкаш, Мојсе 56
 Палинкаш, Петр (син Мојса; Влашко гробље) 56, 59
 Панзару, Јоан (Ioan Pânzaru) 35
 Панин, Софија (Игната) (Арад) 54
 Панић, Божидар 51, 64, 216
 Панић, Љубомир 153
 Парабућ(с)ки, Ђорђе 29
 Паскул (Влашко г.; Арад) 56
 Пауловић, Константин 101
 Пауновић, Алекса 155
 Пахомије Кнежевић (епископ) 65, 68–119, 121–123
 Пашић, Загорка 37, 43
 Пашка, Симеон (капелан) 87
 Пашкеју, Михаел (парох) 118
 Пејовић, Б. 205
 Пекурар, Јоана (супруга Корнелија) 57
 Пекурар, Корнелије 57
 Перце, Јован 98
 Петар II (краљ) 28
 Петар Петровић (епископ) 68–69, 71, 74–79, 84–86, 88, 90, 92, 97, 101, 106, 111, 119–122, 125
 Петка (Онула) (гробље, Арад) 54
 Петралени (Petrileni) 112, 138
 Петранов, Јаков (Арад) 53
 Петранов, Марија (Арад) 52
 Петранов, Марко (Арад) 52
 Петранова, Магдалена (Арад) 53
 Петрашук, Роман (Roman Petrașuc) 39
 Петрика, Јоан (Ioan Petrică) 39, 45
 Петровић (нотар) 9
 Петровић, Василијан (јеромонах) 9, 12
 Петровић, Василије (парох) 91
 Петровић, Георгиј (парох) 70
 Петровић, Герасим (јеромонах) 28
 Петровић, Даница 28, 34
 Петровић, Душан 155
 Петровић, Емил (Emil Petrovici) 37, 41, 43
 Петровић, Јован (парох) 69
 Петровић, Марко (капелан) 69
 Петровић, Милан 155
 Петровић, Мита 155
 Петровић, Паја 155
 Петровић, Танасија 154
 Петроган, Јован (парох) 114
 Петру II Карађорђевић (краљ) 33
 Пецо, Асим 40
 Пилић, Младен 155
 Пинтје, Петар (парох) 103
 Пинћа, Алка (Влашко гробље, Арад) 56
 Пинћа, Василије (Арад) 56
 Пинцеу, Јован (парох) 121
 Писаров, Богољуб 36, 42
 Пјин, Паја (председник црквене општине) 14
 Планкет, Роберт (Planquet Robert) 202
 Плаушић, Мажаш (Plausich Mátyás, судија) 152
 Плеш, Арон (парох) 88
 Плеш, Данил (парох) 76
 Плеш, Теодор (парох) 76
 Плтер, Тиберу (Tiberiu Pleter) 39
 Појнар, Николај (парох) 106
 Полит Десанчић, Михаило 153
 Попа, Васко 40, 48
 Попадић, Александер (парох) 105
 Попеску, Дијана (Diana Popescu) 39, 213
 Попов, Дејан 13, 15, 17–18, 22, 143, 156, 216
 Попов, Петар (Ада на Моришу) 59
 Поповић, Александар (парох) 124
 Поповић, Димитриј (ђакон) 85
 Поповић, Авакум 66
 Поповић, Адам (парох) 111
 Поповић, Александар (парох) 106
 Поповић, Александер (парох) 110
 Поповић, Алексеј 114
 Поповић, Алексиј (ђакон) 72
 Поповић, Алексиј (парох) 87
 Поповић, Алексиј (парох) 91
 Поповић, Андреј (парох) 99
 Поповић, Андроник (парох) 118
 Поповић, Арон (Гале, ђакон; из Ола Ходоша) 92
 Поповић, Арсениј (парох, капелан) 124
 Поповић, Арсениј (протопрезвитер и парох) 122
 Поповић, Арсеније (парох) 84
 Поповић, Атанасиј (капелан) 78
 Поповић, Атанасиј (парох) 113
 Поповић, Атанасиј (парох) 121
 Поповић, Атанасиј (парох) 122
 Поповић, Блаж 122
 Поповић, Василиј (ђакон, родом из Китећ-хаза) 90
 Поповић, Василиј (капелан, родом из Шегичја) 112
 Поповић, Василиј (парох, из Окришја) 121
 Поповић, Василиј (парох, родом из Алшо-Топе) 117
 Поповић, Василиј (парох, родом из Будурјасе) 115
 Поповић, Василиј (парох, родом из Дарваша) 98
 Поповић, Василиј (парох, родом из Кисиндие) 83
 Поповић, Василиј (парох, родом из Киш-Кола) 114
 Поповић, Василиј (парох, родом из Магиар-Гиепеша) 92

- Поповић, Василиј (парох, родом из Отлаке) 86
 Поповић, Василиј (парох, родом из Пешчиша) 106
 Поповић, Василиј (парох, родом из Ронтоа) 91
 Поповић, Василиј (парох, родом из Ситанија) 116
 Поповић, Василиј (парох, родом из Шољмош-Петрија) 108
 Поповић, Василиј (парох, рођ. Олах-Хоморог) 95
 Поповић, Василије (парох, Њагра) 79
 Поповић, Василије (парох, родом из Гигешења) 112
 Поповић, Василије (парох, родом из Саранде) 102
 Поповић, Василије (парох, родом из Фелшеу Абрахама) 101
 Поповић, Василије (парох, родом из Шаитина) 70
 Поповић, Василије (парох, рођен у Јаножди) 95
 Поповић, Василије (парох, Селишче) 72
 Поповић, Велизар 153
 Поповић, Викентиј (ђакон) 112
 Поповић, Гаврил (ђакон, Тернова) 77
 Поповић, Гаврил (парох у Магиарату) 75
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Алпара) 90
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Бартолака) 102
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Берсе) 84
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Будурјасе) 115
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Бунтешчаја) 113
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Киш-Ирегед) 95
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Леша) 96
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Мађар-Апатна) 98
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Пешчере) 103
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Сарсега) 99
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Шумужа) 94
 Поповић, Гаврил (парох, родом из Шуштја) 110
 Поповић, Гаврил (парох, рођен у Гиула-Варшанду) 86
 Поповић, Георгиј (ђакон) 107
 Поповић, Георгиј (ђакон) 112
 Поповић, Георгиј (ђакон) 117
 Поповић, Георгиј (капелан) 120
 Поповић, Георгиј (капелан) 75
 Поповић, Георгиј (капелан) 87
 Поповић, Георгиј (капелан) 92
 Поповић, Георгиј (капелан) 98
 Поповић, Георгиј (парох) 100
 Поповић, Георгиј (парох) 104
 Поповић, Георгиј (парох) 108
 Поповић, Георгиј (парох) 111
 Поповић, Георгиј (парох) 113
 Поповић, Георгиј (парох) 115
 Поповић, Георгиј (парох) 118
 Поповић, Георгиј (парох) 123
 Поповић, Георгиј (парох) 69
 Поповић, Георгиј (парох) 70
 Поповић, Георгиј (парох) 76
 Поповић, Георгиј (парох) 78
 Поповић, Георгиј (парох) 84
 Поповић, Георгиј (парох) 96
 Поповић, Георгиј (парох) 98
 Поповић, Георгије (парох) 73
 Поповић, Георгије (парох) 73
 Поповић, Георгије (парох) 73
 Поповић, Георгије (парох) 74
 Поповић, Георгије (парох) 76
 Поповић, Глигор 155
 Поповић, Григориј (ђакон) 78
 Поповић, Григориј (парох) 107
 Поповић, Григориј (парох) 77
 Поповић, Григориј (парох) 92
 Поповић, Григориј (парох) 97
 Поповић, Давид (парох) 74
 Поповић, Данил (парох) 111
 Поповић, Данил (парох) 123
 Поповић, Данил (парох) 124
 Поповић, Димитриј (ђакон, учитељ) 70
 Поповић, Димитриј (капелан) 124
 Поповић, Димитриј (парох) 103
 Поповић, Димитриј (парох) 121
 Поповић, Димитриј (парох) 93
 Поповић, Димитриј (парох) 94
 Поповић, Димитриј (парох) 95
 Поповић, Димитриј 116
 Поповић, Димитрије (парох) 77
 Поповић, Димитрије (парох) 89
 Поповић, Дионисиј (парох) 92
 Поповић, Захариј (капелан) 68
 Поповић, Захариј (капелан) 74
 Поповић, Захариј (парох) 101
 Поповић, Захариј (парох) 76
 Поповић, Захариј (парох) 85
 Поповић, Захариј (парох) 92
 Поповић, Захариј (парох) 99
 Поповић, Захариј 101
 Поповић, Игнатиј (парох) 124
 Поповић, Игњатиј (парох) 83
 Поповић, Игњатиј (парох) 94
 Поповић, Илиј (парох) 109
 Поповић, Илија (парох) 76
 Поповић, Илија 79
 Поповић, Јеремиј (парох) 88
 Поповић, Јоан (Joan Popovici) 160, 175, 179
 Поповић, Јов (парох) 111
 Поповић, Јов (парох) 123
 Поповић, Јов (парох) 84

- Поповић, Јован (ђакон) 94
 Поповић, Јован (капелан) 109
 Поповић, Јован (капелан) 112
 Поповић, Јован (капелан) 75
 Поповић, Јован (капелан) 76
 Поповић, Јован (капелан) 81
 Поповић, Јован (капелан) 82
 Поповић, Јован (капелан) 85
 Поповић, Јован (капелан) 91
 Поповић, Јован (парох из Ола Ходоша) 92
 Поповић, Јован (парох) 100
 Поповић, Јован (парох) 102
 Поповић, Јован (парох) 104
 Поповић, Јован (парох) 104
 Поповић, Јован (парох) 105
 Поповић, Јован (парох) 105
 Поповић, Јован (парох) 106
 Поповић, Јован (парох) 108
 Поповић, Јован (парох) 109
 Поповић, Јован (парох) 109
 Поповић, Јован (парох) 111
 Поповић, Јован (парох) 112
 Поповић, Јован (парох) 113
 Поповић, Јован (парох) 113
 Поповић, Јован (парох) 113
 Поповић, Јован (парох) 114
 Поповић, Јован (парох) 115
 Поповић, Јован (парох) 115
 Поповић, Јован (парох) 116
 Поповић, Јован (парох) 116
 Поповић, Јован (парох) 118
 Поповић, Јован (парох) 119
 Поповић, Јован (парох) 119
 Поповић, Јован (парох) 121
 Поповић, Јован (парох) 122
 Поповић, Јован (парох) 122
 Поповић, Јован (парох) 69
 Поповић, Јован (парох) 73
 Поповић, Јован (парох) 74
 Поповић, Јован (парох) 75
 Поповић, Јован (парох) 76
 Поповић, Јован (парох) 77
 Поповић, Јован (парох) 78
 Поповић, Јован (парох) 78
 Поповић, Јован (парох) 79
 Поповић, Јован (парох) 83
 Поповић, Јован (парох) 84
 Поповић, Јован (парох) 87
 Поповић, Јован (парох) 88
 Поповић, Јован (парох) 91
 Поповић, Јован (парох) 91
 Поповић, Јован (парох) 92
 Поповић, Јован (парох) 93
 Поповић, Јован (парох) 93
 Поповић, Јован (парох) 93
 Поповић, Јован (парох) 95
 Поповић, Јован (парох) 95
 Поповић, Јован (парох) 96
 Поповић, Јован (парох) 97
 Поповић, Јован (парох) 97
 Поповић, Јован (парох) 99
 Поповић, Јован (парох) 99
 Поповић, Јован (парох) 99
 Поповић, Јован (парох) 99
 Поповић, Јован (парох) 100
 Поповић, Јован (парох, Киш-Ујфалу) 105
 Поповић, Јован (парох, родом из Покола) 109
 Поповић, Јован (парох, родом из Сент-Мартона) 109
 Поповић, Јован (парох, родом из Татарења) 109
 Поповић, Јован (помоћни парох) 117
 Поповић, Јован (презвитер) 87
 Поповић, Јован (протопрезвитер и парох) 119
 Поповић, Јосиф (парох) 108
 Поповић, Јосиф (парох) 111
 Поповић, Јосиф (парох) 116
 Поповић, Јосиф (парох) 116
 Поповић, Јосиф (парох) 118
 Поповић, Јосиф (парох) 124
 Поповић, Јосиф (парох) 72
 Поповић, Јосиф (парох) 72
 Поповић, Јосиф (парох) 83
 Поповић, Јосиф (парох) 89
 Поповић, Константин (капелан) 79
 Поповић, Константин (парох) 104
 Поповић, Константин (парох) 106
 Поповић, Константин (парох) 117
 Поповић, Константин (парох) 121
 Поповић, Константин (парох) 72
 Поповић, Константин (парох) 78
 Поповић, Корнилиј (парох) 115
 Поповић, Крачун (парох) 101
 Поповић, Крачун (парох) 104
 Поповић, Крачун (парох) 120
 Поповић, Крачун (парох) 94
 Поповић, Лазар (парох) 71
 Поповић, Лазар (парох) 79
 Поповић, Лука (парох) 115
 Поповић, Лука (парох) 83
 Поповић, Лупул (парох) 111
 Поповић, Манасиј (парох) 112
 Поповић, Манасиј (парох) 112
 Поповић, Марјан (парох, Хорга) 77
 Поповић, Милан Г. (свештеник) 30, 33
 Поповић, Михаил (ђакон) 94
 Поповић, Михаил (капелан) 108
 Поповић, Михаил (капелан) 87
 Поповић, Михаил (парох) 101
 Поповић, Михаил (парох) 107
 Поповић, Михаил (парох) 108
 Поповић, Михаил (парох) 110
 Поповић, Михаил (парох) 113
 Поповић, Михаил (парох) 119
 Поповић, Михаил (парох) 68
 Поповић, Михаил (парох) 69
 Поповић, Михаил (парох) 79
 Поповић, Михаил (парох) 80
 Поповић, Михаил (парох) 89

- Поповић, Мојсеј (парох) 112
 Поповић, Мојсеј (парох) 119
 Поповић, Мојсеј (парох) 89
 Поповић, Мојсеј (парох) 95
 Поповић, Мојсеј (парох) 89
 Поповић, Ненад (капелан) 70
 Поповић, Нестор (парох) 104
 Поповић, Никола 154
 Поповић, Никола 155
 Поповић, Николае (парох) 95
 Поповић, Николај (ђакон) 88
 Поповић, Николај (капелан) 78
 Поповић, Николај (капелан) 85
 Поповић, Николај (парох) 111
 Поповић, Николај (парох) 113
 Поповић, Николај (парох) 115
 Поповић, Николај (парох) 77
 Поповић, Николај (парох) 77
 Поповић, Николај (парох) 80
 Поповић, Николај (парох) 95
 Поповић, Николај (парох) 97
 Поповић, Николаје (парох) 103
 Поповић, Николаје (парох) 114
 Поповић, Николаје (парох) 84
 Поповић, Николаје (парох) 91
 Поповић, Николаје (парох) 93
 Поповић, Николаје 116
 Поповић, Павел (ђакон) 74
 Поповић, Павел (ђакон) 75
 Поповић, Павел (парох) 100
 Поповић, Павел (парох) 117
 Поповић, Павел (парох) 120
 Поповић, Павел (парох) 71
 Поповић, Павел (парох) 75
 Поповић, Павел (парох) 81
 Поповић, Петар (ђакон и учитељ) 75
 Поповић, Петар (ђакон) 123
 Поповић, Петар (капелан) 116
 Поповић, Петар (капелан) 71
 Поповић, Петар (капелан) 74
 Поповић, Петар (капелан) 76
 Поповић, Петар (капелан) 86
 Поповић, Петар (капелан) 95
 Поповић, Петар (капелан) 95
 Поповић, Петар (паро) 77
 Поповић, Петар (парох и духовник) 76
 Поповић, Петар (парох) 100
 Поповић, Петар (парох) 103
 Поповић, Петар (парох) 104
 Поповић, Петар (парох) 105
 Поповић, Петар (парох) 107
 Поповић, Петар (парох) 109
 Поповић, Петар (парох) 113
 Поповић, Петар (парох) 121
 Поповић, Петар (парох) 70
 Поповић, Петар (парох) 75
 Поповић, Петар (парох) 78
 Поповић, Петар (парох) 79
 Поповић, Петар (парох) 80
 Поповић, Петар (парох) 85
 Поповић, Петар (парох) 86
 Поповић, Петар (парох) 88
 Поповић, Петар (парох) 89
 Поповић, Петру (парох) 97
 Поповић, Сава (парох) 69
 Поповић, Савул (парох) 94
 Поповић, Самуил (парох) 117
 Поповић, Симеон (капелан) 90
 Поповић, Симеон (парох) 121
 Поповић, Симеон (парох) 71
 Поповић, Симеон (парох) 89
 Поповић, Симеон (парох) 90
 Поповић, Симеон (парох) 90
 Поповић, Соломон (парох) 91
 Поповић, Софрониј (парох) 106
 Поповић, Софрониј (парох) 77
 Поповић, Стефан (ђакон) 112
 Поповић, Стефан (капелан) 76
 Поповић, Стефан (парох) 100
 Поповић, Стефан (парох) 102
 Поповић, Стефан (парох) 112
 Поповић, Стефан (парох) 112
 Поповић, Теодор (духовник) 74
 Поповић, Теодор (духовник) 90
 Поповић, Теодор (ђакон) 96
 Поповић, Теодор (ђакон) 73
 Поповић, Теодор (капелан) 109
 Поповић, Теодор (капелан) 115
 Поповић, Теодор (капелан) 75
 Поповић, Теодор (капелан) 78
 Поповић, Теодор (парох) 100
 Поповић, Теодор (парох) 102
 Поповић, Теодор (парох) 107
 Поповић, Теодор (парох) 110
 Поповић, Теодор (парох) 111
 Поповић, Теодор (парох) 113
 Поповић, Теодор (парох) 115
 Поповић, Теодор (парох) 116
 Поповић, Теодор (парох) 116
 Поповић, Теодор (парох) 117
 Поповић, теодор (парох) 118
 Поповић, Теодор (парох) 72
 Поповић, Теодор (парох) 74
 Поповић, Теодор (парох) 74
 Поповић, Теодор (парох) 75
 Поповић, Теодор (парох) 76
 Поповић, Теодор (парох) 77
 Поповић, Теодор (парох) 86
 Поповић, Теодор (парох) 87
 Поповић, Теодор (парох) 89
 Поповић, Теодор (парох) 91
 Поповић, Теодор (парох) 92
 Поповић, Теодор (парох) 93
 Поповић, Теодор (парох) 95
 Поповић, Теодор (парох) 96
 Поповић, Теодор (протопрезвитер и парох) 85
 Поповић, Тода (капелан) 75
 Поповић, Тодор (парох) 120

Поповић, Тома (парох) 107
 Поповић, Тома (парох) 73
 Поповић, Тома (парох) 74
 Поповић, Тома (парох) 92
 Поповић, Тома (парох) 96
 Поповић, Флора (парох) 100
 Поповић, Флоре (парох) 88
 Поповић, Флоре (парох) 95
 Поповић, Флоријан (ђакон, учитељ) 71
 Поповић, Флоријан (парох) 104
 Поповић, Флоријан (парох) 115
 Поповић, Флоријан (парох) 116
 Поповић, Флоријан (парох) 117
 Поповић, Флоријан (парох) 81
 Поповић, Флоријан (парох) 96
 Поповић, Флоријан (парох) 97
 Поповић, Флоријан (парох) 99
 Поповић, Христофор (парох) 83
 Поповић-Пеци (Пеција), Стеван (правник и градоначелник) 153
 Попович, Василије 52
 Попович, Дамаскин (Арад) 51, 53
 Попович, Јефтимија (Арад) 53
 Попович, Јоан 51
 Попович, Максим (јереј) 52
 Попович, Марија 51
 Попович, Марта 51
 Попович, Павел 51
 Порут, Теодор (парох) 98
 Пража, Андреј (парох) 100
 Прајс-Јаворски, Јован 147, 202
 Прањић, Крунослав 49
 Прва, Адам (парох) 123
 Предрановић, Стеван 155
 Продановић, Мита 155
 Прокић, Маринко (парох) 210
 Протић, Атанасиј (капелан) 71
 Протић, Викентиј (парох) 72
 Протић, Јосиф (парох) 72
 Протић, Константин (парох) 71
 Пују, Каталина (Cătălina Puiu) 39
 Пупин, Михајло 33
 Путић, Аврам (парох) 69
 Путић, Василиј (парох) 73
 Пучини, Ђакомо 204
 Пучје, Марко (парох) 75
 Пушибрк, Васа (професор, директор гимн.) 154
 Пшу, Исак (парох) 123

P

Рада, Емил 154
 Радан, Миља (Михај) 216
 Радић, Душан 153
 Радић, Емилијан (протосинђел) 152
 Радовановић, Дејан 13
 Радовић, Василије (парох) 102
 Радовић, Захариј (парох) 97

Радојчић, Мирко 49
 Радосављевић, Паја 33
 Радуловић, Марија (Гај) 59
 Рајачић, Данило (барон) 152
 Рајачић, Ђура (барон, велепоседник) 152
 Рајачић, Марта Бринска (бароница) 152
 Рајул, Прокопиј (ђакон) 75
 Ракин Софија (Арад) 52
 Ракин, Петар (Арад) 52
 Ракић, Станко (парох) 68
 Ралја, Михаил (парох) 90
 Ранисављевић, Георгиј (јереј) 61
 Рашковић, Јово 49
 Ринчић Прањић, Даворка 49
 Рипеану, Санда (Sanda Rîpeanu) 39
 Ристин, Душица (Dușița Ristin) 40–41, 47, 49, 213
 Ристић, Јован Јоца (могуће Радић) (судија, Темишвар) 151, 155
 Ристић, Јулијана 154
 Ристовић, Ненад 30
 Роксин, Јован (парох) 98
 Росети, Александру (Alexandru Rosetti) 35, 41, 44
 Рубеновић, Константин (парох) 79
 Руденко, Теодр (T. Rudenco) 38, 45
 Ружа, Јован (парох) 92
 Ружеск, Јован (парох) 82

C

Сабеу, Јован (парох) 81
 Савић, Димитрије 214
 Савић, Момчило 40
 Савовић, Гаврил (парох) 96
 Саловић, Гаврил (капелан) 85
 Самуило Маширевић (владика) 9
 Сандић, Марија 155
 Сарбу, Кристина (Cristina Sârbu) 39
 Сареск, Ануца (супруга Тођера, Влашко гробље, Арад) 56
 Сареск, Тођер (Арад) 56
 Сас, Јован (парох) 96
 Сатарић, Радмила 214
 Сачански, Илија 59
 Свети Сава 30–31, 48, 199–207
 Свирчевић, Христифор 200
 Секулић, Михаил (парох) 68
 Секулић, Сава (капелан) 68
 Секулич, Михаил 61
 Сенза, Симеон (ђакон) 117
 Серак, Петру (парох) 80
 Срб, Јован (парох и намесник) 83, 98
 Сидовић, Петар (парох) 83
 Сименовић, Димитрије (парох) 75
 Симеон (говедар; Влашко гробље, Арад) 55
 Симеон Петранов (Арад) 53
 Симић, Владан 29
 Симић, Ненад 12, 19, 21

Симић, Радоје 40
 Симовић, Василије (парох) 103
 Симовић, Мишо 49
 Симовић, Мојсеј (парох) 103
 Синесије Живановић (епископ) 58, 62, 68–73, 76–82, 84–88, 90–92, 94–100, 102–108, 110–115, 117–125
 Ситару, Лаура (Laura Sitaru) 39
 Сифниос, Јулијус (учитељ) 154
 Славенски, Јосип 206
 Слоган, Јован (парох) 123
 Смиљана (сахр. На Старом варош. Г.; Арад) 54
 Сореску, Марин 48
 Софроније Кириловић (епископ) 122, 124
 Срдановић, Филип (Стелтон) 33
 Стана Јосина (из Шега) 57
 Стана Сегединска (Арад) 54
 Станеску, Никита 48
 Станковић, Атанасиј (капелан) 76
 Станковић, Корнелије 27–28, 201
 Станковић, Флоријан (парох) 76
 Станомир (из Торње) 58
 Стејић, Душан 202
 Степанов, Љубомир 8
 Стефан Авакумовић (владика) 66
 Стефан Бећар (Арад) 54
 Стефановић, Димитрије 28, 30, 33–34
 Стоја (из Торња) 58
 Стојадиновић, Александер 152–153
 Стојадиновић, Теодор (парох) 71
 Стојакович, Георгиј (јереј) 52
 Стојан Петран (Арад) 53
 Стојановић од Лацунаша, Ђорђе (Ђура) (барон) 152
 Стојановић, Војислава 38, 44
 Стојановић, Петар 31
 Стојковић, Јоца 154
 Стојковић, Макса 155
 Стојковић, Олга (Olga Stoicovici) 39
 Страјић, Георгије (Ђура) 147, 154
 Стура, Коста 155
 Суло, Ерне (Szuló Ernő, адвокат) 152
 Суч, Теодор 74

Т

Тајшановић, Никола 28
 Талабур, Јован 114
 Тарабенц, Јован (парох) 114
 Тарабенц, Петар 114
 Тат, Јован (капелан) 93
 Текелич (Текелија), Константин 59, 62
 Телбиз, Карол (Telbisz Károly, правник, градоначелник Темишвара) 152
 Телван, Адам (капелан) 111
 Телечки, Платон (архимандрит) 152
 Телечки, Риста 155
 Теодор (сахр. на Влашком г.; Арад) 57
 Теодор Јаковљев (Арад) 54

Теодоровић, Александер 155
 Теодоровић, Мара 201–204
 Теодоровић, Михаило 154
 Теофан Живковић (епископ) 146
 Тимотијевић, Мирослав 19
 Тимуш Канћел, Марија (Maria Timuş Cancel) 42
 Тирла, Димитриј (парох) 108
 Тихон (викарни епископ) 31
 Тоадјер, Јован 119
 Толан, Теодор (ђакон) 85
 Толеск, Благ (парох) 80
 Толеск, Јован (ђакон, учитељ) 80
 Тома (из Микалака) 60
 Тома Петранов (Арад) 53
 Тома, Георгиј (парох) 114
 Томић, Јован (капелан) 73
 Томић, Јован (парох) 69
 Томић, Стеван (јереј) 206
 Томовић (бригадни пуковник) 200
 Томуцовић, Еремиј 76
 Тонц, Петар (парох) 103
 Тонца, Јов (парох) 84
 Топнарски, Урош 153
 Трбојевић, Петронија (архимандрит) 32
 Тритје, Георгиј (парох) 92
 Триф, Јовануц (парох) 83
 Трифуновић, Ђорђе 40
 Турк, Лука (парох) 93
 Туш, Јелисеј (парох) 104
 Тушиловић 32

У

Угрин (из Севдина) 61
 Ужуат, Гаврил (парох) 107
 Унгуровић, Константин (парох) 105
 Урс, Георгије 58
 Урс, Симеон 58
 Устамујић, Елбиса 49
 Утва (Павла) Петранов (Арад) 53
 Учија, Јован (парох) 125

Ф

Фаранга, Ливију 214
 Фаркаш, Георгије (парох) 101
 Фаур, Димитриј (капелан и помоћник пароха) 120
 Фауровић, Лазар (парох) 88
 Феир, Антониј (парох) 125
 Феир, Георгиј (парох) 125
 Феир, Лазар (парох) 125
 Фенлачки (гђа) 206
 Феодоровић, Илиј (парох) 107
 Фехир, Јов (парох) 124
 Фехир, Лазар (парох) 124
 Фехир, Симеон (Феир, парох) 124
 Филарет (букурешки архиеп.) 100

Филипов, Љубомир (парох) 206
 Филиповић, Александар 37, 43
 Филиповић, Јелица 204
 Фишер, Јанку (Iancu Fischer) 39, 45
 Флешчје, Петар (капелан) 108
 Флешчје, Теодор (парох) 108
 Флора (Арад) 54
 Флора, Јоан 48
 Флора, Раду 40
 Флутуровић, Петар (капелан) 101
 Фодор, Екатерина 43
 Фолгенрат, Франц (Francz Folgenrat) 154
 Форај, Андраш/Андреј (вицеишпан) 61
 Фофије, Дионисиј (парох) 110
 Фрајт, Јов. 204
 Франга, Ливиу (Liviu Franga) 39
 Франку, Викторија Елена (Victoria Elena Frâncu) 38–39, 44
 Фридл, Јан (Jean Friedl) 154
 Фрите, Флоријан (парох) 101

X

Хаба, Петар 99
 Хаваш Думбравица (Dumbrăvița de Codru) 92, 132
 Хавлас, Гвидо 202, 204
 Хајду, Филемон (парох) 110
 Хан, Верена 19
 Ханеш, Александер (парох) 110
 Ханеш, Василиј (парох) 110
 Хатку, Петар (парох) 82
 Хаш, Лука (парох) 94
 Хашаш, Јован (парох) 96
 Хера, Павел (парох) 93
 Хера, Стефан (парох) 109
 Хердуц, Арсениј (парох) 124
 Херетју, Павел 109
 Хорље, Теодор 111
 Хосу, Димитриј (парох) 102
 Хотјан, Константин (парох) 97
 Хотјан, Флоријан (капелан) 97
 Хоторан, Јован (парох) 87
 Хош, Јанош (J. Hoós) 202
 Хуље, Теодор (парох) 102
 Хусарош, Димитриј (парох) 106

Ц

Цапош, Василије (капелан) 85
 Цапош, Симеон (парох) 85
 Царан-Андрејић, Маца 214
 Царановић, Драган 49
 Цвејин, Ненад 58
 Цвејић, Бранко 29
 Цвејић, Ђура (адвокат) 153
 Цервенковић, Лазар (капелан) 89
 Церибашић, Наила 29–30

Црвенковић, Сава (парох) 70
 Црњански, Милош 40, 46, 48
 Цуновић, Теодор (парох) 78
 Цуркаш, Стефан (парох) 106

Ч

Чајковски, Пјотр Иљич 213
 Чанадац, Ана (Шег) 57
 Чанадац, Марта (супруга Стефана из Шег) 57
 Чанадац, Стефан (Шег) 57
 Чарнојевић, Павле од Маче и Малог Ороси-на (племни) 154
 Чобан, Теодор (парох) 87
 Чобриш, Флоријан 85
 Чолевић, Лидија 41, 49, 213, 216
 Чонка, Чедомир Клисурсац (Cedomir Cionca Clisuraț) 36, 42
 Чорче, Замфир 72
 Чорче, Захарије 72
 Чурчић, Лазар 19
 Чуч, Петар (парох) 113

Џ

Џамбашу, Константин (Constantin Geambașu) 47–48

Ш

Шадек, Адолф фон (Adolf von Schadek, фелд-маршал-лајтнант) 152
 Шајтинац, Василије 58
 Шајтинац, Флора 58
 Шалачан, Павле (парох) 68
 Шандор, Илиј (парох) 97
 Шебесто, Карољ (Sebesztha Károly, кр. савет-ник, шк. инспектор) 152
 Шевић, Александер 155
 Шелмић, Лепосава 21
 Шерб, Јован (капелан) 81
 Шерб, Петар (парох) 81
 Шербан, Теодор (парох) 85
 Шипен, Фредерик 202
 Шипош, Коста 153
 Шмиц, Јулијана 154
 Шофранац, Радмила 49
 Штум(п)фол, Будинка (члан-оснивач Срп. добр. женске задруге) 155
 Шумски, Вадим (хоровођа) 206
 Шундић, Милован (Вилмердинг, Пенсилва-нија) 33
 Шутовић, Теодор (парох) 86
 Шчеф, Јован (парох и протопрезвитер) 107

Регистар сачинио
Владимир М. Николић

ГЕОГРАФСКИ РЕГИСТАР

А

Абад (Abádszálók) 67, 90, 131
 Агрижи (Agrișu Mic) 120, 140
 Агриш (Agrișu Mare) 76, 127
 Ада (речно острво на Моришу) 59
 Акрон (Северна Америка) 33
 Албешчи (Albești) 119, 139
 Алдешчи (Aldești) 84, 130
 Александровац 32
 Алибунарска општина 168, 180
 Алмасег (Voivodzi) 101, 135
 Алмаш (Almaș; Бутјански протопрезвитерат) 83, 129
 Алмаш (Almaș; Бихарски комитат) 99, 134
 Алмаш (данас део Агриша – Agrișu Mare) 76, 127
 Алмаш (Almașu Mic) 127
 Алпар (Alparea) 90, 131
 Алшо-Ваље-Његра (Valea de Jos) 114, 138
 Алшо-Ваца (Vața de Jos) 124, 141
 Алшо-Верзар (Valea de Sus) 112, 138
 Алшо-Дерна (Dernișoara) 100, 134
 Алшо-Кимпани (Câmpanii de Jos) 112, 138
 Алшо-Крогна (Crocna) 81, 129
 Алшо-Лугош (Lugașu de Jos) 106, 136
 Алшо-Поени (Poienii de Jos) 113, 138
 Алшо-Топа (Topa de Jos) 117, 139
 Алшо-Чил (Cil) 83, 129
 Ангора (Анкара, Турска) 23
 Апатјеу (Apatеu) 89, 130
 Арад 7–8, 10, 124, 16, 24–25, 51, 57, 60, 64, 66, 68, 86, 126, 156, 160
 Арад-Гај 9, 156
 Арадска епархија 8, 57, 65–67
 Арадска жупанија 8, 58, 65, 160, 175, 178, 190
 Арадски комитат 68, 71, 74, 78, 81, 85, 126–130
 Арадски протопрезвитерат 66
 Арадско предграђе 57
 Арањ-Аг (Arăneag) 76, 127
 Аркош (Archiș) 121, 140
 Атјаш (Ateaș) 97, 133
 Аустралија 33
 Аустрија 40

Аустријска царевина 12, 159, 162, 164, 167–168, 170–176, 178–190, 192–193, 195–197
 Аустроугарска 14, 30, 145, 153, 159, 162–163, 166, 170, 189, 191, 194, 196–197, 200
 Африка 152
 Ачиуца (Aciuța) 124–125, 141

Б

Баица (иначе Рез-Бања, Băița) 112, 138
 Баја (Baia) 72, 127
 Бакау (Bacău) 41
 Балалењ (Băleni) 109, 137
 Балдовени (Baldovin) 123, 141
 Балнака (Bălnaca) 135
 Балтеле (Băltele) 81, 129
 Банат 7, 14, 24, 43, 59, 61, 143, 146, 151, 159–160, 196–197, 200, 202, 209
 Банатска област 159
 Банатски Брестовац 14
 Банлок 104
 Бањалука 32
 Бањешчи (Bănești) 122, 140
 Баракони (Berechui) 97, 133
 Барда 82, 129
 Барешчи (данас улица у Вашкоху) 111, 137
 Барз 93
 Бари (Италија) 213
 Баротлак (Bratca) 102, 135
 Барт-Фалва (Satu Barbă) 102, 135
 Басарабаса (Basarabasa) 124–125, 141
 Бата (Bătuța) 73, 127
 Батавија (Илиноис, САД) 34
 Батања (Battonya) 66–67, 70, 126
 Баточина 32
 Бегеј 144
 Бездин → видети: Манастир Бездин
 Бездна (Бихарски комитат) 107, 136
 Беиншеље (Beiușele) 115, 139
 Бекеш (Бикеш) 66–67
 Бекеш (жупанија) 66–65
 Бел (Beliu) 120, 140
 Бела Црква 152–153
 Бележени (Belejeni) 113, 138

Белинеш (Beiuș) 107, 136
Белинешки протопрезвитерат 66–67, 107, 136
Белинеш-Сент-Миклош (Sânnicolau de Beiuș) 92, 132
Белињеш-Лазур (Lazuri de Beiuș) 110, 137
Белињеш-Селишче (Livada Beiușului) 114, 139
Белињеш-Урвиш (Urguiș de Beiuș) 109, 137
Бело Брдо 32
Белоцркванска општина 161, 163–164, 166, 191, 195
Белски протопрезвитерат 67, 119, 140
Бенковац 32
Београд 28, 32–33, 36–37, 41–42, 46, 49, 145, 213
Берег-Бјусермин (Berekböszörmény) 98, 133
Берекиј (Berechiu) 89, 130
Берзешчи (Bârzești) 120, 140
Бериндер (Berindia) 80, 128
Берињ (Mezőberény) 67, 89, 131
Берктона (Brotuna) 124, 141
Берса (Bârsa) 84, 130
Беч 36, 41, 153
Бикач (Bicaci) 96, 133
Бикеш (Békés) 89, 130
Бирда, општина (Birda) 172, 195–196
Биртин (Birtin) 104, 136
Бистра-Ујфалу (Bistra) 102, 135
Бихар (жупанија) 65
Бихарски комитат 90, 98, 102, 107, 113, 116, 119, 131, 134–136, 138–140
Блињски Кут (код Сиска) 32
Бобић 32
Богдан-Шовархеј (Picleu) 98, 134
Бод (врв, расељено место) 121, 140
Бодешчи (Rădești) 83, 129
Божој (Bogei) 101, 135
Бокиа (Bochia) 121, 140
Боксиг (Bocsig) 84, 130
Бољевци 14
Бонцешти (Bonțești) 83, 129
Бор 32
Борз (Borz) 109, 137
Борјан (Botean) 105, 136
Борово 32
Борош-Јенеу (Ineu) 78, 128
Борош-Јеновски протопрезвитерат 66–67, 78, 82, 85, 128
Борош-Телек (Borșa) 105, 136
Борош-Шебеш (Sebiș) 79, 128
Босански Шамац 32
Босна и Херцеговина 152
Ботфеј (Botfei) 120, 140
Бохани (Buhani) 79, 128
Браничевски округ 182
Братка (Bratca) 105, 136
Брашов 152
Бредјету (Brădet) 114, 138
Брестовац (Brestovăț, општина, Банат) 168
Брзава (Bîrzova) 73, 127
Брихен (Briheni) 110, 137

Броашче (Broaște) 114, 138
Брус 32
Брустулеск (данас део Зимбруа; Brusturesc – Zimbru) 81, 129
Брустури (Brusturi) 125, 141
Бугарска 44
Бугуми (Bucium) 118, 139
Будија, Јован (парох) 125
Будим 32, 62
Будимска епархија 66–67, 152
Будјешчи (Budești) 122, 125, 140–141
Будурјаса (Budreasa) 115, 139
Бужак (Bujaç) → видети: Салбетов буцак
Бузијаш 153
Бузук 98, 134
Букурвањ 92
Букурешт 35–43, 45, 47–48, 146, 199, 213–214
Букуроае (Bucuroaia) 117, 139
Бунтешчи (Bunțești) 113, 138
Бурда (Burda) 115, 139
Бутјански протопрезвитерат 66–67, 81, 129
Бутјен (Buteni) 82, 129
Бучава (Buceava-Șoimuș) 84, 130
Буче (Bucea) 103, 135

В

Вадас (Vânători) 89, 130
Валандово 32
Валани (Văłani de Pomezau) 116, 139
Валунган, Јован 71
Ваље Маре, филијала (Valea Mare de Codru) 92, 123, 132
Ваље-Маре (Valea Mare de Criș) 129, 141
Ваље-Маре (Арадски комитат) 81
Вамош-Лаз (Chișlaz) 99, 134
Ванчода (Vâncsod) 98, 134
Вања (Dévaványa) 67, 89, 131
Варад Оласи (Olosig; данас део града Oradea) 90, 131
Варадвеленце (Velența; данас део града Oradea) 90, 131
Варашени (Vărășeni) 118, 139
Варвиз (Varviz) 100, 135
Варјаш 12, 156
Васиоја (Văsoaia) 83, 129
Вашанд (Oșand) 94, 132
Вашарски трг (Vásár tér) (Арад) 54
Вашархел (Hódmezővásárhely, Мађарска) 126
Вашархел (данас Oșorhei) 66–67, 71, 90, 131
Вашкох (Vașcău) 111, 137
Вашкох-Селишче (Săliște de Vașcău) 111, 137
Вашкох-Соходол (Izbuc) 111, 137
Векерд (Vekerd) 98, 134
Векерд (општина) 66
Велика Кикинда 8, 32, 153–155, 201
Велики Бечкерек 7, 153
Велики Варад (Oradea) 90, 99, 101, 131
Велики Семиклуж 8, 14, 154–156

Велики Сепетар 14
 Велики Тополовац (Topolovățu Mare; општина) 162
 Велико Трново 41
 Великоварадски протопрезвитерат 66–67, 90, 131
 Вер-Чорог (Vârciorog) 103, 135
 Вести (Vésztő) 67, 89, 131
 Видра (Vidra) 125, 141
 Виенешчи (данас део Соборшина) (Vinești – Săvârșin) 72, 127
 Вилагош (Șiria) 75, 127
 Вилагошки протопрезвитерат 66–67, 74, 127
 Вилмердинг (Wilmerding, Pensilvania) 33
 Винга (Vinga; општина; данас Арадска жупанија) 8, 175
 Винтир (Vintere) 92, 132
 Високи Дечани → видети: Манастир Високи Дечани
 Височко-ржански манастир код Пирота → видети: Манастир Свете Богородице
 Влашка Варош 51
 Вождог (Văsdoci) 122, 141
 Воиводјени (Voivodeni) 84, 130
 Војводина 200
 Војводство Србија и Тамишки Банат 159, 162, 167–168, 170–175, 178–179, 183–185, 187–190, 192, 196
 Врдник (манастир) → видети: Манастир Врдник
 Вршац 7, 32, 153, 155, 167, 171, 173, 183–184, 187–188
 Вршачка епархија 155
 Вршачко-карансебешка епархија 8
 Вуковар 153

Г

Гавождија (данас Livada; Борош-јеновскиј протопрезвитерат) 80, 128
 Гавождија (данас Nicolae Bălcescu; Тот-ва-радијски протопрезвитерат) 73, 127
 Гај 32, 51, 59, 64
 Гајта 90
 Галош-Хаза (Gălășeni) 106, 136
 Галша (Galșa) 75, 127
 Гараше 32
 Гианта-Рохан (Rohani) 93, 132
 Гиармат (Füzesgyarmat) 77–78, 89, 131
 Гиармата (Iermata) 128
 Гигени (Gheghie) 105, 136
 Гигешена-Воени (Ghighișeni) 112, 138
 Гилањ (Delani) 109, 137
 Гиорок (Ghioroc) 74, 127
 Гиула (Ђула) (Gyula) 89, 131
 Гиула-Варшанд (Vârșand) 86, 130
 Гифза 122, 140
 Глаговица 32
 Гојла (Goila) 108, 137

Грабовац (манастир) → видети: Манастир Грабовац
 Град (кварт у Темишвару) 199–201, 205–206
 Грац (Аустрија) 40, 48
 Гређани 32
 Грош (Groșii Noi) 73, 82, 120, 125, 127
 Грош (Groși) 129, 141
 Гроши (Groșeni) 140
 Грују-Лунг (Gruiung) 91, 132
 Гура-Беј (Gura Văii) 125, 141
 Гурани (Gurani) 114, 138
 Гура-Хонц (Gurahont) 83, 129
 Гурба (Gurba) 88, 130
 Гурбеа (Gurbești) 100, 134
 Гурбед (Gurbediu) 94–95, 133
 Гурбешчи (Gurbești) 108, 137
 Gyárváros → видети: Фабрика (Темишвар)

Д

Дарваш (Darvas) 98, 134
 Дарваш (општина) 66
 Дачија Феликс 66
 Дента 8
 Держи (Tiszaderzs) 67, 90, 131
 Дерна (Derna) 100, 134
 Десна (Dezna) 79–80, 128
 Детроит (Мичиген, САД) 33
 Деч 32
 Джосан-Форо (Forău) 109, 137
 Джулица (Julița) 73, 127
 Диеча 84
 Диечи (Dieci) 80, 128
 Дижер (Dijir) 102, 135
 Диканешчи (Dicănești) 91, 132
 Диосег (Diosig) 101, 135
 Дјапљу (Gepiu) 96, 133
 Добоз (Doboz) 67, 89, 131
 Добрешчи (Dobrești) 116, 139
 Добричени (Dobricionești) 107, 136
 Добрње 32
 Добросело 32
 Доброц (Dobrot) 122, 141
 Домош (Damiș) 105, 136
 Дончени (Donceni) 79, 128
 Драганешчи (Drăgănești) 113, 138
 Драгодвеш 32
 Драготени (Drăgoteni) 108, 137
 Дражешчи (Drăgești) 117–118, 139
 Драуци (Draut) 76, 127
 Дубровник 32, 46
 Дуд (Dud) 76, 127
 Дужи → видети: Манастир Дужи
 Дулчеле (Dulcele) 81, 130
 Думбрава (Dumbrava) 125, 141
 Думбравица (Dumbrăvița) 73, 80, 127, 138
 Думбравица (данас део Диеча; Dieci) 129
 Думбревани (Dumbrăvani) 114, 138
 Дунав (река) 30
 Душешчи (Dușești) 118, 139

Ђ

Ђармат (Füzesgyarmat) 67
 Ђома (Gyomaendröd) 67, 89, 131
 Ђула 66
 Ђула (општина) 66

Е

Европа 14
 Едрет (Киш-јеново зарандски протопрезвир-
 теријат) 89
 Еђед (Egyek) 67
 Елизабетин → видети: Мајуреви (Темишвар)
 Ендрет (Gyomaendröd) 67, 131
 Ердел 55, 61
 Ердеу-Хед (Pădureni, данас део Chişineu-Criş)
 85, 130
 Ећед (Egyek) 90, 131
 Еурестег (Ortiteag) 103, 135
 Ечед (Öcsöd) 67, 71, 126
 Ешкјулеу (Aştileu) 103, 135

Ж

Жака (Zsáka) 98, 134
 Жака (општина) 66
 Жинта (Ginta) 93, 132
 Жиреш (Girişu de Criş) 97, 133
 Жича (манастир) → видети: Манастир Жича
 Жосан (Josani) 108, 137

З

Завоени (Petrileni) 112, 138
 Загреб 29–32, 37, 39, 41, 44, 46, 49, 153
 Заранд (Zărand) 87, 130
 Зарандски комитат 122, 140
 Зарандски протопрезвитерат 85, 130
 Зелдиш (Brazii) 84, 129
 Земезел 80, 128
 Земун 28–29, 31–34, 146, 156
 Зимбру (Zimbru) 81, 129
 Зрењанин 40

И

Иванда 156
 Игнишчи (Igneşti) 79, 128
 Ијапљу 106
 Иланча 32
 Илежд (Aleşd) 106, 136
 Илтеу (Ilteu) 72, 127
 Иље (Ciurmeghi) 96, 133
 Инанд (Inand) 90, 96, 133
 Ириг 32
 Иссопаллага (Hotar) 103, 135

Ј

Јаножда (Ianoşda) 95, 133
 Јанчешчи (Inceşti) 91, 132
 Јапан 213
 Јарак 32
 Јаркош (Iereuşeni) 81, 129
 Јарнашчо (филијала) 84, 130
 Јаша Томић 14
 Јенопольска епархија 65
 Јенопольско-арадска епархија 65
 Јозефин (Темишвар) 153
 Јонешчи (Ioneşti) 122, 141
 Јосаш (Iosaş) 81, 129
 Јосашел (Iosaşel) 81, 129
 Југославија 36, 40–41, 46, 48–49
 Јужна Угарска 156
 Јужнобанатски округ 163–164, 16–168, 171,
 173, 176, 180–181, 183–184, 186–188, 190–
 191, 195

К

Каба (Kaba) 67, 90, 131
 Кабалаш-Патак (Bălaia) 105, 136
 Казанешчи (Căzăneşti) 124, 141
 Какарас (Joia Mare) 83, 129
 Калата (Călăţea) 103, 135
 Калача (Călăcea) 121, 140
 Калина (Camna) 81, 129
 Калуђер (Călugări) 110, 137
 Капачел (Căpăcel) 102, 135
 Каполна (Căpâlna) 93, 132
 Капруца (Căpruţa) 73, 127
 Карад-Топлица (Cărand) 120, 140
 Каранд (Cărandeni) 93, 132
 Каранзел (Căranzel) 94, 132
 Карансебеш 7
 Карассо (Cărăsău) 93, 132
 Карашка жупанија 163–164
 Караш-северинска жупанија 159, 166
 Карбунари (Cărbunari, данас део насеља Ви-
 dreasa) 115, 139
 Кардсег (Karcag) 90, 131
 Карловачка митрополија 8, 12, 19, 27, 65, 199
 Карлово (Банат) 28
 Карцаг 66
 Карцаг (парохија) 67
 Кебешчи (Căbeşti) 108, 137
 Кејујаш (Cuiaş) 72, 127
 Кемењ-Фок (Avram Iancu) 96, 133
 Кендереш (Kenderes) 67, 90, 131
 Керек (Caporal Alexa) 78, 128
 Керелуш (Chereluş) 88, 130
 Керест-Сег (Cheresig) 97, 133
 Керестур (Crestur) 100, 134
 Кереш-Ладани (Körösladány) 67, 89, 131
 Керешскал (општина) 66
 Керешсегапати (општина) 66

Керпенеш (Cărpinet) 111, 137
 Кerpешчи (Cornișești) 117, 139
 Кертеш (Prunișor) 85, 128
 Кестег (Chistag) 105, 136
 Кетеђхаза (општина) 66
 Кетпул-Бојулда 110, 137
 Кетфель 156
 Кеу-Алђа (Subpiatră) 103, 135
 Кеуваг (Chioag) 99, 134
 Кеча 9
 Кикехат 99, 134
 Кикинда 7, 66
 Кимпани (Câmpani de Pomezeu) 139
 Кимпањ 116
 Кирали (Chiraleu) 100, 134
 Кирт (Tiszakürt) 67, 71, 126
 Кисиндија (Chisindia) 83, 129
 Китеђхаз (Kétegyháza) 89–90, 131
 Киђик (Chijic) 102, 135
 Киш-Барод (Borozel) 104, 135
 Киш-Думбравица (Dumbrăvița) 92, 132
 Киш-Ирегд (Chișirid) 95, 133
 Киш-Јенеу (Chișineu-Criș) 130
 Киш-Јеђју (Ineu) 105, 136
 Киш-Јенова 85, 130
 Киш-јеновско-зарандски протопрезвители-
 јат 66–67
 Киш-Кер (Felcheriu) 91, 131
 Киш-Кол (Chișcău) 114, 138
 Кишлака (Chișlaca) 119, 140
 Кишпан 116
 Киш-Тотфалу (Păulești) 99, 134
 Кишђсалаш (Kisújszállás) 67, 90, 131
 Киш-Уђфалу (Husasău de Criș) 105, 136
 Киш-Хаза (Cheșa) 93, 132
 Киш-Халмађ (Hălmăgel) 122, 141
 Кђувеш-Еђхаза (Săliște) 100, 134
 Кладова (Cladova) 74, 127
 Клуж-Напока 37, 43, 213
 Кнез 9
 Коважд (Căuașd) 95, 133
 Ковасинц (Covăsint) 74, 127
 Ковежд (Cuieșd) 99, 134
 Ковин 153
 Ковинска општина 176, 186
 Кождђени (Coșdeni) 119, 140
 Колешчи (Colești) 100, 137
 Команешчи (Comănești) 119, 140
 Комлоуш (Comlăuș, данас северни део нас.
 Sântana) 87, 130
 Комлош (Tótkomlós) 67, 71, 126
 Коноп (Conop) 73, 127
 Контрато (Moroda) 84, 130
 Копачени (Corăceni) 118, 139
 Корбешчи (Corbești) 71, 117, 127, 139
 Корницел (Cornițel) 104, 135
 Косово поље 48
 Костолачка општина 182

Котиглед (Cotiglet) 117, 139
 Кохани (Cohani) 102, 135
 Кочуба Маре (Cociuba Mare) 93, 114, 132
 Кочуба Мика (Cociuba Mică) 138
 Крајина → видети: Поморишка крајина
 Крајова (Craiva) 119, 140
 Кракова (Борош-јеновски протопрезвитарат)
 80, 128
 Краљевац (Cralovăț) 159, 162
 Краљевина Југославија 28, 31–32
 Краљевина Румунија 201
 Краник Фалва (данас Josani) 107, 136
 Крањејешчи (Crâncești) 117, 139
 Креста-Минеш (Minișel) 82, 129
 Кресуја (Cresuia) 115, 139
 Крешчешчи (Cristești) 122, 140
 Крешчиор (Criștioru de Jos) 111, 137
 Крњево 32
 Крушевац 13
 Крушчица 163
 Кувин (Cuvin) 74, 84, 127
 Куед (Cuied) 82, 129
 Кузапеш (Cuzap) 101, 135
 Кунсентмартон (Kunszentmárton) 67, 71, 126
 Кунхеђеш (Kunhegyes) 67, 90, 131
 Курва-Кер (Chier) 77, 128
 Курецеле (Curățele) 115, 139
 Куртич (Curtici) 69, 78, 86, 130
 Кусиђ 164–166
 Кусиђ (општина) 164–165
 Кусиш (Cusuiuş) 110, 137
 Кучуба (Cociuba) 80, 128
 Куштиљ 167
 Куштиљ (дистрикт) 167

Л

Лаз (Laz) 80, 128
 Лазури (Lăzăreni) 93, 125, 132, 141
 Ланговет 156
 Лелешчи (Lelești) 113, 138
 Лехечени (Leheceni) 111, 137
 Леш (Leș) 96, 133
 Линц 149
 Липова 7
 Лок 104, 136
 Локве (Банат) 168
 Лоре (Lorău) 106, 136
 Лугузау (Luguzău) 77, 81, 129
 Лукаревац (Lucareț) 168
 Луна-Урсешч (Lunca) 111, 137
 Лунг-Шоара (Luncșoara) 122, 141
 Лунка (Luncă; данас део Алмаша; Luncă-Al-
 maș/Capela Luncă) 83, 129
 Лункасприје (Luncasprîe) 116, 139
 Лунски протопрезвитарат 66–67, 98, 134
 Лупешчи (Lupești) 72, 127
 Лупоја (Фаркаш-Патак, Luroaia) 92, 132

Љ

Љаса (Leasa) 122, 140
 Љеоц (Leauț) 123, 141
 Љубљана 37, 44, 46
 Љубостиња 32
 Љуке (Iteu) 102, 135

М

Магиар Какуч (Cacuciu Nou) 104, 136
 Магиарат (Măderat) 75, 127
 Магиар-Гиепешу (Calea Mare) 92, 132
 Магиар-Чеика (Ceica) 118, 139
 Магурличија (Măgulița) 125, 141
 Мадарас (Mădăras) 96, 133
 Мадараш (Kunmadaras) 67, 90, 131
 Мадражешчи (Mădrigești) 84, 129
 Мађар-Апати (Körösszegapáti) 98, 133
 Мађарска 32, 66–67
 Мађарска краљевина 194
 Мађар-Хомород (Magyarhomorog) 98, 134
 Мађарчанад 66–67
 Мајуреви (кварт Темишвара, познат као Ели-забетин) 154
 Македонија 89–90
 Мали Бечкерек (Becicherecu Mic) 8, 156, 160, 169–170
 Мали Гај 9
 Мали Жам (Банат) 171
 Мало Средиште (Банат) 171
 Манастир (Mănăstire; село) → видети: Свети Ђурађ
 Манастир Бездин 12, 148, 152, 210
 Манастир Височко-ржански → видети: Манастир Свете Богородице (Височка Ржана)
 Манастир Врдник 12, 19
 Манастир Грабовац 152
 Манастир Дужи 32
 Манастир Жича 32
 Манастир Месић 152
 Манастир Острог 32
 Манастир Раваница (Ћуприја) 23
 Манастир Свете Богородице (Височка Ржана) 32
 Манастир Свети Ђурађ 160, 172
 Манастир Светога Георгија (на Брзави) 156
 Манастир Шишатовац 32
 Мандрлак (Mîndruloș) 69, 126
 Мануц (сахр. на Влашком г.; Арад) 57
 Марауш (Măraș) 121, 140
 Маргита (Marghita) 100, 134
 Мариника (гробље у Шегу) 58
 Марковац 173
 Марцика (Шег) 57
 Марци-Хаза (Mărțihaz) 97, 133
 Масајска висораван (Африка) 152
 Мача (Масеа) 69, 86, 130
 Мегура (Măgura) 114, 138

Медвеђа 32
 Мезеу-Телегд (Tileagd) 107, 136
 Мезиад (Meziad) 113, 138
 Мезиадски протопрезвитерат 66–67, 113, 138
 Мезиеш (Mizieș) 81, 129
 Мези-Тур (Mezőtúr) 67, 90, 131
 Меленци 154
 Менош (Miniș) 74, 90, 127
 Мераг (Mierag) 110, 137
 Месић 173
 Месић (манастир) → видети: Манастир Месић
 Месић (општина) 173
 Местешчи (врв. део насеља Secaș) 84, 130
 Мехала (кварт, Темишвар) 8, 144–145, 154–156, 160, 174, 199, 201, 203–205
 Мехкерек (општина) 66
 Миермижи (Miermești) 125, 141
 Мизиеш (Mizieș) 114, 138
 Миј Керек (Méhkerék) 96, 133
 Микалак (Micălaca) 69, 126
 Микалак (приградско насеље, Арад) 60
 Микерек 96
 Микорин Рац (Арад) 54
 Милова (Milova) 74, 127
 Минтсенд (Mindszent) 67, 71, 126
 Мињад (Minead) 79, 128
 Михелеу (Micheleu) 94, 132
 Мичиген 33
 Мишка (Mișca) 89, 130
 Мњериш (село) 61
 Модош → видети: Јаша Томић
 Можеш-Фалва (Moiseni) 106, 136
 Мокра (Mocrea) 77, 128
 Мокрин 153
 Мониаса (Monaesa) 79, 128
 Монорошчија (Monoroștia) 73, 127
 Монош Петрју (Petreu) 100, 134
 Моноштор (Mănăstur) 7–12, 23–24, 160, 175–176
 Моношторска општина 9
 Мориш 59–60, 62, 65
 Моришки мртвель (Mureșul Mort; Арад) 54
 Морода (Moroda) 78, 128
 Мостар 32
 Мочар (Dumbrava) 93, 132
 Мраморак (Банат) 176–178
 Мраморак (општина) 176–178
 Мркоњић Град 32
 Мунара (Munar; општина Секусих) 178
 Муњерсу (Mănerău) 84, 130
 Муска (Misca) 75, 127
 Мушак 32

Н

Надалбешчи (Nădălbești) 79–80, 128
 Надас (Nădab) 88, 130
 Надаш (Nadăș) 76, 128

Надју-Пил (Pilu) 85, 130
 Надлак (Nădlac) 9, 70, 89, 126
 Надудвар (Nádudvar) 67, 90, 131
 Нађ-Варјуд 106, 136
 Нађ-Ирегд (Nojorid) 96, 133
 Нађ-Кер (Cheriu) 91, 131
 Нађлак 66
 Нађ-Патак (Valea Mare de Criș) 104, 135
 Нађ-Пил 87
 Нађ-Готфалу (Sârbi) 99, 134
 Нан Хидишел (Hidișel) → видети: Хидишел
 Наћвала (Satu Mare) 156, 178–179
 Неготин 32
 Немет (код Темишвара) 155–156
 Николинци 180
 Нимаешчи (Nimăiești) 115, 139
 Ниш 213
 Новапешта 32
 Нови Град 59
 Нови Пазар 32
 Нови Сад 11, 28, 32, 37, 44, 46, 49, 153–155, 200, 213

Њ

Њагра (Neagra) 79, 128
 Њарло (Mierlău) 132
 Њар-сег (Miersig) 95, 133
 Његру (Negru) 113, 138
 Њермиж (Nermiș) 121, 140
 Њујорк 33

О

Обершиа (Obârșia) 71, 122, 126
 Обершија (Obârșia) 141
 Ожешчи (Ogești) 118, 139
 Окриш (Ucuiș) 121, 140
 Ола Дјепеш (Geriș) 94, 132
 Ола Ходош (Hodiș) 92, 132
 Ола-Диосег 101
 Олах Сент-Миклош (Sănnicolau Român) 97, 133
 Олах-Апати (Arapeu) 96, 133
 Олах-Какуч (Căscuiu Vechi) 104, 136
 Олах-Хоморог (Homorog) 95, 133
 Олчје (Olcea) 121, 140
 Орадеа → видети: Велики Варад
 Орешац (део града Вршца) 181
 Орид 32
 Орошхаз (Orosháza) 67, 71, 126
 Острово 182
 Острово (општина) 182
 Острог → видети: Манастир Острог
 Отвош (Odvoș) 127
 Отлака (Grăniceri) 86, 88, 130
 Оч (Ociu) 124, 141
 Очишор (Ocișor) 122, 140

П

Павлиш (Păuliș) 59, 69, 126, 183
 Панкота (Pînkota) 78, 128
 Пантажешч (Pântășești) 113, 138
 Панчево 7, 32, 40, 153
 Папмезеу (Pomezau) 116, 139–140
 Папмезеу Селишче 119
 Папмезеуски протопрезвитерат 67, 116, 139
 Парац (Pața; општина, Тамишка жупанија) 160, 183–184
 Париз 200
 Парта (део града Вршац) 184
 Парц 8
 Паскул (Влашко гробље, Арад) 56
 Пелбархида (Parhida) 101, 135
 Пернешчи (Pârnești) 72, 127
 Петегд (Petid) 93, 132
 Петерд (Mezőpeterd) 98, 133
 Петка (Онула) (гробље, Арад) 54
 Петралени (Petrileni) 112, 138
 Петриња 32
 Петриш (Petriș) 72, 127
 Петрјаса 137
 Петроас (Pietroasa) 114, 138
 Петрово Село (Petrovaselo; општина Рецаș) 160, 185
 Петропавловска црква (Арад) 51, 57, 60
 Печка (Pecica) 9, 66, 69, 126
 Печуј 146
 Пешта 28
 Пешчера (Peștere) 103, 135
 Пешчиски протопрезвитерат 66–67, 102, 135
 Пешчиш (Peștiș) 106, 136
 Пил (насеље) 85–86
 Пирот 32
 Питсбург 33
 Пишколт (Pișcolt) 102, 135
 Пишпек-Ладањ (Püspökladány) 67, 90, 131
 Пласковац 30, 32
 Плашко 32
 Плеша 83, 129
 Плешкуца (Pleșcuța) 125, 141
 Плопи (Plop) 83–84, 129
 Плочица (Банат) 186–187
 Плочица (општина) 186–187
 Подграђе (Subcetate) (Арад) 59
 Поенари (Poienari) 123, 141
 Пожаревац 32
 Пожега 32
 Појана (Poiana) 111, 125, 137, 141
 Поклоша (Poclușa de Beiuș) 92, 132
 Покола (Pocola) 109, 137
 Поколешчи (Păcălești) 113, 138
 Поморишје 60
 Поморишка крајина 60
 Понор (Ponoară) 105, 136
 Потпорањ (Банат) 187
 Поуша (Păușa) 95, 133

Почовелиште (Pociovești) 115, 139
 Пошолока (Poșoloca) 107, 136
 Правалени (Prăvăleni) 124, 141
 Праг 36, 41
 Прежешчи (Prăjești) 128
 Придворци 32
 Приљушје 32
 Присака (Prisaca) 109, 137
 Пула 90
 Пулгурска варош (Арад) 51, 54–55
 Пуста Бешену (расељено место) 96, 133
 Пуста Бикач (Bicăcel) 91, 132
 Пуста Мача (Livada de Bihor) 96, 133
 Пуста Менцед (расељено место) 97, 133
 Пуста Михеш (??Miheșu de Câmpie) 95, 133
 Пуста Панкота, филијала расељено место 97, 133
 Пуста Шумуши (расељено место) 96, 133

P

Рабачани-Лазури (Răbăgani) 119, 139
 Раваница (манастир код Ћуприје) → видети:
 Манастир Раваница
 Радна (Radna) 68, 126
 Рамна (Rânușă) 79, 128
 Расточи (Rostoci) 125, 141
 Ребетиш (Revetiș) 80, 128
 Рез-Бања → видети: Баица
 Рекаш, општина (Recaș) 185, 189
 Ремете (Remetea) 108, 137
 Репсиг (Răpsig) 78, 128
 Решкулица (Rîșculița) 123, 141
 Риен (Rieni) 110, 137
 Рикожд (данас Butani) 136
 Рикожд (Рипожд) 106
 Риппа (данас Râpa) 93, 132
 Ритишево (Банат) 160, 188
 Рогоз (Rogoz de Beliu) 121, 140
 Рожа Фонеу (Fonău) 94, 132
 Роит (Roit) 97, 133
 Ронто (Rontău) 91, 131
 Ротарешчи (Rotărești) 118, 139
 Рошиа (Roșia) 71, 126
 Рошија (Roșia) 80, 107, 128, 136
 Румунија 7–9, 12–13, 24, 32, 38, 40, 44, 48–49, 66, 143, 145–146, 155–156, 159–160, 162, 169–170, 172, 174–175, 178, 183, 185, 189–190, 192–196, 200–201, 203, 213
 Румунске општине 66
 Румунски Банат 143

C

Сабад-Хел (Sîmbăteni) 69, 89, 126
 Саболч (Săbolciu) 104, 136
 Сава (река) 30
 Сака (Saca) 115, 139
 Сакадат (Săcădat) 104, 136

Сакал (Körösszakál) 98, 134
 Салбек (Salbeck) (гроф) 58
 Салбетов буџак (Бужак) 51, 58, 64
 Салонта (Salonta) 96, 133
 Саравола 8, 14, 156
 Сарајево 32, 37, 44, 49
 Саранд (Sărand) 102, 135
 Сарваш (Szarvas) 67, 71, 126
 Сарко (Sarcău) 100, 134
 Сарсег (Sărsig) 99, 134
 Сату-реу (данас део насеља Brazii) 84, 129
 Свети Ђурађ (данас Манастир) 172
 Свети Сава 30–31, 48, 199–207
 Свети Турјак 32
 Севдин 61
 Северна Америка 33
 Сегвар (Szegvár) 67, 71, 126
 Сегожа 81
 Сеикхалом (Szeghalom) 67, 89, 131
 Секач (Secaci) 84, 121, 140
 Секачи (Secaș) 130
 Секелтелек (Sititelec) 95, 133
 Сек-удвар 87
 Секусић (Secusigiu; општина) 178
 Сележеани (Sălăjeni) 79, 128
 Селишче (Săliște de Pomezeu) 72, 127, 140
 Семлак (Semplac) 70, 126
 Сенеши (врв. расељено место) 121, 140
 Сент-Андраш (Békésszentandrás) 67, 71, 126
 Сента 153
 Сентандреја 12, 32, 66
 Сент-Елек (Sântelec) 91, 131
 Сентеш (Szentes) 66–67, 71, 126
 Сент-Импе (Tiszaszentimre) 67, 90, 131
 Сент-Јоб (Săniob) 99, 134
 Сент-Лазар (Sânlațăr) 99, 134
 Сент-Мартон (Sântmartin de Beiuș) 98, 109, 137
 Сентмартон (Berettyószentmárton део насеља Berettyóújfalu) 134
 Сеплак (Suplacu de Tinca) 93, 132
 Сербешчи-Фолчешчи (Sârbești) 111, 137
 Срби (Sârbi) 129, 141
 Сеуд (Săud) 113, 138
 Сеукани (Săucani) 108, 137
 Сибињска митрополија 65–66
 Сик (Seliștea) 120, 140
 Сик-удвар (Socodor) 85, 130
 Сик-Ујвар 81
 Силеуш (Seleuș) 77, 128
 Силталу (Ciutelec) 101, 135
 Синитје (Sintea Mică) 130
 Синтје (Sintea Mare) 87–88, 130
 Сиплак (Suplacu de Barcău) 101, 135
 Ситани (Sitani) 116, 139
 Сједињене Америчке Државе 28
 Скопле 32, 37, 41
 Славонски Брод 32
 Слатина (Slatina de Mureș) 73, 79, 127–128
 Смољинац 32

Соборшин (Săvârșin) 127
 Солдобад (Săldăbagiu Mic) 92, 132
 Солдобађ (Săldăbagiu de Barcău) 101, 135
 Солунски фронт 200
 Сомбор 28, 32, 145, 153–154
 Сомбошаг (Sâmbăta) 118, 139
 Сомош (расељено место) 88, 130
 Сомошкез (Șomoșcheș) 88–89, 130
 Сорошаг (Stejar) 71, 127
 Софија 36, 41, 44
 Соходол (Sohodol) 108, 137
 Соходол-Лазур (Lazuri) 107, 137
 Спинуш (данас Spinuș de Pomezéu) 119, 139
 Сплит 32
 Спурнани (Spurcani) 85, 128
 Србија 8, 41, 48, 159, 163–164, 166–168, 171, 173, 176, 180–184, 186–188, 190, 195, 200
 Срем 12, 31, 209
 Сремска Каменица 32, 28–29, 31
 Сремска Митровица 154
 Сремски Карловци 10, 12, 14, 24, 36, 42, 65–66, 209
 Српска варош (Арад) 51
 Српски Итебеј 154
 Српски Ковин 11
 Српски Моравац (село) 32
 Српски Свети Петар → видети: Велики Сем-петар
 Српски Семартон 8, 156
 Станчево (Општина Рекаш) 189
 Стара Молдава 156
 Стара Пазова 32
 Стелтон (Северна Америка) 33
 Стојанешчи (Stoinești) 121, 140
 Столац 32
 Стракош (Stracoș) 117, 139
 Стремба (Strâmba) 123, 141
 Суботица 32
 Судрич (Sudrigiu) 110, 137
 Суњогд (Suiug) 102, 135
 Сурдук (Surdac) 103, 135
 Сусаг, филијала (Susag) 140
 Сусани (Susani) 79, 119, 128
 Сушак 32

Т

Тагадар 120
 Тагадо (Tăgădău) 119, 140
 Талаг (Tălagiu) 124, 141
 Талпе (Talpe) 114, 138
 Талпош (Talpoș) 89, 130
 Тамажда (Tămașda) 96, 133
 Тамишка жупанија 152, 159, 162–163, 168–170, 172, 174–175, 178, 185, 188–189, 191–196
 Тамишки Банат 159
 Тариан (Tărian) 97, 133
 Таркаица (Tărcăița) 110, 137
 Татарен (Tătareni) 109, 137

Татарош (Brusturi) 98, 134
 Тауц (Taut) 76, 128
 Ташад-феју (Tășad) 91, 131
 Тебереш (Chiribiș) 101, 135
 Телек (Teleac) 114, 138
 Телекежд (Tilecuș) 107, 136
 Телмачи (Tălmăci) 121, 140
 Темешешчи (Temeșești) 72, 127
 Темишвар 8–10, 24, 36, 40, 42, 48, 59, 143–147, 149–150, 152–156, 159–160, 174, 196–197, 199–205, 211, 213
 Темишварска епархија 7–12, 24, 66, 144, 148, 155, 205, 209–211
 Темишварски округ 159, 162, 167–168, 170–175, 178–179, 183–185, 187, 190, 192, 196
 Тернава (Târnava de Criș) 124, 141
 Тернова (Tîrnova) 77, 128
 Терновица (Târnăvița) 123, 141
 Терпешчи (Terebești) 118, 139
 Тијулешчи (Tiulești) 123, 141
 Тинка (Tinca) 94, 132
 Тинод (Tinăud) 105, 136
 Тиса-Силиуш (Tiszaszölös) 67, 90, 131
 Тиса-Фјурдју (Tiszafüred) 67, 90, 131
 Тител 29
 Тјутјуш (Groși) 104, 136
 Тобол (Toboliu) 97, 133
 Ток (Toc) 72, 127
 Толвадија (Livezile) 9, 189
 Толвадија (општина; Торонталска жупанија) 189
 Томешчи (Tomești) 123, 141
 Топа (Tora de Criș) 106, 136
 Топешчи (Topești) 118, 139
 Торња (Turnu) 9, 66, 68–70, 89, 126
 Торонталска жупанија 159, 189, 194
 Тотварадија (Văradia de Mureș) 71, 126
 Тот-варадијски протопрезвитерат 66–67, 71, 126
 Трија (Tria) 100, 134
 Тројаш (Troaș) 72, 127
 Тулка (Tulca) 95, 133
 Тур (Mezőtúr) 71, 67, 126
 Турек-Сентмиклош (Törökszentmiklós) 67, 71, 126
 Турија 32
 Туркеве (Túrkeve) 67, 90, 131
 Тушиловић (код Карловца) 32

Ђ

Ђала (Ceala; шума, Арад) 59–60
 Ђуковац (Арад) 51

У

Угарска 65, 146, 152, 156, 159
 Угрин (из Севдина) 61
 Уифалу (Berettyóújfalu) 98, 133

Ујлак (Uileacu de Criș) 107, 136
 Ујпешт 32
 Унгвар 90
 Урвиши (Urvișu de Beliu) 120, 140
 Урсад (Ursad) 92, 132
 Урсешч 111

Ф

Фабрика (кварт, Темишвар) 8–9, 144–146, 148, 153–156, 199, 201–203, 205
 Фазекаш-варшанд (Olari) 87, 130
 Фанзика (Făncica) 100, 134
 Фанчика (Fâșca) 103, 135
 Фаркашдин 32
 Фаркаш (насеље) 32
 Фаркаш-Патак → видети: Лупоја (Lupoia) 132
 Феђвернек (Fegernic) 99, 134
 Фекете Батор (Batâr) 94, 133
 Фекете Гиреш (Girișu Negru) 94, 132
 Фекете Тот (Tăut) 94, 132
 Фекете-Патак 106, 136
 Фекете-То (Negreni) 103, 135
 Фелдвар (Tiszaföldvár) 67, 71, 126
 Фелдиак (Földeák) 67, 71, 126
 Фелишеу-Крогна (Сросна) 80, 128
 Фел-Мениш (Minișu de Sus) 82–83, 129
 Фелшеу Абрахам (Abram) 101, 135
 Фелшеу-Ваље-Његра (данас Valea de Sus) 114, 138
 Фелшеу-Ваца (данас Vața de Sus) 124, 141
 Фелшеу-Верзар (Valea de Jos) 112, 138
 Фелшеу-Кимпани (данас Cîmpani) 112, 138
 Фелшеу-Поени (данас Poienii de Sus) 113, 138
 Фелшеу-Топа (данас Topa de Sus) 117, 139
 Фелшеу-Чил, филијала (Cil) 83, 129
 Фелшу-Лугош (Lugașu de Sus) 106, 136
 Фенеш (Feniș) 81, 129
 Фенлак 9, 16, 156, 210
 Фенлак, општина (Felnac; жупанија Арад) 190
 Фењ 8
 Фењереш (Feneriș) 108, 137
 Фериче (Ferice) 113, 138
 Ферше (врв. део насеља Secaș) 84, 130
 Филарет (букурешки архиеп.) 100
 Фјузед (Fiziș) 109, 137
 Флора (гробље, Арад) 54
 Фоља 152
 Фонаца (Fânațe) 112, 138
 Форро-Сег (Forosig) 91, 132
 Фрушка гора 19, 32
 Фрушкогорски манастири 32
 Фугију (Fughiu) 90, 131

Х

Хабзбуршка монархија 146, 177, 180
 Хаваш Думбравица (Dumbrăvița de Codru) 92, 132

Хажмаш (Hășmaș) 120, 140
 Халалиш (Hălăliș) 72, 127
 Халмађ (Hălmagiu) 107, 122, 140
 Халмађски протопрезвитерат 67, 122, 140
 Ханачени 112, 138
 Хауке (Hăucești) 100, 134
 Хенкереш (Hinchiriș) 110, 137
 Херсеши (Hârsești) 111, 138
 Хидиш (Hidiș) 119, 139
 Хидишел (Hidișel) 91, 116, 139
 Хидишел Горњи (иначе Харангмезеу) (Hidișelu de Sus) 91, 132
 Хидишел Долњи (иначе Алмамезеу) (Hidișelu de Jos) 91, 132
 Ходиш (Hodiș) 82, 129
 Холт (Holod) 81, 129
 Хонцишор (Honțisor) 84, 129
 Хорга 77
 Хотар (Hotărel) 111, 137
 Хуњадски комитат 122, 140
 Хусаско (Husasău de Tinca) 94, 132

Ц

Цариград 23, 32
 Цермуриље (Țarmure) 122, 141
 Цетинье 32
 Цецке (Țețchea) 105, 136
 Цибакахаз (Cibakháza) 67, 71, 126
 Циганешч (Țigăneștii de Beiuș) 113, 138
 Циганка (рукавац Мориша) 59
 Цигань-фалва (Țigăneștii de Criș) 99, 134
 Цохешчи (Țohești) 122, 141
 Црвен Бок 32
 Црвена Црква 190–191
 Црвена Црква (општина Бела Црква) 190–191
 Црноклиште 32

Ч

Чаба (Békéscsaba) 67, 89, 131
 Чаково (Ciacova) 27–28, 34, 153, 192–194, 211
 Чаковски срез 194
 Чалма 32
 Чанад (Cenad) 8, 156, 194
 Чанад (Magyarcsanak) 71, 126
 Чанадска бискупија 152
 Чанадски протопрезвитерат 66–68, 126
 Чантавир 32
 Чарно-Хаза (Bulz) 106, 136
 Чарча (Csökmő) 89, 131
 Чејшор (Ceîșoara) 118, 139
 Чекле (Cetea) 104, 135
 Челанош (Celanoș) 99, 134
 Чермеј (Cermei) 88, 130
 Черновци 42
 Чефа (Cefa, Бихор) 97, 133
 Чехиј (Cihei) 91, 131
 Чехословачка 32

Чечир (Cicir) 69, 126
 Чешко Село 195
 Чигирел (данас део Силеуша) (Seleuş) 77, 128
 Чикаго 33
 Чинтеј (Cintei) 87–88, 130
 Чјулешчи (Ciuleşti) 100, 134
 Чјутелек (Ciutelec) 101, 135
 Чокај (Ciocaia) 101, 135
 Чонград (жупанија) 65
 Чонта-Хаз (Ciunteşti) 121, 140
 Чорешчи (Ciorăşti) 80, 128
 Чортановци 32
 Чохој (Ciuhoi) 99, 134
 Чунгањ (Ciungani) 124, 141
 Чуч (Vârfurile) 125, 141

Ш

Шаитин (Şeitin) 70, 126
 Шарду (Şardu) (код Клужа) 61
 Шаркад-Керестур (Sarkadkeresztúr) 97, 133
 Шаш (Tiszasas) 67, 71, 126
 Шашинци 32
 Шаш-Телек (Sacalásău) 100, 134
 Шебеш (Sebiş) 113, 138
 Шег (Румунија) 51, 57–58, 64

Шегиштел (Sighiştel) 112, 138
 Шегишчју (Seghişte) 111, 138
 Шенђурац (Sângeorge) 156, 159–160, 195–196
 Шепреуш (Şepreuş) 89, 130
 Шергеш (Şerghiş) 103, 135
 Шиад (Şiad) 121, 140
 Шибеник 32
 Шиклов (Şiclău) 85, 130
 Шикула (Şikula) 77, 128
 Шилиндија (Şilindia) 81, 129
 Шиманд (Şimand) 61, 86–87, 130
 Шипјеј 111, 138
 Шишатовач (манастир) → видети: Манастир
 Шишатовач
 Шоим (Şoimi) 92, 132
 Шоимош (Buceava-Şoimuş) 68, 84, 126, 130
 Шолмош → видети: Шоимош (Buceava-Şoi-
 moş)
 Шолмош-Петрјаса (данас два насеља Şoimuş
 и Petreasa)
 Шолмош-Петрјаса (Петрија) 108, 137
 Шонколиош (Şuncuiuş) 106, 136
 Штјеја (Şteia) 123, 141
 Шумуж (Şumugiu) 94, 132
 Шушт (Şuştiu) 110, 137
 Шуштурој (Şuşturogi) 100, 134

Регистар сачинио
Владимир М. Николић

ТЕМИШВАРСКИ ЗБОРНИК 16

За издавача

Проф. др Драган Станић
председник Матице српске

Службени сарадник Одељења за друштвене науке

Мр Лилијана Дражић

Преводи на румунски

Дејан Попов

Преводи на енглески

Дејан Попов

Лектор

Александра Николић

Коректор

Мр Лилијана Дражић

Рецензенти

Владимир Николић

Технички уредник

Вукица Туцаков

Компјутерски слој

Владимир Ватић, ГРАФИТ, Петроварадин

Штампа

САЈНОС, Нови Сад

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

94(=163.41)(498)(082)

ТЕМИШВАРСКИ зборник = The Timisoara
Review = Culegere de Studii – Timișoara / главни и
одговорни уредник Стеван Бугарски. – 1994, 1–. –
Нови Сад : Матица српска, Темишварски одбор,
1994–. – 25 cm

ISSN 0354-6721

COBISS.SR-ID 37976332